

STORTINGET

Innst. 393 s

(2017–2018)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om
Kommuneproposisjonen 2019

Prop. 88 S (2017–2018)

Innhold

	Side
1. Sammenheng	1
1.1.1 Innledning	1
1.1.2 Utfordringer i kommunesektoren	1
1.1.3 Sterkt lokaldemokrati	2
1.1.4 En brukerorientert og effektiv offentlig forvaltning	2
1.1.5 Kommunene som næringsutviklere	2
1.2 Det økonomiske opplegget for 2019	2
1.2.1 Inntektsrammene for 2019	2
1.2.2 Pensjonskostnader	3
1.3 Endringer i det økonomiske opplegget for 2018	3
1.3.1 Inntektsveksten i 2018	3
1.3.2 Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2018	4
1.4 Lokaldemokrati	4
1.4.1 Tiltak for lokaldemokratiet i forbindelse med kommunereformen	4
1.4.2 Digitale løsninger for levende lokaldemokrati	5
1.4.3 Kommunebarometer på representasjon av kvinner i lokalpolitikken	5
1.4.4 Medvirkningsorganer – forskrifter til ny bestemmelse om råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom	5
1.4.5 Arbeid med lokaldemokrati i Europarådet	5
1.5 Forholdet mellom stat og kommune	6
1.5.1 Ny kommunelov	6
1.5.2 Oppfølging av områdegjennomgang av øremerkede tilskudd til kommunesektoren	6
1.5.3 ESA-saken og arbeidsgrupperapporten om konkurranse på like vilkår	7
1.5.4 Endringer i IKS-loven	7
1.5.5 Nasjonal samordning av tilsyn	7
1.5.6 Byvekstavtaler	7
1.6 Kommunereform	8
1.6.1 Kommunereform – status	8
1.6.2 Fortsatt behov for endringer i kommunestrukturen	8
1.6.3 Innretning av videre arbeid	9
1.6.4 Grensejusteringer	10
1.7 Regionreformen gjennomføres	11
1.7.1 Ny fylkesstruktur fra 2020	11
1.7.2 Endringer i inndelingslova (fylkesnavn)	11
1.7.3 Endringer i valgloven (valgdistrikter ved stortingsvalg)	11
1.7.4 Inndeling – regional stat	12
1.7.5 Utredning om fremtidig organisering av samarbeid om areal og transport i hovedstadsområdet	12
1.7.6 Fylkesgrensejusteringer	12
1.7.7 Nye oppgaver til fylkeskommunene	15
1.7.8 Ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene	16
1.8 En brukerorientert, innovativ og effektiv offentlig forvaltning	18
1.8.1 En innovativ og nytenkende offentlig sektor	18
1.8.2 Effektivitet i kommunale tjenester	20
1.9 Inntektssystemet for kommunene	20
1.9.1 Distriktsindeksen og regionalpolitiske tilskudd i inntektssystemet	20
1.9.2 Rus og psykisk helse i kostnadsnøkkelen i inntektssystemet	20
1.9.3 Vurdering av kriteriet antall psykisk utviklingshemmede i delkostnadsnøkkelen for pleie og omsorg	21

	Side
1.9.4	Beregning av samlet utgiftsbehov for kommunene 21
1.9.5	Bosettingskriteriene og kommunesammenslåinger 22
1.9.6	Inndelingstilskuddet 22
1.9.7	Anmodningsvedtak nr. 94 om inntektssystemet..... 22
1.10	Inntektssystemet for fylkeskommunene 22
1.10.1	Kostnadsnøkkelen for båt og ferje..... 22
1.10.2	Ferjeavløsningsordningen 23
1.10.3	Beregning av samlet utgiftsbehov for fylkeskommunene 24
1.10.4	Nytt inntektssystem fra 2020..... 24
1.11	Skjønntilskuddet 24
1.12	Oppgavefordeling og regelverk 26
1.13	Utviklingen i kommuneøkonomien 26
1.13.1	Den økonomiske situasjonen i kommunesektoren 26
1.13.2	Kommunesektorens størrelse i norsk økonomi..... 27
1.13.3	Inntekts- og aktivitetsutvikling 27
1.13.4	Økonomisk balanse 27
1.13.5	Investeringer og gjeld 28
1.14	Omfang og kvalitet i kommunale tjenester 29
1.14.1	Demografisk utvikling 29
1.14.2	Barnehage..... 30
1.14.3	Grunnskole 30
1.14.4	Videregående opplæring 30
1.14.5	Barnevern 30
1.14.6	Sosialtjenester 30
1.14.7	Boliger for vanskeligstilte 30
1.14.8	Omsorgstjenestene 30
1.14.9	Kommunale helsetjenester 31
1.14.10	Administrasjon 31
2.	Komiteens merknader..... 31
2.1	Komiteens generelle merknader..... 31
2.2	Det økonomiske opplegget for 2019 40
2.3	Endringer i det økonomiske opplegget for 2018..... 40
2.4	Lokaldemokrati 41
2.5	Forholdet mellom stat og kommune 43
2.6	Kommunereformen..... 45
2.7	Regionreformen..... 48
2.8	En brukerorientert, innovativ og effektiv offentlig forvaltning 50
2.9	Inntektssystemet for kommunene 50
2.10	Inntektssystemet for fylkeskommunene 53
2.11	Skjønntilskuddet 55
2.12	Oppgavefordeling og regelverk 56
2.12.1	Helse- og omsorgsdepartementet..... 56
2.12.2	Klima- og miljødepartementet..... 56
2.12.3	Kunnskapsdepartementet..... 57
2.12.4	Samferdselsdepartementet..... 57
2.13	Utviklingen i kommuneøkonomien 57
2.14	Omfang og kvalitet i kommunale tjenester 57
3.	Forslag fra mindretall..... 59
4.	Komiteens tilråding 60
	VEDLEGG 61

STORTINGET

Innst. 393 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 88 S (2017–2018)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Kommuneproposisjonen 2019

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Regjeringens politikk for kommunesektoren

1.1.1 Innledning

Det vises i proposisjonen til at regjeringen vil legge til rette for levende lokalsamfunn over hele landet. Regjeringen vil arbeide for å redusere statlig detaljstyring og byråkrati og sørge for at mer makt og myndighet decentraliseres til lokalsamfunn og deres folkevalgte.

Større og sterkere kommuner legger til rette for bedre velferdstjenester, en mer bærekraftig samfunnsutvikling og et sterkere lokalt selvstyre. Kommunereformen må derfor fortsette.

En fortsatt effektiv ressursbruk i kommunesektoren er en forutsetning for å utnytte ressursene til beste for innbyggerne og kunne oppfylle innbyggernes forventninger til tjenestetilbudet.

Regjeringen vil jobbe for at rammestyring fortsatt skal være hovedprinsippet for statens styring av kommunesektoren.

Kommunesektoren har et godt økonomisk fundament, og den gjennomsnittlige årlige realveksten i kommunesektorens oppgavekorrigerte frie inntekter har i perioden 2013–2017 vært 2,1 pst. I samme periode har befolkningen økt, og den gjennomsnittlige årlige veksten i kommunesektorens frie inntekter per innbygger var på 1,1 pst.

Det forventes at antall kommuner i ROBEK vil bli redusert fra 28 til om lag 13 i 2018. Dette vil være det laveste nivået siden registeret ble opprettet i 2001.

Regjeringen foreslår en vekst i de frie inntektene på mellom 2,6 og 3,2 mrd. kroner i 2019. Veksten i 2019 kommer på toppen av veldig sterk inntektsvekst de senere årene.

Strammere økonomisk handlingsrom vil presse fram mer effektive løsninger i kommunesektoren.

Regjeringen vil invitere til en inkluderingsdugnad for å få flere inn i arbeidslivet.

1.1.2 Utfordringer i kommunesektoren

Regjeringen har gjennomført en kommunereform, og 119 kommuner slår seg sammen til 47 nye kommuner. Fortsatt vil om lag halvparten av kommunene ha færre enn 5 000 innbyggere, og flere enn 120 kommuner vil ha færre enn 3 000 innbyggere.

Det vises i proposisjonen til at det i årene framover blir nødvendig å bygge et velferdssamfunn som kan bære en aldrende befolkning. Antall personer i arbeidsfør alder per person over 80 år er anslått å gå ned fra 15 i 2017 til 10 i 2030.

Den demografiske utviklingen har gjort at det de siste fem årene i gjennomsnitt har kostet i underkant av 2,5 mrd. kroner ekstra i året å opprettholde samme standard og dekningsgrad i tjenestetilbudet fra det ene året til det neste. Om ti år er det beregnet at det årlig vil koste rundt det dobbelte.

Endringer i demografi og befolkningssammensetning vil slå ulikt ut i Kommune-Norge. Det er store forskjeller mellom kommunene når det gjelder kapasitet og kompetanse til å levere gode velferdstjenester, og disse forskjellene vil forsterkes.

Lavere vekst i bruken av oljeinntektene vil gi mindre økonomisk handlingsrom. Redusert inntektsvekst og økte utgifter som følge av aldring i befolkningen vil sette sektorens handlingsrom under press.

1.1.3 Sterkt lokaldemokrati

Regjeringen ønsker et sterkt lokaldemokrati som gir folk og lokalsamfunn frihet og mulighet til å styre sin egen hverdag og samfunnsutvikling. Dette forutsetter en kommunestruktur som er tilpasset både dagens og framtidens utfordringer.

Kommuner som allerede har vedtatt sammenslåing fra 2020, er nå i en prosess for å utforme lokaldemokratiet i sine nye kommuner. Mange kommuner deltar i Kommunal- og moderniseringsdepartementets prosjekt Framtidens lokaldemokrati i nye kommuner. Andre kommuner er i en prosess hvor de vurderer sammenslåing. Regjeringen legger til rette ved å gi insentiver og verktøy for gode lokale prosesser.

Regjeringen la nylig fram forslag til ny kommunelov, som fortsatt vil legge grunnlaget for juridisk ramkestyring av kommunene.

Det vises i proposisjonen til at rammefinansiering bidrar til effektiv bruk av offentlige ressurser og til at innbyggerne får et best mulig tilbud innen gitte økonomiske rammer.

Det gjennomføres i dag et betydelig omstillings- og effektiviseringsarbeid i kommunesektoren for å kunne gi innbyggerne flere og bedre tjenester.

Norge er blant landene i Europa hvor kommunene har størst handlingsrom slik som målt ved Europakommisjonens selvstyreindeks for lokale styresmakter. Kommunene har selv et ansvar for å utnytte handlingsrommet som rammestyringen gir. Godt samspill mellom innbyggerne og kommunen er viktig for å skape et best mulig samsvar mellom innbyggernes ønsker og behov.

Sterke statlige styringsvirkemidler som for eksempel øremerking og bemanningsnormer kan resultere i et uoversiktlig og lite fleksibelt styringssystem, der ordningene motvirker hverandre og den offentlige ressursbruken øker.

Regjeringen har fått gjennomført en områdegjennomgang av øremerkede tilskudd i kommunesektoren. Det ble kartlagt nærmere 250 tilskuddsordninger. Regjeringen vil følge opp dette arbeidet ved å gjennomgå og forenkle øremerkede ordninger for å gi større handlingsrom for kommunene og mindre byråkrati i stat og kommune.

Overføring av oppgaver fra staten til fylkeskommunene innebærer å gi innbyggerne større innflytelse over hvordan oppgavene løses.

Departementet vil legge til rette for en god gjennomføring av kommune- og fylkestingsvalget i 2019.

Regjeringen vil fortsette arbeidet med å samordne og dermed begrense statlige myndigheters innsigelser til kommunale planer.

Regjeringen vil legge til rette for digitale plan- og byggesaksprosesser som gir bedre medvirkning, raskere avklaringer og større forutsigbarhet.

1.1.4 En brukerorientert og effektiv offentlig forvaltning

Regjeringen vil videreutvikle offentlig forvaltning for å sikre at den er brukerorientert, effektiv og resultatorientert.

Arbeidet med innovasjon i offentlig sektor må forsterkes, og regjeringen vil utarbeide en egen stortingsmelding om innovasjon i offentlig sektor.

Regjeringen vil fortsette arbeidet med digitalisering av offentlige tjenester i tråd med føringene i Digital agenda for Norge.

1.1.5 Kommunene som næringsutviklere

Kommunene er sentrale i å legge til rette for utviklingen av det lokale næringslivet og har i dag flere roller som er viktige for å fremme en ønsket samfunns- og næringsutvikling. Bedrifter er avhengige av god teknisk infrastruktur, oppdaterte og forutsigbare kommuneplaner og rask behandling av reguleringsplaner og byggesøknader. Det pekes i proposisjonen på at gode kommunale tjenester er viktige for at attraktiv arbeidskraft skal ønske å bo og jobbe i en kommune. Kommunene kan også legge til rette for god transportinfrastruktur lokalt og regionalt.

Kommunene har i dag gode virkemidler, særlig gjennom planlegging etter plan- og bygningsloven, til å kunne ta en aktiv rolle i samfunns- og næringsutviklingen.

Departementet har også tiltak knyttet til næringsutvikling i distriktene. Deler av de regionale utviklingsmidlene går til fylkeskommunene, slik at de kan følge opp kommuner med særlige distriktsutfordringer.

I tillegg gis det midler til utviklingsaktiviteter som skal bidra til inkludering av tilflyttere, mindre sårbare næringsmiljøer og til å styrke kommunens evne til å planlegge og gjennomføre utviklingstiltak.

1.2 Det økonomiske opplegget for 2019

1.2.1 Inntektsrammene for 2019

Det vises i proposisjonen til at regjeringen legger opp til en realvekst i frie inntekter på mellom 2,6 og 3,2 mrd. kroner i 2019. Dette tilsvarer en vekst på mellom 0,7 og 0,9 pst.

Inntektsveksten for 2019 som varsles i denne proposisjonen, er regnet fra anslått inntektsnivå i 2018 i revidert nasjonalbudsjett 2018. Dersom anslaget for nivået på kommunesektorens inntekter i 2018 er endret når

statsbudsjettet legges fram i oktober, vil inntektsveksten for 2019 som nå varsles, kunne bli endret.

Innenfor veksten i frie inntekter er 200 mill. kroner begrunnet med opptrappingsplanen for rusfeltet. Videre er 100 mill. kroner av veksten begrunnet med opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering.

Med dette sørger regjeringen for et opplegg som gir rom for en videre styrking av tjenestetilbudet innenfor viktige satsingsområder som skole, helse, pleie- og omsorgstjenester, rus og barnevern.

Regjeringen legger opp til at fylkeskommunene får mellom -0,1 og 0,1 mrd. kroner av den foreslåtte veksten i frie inntekter. Veksten i fylkeskommunenes frie inntekter må sees i sammenheng med at fylkeskommunene antas å få en nedgang i sine demografiutgifter som følge av anslåtte endringer i befolkningens sammensetning.

Realveksten i kommunesektorens samlede inntekter er anslått til mellom 1 og 2 mrd. kroner. Anslaget for veksten i samlede inntekter er lavere enn veksten i frie inntekter. Dette skyldes at kommunesektoren i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2018 er foreslått tildelt om lag 2,4 mrd. kroner som følge av vekst i oppdrettsnæringen. Dette er engangsinntekter og bidrar dermed til lavere vekst fra 2018 til 2019.

Det er usikkerhet knyttet til merutgiftene grunnet demografiske endringer i 2019, og den varslede veksten i frie inntekter må sees i sammenheng med dette. Befolkningsveksten gjennom året 2017 ble langt lavere enn tidligere antatt. Oppdaterte beregninger basert på den faktiske befolkningsutviklingen i 2017 anslår de samlede merutgiftene i 2018 til 1,7 mrd. kroner, hvorav 1,4 mrd. kroner belaster de frie inntektene. Dette er vesentlig lavere enn anslagene i statsbudsjettet for 2018. Merutgiftene grunnet demografiutviklingen for 2019 forventes også å være lavere enn det som har vært tilfelle i årene før 2018.

Departementet tar sikte på å presentere nye anslag på merutgiftene i 2019.

Kommunesektorens økonomiske handlingsrom må også ses i sammenheng med pensjonskostnadene.

Den foreslåtte inntektsveksten legger til rette for styrking av det kommunale tjenestetilbudet. I tillegg er det rom for en mer effektiv ressursbruk i kommunesektoren.

Det gjennomføres i dag et betydelig omstillings- og effektiviseringsarbeid i kommunesektoren for å frigjøre ressurser til å kunne gi innbyggerne flere og bedre tjenester. Analyser fra Senter for økonomisk forskning viser at samlet effektivitet i gjennomsnitt økte med om lag 0,5 pst. per år i perioden 2008–2016 innen sektorene barnehage, grunnskole og pleie og omsorg.

Regjeringen innførte fra og med 2015 en avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform (ABE-reform). I

statsbudsjettet for 2018 er overføringen satt til 0,7 pst. av alle driftsutgifter som bevilges over statsbudsjettet.

Regjeringen ønsker å synliggjøre effektiviseringspotensialet som ligger i kommunesektoren. Dersom kommunesektoren klarer å effektivisere med 0,5 pst., tilsvare det 1,2 mrd. kroner i 2019 som kan brukes til styrking av tjenestene i tillegg til det som følger av inntektsveksten.

Det legges opp til at de kommunale og fylkeskommunale skattørene for 2019 fastsettes ved behandlingen av statsbudsjettet for 2019 på grunnlag av målsettingen om at skatteinntektene skal utgjøre 40 pst. av kommunenes samlede inntekter.

1.2.2 Pensjonskostnader

PENSJONSKOSTNADENE FOR 2019

Departementet anslår i proposisjonen at veksten i kommunesektorens samlede pensjonskostnader vil være i størrelsesorden 650 mill. kroner i 2019 ut over det som dekkes av den kommunale deflatoren. Anslaget er beheftet med betydelig usikkerhet.

Det legges opp til å endre forutsetningene for beregning av de regnskapsmessige pensjonskostnadene for Statens pensjonskasse i 2019 ved at forventet avkastning på pensjonsmidlene settes ned med 0,2 prosentpoeng.

AKKUMULERT PREMIEAVVIK

Pensjonspremiene som kommuner og fylkeskommuner betaler inn til pensjonsordningene har over flere år vært høyere enn de regnskapsmessige pensjonskostnadene. Dette ga en oppbygging av et akkumulert premieavvik i regnskapene i perioden 2002–2017.

Lavt rentenivå har over tid bidratt til veksten i pensjonspremier og pensjonskostnader. Kommunesektoren har samtidig betydelig gjeld og har dermed også fordele av det lave rentenivået. Departementet understreker i proposisjonen at kommuner og fylkeskommuner har et selvstendig ansvar for pensjon, som er en del av lønns- og avtalevilkårene i kommunesektoren.

1.3 Endringer i det økonomiske opplegget for 2018

1.3.1 Inntektsveksten i 2018

Stortingets budsjettvedtak for 2018 innebar at realveksten i kommunesektorens samlede inntekter ble anslått til 1,3 mrd. kroner. Det ble anslått en reell reduksjon i de frie inntektene på 0,2 mrd. kroner.

Etter nye anslag i revidert nasjonalbudsjett 2018 anslås realveksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2018 til 1,9 mrd. kroner, med en reell nedgang i de frie inntektene på 2,6 mrd. kroner. Nedgangen i frie inntekter må ses i sammenheng med at de ekstra skatteinntektene i 2017 ikke videreføres, samt nedjusteringen av skatteanslaget for 2018 med knapt 0,5 mrd. kroner. Som

følge av økte skatteinntekter i 2017 går kommunesektoren inn i 2018 med et høyt inntektsnivå.

1.3.2 Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2018

Forslag til bevilgningsendringer er fremmet i Prop. 85 S (2017–2018) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2018. I proposisjonen omtales følgende med betydning for kommunesektoren:

1.3.2.1 HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Investeringsstilskudd til heldøgns omsorgsplasser

Bevilgningen på kap. 761 post 63 foreslås økt med 59,3 mill. kroner i 2018 tilsvarende om lag 700 heldøgns omsorgsplasser. Dette er som følge av stor søknadsinn- gang til investeringsstilskuddet i 2018. Basert på tilbakemeldinger fra Husbanken foreslås det en økning av til- sagnsrammen i 2018 på 1 186 mill. kroner. Total til- sagnsramme for 2018 blir etter dette på 4 235,5 mill. kroner, svarende til om lag 2 500 heldøgns omsorgsplasser. 40 pst. av rammen er forbeholdt netto tilvekst i 2018.

1.3.2.2 NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET

Havbruksfondet

I forbindelse med at det har blitt etablert et nytt sys- tem for kapasitetsjusteringer i norsk lakseoppdrettsnær- ing, ble det i 2015 besluttet at 80 pst. av inntektene fra salg av ny produksjonskapasitet skal tilfalle kommunal sektor gjennom det såkalte havbruksfondet. Midlene fordeler seg mellom alle kommuner og fylkeskommuner med oppdrettsvirksomhet, om lag 160 kommuner og 10 fylkeskommuner.

Kommunenes og fylkeskommunenes del av veder- laget for veksten som tildeles til fastpris, er beregnet til 756 mill. kroner. Det tas videre sikte på å tildele ytterli- gere ny kapasitet gjennom auksjon før sommeren 2018, noe som vil medføre økte inntekter for de angjeldende kommunene og fylkeskommunene. Det er usikkert hva inntektene fra auksjonen vil bli, men med et bereg- ningsteknisk utgangspunkt i fastprisen vil kommune- nes og fylkeskommunenes andel av vederlaget være om lag 1,5 mrd. kroner.

I tillegg til midlene til havbruksfondet foreslås det at bevilgningen økes med 74,9 mill. kroner knyttet til kommunenes andel av vederlag for tildeling av opp- drettstillatelser utlyst i 2013. Samlet foreslås bevilgnin- gen på kap. 919 post 60 økt med 2 366,4 mill. kroner.

1.3.2.3 KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Økt kompensasjon for gratis kjernetid i barnehagen

I saldert budsjett 2018 vedtok Stortinget å øke ram- metilskuddet til kommunene med 24,8 mill. kroner som kompensasjon for å heve beløpsgrensen for gratis

kjernetid i barnehage for 3–5-åringer til 533 500 kroner med virkning fra 1. august 2018. I etterkant av budsjett- behandlingen er det oppdaget at feil gjennomsnittsinntekt for husholdningene ble lagt til grunn. For å rette opp i dette foreslås det at bevilgningen på kap. 571 post 60 økes med 14,2 mill. kroner.

1.4 Lokaldemokrati

Regjeringen ønsker et sterkt lokaldemokrati. En grunnleggende forutsetning for et godt lokaldemokrati er at kommunene har oppgaver, frihet og ressurser til å foreta egne politiske valg.

Innbyggerne velger sine egne ledere som gjennom valgperioden ivaretar ansvaret kommunen er gitt.

En annen forutsetning for et godt lokaldemokrati er knyttet til kommunenes bruk av de handlingsmulighe- ter de har, med rettslig grunnlag i kommuneloven, til selv å organisere lokaldemokratiet i egen kommune. Lo- kalpolitikkerne har et vesentlig ansvar for å sikre effektiv og ansvarlig politisk styring og sørge for at forholdet til innbyggere, frivillige organisasjoner og næringsliv iva- retas på en god måte.

Kommunestyret skal på en best mulig måte ta hen- syn til interessene til ulike befolkningsgrupper. Kom- munestyret hvor kvinner og menn, ulike aldersgrupper, ulike samfunnssektorer og næringer er representert, kan bidra til dette.

Det skal være et godt samspill mellom kommunen og innbyggerne. Innbyggernes medvirkning i kommu- nale beslutningsprosesser er en viktig del av et levende lokaldemokrati.

Departementet vil legge til rette for en god gjen- nomføring av kommune- og fylkestingsvalget i 2019.

1.4.1 Tiltak for lokaldemokratiet i forbindelse med kommunereformen

1.4.1.1 PROSJEKTET FREMTIDENS LOKALDEMOKRATI I NYE KOMMUNER

Kommunal- og moderniseringsdepartementet satte i 2017 i gang et toårig prosjekt for å støtte kommuner som skal slå seg sammen, og som ønsker å arbeide med å utvikle og fornye sitt lokaldemokrati.

Målet med prosjektet er å mobilisere og legge til rette for at kommunene vil arbeide med å utvikle og forbedre sitt lokaldemokrati som en viktig del av alt de skal gjøre i sammenslåingsfasen.

32 nye kommuner som til sammen utgjør 89 «gamle» kommuner, deltar.

Nærmere omtale av prosjektet finnes i proposisjo- nen.

1.4.1.2 VEILEDER LOKALDEMOKRATI

Sommeren 2015 lanserte departementet en egen veileder for utvikling av lokaldemokratiet i sammen- slåtte kommuner.

Formålet med veilederen er å gi råd om hvordan kommunene kan utvikle lokaldemokratiet i forbindelse med sammenslåingsprosessen, og hva de bør ta hensyn til og tenke gjennom i denne sammenheng. Departementet har satt i gang et arbeid med å oppdatere veilederen.

1.4.2 Digitale løsninger for levende lokaldemokrati

1.4.2.1 BRUK AV DIGITALE VERKTØYER FOR INNBYGGER-MEDVIRKNING

Det vises i proposisjonen til at departementet har sett en økende interesse for bruk av digitale løsninger når kommunene vil kommunisere med innbyggerne og trekke innbyggerne med i politiske beslutningsprosesser.

Departementet har satt i gang et forprosjekt for å skaffe seg et bedre kunnskapsgrunnlag om bruk av digitale verktøy i lokaldemokratiet både i Norge og internasjonalt. Tanken er at kommunene skal få informasjon om verktøy som de kan arbeide videre med. Prosjektsultatet skal foreligge i løpet av våren 2018.

1.4.2.2 MINSAK.NO

Etter kommuneloven § 39 a kan innbyggerne i en kommune eller fylkeskommune fremme innbyggerforslag.

Departementet lanserte i 2013 en nettportal, minsak.no, som gjør det mulig for innbyggerne i alle kommuner og fylkeskommuner å fremme innbyggerforslag på Internett.

I mars 2018 ble det lansert en samisk versjon.

Siden opprettelsen av nettsiden i 2013 er til sammen 1 339 saker opprettet, mange av dem er trukket, og enda flere har ikke oppnådd det nødvendige antallet underskrifter. Det har vært et betydelig antall besøkende på nettsiden.

1.4.3 Kommunebarometer på representasjon av kvinner i lokalpolitikken

Departementet lanserte 8. mars 2018 et kommunebarometer som blant annet viser andelen kvinner i alle kommunestyrene i Norge.

Selv om kvinneandelen har økt over tid og kvinneandelen i kommunestyrene i snitt fremdeles er relativt høy sammenliknet med de fleste andre europeiske land, har utviklingen stagnert ved de siste valgene. Ved lokalvalgene i 2007 og 2011 var om lag 38 pst. av kommunestyrerepresentantene kvinner. Ved siste valg gikk andelen kvinner i kommunestyrene svakt opp til 39 pst. i landsgjennomsnitt.

Dette skjuler likevel store variasjoner mellom kommunene. I tillegg har kvinner i liten grad erobret de ledende posisjonene i kommunepolitikken. Andelen ordførere som er kvinner, var 22 pst. etter valget i 2011. Dette steg til 28 pst. ved valget i 2015.

Underrepresentasjon av kvinner i kommunestyret kan spre seg til utvalg, råd og styrever, og derfor er det viktig med god kjønnsfordeling i rekruttering og nominasjon til lokalpolitikken.

Kommunebarometeret er publisert på regjeringen.no.

Departementet vil også lansere en motivasjonskampanje for å styrke kvinnerepresentasjonen i lokalpolitikken.

1.4.4 Medvirkningsorganer – forskrifter til ny bestemmelse om råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom

Stortinget vedtok ved lov 16. juni 2017 nr. 62 en ny § 10 b i kommuneloven om råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. Departementet har i vår fremmet en lovproposisjon om ny kommunelov for Stortinget. Den allerede vedtatte § 10 b i kommuneloven om råd inngår i dette helhetlige lovforslaget. Det skal utarbeides og fastsettes tre forskrifter.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil involvere organisasjoner som representerer eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom i det videre arbeidet ved å sende forskriftene på alminnelig høring.

1.4.5 Arbeid med lokaldemokrati i Europarådet

1.4.5.1 RETNINGSLINJER FOR SIVLSAMFUNNETS DELTAKELSE I POLITISKE BESLUTNINGSPROSESSER VEDTATT I EUROPARÅDET

Ministerkomiteen i Europarådet vedtok 17. september 2017 Retningslinjer for sivilsamfunnets deltakelse i politiske beslutningsprosesser.

Retningslinjene understreker at det endelige ansvaret for å ta beslutninger ligger hos offentlige myndigheter som både har offentlig autoritet og demokratisk legitimitet til å gjøre det.

Formålet med retningslinjene er å styrke og legge til rette for deltakelse for individer, organisasjoner og sivilsamfunnet generelt i politiske beslutningsprosesser.

Staten sammen med kommunene og fylkeskommunene har et ansvar for å legge til rette for at sivilsamfunnet trekkes inn i politiske beslutningsprosesser.

1.4.5.2 REVISJON AV REKOMMANDASJON OM INNBYGGERNES DELTAKELSE I LOKALT OFFENTLIG LIV

I 2001 vedtok Europarådets ministerkomité en anbefaling til medlemsstatene (Rekommandasjon Rek (2001) 19) Innbyggernes deltakelse i lokalt offentlig liv.

I 2016 bestemte Europarådet å gjennomgå og vurdere den eksisterende anbefalingen og behovet for å gjennomføre endringer bl.a. i lys av utviklingen av nye deltakelsesformer, nye teknologiske muligheter og en større bevissthet om sosiale skjevheter i deltakelse. Ministerkomiteen vedtok rekommandasjonen 21. mars 2018.

Det pekes på at lokaldemokratiet utsettes for et forventningspress, og at innbyggerne tar i bruk nye virkemidler i sitt engasjement. Et generelt utviklingstrekk i Europa er svekket tillit til folkevalgte organer. For blant annet å holde legitimiteten til politiske beslutningsprosesser oppe, er det behov for at offentlige institusjoner engasjerer seg overfor innbyggerne på nye måter.

1.5 Forholdet mellom stat og kommune

Det pekes i proposisjonen på at regjeringen vil legge til rette for levende lokalsamfunn i hele landet gjennom å spre makt og bygge samfunnet nedenfra. Rammestyring skal fortsatt være hovedprinsippet for statens styring av kommunesektoren.

Juridisk rammestyring betyr at kommunene får reell handlefrihet ved gjennomføring av lovpålagte oppgaver. I forslaget til ny kommunelov, som ble lagt fram for Stortinget i mars, foreslås det å lovfeste det kommunale selvstyret og prinsipper for forholdet mellom nasjonale myndigheter og kommunesektoren. Lovforslaget legger til rette for fortsatt juridisk rammestyring. Økonomisk rammestyring innebærer at kommunesektoren i størst mulig grad finansieres gjennom frie inntekter (rammetilskudd og skatteinntekter), slik at prioriteringene kan gjøres lokalt. Dette innebærer at øremerkede tilskudd kun skal benyttes i særskilte tilfeller.

Kommunene har som planmyndighet stor handlefrihet i arealplanleggingen. Andelen planer møtt med innsigelse er redusert siden 2013, og Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i et flertall av sakene avgjort innsigelsene helt eller delvis i samsvar med kommunens vedtak. Regjeringen vil fortsette arbeidet med å samordne og dermed begrense statlige myndigheters innsigelser til kommunale planer.

1.5.1 Ny kommunelov

Regjeringen la nylig fram forslag til ny kommunelov, som fortsatt vil legge grunnlaget for juridisk rammestyring av kommunene, jf. Prop. 46 L (2017–2018). Kommuneloven er en rammelov for all kommunal virksomhet, med regler om kommunal organisering, styring og kontroll og saksbehandlingsregler som legger til rette for åpenhet og tillitsskapende forvaltning.

I lovforslaget er det blant annet foreslått å lovfeste det kommunale selvstyret og prinsipper for forholdet mellom nasjonale myndigheter og kommunesektoren.

Regjeringen har i lovforslaget lagt vekt på å gi loven et innhold, en struktur og et språk som så langt det lar seg gjøre, ivaretar hensynet til enkelhet og tilgjengelighet.

I lovforslaget legger regjeringen opp til å videreføre kommunenes vide adgang til å organisere både den administrative og folkevalgte delen av virksomheten slik de selv mener det er hensiktsmessig. Dette er avgjørende for å legge til rette for gode lokale løsninger. Regjering

gen legger videre opp til at saksbehandlingsreglene skal ivareta hensynet til åpenhet og gjennomsiktighet. Dette er viktig av hensyn til demokratisk deltakelse og kontroll. Det er også foreslått regler som setter kommunene i enda bedre stand til å styre og kontrollere egen virksomhet. God styring og kontroll er en forutsetning for å kunne opprettholde framtidig handlingsfrihet.

1.5.2 Oppfølging av områdegjennomgang av øremerkede tilskudd til kommunesektoren

Regjeringen mottok i desember 2017 en rapport fra ekspertgruppen som gjennomførte områdegjennomgangen av øremerkede tilskudd til kommunesektoren.

I rapporten fremholder ekspertgruppen at det er bred politisk tilslutning til at kommunesektoren i hovedsak skal rammestyrer, og dermed at øremerkede tilskudd kun skal benyttes i særskilte tilfeller. Etter ekspertgruppens syn gir dagens situasjon med nærmere 250 tilskuddsordninger en dårlig og lite effektiv statlig styring av kommunesektoren. Ekspertgruppen har foreslått en rekke tiltak som:

- rydder opp i dagens uoversiktlige mengde av tilskudd,
- bidrar til en bedre etterlevelse av dagens retningslinjer, og
- gir en mer hensiktsmessig forvaltning.

Ekspertgruppen vurderer at Kommunal- og moderniseringsdepartementets retningslinjer for øremerking i all hovedsak er gode, men foreslår at dagens retningslinjer presiseres og suppleres for å sikre bedre etterlevelse.

Ekspertgruppen mener det er behov for en kraftig reduksjon i antallet tilskuddsordninger. Det er kartlagt 247 tilskuddsordninger hvor kommunesektoren mottar midler og/eller forvalter tilskudd. Ekspertgruppen har foreslått at 64 ordninger bør innlemmes i rammetilskuddet (tilsvarende 12,2 mrd. kroner), og at 38 ordninger bør slås sammen til færre og større ordninger.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet er enig med ekspertgruppen i at nærmere 250 ordninger er en klar indikasjon på at dagens retningslinjer for statlig styring av kommunesektoren ikke etterleves.

Ekspertgruppen har foreslått at dagens retningslinjer presiseres og fastsettes som et regelverk i form av et rundskriv.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet mener ekspertgruppens forslag til innlemminger gir et godt grunnlag for videre arbeid. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil i samarbeid med berørte departementer gjennomgå alle forslagene og tar sikte på å komme tilbake med en samlet plan for innlemminger senest i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2020.

Ekspertgruppen har også foreslått at 38 av dagens tilskuddsordninger bør samles i færre og større ordninger.

Som et ledd i bedre samordning av den samlede tilskuddsporteføljen vil det bli utarbeidet en samlet plan for alle tilskuddsordninger, som angir neste evaluering eller framtidig innlemming, avvikling eller sammenslåing.

1.5.3 ESA-saken og arbeidsgrupperapporten om konkurranse på like vilkår

EFTAs overvåkningsorgan ESAs foreløpige vurdering fra 15. desember 2015 er at det generelle skattefritaket og konkursimmuniteten for kommunene er i strid med reglene for statsstøtte når kommunene utfører økonomisk aktivitet i EØS-rettslig forstand. ESA har derfor foreslått å innføre en generell utskillingsplikt for den økonomiske aktiviteten, slik at denne legges i selskaper som betaler skatt og kan gå konkurs.

I januar 2018 leverte en arbeidsgruppe rapporten «Like konkurransevilkår for offentlige og private aktører» til næringsministeren, og den ble sendt på høring kort tid etter.

Arbeidsgruppen har vurdert de støtterettslige problemstillingene i saken og har kommet til at det norske skattefritaket er i strid med EØS-avtalens regler om offentlig støtte. Gruppen mener det kan argumenteres med at konkursimmunitet ikke vil være en støtterettslig fordel under visse forutsetninger: Kommunen må følge markedsaktørprinsippet, og den økonomiske aktiviteten må belastes med finansieringskostnader i samme utstrekning som en privat aktør. For å sikre overholdelse av regelverket foreslår arbeidsgruppen blant annet at det innføres krav om separat regnskap og skatteplikt for kommunens økonomiske aktivitet. Videre mener arbeidsgruppen at det må bli mer oppmerksomhet om, og stilles strengere krav til, at det offentlige overholder det EØS-rettslige markedsaktørprinsippet når de driver økonomisk aktivitet. Arbeidsgruppen kommer ikke med en generell anbefaling om å innføre en plikt til å skille ut den økonomiske virksomheten i egne selskaper og mener en slik plikt heller ikke følger av EØS-retten.

For øvrig legger arbeidsgruppen til grunn at offentlige tjenester som er allment tilgjengelige, basert på solidaritet og offentlig regulert innenfor det norske systemet, vil anses som ikke-økonomiske i støttereglenes forstand. Arbeidsgruppen mener dermed at utdanning, spesialisthelsetjenester, kommunale helse- og omsorgstjenester, barnehager og barnevern i all hovedsak ikke er EØS-rettslig økonomisk aktivitet og dermed faller utenfor støttereglene og eventuelle tiltak.

Rapporten har vært på høring. Regjeringen vil vurdere innspillene fra høringsinstansene, ha dialog med ESA om gode løsninger og ta stilling til den videre oppfølgingen av saken.

1.5.4 Endringer i IKS-loven

Departementet arbeider med å følge opp høringen om endringer i lov om interkommunale selskaper. Som opplyst i kommuneproposisjonen for 2018 må dette arbeidet sees i sammenheng med forslagene fra arbeidsgruppen som har utredet spørsmålet om like konkurransevilkår for offentlige og private aktører, og arbeidsgruppens foreslåtte tiltak for sikre overholdelse av EØS-reglene i offentlig sektor.

1.5.5 Nasjonal samordning av tilsyn

Regjeringen ga i Prop. 128 S (2016–2017) Kommuneproposisjonen 2018 en redegjørelse for målene for statlig tilsyn med kommunesektoren. Det ble varslet at det skulle etableres en arena for nasjonal samordning av tilsyn. Arenaen ble etablert høsten 2017, og det er fastsatt et mandat.

Målet med samordningen er å legge til rette for at nasjonale tilsynsmyndigheter kan opptre mer enhetlig overfor kommuner og fylkesmenn, hvilket er en forutsetning for at Fylkesmannen kan utføre sin oppgave med å samordne tilsynet med kommunene. Et godt samordnet tilsyn skal bidra til at tilsynsvirksomheten når sine mål om bedre regelverksetterlevelse og bedre tjenesteyting i kommunesektoren. Arenaen skal arbeide for at de politisk fastsatte målene for samordning av statlig tilsyn med kommunesektoren nås. Disse målene er at tilsyn med kommunesektoren skal være koordinert og effektivt, og at omfanget av tilsyn med kommunene totalt sett ikke skal øke.

1.5.6 Byvekstavtaler

Det pekes i proposisjonen på at helhetlige bymiljøavtaler mellom staten, fylkeskommunen og berørte bykommuner er det viktigste verktøyet for å nå nullvekstmålet for persontransport med bil i de største byområdene.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har tatt initiativ overfor lokale myndigheter i de fire største byområdene til å bli enige om forpliktelser om boligbygging og arealbruk i byutviklingsavtaler.

I Meld. St. 33 (2016–2017) Nasjonal transportplan 2018–2029 er det lagt til grunn at bymiljøavtalene og byutviklingsavtalene skal samordnes til én avtale og kalles byvekstavtale. Det er videre besluttet en ny modell for organisering av byvekstavtalene. Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene fases nå ut, men belønningsmidlene videreføres i byvekstavtalene. Stortinget har gitt sin tilslutning til disse føringene, jf. Innst. 460 S (2016–2017).

1.6 Kommunereform

1.6.1 Kommunereform – status

I perioden 2014–2017 er totalt 119 kommuner vedtatt slått sammen til 47 nye kommuner. 5 av de nye kommunene trådte i kraft i 2017 og 2018, mens 109 kommuner nå gjennomfører sammenslåingsprosesser for å danne nye kommuner fra 2020. Det vil da være 356 kommuner i Norge. Det vises i proposisjonen til at arbeidet med kommunesammenslåinger skal fortsette.

Stortinget fattet vedtak om sammenslåinger av kommuner 8. juni og 7. desember 2017, og departementet har fulgt opp Stortingets vedtak gjennom å fastsette forskrifter for sammenslåingene. Forskriftene fastsetter blant annet navn på de nye kommunene, antall medlemmer i kommunestyrene og nødvendige unntak fra lover og forskrifter for å gjennomføre sammenslåingen. Departementet har lagt stor vekt på kommunenes ønsker og egne vedtak i forskriftene. Der hvor kommunene ikke har vært enige om navn på ny kommune, har departementet fastsatt navnet etter dialog med kommunene og etter innspill fra Språkrådet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har utbetalt tilskudd til dekning av engangskostnader ved sammenslåingene. De 43 sammenslåingene som ble vedtatt av Stortinget i 2017, har til sammen fått utbetalt nær 1,3 mrd. kroner i tilskudd til å dekke kostnader knyttet til sammenslåingsprosessen, jf. inndelingslova § 15. Departementet utbetalte i 2017 også 150 mill. kroner i tilskudd til infrastruktur (veier og digitalisering).

I 2019 skal det gjennomføres valg til kommunestyre og fylkesting. Departementet har fastsatt egne forskrifter for gjennomføring av kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019 for kommuner og fylkeskommuner som er berørt av grenseendringer. Kommuner og fylkeskommuner som er berørt av grenseendringer fra 1. januar 2020, skal gjennomføre valget i 2019 som om grenseendringene er gjennomført.

OPPFØLGINGSTILBUD

Kommunene som slår seg sammen, får tilbud om oppfølging i sammenslåingsprosessen. Departementet, KS, Unio Kommune, LO Kommune, YS Kommune og Akademikerne Kommune samarbeider om oppfølgingsstilbudet.

FORSKNING

I 2015 utlyste Norges forskningsråd, på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, midler til evaluering av kommune- og regionreformprosessene. En gruppe forskere fra Norge og Danmark ble tildelt prosjektet «Reshaping the Map of Local and Regional Self-Government. A study of the Norwegian Local Government Reform processes 2014–2019».

UNNTAK FRA PLIKTEN TIL Å JUSTERE MERVERDIAVGIFT

I revidert nasjonalbudsjett 2017 ble det innført et unntak fra plikten til å justere merverdiavgiftskompensasjon etter merverdiavgiftskompensasjonsloven ved overdragelse av bygg og anlegg i forbindelse med en kommunesammenslåing eller -deling. Bakgrunnen for endringen var regjeringens reform av kommunestrukturen, der et sentralt prinsipp er at sammenslåinger og delinger ikke skal medføre utgifter eller prosedyrekrav for kommunene, se Prop. 130 LS (2016–2017) kapittel 14.

Det ble ikke foreslått tilsvarende endringer i merverdiavgiftsregelverket, fordi det for dette regelverket er sentralt at kommunene følger det samme regelverket som private virksomheter. I forbindelse med kommunale vann- og avløpsanlegg gjør likevel enkelte særlige hensyn seg gjeldende.

Finansdepartementet foreslår et nytt sjette ledd første punktum i merverdiavgiftsloven § 9-2. Endringen innebærer at det fastsettes et unntak fra plikten til å justere inngående merverdiavgift når kommunale vann- og avløpsanlegg overdras i forbindelse med sammenslåinger og delinger av kommuner.

Saken er nærmere omtalt i revidert nasjonalbudsjett 2018.

1.6.2 Fortsatt behov for endringer i kommunestrukturen

Et bredt flertall på Stortinget sluttet seg i 2014 til at det var behov for endringer i kommunestrukturen, jf. Innst. 300 S (2013–2014). Til tross for et høyt antall sammenslåinger i reformen, er ikke hovedtrekkene ved kommunestrukturen endret. Fortsatt vil om lag halvparten av kommunene ha under 5 000 innbyggere. Flere enn 120 kommuner vil ha færre enn 3 000 innbyggere.

Det vises i proposisjonen til at kommunene står overfor ulike utfordringer. Befolkningsnedgang og demografiske endringer gjør at mange av de små kommunene i løpet av 10–15 år ikke vil ha et bærekraftig forhold mellom antallet innbyggere i arbeidsfør alder og innbyggere over 67 år.

Kommuner i byområder opplever befolkningsvekst. Flere steder er ikke kommunegrensene tilpasset dagens bosettings- og arbeidsmønstre, og mange av de store byene har mangel på egnet areal for å legge til rette for framtidig vekst.

Fylkesmennenes tilrådninger i kommunereformen er samstemte om behovet for videre arbeid for å legge til rette for flere kommunesammenslåinger. En stor del av de små kommunene som har valgt å stå alene, har vansker med å rekruttere og beholde tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å levere likeverdige tjenester til sine innbyggere.

Flere fylkesmenn peker også på at det i flere regioner er gode forutsetninger for en positiv utvikling, til å

skape nye arbeidsplasser og til å utvikle regionene til å bli motorer i samfunnsutviklingen. Det vises i proposisjonen til at kommunestrukturen svekker mulighetene for å ta ut vekstpotensialet. Det pekes også på at samfunnsutviklingsutfordringene er krevende å håndtere gjennom interkommunalt samarbeid.

Etter departementets vurdering er det særlig følgende to forhold som gjør det nødvendig å jobbe videre med endringer i kommunestrukturen:

- Kapasitet og kompetanse i små kommuner.
- Behovet for mer helhetlig, samordnet og bærekraftig samfunnsutvikling i byområder.

1.6.2.1 KAPASITET OG KOMPETANSE I SMÅ KOMMUNER

I forslaget til ny kommunelov (Prop. 46 L (2017–2018)) som ble fremmet 16. mars i år, foreslår regjeringen å lovfeste enkelte prinsipper for nasjonale myndigheters forhold til det kommunale selvstyret. Ett av disse prinsippene sier at offentlige oppgaver fortrinnsvis bør legges til det forvaltningsnivået som er nærmest innbyggerne.

Departementet mener at det norske kommunesystemet, basert på generalistkommuneprinsippet, en bred og omfattende oppgaveportefølje og statlig rammestyring, har store fordeler sammenliknet med alternativene. Det pekes i proposisjonen på at fordelene svekkes av en kommunestruktur hvor det over tid er blitt store forskjeller mellom de ulike kommunenes muligheter og rammebetingelser for å fylle sin rolle i dette systemet.

Den nasjonale politikken overfor kommunene gjennom flere tiår, med overføring av stadig større ansvar og nye krav og forventninger til kompetanse uten tilsvarende endringer i kommunestrukturen, gjør at det kan stilles spørsmål ved om mange av dagens kommuner er for små til å fylle sin rolle i det norske generalistkommunesystemet. I proposisjonen redegjøres det for noen eksempler på dette, knyttet til:

- Fagmiljøer og kommunestørrelse
- Helse og omsorg
- Barnevern
- Juridisk kompetanse
- Innovasjons- og utviklingskapasitet
- Samfunnsplanlegging og næringsutvikling
- Interkommunalt samarbeid

1.6.2.2 BEHOV FOR MER HELHETLIG, SAMORDNET OG BÆREKRAFTIG SAMFUNNSUTVIKLING I BYOMRÅDER

Produktivitetskommisjonen omtalte i sin første rapport NOU 2015:1 Produktivitet – grunnlag for vekst og velferd behovet for endringer i kommunestrukturen. Kommisjonen pekte på at det i et samfunnsøkonomisk perspektiv er en bedre kommunestruktur i byområder som gir de største gevinstene.

Kommisjonen viste til at kommunegrenser som avviker sterkt fra naturlige bo- og arbeidsområder, gir betydelig administrativt merarbeid knyttet til samarbeid, felles avklaringer, kjøp av tjenester, planlegging av kollektivtransport osv.

Kommisjonen mener det er klare styringsutfordringer i norske byområder knyttet til helhetlige areal- og transportløsninger.

Samfunnsplanleggingen blir mer helhetlig og bærekraftig når man kan se større arealer og flere innbyggere i sammenheng. I vekstkommuner rundt byene vil tettstedsgrenser og pendlingssoner i økende grad gå på tvers av kommunegrenser.

I noen tilfeller kan utfordringene komme til uttrykk gjennom mangel på areal for vekst og utvikling. Dette kan til slutt komme i konflikt med jordvernet. Kommunegrensene kan være til hinder for en helhetlig, samordnet og bærekraftig samfunnsutvikling.

En rapport fra NIBR i 2015 (Harvold og Stokstad 2015) konkluderer med at interkommunalt samarbeid er begrenset, og at lokalpolitikken ofte setter klare grenser for plansamarbeid fordi lokalpolitikkerne ønsker å styre bruken av eget areal uten å måtte ta hensyn til nabokommunen. I undersøkelsen kommer det fram at planleggere og administrasjonen i kommunene ser behov for samarbeid, men at politikkerne ser planområdet som et felt for å fremme egen kommunes utvikling.

Det vises i proposisjonen til at behovet for en mer helhetlig, samordnet og bærekraftig samfunnsutvikling tilsier at det er behov for sammenslåinger også rundt byene.

1.6.3 Innretning av videre arbeid

Flere av fylkesmennene skriver i sine årsrapporter for 2017 at arbeidet med kommunereform må fortsette, og at det er ønskelig med flere sammenslåinger.

Inndelingslova § 4 slår fast at Kongen gjør vedtak om sammenslåing av kommuner når kommunene har sluttet seg til forslaget. Dersom noen av kommunene har uttalt seg mot sammenslåing, skal saken legges fram for Stortinget.

Stortinget fattet anmodningsvedtak nr. 93 7. desember 2017:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at gode og frivillige prosesser skal være utgangspunkt for endringer av kommunestrukturen. Eventuelle kommunesammenslåinger i perioden 2017–2021 skal utelukkende bygge på frivillighet.»

Det går fram av proposisjonen at departementet legger dette premisset til grunn for det videre arbeidet. Departementet vil følge opp vedtak fra kommuner om frivillig sammenslåing ved å legge til rette for vedtak av Kongen i statsråd i tråd med reglene i inndelingslova. På bakgrunn av anmodningsvedtaket vil det ikke være

grunnlag for å legge fram saker om sammenslåing av kommuner for Stortinget i denne perioden.

Departementet vil ikke legge opp til noe samlet reformløp slik det var i perioden 2013–2017.

Gode, lokale prosesser og ønsker om sammenslåing er en stor fordel når kommunene skal slå seg sammen. Stortingets anmodningsvedtak innebærer imidlertid at det blir opp til den enkelte kommune å avgjøre om landet får en hensiktsmessig og framtidsrettet kommunestruktur. Dette medfører også at dette arbeidet nødvendigvis må ha et langsiktig perspektiv. Departementet finner grunn til å vise til at det fra perioden 2013–2017 er 45 kommuner som har vedtatt at sammenslåing er ønskelig eller nødvendig for egen kommune, men som ikke har fått tilsvarende positive vedtak fra sine nabo-kommuner. Disse kommunene vil være avhengige av positive vedtak i sine nabokommuner for å oppnå den styrkingen kommunestyret selv mener det er behov for.

Departementet mener at en mer ensartet og framtidsrettet kommunestruktur er en forutsetning for sterke velferdskommuner som kan gi gode og likeverdige tjenester og drive aktiv og helhetlig samfunnsutvikling nå og i framtiden.

Ekspertgruppens rapport «Kriterier for en god kommunestruktur» utgjorde det faglige grunnlaget for kommunereformen i perioden 2013–2017 og legges til grunn også i det videre arbeidet.

Departementet vil gi fylkesmennene en rolle i arbeidet også framover. Dette arbeidet må ha et langsiktig tidsperspektiv. I oppdraget til fylkesmennene for 2018 står det at de skal stimulere til diskusjoner om utfordringer i de enkelte kommunene og synliggjøre konsekvenser av status quo. Det er også en del av oppdraget til fylkesmennene å bidra til kommunesammenslåinger der det er hensiktsmessig.

1.6.3.1 ØKONOMISKE VIRKEMIDLER

Rammene for økonomisk kompensasjon ved sammenslåing av kommuner er slått fast i inndelingslova § 15, hvor det framgår at staten delvis skal kompensere kommunene for engangskostnader som er direkte knyttet til sammenslåingsprosessen, og at kommunene i en overgangsperiode blir kompensert for bortfall av rammetilskudd som følge av sammenslåingen. Kompensasjonen for bortfall av rammetilskudd gis gjennom inndelingstilskuddet i inntektssystemet.

Det pekes i proposisjonen på at regjeringen også i det videre arbeidet vil legge til rette for gode og langsiktige økonomiske virkemidler for kommuner som ønsker å slå seg sammen. Departementet har imidlertid tidligere signalisert at disse ikke vil være like gode som i reformperioden 2014–2017, jf. Prop. 96 S (2016–2017).

Engangstilskudd ved kommunesammenslåing

Kommuner som slo seg sammen i perioden 2014–2017, mottok både tilskudd til dekning av engangskostnader og reformstøtte. For nye sammenslåinger foreslår departementet at disse tilskuddene slås sammen til et nytt «engangstilskudd ved kommunesammenslåing». Tilskuddet utbetales når sammenslåingen er vedtatt, og finansieres over kap. 573 Kommunereform på statsbudsjettet.

Tilskuddet beregnes etter en standardisert modell. Minstesatsen for to kommuner med under 15 000 innbyggere som slår seg sammen, settes til 25 mill. kroner. Departementet foreslår også at beløpet deretter økes med 10 mill. kroner per nye kommune i sammenslåingen ut over dette.

Kommuner som blir vedtatt slått sammen og delt i samme prosess, vil få beregnet engangstilskudd som om en hel kommune inngår i hver av sammenslåingene.

Inndelingstilskudd

Gjennom inndelingstilskuddet får kommunene i dag full kompensasjon for tap av basistilskudd og netto nedgang i distriktstilskudd som følge av sammenslåingen. Den nye kommunen mottar fullt inndelingstilskudd i 15 år etter sammenslåingen, før det deretter trappes ned over fem år. Departementet foreslår at denne innretningen på inndelingstilskuddet videreføres.

Informasjon og folkehøring

Departementet ga i perioden 2014–2017 støtte på 100 000 kroner til hver kommune som utarbeidet informasjon og gjennomførte folkehøring. Departementet vil videreføre støtten på samme nivå framover, men støtten kan framover kun tildeles én gang per kommune i en kommunestyreperiode. Tilskuddet dekkes innenfor skjønnstilskuddet. Departementet vil framheve ansvaret kommunene har for å gi god informasjon i forkant av folkehøringene.

1.6.4 Grensejusteringer

I Prop. 96 S (2016–2017) framgikk det at departementet etter Stortingets behandling av proposisjonen ville følge opp aktuelle initiativ om grensejusteringer i dialog med fylkesmennene, jf. inndelingslova § 8. Kommunal- og forvaltningskomiteen ba departementet i disse grensejusteringene ta utgangspunkt i lokale initiativ fra kommuner eller grendelag, jf. Innst. 386 S (2017–2017).

Departementet har på bakgrunn av lokale initiativ fra innbyggere eller kommuner igangsatt 15 utredninger av grensejusteringer. De fleste av disse berører kommuner som også er i en sammenslåingsprosess. Utredningsoppdragene er gitt til Fylkesmannen og skal gjennomføres i samarbeid med de berørte kommunene. I tillegg håndterer fylkesmennene 10–15 mindre saker

om grensejusteringer, som Fylkesmannen er delegert myndighet til å avgjøre dersom de berørte kommunene er enige. Særlig av hensyn til lokale nominasjonsprosesser og gjennomføringen av kommunestyrevalget i 2019, men også for å sikre tilstrekkelig tid til forberedelser for en god overføring mellom kommunene, er det ønskelig med tidlige avklaringer av de aktuelle grensejusteringene. Departementet har så langt avgjort tre saker (Holmestrand/Re, Vågsøy/Eid/Selje og Hornindal/Stryn) og legger opp til å avgjøre de resterende sakene etter hvert som utredningene ferdigstilles. Der det vedtas grenseendringer med ikrafttredelse fra 2020, vil de berørte innbyggerne stemme ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2019 som om grenseendringene allerede er gjennomført.

Stortinget fattet anmodningsvedtak nr. 95 7. desember 2017:

«Stortinget ber regjeringen ikke videreføre arbeid med grenseendring mellom Ski og Ås ut fra de klare vedtak som er gjort i saken fra Ås kommune.»

Departementet hadde på dette tidspunktet gitt Fylkesmannen i Oslo og Akershus i oppdrag å utrede en mulig grensejustering. På bakgrunn av vedtak i Ås kommune om at det kunne være grunnlag for å vurdere grensejustering for enkelte områder av kommunen, ba departementet Fylkesmannen om å videreføre utredningen, særlig av hensyn til å kunne gjennomføre en innbyggerundersøkelse i ulike deler av Ås. Innbyggerhøringen som ble gjennomført i februar 2018, viser at det i ett av områdene, Østensjø krets, er et klart flertall av innbyggerne som ønsker å tilhøre nye Nordre Follo kommune (sammenslåing av Ski og Oppegård). Ås kommune har i ettertid gjennomført en egen innbyggerhøring i et område i den aktuelle kretsen som også viser et stort flertall for en grensejustering. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har ansvaret for den videre oppfølgingen sammen med Ski og Ås kommuner og har myndighet til å fatte vedtak om grensejustering dersom kommunene blir enige. Kommunestyret i Ås vedtok i april 2018 at de vil gå i dialog med Ski om grensejustering av det aktuelle området.

1.7 Regionreformen gjennomføres

Det går fram av Jeløyplattformen at regionreformen skal gjennomføres, og at færre fylkeskommuner vil gi grunnlag for sterkere regioner som kan gi bedre tjenester og drive en mer samordnet samfunnsutvikling.

1.7.1 Ny fylkesstruktur fra 2020

Stortinget vedtok 8. juni 2017 at landet fra 2020 får 11 fylker: 10 fylkeskommuner og Oslo kommune med fylkeskommunale oppgaver.

Regionreformen gir en høyere minstestørrelse for fylkeskommunene. Ni fylker har i dag under 200 000

innbyggere, og ytterligere fem har under 300 000 innbyggere. Etter 2020 vil ingen fylkeskommuner ha under 200 000 innbyggere.

Målene for regionreformen er å styrke fylkeskommunenes rolle som samfunnsutvikler og gi større fylkeskommuner som bedre kan samhandle med regional stat. Større fylkeskommuner skal gi økt kapasitet og kompetanse til å ivareta dagens oppgaver på en bedre måte og til å kunne påta seg nye oppgaver. Regionreformen skal styrke fylkeskommunene som demokratisk arena.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet inngikk i 2016 en avtale med arbeidslivets parter i kommunesektoren, KS, LO Kommune, YS Kommune, Unio og Akademikerne, om et oppfølgingstilbud til kommuner som skal slå seg sammen. Avtalen varer ut 2019.

Samtlige fylkeskommuner, med unntak av Troms og Finnmark, har inngått avtaler om sammenslåingene og er godt i gang med arbeidet i fellesnemndene som forbereder sammenslåingene.

Etter at fylkestinget i Finnmark avviste den framforhandlede avtalen med Troms, ba Troms fylkeskommune i henhold til inndelingslova § 26 om at departementet fastsetter fellesnemndas sammensetning og fullmakter. Departementet fastsatte 5. april 2018 en forskrift for sammenslåingen av Troms og Finnmark, der det framkommer at fellesnemnda skal settes sammen av 17 medlemmer fra Finnmark og 19 medlemmer fra Troms.

1.7.2 Endringer i inndelingslova (fylkesnavn)

Departementet har i vår fremmet Prop. 65 L (2017–2018) om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsettning og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova) for Stortinget. Bakgrunnen er Stortingets vedtak 8. juni 2017 om sammenslåing av tretten fylkeskommuner til seks fylkeskommuner fra 1. januar 2020, jf. Prop. 84 S (2016–2017) og Innst. 385 S (2016–2017).

1.7.2.1 ENDRING AV NAVN PÅ FYLKESMANNSEMBETENE FRA 2019

Departementet har ved flere anledninger fått spørsmål om fylkesmannsembetene kan få ta i bruk de nye fylkesnavnene på embetene allerede fra 1. januar 2019, ett år før sammenslåingen av fylkeskommunene finner sted. Departementet mener det er hensiktsmessig.

1.7.3 Endringer i valgloven (valgdistrikter ved stortingsvalg)

Departementet har i vår fremmet Prop. 76 L (2017–2018) om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) for Stortinget. Bakgrunnen er at den nye fylkesinndelingen får konsekvenser for valgordningen, ettersom fylkene har vært valgdistrikter ved stortingsvalg.

Det følger av Grunnloven at det skal være 19 valgdistrikter, mens valgloven sier at det er fylkene som utgjør valgdistriktene. Som en konsekvens av ny fylkesinndeling må derfor enten Grunnloven eller valgloven endres.

1.7.4 Inndeling – regional stat

Som del av regionreformen har regjeringen vedtatt å gjennomgå regional stats inndeling i lys av ny fylkesstruktur. Dette ble først tatt opp i Meld. St. 22 (2015–2016) og senere gjentatt i Prop. 84 S (2016–2017).

Gjennomgangen skal vurdere endringer som kan bidra til mer sammenfallende regiongrenser mellom fylkeskommunene, fylkesmannsembetene og de deler av øvrig regional stat som har størst kontaktflate og samhandling med disse og seg imellom. De etablerte inndelingshensynene i staten skal ligge til grunn for gjennomgangen (kostnadseffektivitet, brukerretting, kompetanse og samordning), men samordningshensynet skal tillegges større vekt enn tidligere.

Søkelyset skal rettes mot de etatene som har mest samhandling med fylkeskommunen og Fylkesmannen, og der regionale avklaringer og dialog er nødvendig blant annet for samhandlingen med kommunene.

Det er bred støtte i Stortinget for dette, jf. Innst. 377 S (2015–2016) til Meld. St. 22 (2015–2016) og Innst. 385 S (2016–2017) til Prop. 84 S (2016–2017). Behovet for en slik gjennomgang er også tatt opp av Produktivitetskommisjonen og i Perspektivmeldingen.

Det skal prioriteres endringer i regional stats geografiske inndeling som:

- bidrar til effektivisering av statlig forvaltning,
- bidrar til bedre samhandling på tvers i staten,
- bidrar til bedre samhandling mellom regional stat og fylkeskommunene, og
- bidrar til forenkling for brukerne: kommuner, næringsliv og innbyggere.

Endringene bør understøtte samordningsrollene regionalt. Samtidig kan sektormyndighetene ha sektorspesifikke behov som tilsier en annen inndeling enn fylkene.

Difi har identifisert ti regionale statsetater som inngår i omfattende samarbeidsrelasjoner både med Fylkesmannen, fylkeskommunen og hverandre. Dette er Nav, Innovasjon Norge, Husbanken, IMDi, Bufetat, Statens vegvesen, NVE, Fiskeridirektoratet, Politiet og Sivilforsvaret.

Flere av de ti statsetatene har nylig endret sin inndeling og organisering eller er i ferd med å gjøre det. Forundersøkelsen viste at endringsbehov kan være knyttet til flere faktorer enn uhensiktsmessig inndeling. Dette kan for eksempel være spredt lokalisering av regionkontor, uklar ansvars- og oppgavefordeling og/eller manglende arenaer eller rutiner for samarbeid. Departementet leg-

ger derfor opp til en bred inngang i gjennomgangen av disse etatenes samhandling.

1.7.5 Utredning om fremtidig organisering av samarbeid om areal og transport i hovedstadsområdet

Ved Stortingets behandling av Prop. 84 S (2016–2017) Ny inndeling av regionalt folkevalt nivå, besluttet Stortinget at Oslo fortsatt skal være selvstendig kommune og fylkeskommune. Det har blitt utredet om etablering av et nytt samarbeidsorgan – et hovedstadsråd – kan bidra til mer effektivt samarbeid om areal- og transportløsninger i hovedstadsområdet.

Utredningen har hatt som mål å se på alternative løsninger for bedre og mer effektiv samordning av areal- og transportpolitikken i hovedstadsområdet på tvers av fylkes- og kommunegrensene. Hvordan kommunene i bybåndet kan involveres på en bedre måte enn i dag, har blitt særskilt vurdert. Bybåndet er definert som prioritert vekstområde i Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus. Samtidig har forutsetningen om at det skal etableres en byvekstavtale for areal- og transporttiltak i Oslo og Akershus, ligget til grunn for arbeidet, slik det er skissert i Meld. St. 33 (2016–2017) Nasjonal transportplan 2018–2029.

I utredningen har ulike modeller blitt vurdert. Den anbefalte løsningen er å kombinere en byvekstavtale med en videreutvikling av elementer fra dagens samarbeidsorganer.

Det betyr at det arbeides videre med en byvekstavtale i hovedstadsområdet hvor kommunene Bærum, Oppegård (Nordre Follo), Skedsmo (Lillestrøm) og Oslo, samt Akershus (Viken) fylkeskommune, vil bli invitert til å delta i den politiske styringsgruppen sammen med staten. Det legges opp til at Oslopakke 3 vil være del av den fremtidige byvekstavtalen.

Det anbefales at dagens samarbeidsråd for oppfølging av Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus videreutvikles til et hovedstadsråd som kan involvere de største kommunene i bybåndet. Utviklingen og formatet på et slikt råd vil det være planeierne, Oslo kommune og Akershus (Viken) fylkeskommune, som har ansvar for. For å oppnå økt samordning og effektivitet skal det legges vekt på et konstruktivt samarbeid mellom samarbeidsrådet/hovedstadsrådet og det arbeidet som skjer i forbindelse med byvekstavtalen. Staten inviteres til møter i samarbeidsrådet/hovedstadsrådet når det er relevant.

1.7.6 Fylkesgrensejusteringer

Da Stortinget behandlet regionreformen, ble det gitt en flertallsmerknad (Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre) om å se på grensejusteringer av de nye fylkene, jf. Innst. 385 S (2016–2017).

Dersom grensejustering mellom fylker gjelder mer enn én kommune, skal saken legges fram for Stortinget for vedtak, jf. inndelingslova § 6. Kommunal- og moderniseringsdepartementet ba fylkesmennene i brev 12. oktober 2017 om å kartlegge og ha dialog med kommuner i randsonene av de nye fylkene for å undersøke om det er aktuelle kandidater for fylkesbytte fra 1. januar 2020. Det ble lagt opp til en prosess med sikte på vedtak i Stortinget i løpet av våren 2018, slik at eventuelle grensejusteringer kan tre i kraft fra 1. januar 2020. For fylkesgrensejusteringer som iverksettes fra 1. januar 2020, vil departementet legge til rette for at innbyggerne kan stemme til fylkestinget i sitt nye fylke ved lokalvalget høsten 2019.

I proposisjonens pkt. 7.6.1, 7.6.2 og 7.6.3 redegjøres det for utvikling og prosesser for Rindal kommune i Møre og Romsdal fylke, Jevnaker og Lunner kommuner i Oppland fylke, Sør-Odal kommune i Hedmark fylke, og Sande og Holmestrand kommuner i Vestfold.

Det går frem av proposisjonen at det etter departementets vurdering bør legges stor vekt på kommunenes og innbyggernes ønsker i denne typen saker. Samtidig er det nødvendig å vurdere de ulike konsekvensene i hver enkelt sak.

RINDAL KOMMUNE

Det vises i proposisjonen til at spørsmålet om Rindals fylkestilhørighet er godt kjent, og etter departementets vurdering har kommunen gode argumenter for sitt ønske. En fylkesgrensejustering for Rindal kan legge til rette for en god utvikling til det beste for innbyggerne i kommunen. Søknaden har støtte både regionalt og nasjonalt, jf. blant annet merknaden fra Stortinget i forbindelse med behandlingen av kommuneproposisjonen for 2018. Departementet tilrår derfor at Rindal kommune blir en del av Trøndelag fylke.

Inndelingslova sier ikke noe om hvor lang tid det bør være mellom vedtak om grenseendring og iverksettelse av vedtak. I rundskrivet til inndelingsloven skriver departementet:

«Eit vedtak om grenseendring som gjeld fleire enn eit fåtal personar, bør ikkje setjast i verk før andre årsskifte etter at vedtaket er fatta.»

To årsskifter er regelen for å sikre gode og forsvarlige prosesser ved slike endringer, blant annet knyttet til inntektssystemet og skatteinnkreving.

Hovedregelen er derfor at eventuelle vedtak om fylkesgrensejusteringer fattet av Stortinget våren 2018 trer i kraft fra 1. januar 2020. Departementet vil legge til rette for at innbyggerne kan stemme til sitt nye fylkesting ved valget høsten 2019. Dette er også i tråd med Stortingets merknad om Rindal og tidligere signaler gitt av departementet.

Departementet er kjent med at Rindal kommune ønsker å bli en del av Trøndelag allerede fra 1. januar 2019, og dette støttes av begge fylkesmennene. Etatene som eier basisregistre, og brukerne av disse mener det vil være budsjettmessige konsekvenser ved en grensejustering av Rindal fra 1. januar 2019, men konkluderer med at det ikke vil være vesentlige praktiske utfordringer ved en slik endring.

Etter departementets vurdering bør det derfor legges til rette for at Rindal blir en del av Trøndelag fra 1. januar 2019.

Departementet tilrår at Stortinget fatter vedtak om fylkesgrensejustering mellom Møre og Romsdal og Trøndelag slik at Rindal blir en del av Trøndelag fra 1. januar 2019. Dersom fylkesinndelingen med 19 fylker slik den var i 2017 benyttes som valgdistrikt ved stortingsvalget i 2021, skal Rindal regnes med til Sør-Trøndelag.

Departementet vurderer at eventuelle økonomiske ulemper for Møre og Romsdal fylkeskommune ved en grensejustering for Rindal er innenfor det som er forventet løst gjennom det økonomiske oppgjøret som skal skje mellom fylkene etter en grensejustering, jf. inndelingsloven § 18, og framtidig utjevning av inntekter og utgifter gjennom inntektssystemet.

JEVNAKER KOMMUNE

Det vises i proposisjonen til at Jevnaker etter departementets vurdering har svært gode argumenter for et fylkesbytte, og fordelene for kommunen og innbyggerne fremstår som åpenbare. Kommunen har sterk tilknytning til Ringerike-regionen, og departementet mener at det vil være positivt for utviklingen i regionen at Jevnaker tilhører samme administrative område som de mest sentrale nabokommunene.

Markalovens virkeområde ligger i 19 kommuner, fordelt på fem fylker: Oslo, Akershus, Oppland, Buskerud og Østfold. Jevnaker og Lunner er de eneste kommunene i Oppland. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har en sentral rolle i oppfølgingen av markaloven. Departementet ser fordeler ved at alle Jevnaker kommunes saker knyttet til arealforvaltning og natur- og ressurs-spørsmål forvaltes av det nye fylkesmannsembetet for Oslo og Viken. Fylkesmannen i Oppland støtter isolert sett søknaden fra Jevnaker. Fylkestinget i Oppland stiller seg negativ til et fylkesbytte. Hovedargumentet er at fylkestinget ønsker at alle kommunene i Oppland blir med inn i det nye fylket. Departementet har forståelse for fylkestingets synspunkt, spesielt da Jevnaker er en av vekstkommunene i fylket. Departementet mener likevel at dette ikke bør tillegges avgjørende vekt i denne saken.

Om lag halvparten av elevene går på videregående skole i Gran. Det er etter departementets vurdering ingen ideell løsning ved et fylkesbytte. For nye Innlandet

vil det kunne skape utfordringer å planlegge for drift av skolen, da elevgrunnlaget vil bli mer usikkert. Departementet mener likevel at det ikke kan tillegges stor vekt, da et fylkesbytte for Lunner og Jevnaker ikke vil ha direkte påvirkning på rettighetene til elever i andre kommuner i Oppland.

Departementet tilrår at Stortinget fatter vedtak om fylkesgrensejustering mellom dagens Oppland og dagens Buskerud, slik at Jevnaker blir en del av det nye fylket bestående av Buskerud, Akershus og Østfold fra 1. januar 2020. Dersom fylkesinndelingen med 19 fylker slik den var i 2017, benyttes som valgdistrikt ved stortingsvalget i 2021, skal Jevnaker regnes med til Buskerud.

Departementet vurderer at eventuelle økonomiske ulemper for nye Innlandet ved en grensejustering for Jevnaker er innenfor det som er forventet løst gjennom det økonomiske oppgjøret som skal skje mellom fylkene etter en grensejustering, jf. inndelingslova § 18, og framtidig utjevning av inntekter og utgifter gjennom inntektssystemet.

LUNNER KOMMUNE

Det går fram av proposisjonen at etter departementets vurdering har også Lunner svært gode argumenter for et fylkesbytte. Diskusjonen om Lunnens fylkestilhørighet har pågått i lang tid, og kommunen er i dag tett integrert med hovedstadsområdet med utstrakt arbeidspendling til Oslo. Kommunen mener at hverdagen for innbyggerne vil bli enklere dersom Lunner blir en del av nye Viken. Departementet støtter kommunens vurdering og mener at dette er gode argumenter for et fylkesbytte.

Om lag halvparten av Lunnens areal reguleres av markaloven. Departementet ser fordeler ved at Lunner kommunes saker knyttet til arealforvaltning og natur- og ressursprosjekt forvaltes av det nye fylkesmannsembetet for Oslo og Viken. Etter departementets vurdering kan det være en fordel at alle kommunene innenfor markalovens virkeområde hører inn under det samme fylkesmannsembetet. Fylkesmannen og fylkestinget i Oppland har begge uttrykt bekymring for å etablere en ny fylkesgrense mellom Lunner og Gran. Departementet kan ikke se at et fylkesbytte for Lunner nødvendigvis vil få stor betydning for det eksisterende samarbeidet, og mener at dette ikke bør være til hinder for å justere fylkesgrensen slik at den oppleves som mer hensiktsmessig for kommunen og innbyggerne.

Fylkesmannen og fylkestinget peker også på at et fylkesbytte for Lunner vil påvirke den regionale balansen mellom Innlandet og Viken. Lunner er også en av vekstkommunene i fylket. Departementet har forståelse for synspunktene, men mener at dette ikke bør tillegges avgjørende vekt i denne saken. Et fylkesbytte for

Lunner påvirker ikke i seg selv hvilket helseforetak kommunen er tilknyttet.

Elevene i Lunner kommune går i dag i all hovedsak på videregående skole i Gran kommune. Det er etter departementets vurdering ingen ideell løsning ved et fylkesbytte. For nye Innlandet vil det kunne skape utfordringer å planlegge for drift av skolen. Departementet mener likevel at det ikke kan tillegges stor vekt, da et fylkesbytte for Lunner og Jevnaker ikke vil ha direkte påvirkning på rettighetene til elever i andre kommuner i Oppland.

Etter en samlet vurdering mener departementet at disse motargumentene ikke er tilstrekkelig tungtveide til å veie opp for kommunens eget ønske om fylkesbytte og fordelene et fylkesbytte vil ha for kommunen og innbyggerne.

Departementet tilrår at Stortinget fatter vedtak om fylkesgrensejustering mellom dagens Oppland og dagens Akershus, slik at Lunner blir en del av det nye fylket bestående av Buskerud, Akershus og Østfold fra 1. januar 2020. Dersom fylkesinndelingen med 19 fylker slik den var i 2017, benyttes som valgdistrikt ved stortingsvalget i 2021, skal Lunner regnes med til Akershus.

Departementet vurderer at eventuelle økonomiske ulemper for nye Innlandet ved en grensejustering for Lunner er innenfor det som er forventet løst gjennom det økonomiske oppgjøret som skal skje mellom fylkene etter en grensejustering, jf. inndelingslova § 18, og framtidig utjevning av inntekter og utgifter gjennom inntektssystemet.

SØR-ODAL KOMMUNE

Sør-Odal er en del av Kongsvinger bo- og arbeidsmarkedsregion, og nær 18 pst. av arbeidstakerne pendler til senterkommunen Kongsvinger. Det er også stor utpendling til Osloregionen. Flertallet i kommunestyret ser på vekstmulighetene som betydelig større som en del av Viken. Sør-Odal har de siste ti årene hatt en befolkningsvekst på knapt 1 pst., og nabokommunene i Akershus har i samme periode hatt en kraftig befolkningsvekst på 15 pst. eller høyere.

Departementet har forståelse for kommunens ønske om fylkesbytte. Selv om det ikke nødvendigvis er en sammenheng mellom befolkningsvekst og fylkestilhørighet, kan det ikke ses bort fra at det blir enklere for Sør-Odal å vokse som en del av det nye fylket bestående av Buskerud, Akershus og Østfold. For innbyggerne som pendler til Oslo-regionen, vil det kunne være en fordel dersom kommunen blir en del av det nye fylket og kan nyte godt av tilbudet til Ruter.

Både Fylkesmannen og fylkeskommunen og enkelte av nabokommunene i Kongsvinger-regionen er bekymret for konsekvensene for det regionale samarbeidet i området dersom Sør-Odal bytter fylke. Departementet ser at et fylkesbytte vil kunne påvirke samarbei-

det i regionen, men mener dette hensynet isolert sett ikke bør tillegges avgjørende vekt. Fylkesmannen og fylkestinget viser også til at et fylkesbytte for Sør-Odal vil svekke det nye fylket. Departementet mener at dette ikke bør tillegges avgjørende vekt, selv om summen av de tre foreliggende søknadene utgjør en ikke ubetydelig andel av det nye fylket.

Da kommunestyret behandlet spørsmålet om fylkestilhørighet, var rådmannens tilråding at Sør-Odal bør bli en del av det nye fylket bestående av Hedmark og Oppland. Etter departementets vurdering framstår kommunen og innbyggerne som delte i spørsmålet om fylkestilhørighet, selv om det er flertall i kommunestyret for et fylkesbytte.

Innbyggerundersøkelsen som ble gjennomført, viste at det var marginalt flere innbyggerne i Sør-Odal som ønsket at Kongsvinger-regionen skulle bli en del av det nye fylket bestående av Hedmark og Oppland, enn det var som ønsket at Kongsvinger-regionen skulle bli en del av det nye fylket bestående av Buskerud, Akershus og Østfold.

Etter departementets vurdering bør det også legges vekt på utfordringene et fylkesbytte vil kunne få for dagens elever fra de øvrige kommunene på Skarnes videregående skole. Dette ble spesielt framhevet i brevet fra Nord-Odal. Et fylkesbytte for Sør-Odal kan gi de øvrige elevene i Kongsvinger-regionen færre valgmuligheter. Nord-Odal kommune er spesielt bekymret for dette.

Departementet ser at det kan være fordeler for Sør-Odal kommune å bli en del av det nye fylket bestående av Buskerud, Akershus og Østfold. Samtidig vil et slikt fylkesbytte kunne få direkte konsekvenser for innbyggere i nabokommunene, noe ordførerne i Nord-Odal, Kongsvinger, Eidskog og Åsnes har påpekt i brev til Fylkesmannen. I motsetning til hva som er tilfellet for Lunner og Jevnaker, vil innbyggerne i Nord-Odal og andre nabokommuner miste innflytelse over sitt viktigste skoletilbud dersom Sør-Odal bytter fylke.

Departementet tilrår derfor etter en samlet vurdering at det ikke gjennomføres en fylkesgrensejustering for Sør-Odal.

SANDE OG HOLMESTRAND KOMMUNER I VESTFOLD

Sande og Holmestrand skal slås sammen til nye Holmestrand fra 1. januar 2020. Kommunene har utredet framtidig fylkestilhørighet, og de to kommunestyrene har gjort ulike vedtak. Fellesnemnda for den nye kommunen anbefaler at kommunen forblir i Vestfold og blir en del av nye Vestfold og Telemark fylke. Dette får støtte fra fylkestinget i Vestfold og Fylkesmannen i Vestfold. Departementet har forståelse for at det kan være ulike synspunkter i denne saken, men da det ikke er enighet i Sande og Holmestrand, mener departementet at det ikke er grunnlag for å vurdere endret fylkestilknytning for den nye kommunen.

Departementet tilrår at det ikke gjennomføres en fylkesgrensejustering for nye Holmestrand.

VIDERE ARBEID MED Å SE PÅ DE NYE FYLKESGRENSENE

Departementet vil sette i gang en prosess for å vurdere ytterligere fylkesgrensejusteringer med sikte på at eventuelle endringer kan gjennomføres 1. januar 2024.

FYLKESVIS MANDATFORDELING TIL STORTINGET

Da Stortinget behandlet kommunereformen våren 2017, ble det vedtatt syv fylkesgrensejusteringer på bakgrunn av kommunesammenslåinger på tvers av fylkesgrensene.

- Rømskog fra Østfold til Akershus (682 innbyggere)
- Røyken og Hurum fra Buskerud til Akershus (31 902 innbyggere)
- Svelvik fra Vestfold til Buskerud (6 672 innbyggere)
- Hornindal fra Sogn og Fjordane til Møre og Romsdal (1 175 innbyggere)
- Halså fra Møre og Romsdal til Trøndelag (1 571 innbyggere)
- Tjeldsund fra Nordland til Troms (1 259 innbyggere)

I tillegg ble Rissa (6 628 innbyggere per 1. januar 2017) i Sør-Trøndelag fylke og Leksvik kommune (3 480 innbyggere per 1. januar 2017) slått sammen til Indre Fosen kommune i Trøndelag fylke fra 1. januar 2018.

Endring av fylkesgrenser vil kunne ha konsekvenser for den fylkesvise mandatfordelingen departementet skal gjøre våren 2020.

1.7.7 Nye oppgaver til fylkeskommunene

I Meld. St. 22 (2015–2016) foreslo regjeringen endringer i oppgaver og ansvar for regionalt folkevalgt nivå. Stortinget sluttet seg til disse forslagene, jf. Innst. 377 S (2015–2016). Dette ble fulgt opp våren 2017 i Prop. 84 S (2016–2017), jf. Innst. 385 S (2016–2017). Regjeringen er nå i gang med å følge opp forslagene til oppgaveoverføring til fylkeskommunene, inkludert anmodningsvedtak fremmet i forbindelse med Stortingets behandling av proposisjonen. I proposisjonen framgår status for oppfølging av Prop. 84 S (2016–2017):

KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENTET

- Regional planlegging.

NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET

- Anmodningsvedtak nr. 841 (2016–2017) om å overføre oppgaver innen regional næringsutvikling fra Innovasjon Norge til de nye regionene.

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

- Statlige sikrede friluftsområder.
- Kulturminneområdet.
- Sametinget.
- Kirker.

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

- Et styrket fylkeskommunalt ansvar for kompetansespolitikken.
- Anmodningsvedtak nr. 840 om ansvarsfordeling mellom regionale forskningsfond og Forskningsrådet.
- Anmodningsvedtak nr. 842 og 843 om oppgaver som kan overføres fra IMDI.

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

- Midler til utrednings- og tilretteleggingstiltak, kystskogbruket og foregangsfylke for økologisk jordbruk.
- Anmodningsvedtak nr. 837 om fjelloven.

KULTURDEPARTEMENTET

- Stortingsmelding om den nasjonale kulturpolitikken.

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

- Overføring av statlige fiskerihavner til nytt regionalt folkevalgt nivå fra 2020.
- Overføring av oppgaven med statlig kjøp av flyruter til nytt regionalt folkevalgt nivå fra 2020.
- Tilskudd til ikke-statlige lufthavner.
- Endringer i støtteordningen for bredbånd fra og med 2018.
- Anmodningsvedtak nr. 838 (2016–2017) om regional vegadministrasjon.
- Anmodningsvedtak nr. 839 (2016–2017) om regelverket for løyver og behovsprøving for persontransport.

Se nærmere omtale i proposisjonens pkt. 7.7.

1.7.8 Ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene

Etter anmodningsvedtak i Stortinget i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 22 (2015–2016) oppnevnte regjeringen i juni 2017 et ekspertutvalg som skulle foreslå ytterligere oppgaver til fylkeskommunene. Ekspertutvalget ble ledet av professor ved Universitetet i Oslo, Terje P. Hagen, og leverte sin rapport Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene 1. februar 2018. Rapporten har vært på tre måneders høring med frist 9. mai.

Departementene er nå i gang med å vurdere forslagene i rapporten og høringsinnspillene.

Det vises i proposisjonen til at forslag fra regjeringen som krever lov- eller forskriftsendringer, vil bli sendt på alminnelig høring der utredningsinstruksen krever dette, slik at høringsinstansene får anledning til å uttale seg om regjeringens konkrete forslag. Ev. forslag til lovendringer fremmes deretter for Stortinget. Forslag fra regjeringen som krever budsjettendringer, vil bli håndtert i den ordinære budsjettprosessen.

Som hovedregel skal oppgaveoverføring vurderes med sikte på overføring fra 1. januar 2020, men noen oppgaver kan kreve et lengre tidsløp. Departementet vil gi en status for arbeidet i kommuneproposisjonen for 2020.

I proposisjonen gjengis hovedinnholdet i ekspertutvalgets rapport. I innstillingen her gjengis kun utvalgets forslag til overføringer.

Utvalget foreslår oppgaveoverføringer til fylkeskommunene innen fem områder:

NÆRING, KOMPETANSE OG INTEGRERING

- Oppdragsgiveransvar for minst halvparten av det offentliges midler som i dag forvaltes av Innovasjon Norge. Eierandel i Innovasjon Norge på mellom 50 og 66 pst.
- Ansvar for oppgavene og virkemidlene som i dag ligger til Siva. Siva nedlegges.
- Ansvar for om lag halvparten av det offentliges innsats for næringsrettet forskning som i dag ligger til Forskningsrådet. Midlene forvaltes etter modell av regionale forskningsfond.
- Ansvar for Regionalt næringsprogram, som i dag ligger til Fylkesmannen. Midlene til investeringer og bedriftsutvikling i landbruket (IBU-midlene) overføres fra Landbruks- og matdepartementet til fylkeskommunene som gir oppdrag til Innovasjon Norge.
- Ansvar for oppgavene og virkemidlene som i dag ligger til Distriktssenteret. Distriktssenteret nedlegges.
- Ansvar for om lag halvparten av midlene over tilskuddsordningen Arktis 2030, som involverer nordnorske aktører, overføres til fylkeskommunene i Nord-Norge. Ansvaret ligger i dag til Utenriksdepartementet. Utvalget mener staten bør vurdere å gi fylkeskommunene i Nord-Norge et mer aktivt og formelt ansvar for å delta og forberede møter i Arktisk Råd.
- Ansvar for oppgavene og virkemidlene knyttet til karriereveiledning som i dag ligger til Kompetanse Norge og Nav.
- Ansvar for å legge til rette for og finansiere opplæring og utdanningstiltak som ikke er finansiert over

ordinære bevilgninger til universiteter og høyskoler eller over fylkeskommunenes budsjetter til videregående opplæring og fagskoler. Det omfatter blant annet ansvar for ulike tilskudd som i dag ligger til Kompetanse Norge. Nasjonale oppgaver i Kompetanse Norge kan overføres til Utdanningsdirektoratet. Kompetanse Norge nedlegges.

- Ansvar for store deler av oppgavene som i dag ligger til IMDi, herunder veiledning av kommunene, utbetaling av tilskudd til kommunene, kompetansetilskudd og bosetting. Utbetaling av integreringstilskuddet og gjenværende oppgaver av nasjonal karakter kan overføres til ansvarlig departement. IMDi nedlegges.

SAMFERDSEL

- Ansvar for kjøp av fylkesinterne togruter og kjøp av togruter mellom henholdsvis Østfold/Akershus/Buskerud, Telemark/Vestfold, Hedmark/Oppland og Oslo, som i dag ligger til Jernbanedirektoratet. Ansvar for grenseoverskridende togruter forutsetter et nært samarbeid mellom fylkeskommunene, for eksempel ved at Østfold/Akershus/Buskerud tar et vertskommuneansvar som det største «jernbanefylket».
- Ansvar for forvaltning av tilskudd til utbygging av bredbånd, som i dag ligger til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

KLIMA, MILJØ OG NATURRESSURSER

- Ansvar for klima- og miljøoppgavene, som i dag ligger til Fylkesmannen, med unntak av forurensingsområdet og oppgaver knyttet til kontroll, tilsyn og klage.
- Fylkeskommunene får et regionalt samordningsansvar på klimaområdet knyttet til oppfølgingen av klimaloven.
- Myndighet til å fatte vedtak om konsesjon til utbygging av vannkraft på 1–10 MW og vindkraft over 1 MW/fem turbiner, som i dag ligger til NVE. Fylkeskommunene kan benytte NVE i saksbehandlingen.

KULTUR OG KULTURMINNEVERN

- Ansvar for prosjektmidler og driftsstøtte til institusjoner og arrangementer av lokal eller regional karakter og som i dag ligger til Norsk Kulturråd.
- Ansvar for samtlige institusjoner innenfor kap. 323 Musikk og scenekunst, post 60 Landsdelsmusikerne i Nord-Norge, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner og post 73 Region- og distriktsopera, som i dag ligger til Kulturdepartementet. Fra post 70 under samme kap. overføres Den Nationale Scene og Bergen Filharmoniske Orkester. Flertallet av tilskud-

dene som finansieres over post 78 under samme kap., foreslås også overført.

- Ansvar for flertallet av museer som finansieres over kap. 328 Museum og visuell kunst, post 70 Det nasjonale museumsnettverket. Flertallet av tilskudd som i dag finansieres over post 78 under samme kap., foreslås også overført.
- Ansvar for investeringsmidler tilhørende ovennevnte institusjoner innen musikk, scenekunst og museum som i dag ligger til Kulturdepartementet (kap. 322 Bygg og offentlige rom, post 70 Nasjonale kulturbygg).
- Ansvar for forvaltning av spillemidler til kulturbygg, Den kulturelle skolesekken, Musikkutstyrsordningen, Ordningen for innkjøp av musikkinstrumenter, Aktivitetsmidler kor, Krafttak for sang og Ordningen for historiske spill, som i dag ligger til Kulturdepartementet.
- Ansvar for forvaltning av spillemidler på biblioteks-, arkiv- og museumsfeltet, som i dag ligger til Nasjonalbiblioteket, Arkivverket og Kulturrådet. Spillemidlene til idrettsanlegg i kommunene foreslås fordelt direkte til fylkeskommunene uten forutgående behandling i Kulturdepartementet.
- Ansvar for hovedmengden av førstelinjeoppgaver på kulturminnefeltet som i dag ligger til Riksantikvaren. Ansvar for relevante tilskuddsordninger foreslås lagt til fylkeskommunene.

HELSE OG LEVEKÅR

- Ansvar for folkehelseoppgavene, som i dag ligger til fylkesmannen, med unntak av oppgaver knyttet til tilsyn. Ansvar for tilskuddsordninger med relevans for lokalt og regionalt folkehelsearbeid, som i dag ligger til Helsedirektoratet og Fylkesmannen.
- Ansvar for pedagogisk-psykologiske støttetjenester (PPT), som i dag ligger til Statped, og ansvaret for veiledning og støttetjenester overfor kommunene. Ansvar for statens spesialskole i Skådalen foreslås overført til Oslo kommune, som må ivareta et landsdekkende tilbud. Øvrige oppgaver i Statped kan overføres til Utdanningsdirektoratet. Statped nedlegges.
- Ansvar for barnevernsinstitusjoner, fosterhjem og adopsjon, som i dag ligger til Bufetat. Ansvar for omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere under femten år forblir statlige. Bufetat legges ned. Bufdir beholdes som fagdirektorat for barnevernet.
- Ansvar for familievernet, som i dag ligger til Bufetat.

Utvalgets forslag innebærer at fylkeskommunene får forvaltningsansvar for relevante tilskudds- og prosjektmidler innenfor de oppgaveområdene som foreslås overført og som i dag er lagt til departementer, direktorater og Fylkesmannen.

Utvalgets forslag medfører nedleggelse av fem statlige institusjoner: IMDi, Kompetanse Norge, Statped, Distriktssenteret og Siva. I tillegg medfører det nedleggelse av Bufetat. Flere av oppgavene til departementer og direktorater som oppdragsgiver, fagorgan og/eller forvalter reduseres vesentlig.

Utvalget støtter regjeringens forslag til tiltak for å styrke regional planlegging som virkemiddel for samordning. Videre foreslår utvalget:

- å tydeliggjøre og forankre statens plikt til deltakelse og oppfølging av regionale planer i plan- og bygningsloven
- å vurdere hvordan Fylkesmannen kan innta en tilsynsrolle overfor statlige etater med hensyn til faktisk deltakelse i planprosesser og oppfølging i tråd med plan- og bygningsloven
- å utvikle fastere prosedyrer for å sette samfunns mål for KVV-arbeidet i den innledende idéfasen i KS-systemet og for tilsvarende prosesser for vurdering av andre store statlige investeringer
- at regionale planbestemmelser videreutvikles og formidles som et virkemiddel for en langt større bredde av temaer enn hvordan det brukes i dag
- at det i plan- og bygningsloven åpnes for at fylkeskommunen (etter anmodning fra aktuelle kommuner eller pålegg fra staten) i tillegg til staten kan tre inn i myndigheten til kommunestyret og utarbeide plan etter bestemmelsene for kommunal plan med juridisk bindende virkning
- at staten aktivt bruker muligheten til å gi tydelige nasjonale forventninger til regional planlegging som virkemiddel for gjennomføring av nasjonal politikk

Utvalget foreslår at ansvar for planjuridisk veiledning av kommunene, som i dag ligger til Fylkesmannen, overføres til fylkeskommunene. Utvalget mener det er viktig å gjennomgå sektorlover med sikte på bedre harmonisering med plan- og bygningsloven.

Utvalget mener regionreformen legger grunnlag også for ytterligere utredninger og endringer:

- Det bør utredes overføring av barnevernsoppgavene som i dag ligger til kommunene, til fylkeskommunen.
- Det bør utredes overføring av ansvar for tilskuddsordningene innenfor arbeidsmarkedsopplæringen og bedriftsintern opplæring, som i dag ligger til Nav, til fylkeskommunene.
- Staten bør kartlegge dagens tilsyns- og klagehemler overfor fylkeskommunene med sikte på en reduksjon av antall hemler og sterkere ansvarliggjøring av fylkeskommunen.

- Spørsmålet om organiseringen av sykehusene bør vurderes på nytt, der en fylkeskommunal modell inkluderes i utredningen.

1.8 En brukerorientert, innovativ og effektiv offentlig forvaltning

Det pekes i proposisjonen på at ut over behovet for mer effektiv ressursbruk på grunn av en strammere offentlig økonomi og økte forventninger vil innovasjon i offentlig sektor være nødvendig fordi offentlig sektor må forholde seg til innbyggerne på andre måter enn tidligere. Sektoroverskridende utfordringer, slik som klimautfordringene, vil også kreve innovative løsninger på tvers av sektorer og virksomheter. En brukerrettet og effektiv offentlig forvaltning er også nødvendig for å opprettholde tilliten til offentlige institusjoner.

Det er de siste årene gjennomført en rekke struktur-reformer på kommunalt, regionalt og statlig nivå. Disse reformene gir et mulighetsrom for offentlig sektor til å se på hvordan de organiserer sine egne tjenester til det beste for innbyggerne.

1.8.1 En innovativ og nytenkende offentlig sektor

ØKT INNOVASJON I OFFENTLIG SEKTOR

Flere kommuner og offentlige virksomheter tenker nytt og jobber godt med innovasjon. Samtidig pekes det i Meld. St. 29 (2016–2017) Perspektivmeldingen 2017 på behov for en betydelig effektivisering av offentlig sektor.

Det er i dag ingen felles, helhetlig nasjonal politikk for hvordan vi skal tilrettelegge for innovasjon i offentlig sektor.

Regjeringen vil arbeide for en brukerrettet og effektiv offentlig forvaltning med høy tillit, gjennom å øke takt, omfang og evne til innovasjon i offentlig sektor. En del av dette arbeidet blir å utarbeide en stortingsmelding om innovasjon i offentlig sektor.

I arbeidet tas det sikte på å utvikle en nasjonal politikk for innovasjon i offentlig sektor, som

- staker ut en tydelig retning for arbeidet som står seg over tid
- etablerer gode rammevilkår og legger til rette for en kultur for økt innovasjon
- gir konkrete verktøy for ledere og ansatte

Arbeidet bør gi retning og foreslå tiltak på flere områder. Et område som er relevant, er om virkemiddelapparatet for innovasjon i offentlig sektor er innrettet og organisert på en hensiktsmessig måte. For kommunesektoren kan det være sentralt å se på hvordan man kan unngå statlig detaljstyring. Å bygge innovasjonskompetanse og kapasitet i offentlig sektor vil også være viktig. Brukerorientering vil være et sentralt tema i arbeidet.

DIGITALISERING

Digitalisering skaper helt nye måter å levere offentlige tjenester på og er en viktig drivkraft for forenkling og forbedring av offentlig sektor.

I 2017 ble det bevilget 25 mill. kroner over prosjektskjønnet på kap. 571 post 64 til en KS-administrert ordning for finansiering av kommunale IKT-prosjekter. For 2018 har departementet satt av ytterligere 100 mill. kroner til formålet. KS har nå etablert DigiFin-ordningen, en finansieringsordning som gir støtte til IKT-prosjekter av nasjonal betydning som kan komme hele kommunal sektor til gode. I tråd med forutsetningene fra departementet bidrar kommunesektoren selv med et engangsbeløp til ordningen, tilsvarende 20 kroner per innbygger for kommunene og 5 kroner per innbygger for fylkeskommunene.

Det er etablert en medfinansieringsordning for små til mellomstore digitaliseringsprosjekter i staten. Ordningen dekker deler av utgiftene i digitaliseringsprosjekter som er samfunnsøkonomisk lønnsomme. Medfinansieringsordningen forvaltes av Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi). Prosjektene finansiert gjennom medfinansieringsordningen i 2017 er beregnet til å gi årlige gevinster på om lag 350,3 mill. kroner i kommunal sektor. Difi har gitt foreløpig tildeling til nye prosjekter i 2018. Også i 2018 vil det bli igangsatt flere prosjekter der statlige etater gjennomfører digitaliseringsprosjekter som vil gi betydelige gevinster i kommunesektoren.

I tråd med omtale i statsbudsjettet for 2018 har Kommunal- og moderniseringsdepartementet utredet modeller for kommunal medfinansiering av statlige IKT-prosjekter som gir gevinster i kommunene. De årlige økonomiske rammene for kommunesektoren fastsettes med sikte på en balanse mellom kommunenes oppgaver/utgifter og inntekter. Dersom det gjennomføres statlige tiltak som fører til at kommunesektoren sparer penger, kan denne innsparingen trekkes ut av inntektsrammen. Det er derfor ikke behov for en egen ordning for medfinansiering av digitaliseringsprosjekter.

Digital deltakelse og kompetanse i befolkningen er en viktig forutsetning for å oppnå verdiskaping og vekst i samfunnet generelt. Norge ligger langt framme når det gjelder befolkningens tilgang til og bruk av IKT, men det er fortsatt mange innbyggere som ikke deltar digitalt. Kommunal- og moderniseringsdepartementet forvalter en tilskuddsordning rettet mot å øke innbyggernes digitale deltakelse og kompetanse. Departementet har videre tatt initiativ til den kommunale veiledningsordningen Digihjelpen. I april lanserte KS en netthåndbok med gode råd til kommuner som ønsker å etablere eller forsterke et veiledningstilbud.

PARTSSAMMENSATT SAMARBEID OM DIGITAL KOMPETANSE

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, KS og hovedsammenslutningene LO Kommune, Unio, YS Kommune og Akademikerne Kommune har inngått avtale om et prosjekt for økt digital kompetanse i kommunene. Utviklingsprosjektet startet opp i mars 2018, og 40 prosjekter med til sammen 71 kommuner er tatt opp i arbeidet.

FORSKRIFT OM ELEKTRONISK FAKTURA I OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

Kommunal- og moderniseringsdepartementet arbeider med en forskrift om elektronisk faktura i offentlige anskaffelser. Forskriften hjemles i lov om offentlige anskaffelser. Pliktsubjekt er offentlige oppdragsgivere som anskaffer varer og tjenester. Forskriften medfører at oppdragsgiver skal ta inn krav om at elektronisk faktura på fastsatt standardformat skal benyttes i sine kontrakter.

Dersom forskriften fører til økt bruk av elektronisk faktura, vil dette føre til gevinster både hos offentlige virksomheter og i næringslivet.

Forskriften forventes å tre i kraft 1. januar 2019.

TIDSTYVER I KOMMUNENE

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, KS og Difi har siden januar 2017 hatt et samarbeidsprosjekt for å fjerne eller redusere statlige tidstyver. Partene er nå enige om at samarbeidsprosjektet avsluttes.

Samarbeidsprosjektet har sett nærmere på en rekke saker som kommunesektoren opplever som tidstyver.

KLART SPRÅK I KOMMUNENE

Et klart og brukertilpasset språk er en viktig forutsetning for at forvaltningens brukere forstår sine rettigheter og plikter og for at digitale tjenester blir tatt i bruk. Departementet har siden høsten 2015 støttet et femårig program i KS for klart språk i kommunene.

DIGITALISERING AV BYGGESAKSPROSESSEN

Kommunene bruker om lag 1,5 mrd. kroner årlig på saksbehandling av byggesaker. Hvert år sender privatpersoner og profesjonelle aktører om lag 100 000 byggesøknader til kommunene. Byggesøknader som ikke er komplette, er en stor tidstyv for både søkere og kommunene.

Staten ved Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) har nå kommet langt i oppfølging av ByggNett-strategien, som skal bidra til bedre og mer effektive digitale tjenester for kommunene, innbyggerne og byggsektoren.

Utviklingen av digitale selvbetjeningsløsninger for byggesøknader har foregått siden våren 2017.

eByggeSak er den nye generasjonen saksbehandlingssystem, utviklet etter en kravspesifikasjon fra KS. Mange kommuner er i ferd med å anskaffe systemet.

1.8.2 Effektivitet i kommunale tjenester

Det gjennomføres i dag et betydelig omstillings- og effektiviseringsarbeid i kommunesektoren for å frigjøre ressurser for å kunne gi innbyggerne flere og bedre tjenester.

Analysen fra Senter for økonomisk forskning (SØF) viser at samlet effektivitet i gjennomsnitt økte med om lag 0,5 pst. per år i perioden 2008–2016 innen sektorene barnehage, grunnskole og pleie og omsorg. En effektivisering på 1/2 pst. tilsvarer 1,2 mrd. kroner i frigjorte midler, som kan brukes til å styrke tjenestene.

Kommunenes tjenestetilbud til innbyggerne er i hovedsak godt over hele landet. Det er likevel rom for en mer effektiv ressursbruk i kommunesektoren. Sammenlikninger mellom kommunene avdekker store forskjeller i tjenestetilbud og effektivitet.

ANALYSE FRA SENTER FOR ØKONOMISK FORSKNING INDIKERER ET POTENSIAL FOR EFFEKTIVITETSGEVINSTER

SØFs analyser viser at i 2016 var effektiviseringspotensialet for landet som helhet 13 pst. innenfor de tre sektorene barnehage, grunnskole og omsorgstjenestene, noe som innebærer at det kan frigjøres rundt 30 mrd. kroner til å styrke tjenestetilbudet. Det er store forskjeller mellom kommunene, og særlig blant de små kommunene er variasjonene store. Det gjennomsnittlige effektiviseringspotensialet per kommune er derfor høyere, 23 pst., når det ikke tas hensyn til antall innbyggere som bor i den enkelte kommune.

Det kan være gode grunner til at ikke alle kommuner er like effektive.

Metoden er ikke egnet til å si noe om hvilken kommunestørrelse som er best egnet for en effektiv drift. Analysene ser på forskjeller mellom kommuner som er sammenliknbare i størrelse.

KOMMUNEVISE RESULTATER FRA EFFEKTIVITETSANALYSEN PÅ KOMMUNEDATA.NO

Resultatene for den enkelte kommune er tilgjengelige på nettsiden kommunedata.no.

Departementet tar sikte på også framover å publisere kommunevise tall over effektivitetspotensialet på kommunedata.no.

EFFEKTIVITETSANALYSENE BØR SUPPLERES MED FLERE KILDER

SØFs effektivitetsanalyse kan danne et grunnlag for en diskusjon om effektivitet i kommunene, men fra kommunens perspektiv vil andre tilnærminger og egne vurderinger måtte komme i tillegg for å få en god forståelse av effektiviteten i produksjonen av egne tjenester.

Eksempler på supplerende tilnærminger er å ta utgangspunkt i kommunens egne nøkkeltall fra KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) og andre datakilder, i tillegg til egne vurderinger.

I tillegg til KOSTRA bidrar flere nettsider til å beskrive tjenestene i kommunene.

Det kan også være effektiviseringspotensial i en god arbeidsgiverpolitikk. Blant annet kan høyt sykefravær og mye deltid trolig bidra til lite effektiv drift.

Produktivitetskommisjonen peker i sin første rapport på at mer og bedre bruk av teknologi vil være avgjørende for økt produktivitet både i offentlig sektor og i næringslivet.

1.9 Inntektssystemet for kommunene

Det går frem av proposisjonen at i 2019 foreslås det ikke større endringer i inntektssystemet.

De regionalpolitiske tilskuddene, inkludert veksttilskuddet, videreføres med samme kriterier og forutsetninger som i 2018. I 2017 ble det innført en egen overgangsordning til kommuner som slår seg sammen og som tapte på endringene i basistilskuddet og småkommunetillegget. Ordningen videreføres som en del av innbyggertilskuddet i 2019, og kompensasjonen til den enkelte kommune beregnes på samme måte som i 2018.

1.9.1 Distriktsindeksen og regionalpolitiske tilskudd i inntektssystemet

Departementet legger opp til at dagens distriktsindeks (oppdatert med tall for 2017) videreføres ved fordeling av distriktstilskudd Sør-Norge og distriktstilskudd Nord-Norge også i 2019. Departementet vil videre vurdere innretningen på de regionalpolitiske tilskuddene i inntektssystemet nærmere. Vurderingen vil primært ha fokus på bruken av distriktsindeksen ved fordeling av distriktstilskuddene i inntektssystemet. Departementet vil komme tilbake til dette i kommuneproposisjonen for 2020.

1.9.2 Rus og psykisk helse i kostnadsnøkkelen i inntektssystemet

I utgiftsutjevningen i inntektssystemet får kommunene full kompensasjon for ufrivillige etterspørsels- og kostnadsulempere i kommunal tjenesteproduksjon. Dette skjer ved hjelp av kostnadsnøkkelen. Kostnadsnøkkelen for kommunene ble endret fra og med 2017. I kommuneproposisjonen for 2017 ble det varslet at departementet skulle arbeide videre med å utvikle et kriterium som kan fange opp utfordringer knyttet til rus og psykiske helseproblemer. Spesielt innenfor sektorene barnevern og sosialhjelp antas det at omfanget av rus- og psykiske lidelser kan påvirke kommunenes utgifter.

På oppdrag fra departementet har Senter for økonomisk forskning (SØF), i samarbeid med SINTEF Teknologi og ledelse, utredet hvordan et eventuelt kriterium for rus og psykisk helse kan utformes. SØF/SINTEF anbefaler å benytte data fra Norsk Pasientregister for videre analyser.

Med utgangspunkt i resultatene og anbefalingene i dette prosjektet pågår det et internt arbeid i departementet med å vurdere de foreslåtte dataene, om disse kan benyttes i kostnadsnøkkelen i inntektssystemet og om det er en sammenheng mellom rus- og psykiske lidelser og variasjoner i kommunenes utgifter til sosialhjelp og barnevern. Det går frem av proposisjonen at målet er å etablere et eget kriterium som fanger opp denne sammenhengen. Departementet vil komme tilbake til saken på et egnet tidspunkt.

1.9.3 Vurdering av kriteriet antall psykisk utviklingshemmede i delkostnadsnøkkelen for pleie og omsorg

Kriteriet antall psykisk utviklingshemmede over 16 år er ett av kriteriene i delkostnadsnøkkelen for pleie og omsorg og skal fange opp variasjonene i kommunenes utgifter til tjenester til denne gruppen. Kriteriet utgjør i dag om lag 14 pst. av delkostnadsnøkkelen for pleie og omsorg. I tillegg til finansieringen gjennom de frie inntektene er det også to øremerkede tilskudd som omfatter tjenester til personer med psykisk utviklingshemming; vertskommunetilskuddet og toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester.

Nytt inntektssystem for kommunene trådte i kraft i 2017. I denne gjennomgangen ble kostnadsnøkkelen i utgiftsutjevningen oppdatert på bakgrunn av nye statistiske analyser av de sektorene som inngår i utgiftsutjevningen. Analyser foretatt i departementet viste at kriteriet antall psykisk utviklingshemmede i delkostnadsnøkkelen for pleie og omsorg skulle gis en betydelig lavere vekt, mens analyser utført av SSB tilsa en vekting av kriteriet på om lag 9,7 pst. I kommunal- og forvaltningskomiteens behandling av kommuneproposisjonen for 2017 hadde komiteens flertall følgende merknad:

«Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til avtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre om nytt inntektssystem for kommunene, hvor det er enighet om at det skal foretas ytterligere utredninger av verdien på kriteriet for psykisk utviklingshemmede i kostnadsnøkkelen for pleie og omsorg, som fremlegges Stortinget på egnet måte. I påvente av dette beholdes vektingen av dette kriteriet uendret i forhold til dagens delkostnadsnøkkel for pleie og omsorg.»

På bakgrunn av dette er det gjennomført et eksternt prosjekt for å vurdere vektingen av kriteriet antall psykisk utviklingshemmede i delkostnadsnøkkelen for pleie og omsorg. Prosjektet ble gjennomført av Agenda Kaupang og Oslo Economics, som leverte sin rapport *Psykisk utviklingshemmede i inntektssystemet høsten 2017*. Resultatene fra prosjektet tilsier at kriteriet skulle gis en vekting på i underkant av fem pst., og i rapporten konkluderer Agenda Kaupang og Oslo Economics med

at kostnadsvekten til kriteriet er for høy i dagens delkostnadsnøkkel.

De senere årene er det utført en rekke analyser som alle indikerer at kriteriet antall psykisk utviklingshemmede er vektet for høyt i dagens delkostnadsnøkkel for pleie og omsorg. Departementet vil arbeide videre med denne problemstillingen fram mot neste helhetlige revisjon av kostnadsnøkkelen.

1.9.4 Beregning av samlet utgiftsbehov for kommunene

Gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet skal kommunene få full kompensasjon for kostnadsforskjeller som de selv ikke kan påvirke.

Utgiftsbehovet på kommunenivå beregnes med utgangspunkt i kostnadsnøkkelen og oppdaterte kriteriedata.

I beregningen av samlet utgiftsbehov er det hittil benyttet kommunekassetall fra KOSTRA. Alternativet til å benytte tallene for kommunekassen er å benytte konserntall. Konserntallene er regnskapstall som i tillegg til tall for kommunekassen omfatter regnskapsopplysninger fra kommunale foretak (KF) og interkommunale selskaper (IKS).

Kvaliteten på konsernregnskapstallene anses som god. SSB anbefaler på generelt grunnlag å benytte konserntall. Kommunekassetall er mest aktuelt for intern bruk i kommunene.

Departementet foreslår at samlet utgiftsbehov for kommunene fra og med 2019 beregnes på bakgrunn av konsernregnskapstall og ikke på grunnlag av kommunekassetall, da dette gir et riktigere bilde av virksomheten.

KONSEKVENSER AV ENDRINGEN

Samlede netto driftsutgifter for de sektorene som inngår i kommunenes utgiftsbehov, vil være noe lavere ved bruk av konserntall enn ved bruk av kassetall. Dette skyldes at overføringer fra kommunekassen til kommunale foretak og interkommunale selskaper (som rapportert i kassetallene) samlet sett er større enn driftsutgiftene som blir rapportert fra kommunale foretak og interkommunale selskaper. Forskjellen er først og fremst knyttet til regnskapstall for lokaler, særlig skolelokaler. Bruk av konserntall vil isolert sett gi et lavere samlet utgiftsbehov og beløp til omfordeling enn bruk av kassetall. Dette betyr at kommuner med utgiftsbehov under landsgjennomsnittet (lettdrevne kommuner) vil bli trukket noe mindre i utgiftsutjevningen ved bruk av konserntall i stedet for kassetall. Kommuner med utgiftsbehov over landsgjennomsnittet (tungdrevne kommuner) vil bli tilført noe mindre i utgiftsutjevningen.

Selv om netto driftsutgifter er noe lavere ved bruk av konserntall enn ved bruk av kassetall, betyr ikke det nødvendigvis at kommuner med høyere utgiftsbehov

enn landsgjennomsnittet vil få lavere frie inntekter fra et år til et annet det året en går over fra å benytte kasetall til å benytte konserntall. Netto driftsutgifter blir framskrevet med vekst i frie inntekter i perioden fra siste tilgjengelige regnskapsår til gjeldende budsjettår, og kriteriedata blir oppdatert hvert år. Hvis dette skulle gi større negative utslag for enkeltkommuner, vil de fanges opp av inntektsgarantiordningen.

1.9.5 Bosettingskriteriene og kommunesammenslåinger

I kostnadsnøkkelen for kommunene er det to kriterier som fanger opp ufrivillige kostnader knyttet til bosettingsmønsteret i kommunen; «reiseavstand innenfor sone» og «reiseavstand til nærmeste nabokrets». I Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2018 ba kommunal- og forvaltningskomiteen departementet om å vurdere bosettingskriteriene i lys av kommunereformen.

Bosettingskriteriene beregnes som reiseavstander innenfor kommunegrensene. Når kommuner slår seg sammen, beregnes bosettingskriteriene innenfor de nye kommunegrensene.

Etter departementets vurdering er det ikke grunn til å tro at en sammenslåing nødvendigvis vil slå negativt ut. Departementet ser imidlertid på ordninger som vil dempe eventuelle utslag på bosettingskriteriene som følge av en sammenslåing og lette overgangen til en ny kommune. Departementet vil komme tilbake til dette i kommuneproposisjonen for 2020.

1.9.6 Inndelingstilskuddet

Gjennom inndelingstilskuddet får kommunene i dag full kompensasjon for tap av basistilskudd og netto nedgang i distriktstilskudd som følge av kommunesammenslåingen. Den nye kommunen mottar fullt inndelingstilskudd i 15 år etter sammenslåingen, før tilskuddet deretter trappes ned over fem år.

For kommuner som ble vedtatt slått sammen i perioden for kommunereformen, skal inndelingstilskuddet beregnes ut ifra gjeldende inntektssystem i 2016, før endringene i inntektssystemet i 2017.

Før kommunereformen ble inndelingstilskuddet beregnet på gjeldende inntektssystem det året sammenslåingen trådte i kraft. For nye sammenslåinger etter 2017 legges det til grunn at inndelingstilskuddet igjen skal beregnes ut ifra gjeldende inntektssystem på sammenslåingstidspunktet.

1.9.7 Anmodningsvedtak nr. 94 om inntektssystemet

Stortinget fattet anmodningsvedtak nr. 94, 7. desember 2017:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at inntektssystemet for kommunene skal sikre likeverdige muligheter til å utvikle velferdstjenester til innbyggerne og ikke brukes som element i videreføring av kommunereformen.»

Kommunesektoren har viktige velferdsoppgaver og forvalter en betydelig del av de økonomiske ressursene i norsk økonomi. Den overordnede målsettingen med inntektssystemet er å legge til rette for et godt og likeverdig tjenestetilbud over hele landet. Dette skjer i hovedsak gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet, der kommunene kompenseres fullt ut for ufrivillige kostnadsforskjeller i kommunal tjenesteproduksjon. I tillegg omfordres skatteinntekter mellom kommunene gjennom inntektsutjevningen.

Det vises i proposisjonen til at med endringene i inntektssystemet i 2017 fikk man et inntektssystem som var mer nøytralt med tanke på kommunestruktur, og som gjorde det mindre ulønnsomt for kommuner å slå seg sammen. Samtidig opprettholdt man et system som kompenserte fullt ut for ufrivillige kostnadsulempere.

Formålet med utgiftsutjevningen er å kompensere kommunene for ufrivillige kostnadsulempere i kommunal tjenesteproduksjon. Kostnadsnøkkelen, som benyttes i utgiftsutjevningen, må oppdateres med jevne mellomrom for å fange opp endringer i befolkningssammensetning, levekår, reiseavstander og andre strukturelle forhold.

Med endringen i inntektssystemet i 2017 blir nå kompensasjonen for smådriftsulempere differensiert mellom kommunene ut fra graden av frivillighet på smådriftsulempene. Ufrivillige smådriftsulempere blir fortsatt kompensert fullt ut gjennom basiskriteriet i kostnadsnøkkelen. Dette er i tråd med hovedprinsippet i utgiftsutjevningen.

Endringene i inntektssystemet ga et mer nøytralt inntektssystem enn tidligere, men systemet er fortsatt ikke fullt ut nøytralt med hensyn til kommunestruktur. Flere elementer, slik som småkommunetillegget i distriktstilskudd Sør-Norge og distriktstilskudd Nord-Norge, gjør at kommuner som velger å slå seg sammen, vil komme ut med et lavere rammetilskudd enn om de ikke slår seg sammen. Det vises i proposisjonen til at man derfor har et eget inndelingstilskudd i inntektssystemet som i en periode kompenserer kommunene for dette.

Det er lagt opp til at inntektssystemet skal evalueres og gjennomgå om lag hvert fjerde år, og regjeringen vil legge Stortingets vedtak til grunn for det videre arbeidet.

1.10 Inntektssystemet for fylkeskommunene

1.10.1 Kostnadsnøkkelen for båt og ferje

Departementet presenterte i kommuneproposisjonen for 2018 en ny kostnadsnøkkel for båt og ferje, som et flertall på Stortinget sluttet seg til (jf. Innst. 422 S (2016–2017)).

Bruken av ferjestandarden fra Nasjonal transportplan 2010–2019 ved beregning av normerte ferjekostnader sikrer at alle ferjesamband måles ut fra et felles referansegrunnlag. Det er ikke en statlig anbefaling.

Departementet varslet i kommuneproposisjonen for 2018 at ferjestandarden ville bli oppdatert på bakgrunn av nyere trafikk tall, og at de normerte ferjekostnadene ville bli beregnet på nytt med utgangspunkt i den nye standarden.

Vegdirektoratet leverte forslag til ny ferjestandard 16. mars 2018. Forslaget er i stor grad en videreføring av gjeldende standard, men direktoratet foreslår noen endringer i inndelingen i standardklasser. Direktoratet foreslår også å øke antall normerte avganger for noen av klassene, samt noen andre justeringer.

Det vises i proposisjonen til at selv om den nye ferjestandarden ikke er en statlig føring for hvilket rutetilbud fylkeskommunene skal legge opp til, er det viktig at fylkeskommunene får mulighet til å uttale seg om standarden før den tas i bruk i inntektssystemet. Standarden er derfor sendt på høring til fylkeskommunene med svarfrist 25. mai.

For å gi fylkeskommunene tilstrekkelig tid til å uttale seg om den oppdaterte standarden har det ikke vært mulig å beregne ferjekriteriet på nytt til kommuneproposisjonen for 2019. Departementet foreslår derfor å utsette oppdateringen av kriteriet til 2020. Oppdateringen vil da kunne ses i sammenheng med de øvrige endringene i inntektssystemet fra 2020.

1.10.2 Ferjeavløsningsordningen

Ferjeavløsningsordningen innebærer at fylkeskommunene kan delfinansiere ferjeavløsningsprosjekter med midlene de ville fått for ferjesambandet gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet. Ordningen ble lagt fram i kommuneproposisjonen for 2016, og retningslinjer for ordningen ble presentert i kommuneproposisjonen for 2017.

1.10.2.1 ANMODNINGSVEDTAK NR. 66 OM FERJEAVLØSNINGSORDNINGEN

Anmodningsvedtak nr. 66, 4. desember 2017:

«Stortinget ber regjeringen vurdere behovet for justeringer i dagens ferjeavløsningsordning for fylkeskommunale ferjer og komme tilbake med en redegjørelse i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2018.»

Retningslinjer for ferjeavløsningsordningen ble fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Samferdselsdepartementet 22. februar 2016, og presentert i kommuneproposisjonen for 2017, jf. Prop. 123 S (2015–2016). Oppdaterte retningslinjer er presentert i kommuneproposisjonen for 2018, jf. Prop. 128 S (2016–2017). Kommunal- og forvaltningskomiteen hadde ikke merknader til retningslinjer og oppdaterte

retningslinjer i innstillinger til kommuneproposisjonene for 2017 og 2018 (jf. Innst. 410 S (2015–2016) og Innst. 422 S (2016–2017)). Retningslinjene er sist revidert 10. november 2017.

Om ordningen

Et ferjeavløsningsprosjekt innebærer at det blir bygd et nytt veisamband, dvs. en bro eller undersjøisk tunnel, som erstatter et ferjesamband. Ferjeavløsningsordningen skal sikre at fylkeskommunene ikke får lave tilskudd på grunn av dette i inntektssystemet, og bidrar dermed til å delfinansiere veiprosjektet. Det kan gis ferjeavløsningsmidler for en periode på inntil 40 år, men i sum skal det ikke gis mer i kompensasjon enn byggekostnaden ved prosjektet som erstatter det nedlagte ferjesambandet. Renteutgifter blir ikke dekket av ordningen.

Fylkeskommunene skal ikke få dobbel kompensasjon for de samme byggekostnadene. Momskompensasjonen og et eventuelt finansieringsbidrag fra bompenger trekkes derfor fra byggekostnadene når beregningsgrunnlaget fastsettes.

Rentekostnader

Ordningen finansieres innenfor rammetilskuddet til fylkeskommunene, og alle fylkeskommuner bidrar dermed til finansieringen av ordningen. I retningslinjene legges det til grunn at rentekostnader ikke blir dekket av ferjeavløsningsordningen. Hvis rentekostnadene også skal dekkes innenfor ordningen, vil det kunne gi et betydelig høyere beløp som må dekkes innenfor rammetilskuddet.

Siden midler til ordningen hentes fra en gitt ramme til fylkeskommunene samlet, er det etter departementets vurdering ikke urimelig at den enkelte fylkeskommune må bidra med egne midler til å dekke renteutgifter knyttet til eventuelle låneopptak. Et ferjeavløsningsprosjekt innebærer store offentlige investeringer og vil binde opp deler av rammetilskuddet med en fast fordeling over en svært lang tidsperiode. Ferjeavløsningsprosjekter bør derfor, på linje med andre fylkeskommunale investeringsprosjekter, være gjenstand for prioritering innenfor fylkeskommunenes frie midler.

Bompenger

I retningslinjene for ferjeavløsningsordningen presiseres det at fylkeskommunene ikke skal kunne få dobbel kompensasjon for de samme byggekostnadene, for eksempel både gjennom ferjeavløsningsmidler og bompenger.

Nytt ferjekriterium og konsekvenser for beregning av ferjeavløsningsmidler

Da inntektssystemet for fylkeskommunene ble oppdatert i 2015, ble det lagt fram en ny delkost-

nadsnøkkel for båt og ferje, med antall ferjesamband som kriterium for ferjer. I årene etter oppdateringen ble det arbeidet med å få på plass et bedre kriterium for fylkesveiferjer. Dette ble også etterlyst av fylkeskommunene.

Fra 2018 fordeles midlene til ferje etter kriteriet «normerte ferjekostnader» for de enkelte ferjesamband. Kriteriet tar hensyn til en rekke ulike forhold, som trafikkmengde, sambandslengde og farvannstype. Flertallet av fylkeskommunene har uttalt at kriteriet er mer treffsikkert enn det forrige ferjekriteriet.

Endringen i kostnadsnøkkel har ført til at en del veiprosjekter som erstatter ferjesamband som er billigere å drifte enn gjennomsnittet, ikke kommer like gunstig ut i ferjeavløsningsordningen som de gjorde med den gamle kostnadsnøkkel. Det er en naturlig konsekvens av en ønsket omlegging av inntektssystemet. Etter departementenes vurdering bør tilskudd til ferjeavløsningsprosjekter gjenspeile det fylkeskommunene får etter kostnadsnøkkel.

Samlet vurdering

Det går fram av proposisjonen at Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Samferdselsdepartementet mener at ferjeavløsningsordningen er en god ordning. Ordningen gir en sikker og forutsigbar finansieringskilde over en svært lang tidsperiode. Det er ingen andre tilfeller i inntektssystemet der det gis lovnader om finansiering over så lang tid. Departementene foreslår ingen ytterligere endringer i ferjeavløsningsordningen.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Samferdselsdepartementet anser dermed at anmodningsvedtaket er oppfylt.

1.10.2.2 NYE PROSJEKTER I ORDNINGEN FRA 2019 – BJARKØYFORBINDELSENE

Veiprosjektet Bjarkøyforbindelsene ble vedtatt av fylkestinget i Troms i 2014 og vil avløse ferjesambandet Grytøy–Bjarkøy–Sandsøy for disse øyene i Harstad kommune. Fylkeskommunen søkte om ferjeavløsningsmidler 9. november 2015. Samferdselsdepartementet bekreftet 25. august 2016 at prosjektet er omfattet av ferjeavløsningsordningen. Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastsatte i brev av 7. juni 2017 de årlige ferjeavløsningsmidlene til 13,691 mill. kroner (i 2017-kroner).

Fylkeskommunen kan motta ferjeavløsningsmidler for en periode på inntil 40 år, men i sum skal det ikke gis mer i ferjeavløsningsmidler enn byggekostnaden ved prosjektet som erstatter ferjesambandet. Merverdiavgiftskompensasjonen trekkes fra byggekostnaden når beregningsgrunnlaget skal fastsettes. I beregningene er det lagt til grunn en byggekostnad ekskl. mva.-kompensasjon på 921,5 mill. kroner (i 2017-kroner). Etter 40 år

vil de prisjusterte ferjeavløsningsmidlene til Bjarkøyforbindelsene komme opp i til sammen 922,8 mill. kroner, eller 1,3 mill. kroner mer enn de nominelle byggekostnadene. Departementet har derfor fastsatt utbetalingsperioden til 40 år.

Troms fylkeskommune har i brev av 22. februar 2018 informert om at Bjarkøyforbindelsene forventes åpnet for trafikk i desember 2018. Fylkeskommunen vil derfor få utbetalt ferjeavløsningsmidler for prosjektet fra og med 2019. Ferjesambandet Grytøy–Bjarkøy–Sandsøy vil samtidig tas ut av kriteriedata til delkostnadsnøkkel for båt og ferje.

1.10.3 Beregning av samlet utgiftsbehov for fylkeskommunene

Departementet foreslår at samlet utgiftsbehov for fylkeskommunene, som for kommunene, fra og med 2019 beregnes på bakgrunn av konsernregnskapstall, og ikke på grunnlag av regnskapstall fra fylkeskommunekasse, da dette gir et riktigere bilde av virksomheten.

1.10.4 Nytt inntektssystem fra 2020

Inntektssystemet må tilpasses endringer i fylkesinndelingen og nye oppgaver fra 2020. Som tidligere varslet vil departementet presentere et forslag til et revidert inntektssystem for fylkeskommunene i kommuneproposisjonen for 2020. Fylkeskommunene og andre berørte parter vil få mulighet til å komme med innspill i løpet av prosessen.

1.11 Skjønntilskuddet

Kommunal- og moderniseringsdepartementet fordeler årlig en del av rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner etter skjønn. Formålet med skjønntilskuddet er å kompensere kommuner og fylkeskommuner for lokale forhold som ikke fanges opp i den faste delen av inntektssystemet. Departementet fordeler skjønntilskuddet til fylkeskommunene og fastsetter fylkesrammer for skjønntildelingen til kommunene. Fylkesmannen fordeler fylkesrammen til kommunene etter retningslinjer gitt av departementet i forbindelse med utarbeidelsen av statsbudsjettet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet foreslår i proposisjonen at den samlede skjønnsrammen for 2019 blir satt til 1 548 mill. kroner, jf. forslag til vedtak. Av denne rammen fordeles 1 166 mill. kroner til kommunene og 382 mill. kroner til fylkeskommunene.

Fylkesmannens skjønntilskudd

Basisrammen til kommunene og fylkeskommunene utgjør hoveddelen av skjønntilskuddet.

Basisrammen til kommunene i 2019 settes til 1 000 mill. kroner, en reduksjon på 100 mill. kroner sammenliknet med 2018. Fra og med 1. januar 2019 vil det være

ti fylkesmannsembeter. Basisrammen tildeles de nye embetene.

Rammetilskuddet til kommunene bør i størst mulig grad fordeles etter faste kriterier og ikke etter skjønnsmessige vurderinger. Reduksjonen i basisrammen til kommunene overføres til innbyggertilskuddet, som dermed sikrer en fordeling etter faste kriterier og større forutsigbarhet for kommunene. Basisrammen til kommunene er redusert med totalt 191 mill. kroner siden 2017, og reduksjonen ble foretatt i fylkene med de høyeste basisrammene målt i kroner per innbygger. Det er fortsatt store forskjeller i størrelsen på skjønnssrammen mellom de ulike fylkesmannsembetene, og det tas sikte på en ytterligere utjevning i 2019.

Basisrammen til fylkeskommunene

Basisrammen til fylkeskommunene settes til 332 mill. kroner i 2019. Dette er en reduksjon på 19 mill. kroner sammenliknet med 2018. Oppland fylkeskommune har en høyere skjønnssramme enn sammenliknbare fylkeskommuner, uten at dette lenger har en faglig begrunnelse. Det ble derfor varslet i kommuneproposisjonen for 2016 at basisrammen til Oppland fylkeskommune over en periode på fem år skal reduseres med 44 mill. kroner. Dette vil bli fulgt opp i 2019 med en reduksjon på 9 mill. kroner. Hordaland fylkeskommune mottok i 2017 20 mill. kroner ekstra i skjønnstilskudd som en kompensasjon for nedgang i rammetilskuddet etter oppdatering av kriteriet for innbyggere bosatt spredt. Skjønnstilskuddet til Hordaland ble trappet ned med 10 mill. kroner i 2018 og vil trappes ned med ytterligere 10 mill. kroner i 2019.

Fordelingen av basisrammen til den enkelte fylkeskommune legges fram i statsbudsjettet.

Andre ordninger

I 2018 er det satt av totalt 75 mill. kroner innenfor skjønnstilskuddet til kommunereform. I 2017 ble det etablert en overgangsordning til kommuner som skal slå seg sammen i kommunereformen, men som midlertidig får redusert basistilskudd og småkommunetillegg fram til de får inndelingstilskudd etter at sammenslåingen trer i kraft. I 2018 utgjør denne ordningen 135 mill. kroner, hvorav 100 mill. kroner finansieres av innbyggertilskuddet og 35 mill. kroner av skjønnstilskuddet. Fra og med 2019 vil hele kompensasjonen til disse kommunene gis gjennom innbyggertilskuddet med en særskilt fordeling.

I 2017 og 2018 er det gitt en kompensasjon til kommuner som ble stående ufrivillig alene etter kommunereformen og som tapte på endringene i basistilskuddet og småkommunetillegget i inntektssystemet fra 2016 til 2017. I 2018 er denne kompensasjonen 40 mill. kroner. Kompensasjonen ble gitt i en overgangsperiode og re-

duseres til 20 mill. kroner i 2019. Ordningen avvikles fra 2020.

I 2018 går 72,5 mill. kroner til å kompensere kommuner for retaksering, som følge av endringen i adgangen til å ilegge eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner. Departementet vil komme tilbake med fordelingen av midlene i 2018. Kompensasjonen er en engangsbevilgning og vil ikke videreføres i 2019.

Tilbakeholdte skjønnsmidler

Hvert år holder departementet tilbake deler av skjønnstilskuddet for kommuner og fylkeskommunene for å ha mulighet til kompensere kommunesektoren for kostnader etter uforutsette hendelser.

De tilbakeholdte skjønnsmidlene går hovedsakelig til kompensasjon for skader på kommunal og fylkeskommunal infrastruktur etter naturskader.

Skjønnstilskudd kan tildeles kommuner og fylkeskommuner som har hatt utgifter til naturskade eller andre ekstraordinære hendelser som gjelder håndtering av den akutte krisesituasjonen og/eller reparasjoner av kommunal/fylkeskommunal infrastruktur til opprinnelig standard.

Det er satt av totalt 170 mill. kroner i tilbakeholdte midler i 2019. Innenfor kommunenes skjønnstilskudd er det satt av 120 mill. kroner og innenfor fylkeskommunenes skjønnstilskudd er det satt av 50 mill. kroner.

Prosjektskjønnsmidler

Innenfor skjønnssrammen til kommunene settes det av tilskudd til utviklings- og fornyingsprosjekter som fordeles av departementet. Tilskuddet skal komme kommunesektoren til gode, og prosjekter i regi av departementet og/eller KS kan finansieres med prosjektskjønnsmidler.

Det foreslås å sette av 26 mill. kroner i 2019 til prosjektskjønn.

Følgende kriterier for prosjektskjønnsmidlene gjelder for 2019:

Innenfor skjønnssrammen til kommunene settes det av midler til utviklings- og fornyingsprosjekter. Midlene fordeles av departementet. Tilskuddet må komme kommunesektoren til gode, og prosjekter i regi av departementet og/eller KS kan finansieres med prosjektskjønnsmidler.

Formålet med midlene er å bidra til utviklings- og fornyingsprosjekter i og for kommunesektoren. Prosjektene skal ha overføringsverdi til flere kommuner og/eller fylkeskommuner, og et opplegg for erfaringsspredning skal inngå i prosjektet. Tilskudd kan gis til KS etter søknad til utviklings- og fornyingsprosjekter, utredninger, forskning, konferanser og andre formidlingsarenaer. Tilskudd kan gis til GKRS (Foreningen for god kommunal regnskapsskikk) etter søknad.

Departementet kan selv initiere prosjekter eller programmer om utvikling eller fornying i et utvalg kommuner og fylkeskommuner. Som hovedregel skal samtlige kommuner og fylkeskommuner inviteres til å søke om å få delta.

Departementet kan i særlige tilfeller gi tilskudd til prosjekter i kommuner eller fylkeskommuner som gjennomføres av andre departementer.

Prosjektskjønnsmidlene kan benyttes til gjennomføring av forskningsbasert evaluering av utviklings- og fornyingsprosjekter som finansieres via prosjektskjønnsmidlene.

Innenfor basisrammen til kommunene setter fylkesmannsembetene av skjønnsmidler til fornyings- og innovasjonsprosjekter. Kommuner kan søke Fylkesmannen om tilskudd til fornyings- og innovasjonsprosjekter.

1.12 Oppgavefordeling og regelverk

I proposisjonens kapittel 12 Oppgavefordeling og regelverk gis en omtale for hvert departement.

Arbeids- og sosialdepartementet

- Innlemming av tilskudd til boligsosialt arbeid i rammetilskuddet
- Gjennomgang av kvalifiseringsprogrammet
- Forskrift om arbeidstid for avlastere

Barne- og likestillingsdepartementet

- Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017–2021)

Helse- og omsorgsdepartementet

- Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre
- Lovfesting av dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens
- Opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering
- Opptrappingsplan for rusfeltet
- Digitalisering av helse- og omsorgstjenesten
 - IKT-organisering i helse- og omsorgssektoren
 - Én innbygger – én journal
- Kommunal betaling for pasienter i psykisk helsevern og TSB
- Omsorg 2020
 - Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene
 - Investeringsstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser

Justis- og beredskapsdepartementet

- Ny personopplysningslov

Klima- og miljødepartementet

- Tilskudd til verdensarvområdene og utvalgte kulturlandskap i jordbruket

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

- Oppfølging av samerettsutvalget
- Endringer i matrikkellova
- Effektive planprosesser
- Overvannshåndtering
- Innlemming av boligsosialt kompetansetilskudd i rammetilskuddet

Kunnskapsdepartementet

- Plikt til tidlig innsats
- Plikt til å samarbeide om barnas overgang fra barnehage til skole og SFO
- Bemannings- og pedagognorm i barnehage
- Språkkrav for ansatte i barnehagen
- Språkkrav i barnehagen for personer med utenlandske yrkeskvalifikasjoner som styrer eller pedagogisk leder
- Norm for lærertetthet
- Utsifting av læremidler som følge av fagfornyelsen i skolen
- Integreringsløftet – regjeringens strategi for en helhetlig og samordnet integreringsinnsats

Landbruks- og matdepartementet

- Endringer i reglene om nydyrking

Samferdselsdepartementet

- Forskrift om energi- og miljøkrav ved offentlige anskaffelser av kjøretøy
- Nasjonale takstretningslinjer for nullutslippskjøretøy
 - Bompenger
 - Ferjer
 - Parkering

Se proposisjonen for nærmere omtale.

1.13 Utviklingen i kommuneøkonomien

1.13.1 Den økonomiske situasjonen i kommunesektoren

Realveksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2017 anslås til 2,0 pst. i 2017, mens realveksten i de frie inntektene anslås til 1,4 pst. Inntektsveksten ble med dette høyere enn i budsjettopplegget for 2017 og også høyere enn anslått i Nasjonalbudsjettet 2018. Oppjusteringen hadde særlig sammenheng med tilpasninger til økt skatt på utbytte hos personlige skatteyttere.

Etter flere år med klart lavere sysselsettingsvekst enn inntektsvekst, tok sysselsettingsveksten seg opp og var mer på linje med inntektsveksten i 2016 og 2017. Sysselsettingsveksten i 2017 anslås til 1,8 pst. For 2017 anslås aktivitetsveksten til 2,1 pst., som er høyere enn inntektsveksten.

Investeringsnivået i kommunesektoren har vært høyt gjennom flere år og har bidratt til et økende gjeldsnivå. Underskuddene (negative nettofinansinvesteringer) har vært betydelige, og nettogjelden har økt kraftig, fra 20 pst. av inntektene i 2007 til 47,5 pst. ved utgangen av 2017. Mye av investeringene er i tråd med nasjonale politiske mål om å gi innbyggerne bedre tjenester, og staten har gjennom tilskuddsordninger som investeringstilskudd og rentekompensasjon stimulert kommunene og fylkeskommunene til å øke sine investeringer, noe som kan bidra til å forklare deler av gjeldsveksten. Rentenivået er for tiden svært lavt. Når effekten av en renteendring på kommunesektorens pensjonsmidler holdes utenom, bidrar gjeldsoppbyggingen til at kommunesektorens økonomi blir mer sårbar for renteøkninger. Høy inntektsvekst og redusert underskudd i 2017 reduserte imidlertid gjeldsgraden.

I 2017 ser kommunesektoren som helhet ut til å få et netto driftsresultat på 3,8 pst. av inntektene. Dette er godt over det anbefalte nivået fra teknisk beregningsutvalg (TBU) for kommunal og fylkeskommunal økonomi, som sier at det over tid bør ligge på om lag 2 pst. for sektoren samlet.

Gode driftsresultater de siste årene bidro til at antall kommuner i ROBEK ble kraftig redusert.

1.13.1.1 ENGANGSTILSKUDD TIL KOMMUNALT VEDLIKEHOLD PÅ SØR- OG VESTLANDET

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2017 vedtok Stortinget et øremerket tilskudd til kommuner på Sørlandet og Vestlandet på 650 mill. kroner til vedlikehold og rehabilitering av kommunale veier, bygg og anlegg. Tilskuddet ble gitt til kommuner i Aust- og Vest-Agder, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal, som hadde en arbeidsledighet over landsgjennomsnittet.

Rapporteringen fra sektoren viser at kommunene har brukt midlene de fikk i ekstraordinært tilskudd til vedlikehold i 2017, godt.

Tilskuddet kom mange sektorer til gode.

1.13.2 Kommunesektorens størrelse i norsk økonomi

Kommunesektoren forvalter en betydelig del av de økonomiske ressursene i norsk økonomi. Noen indikatorer for kommunesektorens størrelse i norsk økonomi tegner et bilde av at kommunesektorens plass i norsk økonomi var stabil fra 2002 til 2008, økte fra 2008 til 2009 som følge av tiltakene mot finanskrisen og kon-

junkturedgangen i næringslivet, for deretter å stige gradvis fram til 2017.

1.13.3 Inntekts- og aktivitetsutvikling

For å måle den samlede aktivitetsutviklingen i kommunesektoren benyttes en indikator der endring i sysselsetting (timeverk), endring i produktinnsats (i faste priser) og endring i brutto realinvesteringer (i faste priser) veies sammen. Aktivitetsindikatoren gir uttrykk for ressursbruken knyttet til løpende tjenesteproduksjon og nyinvesteringer i sektoren.

Aktivitetsveksten var særlig høy i perioden 2006–2009. Denne utviklingen var drevet av høy vekst både i kommunal sysselsetting og i investeringene. De første årene etter 2009 var det en klar avdemping i aktivitetsveksten i kommuneforvaltningen. Etter 2013 tok aktivitetsveksten seg opp igjen. Veksten i sysselsettingen var i denne perioden relativt lav, mens det var en sterk vekst i investeringene. Denne utviklingen kan tolkes som at kommunesektoren har prioritert oppgradering av bygg og anlegg framfor høyere sysselsettingsvekst.

1.13.4 Økonomisk balanse

1.13.4.1 NETTO DRIFTSRESULTAT

Netto driftsresultat er den mest sentrale indikatoren for den økonomiske balansen i kommunene og fylkeskommunene.

Fra og med 2014 ble merverdiavgiftskompensasjonen fra investeringer ført i investeringsregnskapet, ikke i driftsregnskapet som tidligere. Endringen i hvordan merverdiavgiftskompensasjonen fra investeringer skulle inntektsføres i kommuneregnskapene, medførte en reduksjon i netto driftsresultat på nærmere to prosentpoeng fra 2013 til 2014 (brudd i tidsserien).

Denne endringen gjorde at det tekniske beregningsutvalg (TBU) for kommunal og fylkeskommunal økonomi endret sin anbefaling for nivået på netto driftsresultat. Fram til 2013 var anbefalingen at netto driftsresultat over tid burde utgjøre om lag 3 pst. for sektoren samlet. Fra 2014 anbefalte utvalget at netto driftsresultat burde utgjøre om lag 2 pst. for sektoren samlet når også kommunale og fylkeskommunale foretak samt interkommunale selskaper tas med, med et anbefalt nivå for kommunene samlet (inklusive Oslo) og for fylkeskommunene samlet på henholdsvis 1 ¼ og 4 pst.

Netto driftsresultat har i årene 2015 til 2017 ligget godt over de anbefalte nivåene, både i kommunene og i fylkeskommunene. I 2017 anslås netto driftsresultat til 3,8 pst. for sektoren som helhet. For kommunene (inkl. Oslo) var driftsresultatet 3,8 pst. og for fylkeskommunene 4,3 pst. Selv om driftsresultatet anslås å bli noe redusert i forhold til 2016, ligger netto driftsresultat i både kommunene og fylkeskommunene over de anbefalte nivåene på henholdsvis 1 ¼ og 4 pst.

De gode driftsresultatene de tre siste årene bidro til at antall kommuner i ROBEK ble kraftig redusert.

Netto driftsresultat kan benyttes til å finansiere årets investeringer, dekke inn tidligere underskudd eller avsettes til disposisjonsfond for senere bruk. Kommunene benyttet netto driftsresultat i 2017 til å styrke de økonomiske bufferne. For landet inkl. Oslo økte disposisjonsfond fra 10,2 pst. i 2016 til 11,5 pst. i 2017.

De fleste fylkeskommuner har hatt en forbedring i disposisjonsfond fra 2016 til 2017. For landet uten Oslo økte disposisjonsfond/mindreforbruk fra 11,0 pst. til 11,4 pst.

Kommunene som hadde akkumulerte merforbruk fra tidligere år, benyttet driftsresultatene til å redusere eller dekke inn disse i 2017. For kommunene samlet ble akkumulert merforbruk redusert fra 0,2 pst. av driftsinntektene til 0,1 pst.

1.13.4.2 ROBEK (REGISTER OM BETINGET GODKJENNING OG KONTROLL)

Ved utgangen av 2017 var det registrert 28 kommuner i ROBEK, det laveste antallet siden registeret ble opprettet i 2001. Ingen av fylkeskommunene var i registeret. Ni av ROBEK-kommunene var fra Nordland, mens fire var fra Møre og Romsdal. Akershus, Oppland, Aust-Agder, Vest-Agder, Hordaland og Nord-Trøndelag hadde ingen kommuner i registeret.

I løpet av 2017 ble 20 kommuner meldt ut av ROBEK, mens én kommune ble meldt inn. Av kommunene som ble utmeldt, hadde seks av kommunene vært i ROBEK i totalt ti år eller mer. De ureviderte regnskapstallene for 2017 og foreløpige tilbakemeldinger fra fylkesmennene indikerer at antallet ROBEK-kommuner kan bli redusert til om lag 13 i løpet av 2018.

Blant de seks kommunene som har vært kortest tid i ROBEK, har samtlige dekket inn merforbruket i 2017. Disse kommunene ligger an til å bli meldt ut av ROBEK i etterkant av at kommunestyrene har vedtatt årsregnskapet for 2017. De kommunene som ser ut til å bli værende i ROBEK inn i 2019, ser alle ut til å være kommuner som har hatt lengre fartstid i ROBEK, men også blant disse dekket flere inn gamle merforbruk i løpet av 2017.

På samme måte som i 2016 fikk kommunene dra hjelp av en høy skatteinngang også i 2017. Det at det akkumulerte merforbruket er redusert, viser samtidig at kommunene også har tatt grep for å omstille kommunen og kommuneøkonomien.

Blant kommunene med store akkumulerte merforbruk har samtlige vært i ROBEK i fem år eller mer. For Torsken, Halden og Bremanger har den negative utviklingen snudd de siste årene, og kommunene har dekket inn deler av underskuddet.

Se nærmere omtale av disse kommunene i proposisjonen.

1.13.5 Investeringer og gjeld

1.13.5.1 INVESTERINGER

Investeringene i kommunesektoren ligger på et historisk høyt nivå, og veksten i investeringene fortsatte i 2017. Selv om investeringsveksten var noe lavere enn i de foregående årene, bidro investeringene til å trekke aktivitetsveksten opp. I 2017 utgjorde investeringene i kommunesektoren i størrelsesorden 79 mrd. kroner, det høyeste nivået noensinne.

1.13.5.2 NETTOFINANSINVESTERINGER

Nettofinansinvesteringene bestemmer utviklingen i kommunesektorens netto fordringer. Dersom aktivitetsveksten er høyere enn inntektsveksten, trekker dette i retning av at underskuddene (de negative nettofinansinvesteringene) vil bli større.

Kommunesektoren har de senere årene hatt betydelige underskudd, det vil si negative nettofinansinvesteringer. Det er særlig det høye nivået på bruttoinvesteringene som har bidratt til store underskudd og gjeldsoppbyggingen i kommunesektoren.

1.13.5.3 GJELD

Selv om nettogjelden i kommuneforvaltningen har steget over lengre tid, er det ikke all gjeld som belaster kommunebudsjettene.

Samlet utgjorde langsiktig gjeld i kommunesektoren (inkl. kommunale og fylkeskommunale foretak samt interkommunale selskaper) vel 500 mrd. kroner ved utgangen av 2017. Deler av denne gjelden var videreformidlet til privatpersoner og selskaper eller stod fremdeles ubrukt på konto (om lag 94 mrd. kroner). Noe av gjelden knytter seg til investeringer innenfor vannforsyning, avløp og renovasjon, der kommunene etter selvkostprinsippet får dekket kostnadene gjennom gebyrene fra innbyggerne (om lag 80 mrd. kroner). Noe knytter seg til rentekompensasjonsordninger for skole, kirker, sykehjem og transporttiltak (knappt 52 mrd. kroner).

Basert på disse tallene kan gjelden der renteutgiftene må dekkes av kommunesektoren selv, anslås til rundt 274 mrd. kroner, det vil si godt og vel halvparten av sektorens samlede langsiktige gjeld. For den resterende gjelden vil renteutgiftene (og i stor grad også avdragene) i realiteten bli dekket gjennom gebyrer fra innbyggere, statlige tilskuddsordninger og lignende.

Kommunesektoren har i tillegg rentebærende plasseringer (bankinnskudd og plasseringer i sertifikat- og obligasjonsmarkedet) på vel 101 mrd. kroner. Ved en eventuell renteoppgang vil inntektene fra disse øke og delvis motsvare effekten som en økt rente har på gjelden.

Dersom en tar hensyn til dette, kan kommunesektorens totale renteeksposering ved utgangen av 2017

anslås til om lag 173 mrd. kroner. Det innebærer at 1 prosentpoeng høyere rente isolert sett vil belaste kommuneøkonomien med nærmere 1 ¾ mrd. kroner, eller vel 0,3 pst. av driftsinntektene. På kort sikt vil utslagene av en renteendring dempes ytterligere fordi kommunesektoren har bundet renten på deler av gjelden.

Kommunesektoren har også betydelige pensjonsmidler plassert i fond (livsselskaper og andre pensjonsinnretninger). Ved utgangen av 2017 utgjorde pensjonsmidlene 474 mrd. kroner. Endringer i renten vil påvirke finansavkastningen på kommunesektorens oppsparte pensjonsmidler. Selv om det er vanskelig å si noe om de kortsiktige effektene av en renteendring, vil sektoren i denne sammenheng over tid ha fordel av en høyere rente. Det vil igjen gi kommunesektoren lavere pensjonspremier og lavere pensjonskostnader.

Selv om enkelte forhold tilsier at gjeldsbelastningen på kommunebudsjettene ikke har vært så stor som gjeldsstatistikken i utgangspunktet kan tyde på, har det – når pensjonsmidlene holdes utenfor – vært en klar økning i kommunesektorens gjeldsbelastning og renteksposering. I 2003 var økonomien i kommunesektoren nesten nøytral overfor endret rente. Fylkeskommunene er i utgangspunktet mindre eksponert enn kommunene for endringer i rentenivået. Høyere gjeld gjenspeiler det høye investeringsnivået som kommunesektoren har hatt de siste årene. Denne utviklingen må i hovedsak ses i sammenheng med en kombinasjon av høy befolkningsvekst og lav rente.

Kommuners evne til å bære gjeld vil være påvirket av en rekke faktorer. For eksempel vil forventet befolkningsutvikling, inntektsnivå, inntektsutvikling og økonomisk handlingsrom være noen momenter som kan ha betydning både for investeringsbehovet og for evnen til å betjene gjelden. Enkelte kommuner har betydelig høyere gjeld enn andre, og de vil i utgangspunktet være klart mer utsatt for endringer i rentenivået.

Kommunesektorens kortsiktige gjeld

Kommunesektoren tar opp lån i ulike markeder. Kredittforetak, der Kommunalbanken AS er den klart største enkeltaktøren i markedet, står bak godt og vel halvparten av låneopptakene til kommunal sektor.

I årene fram til finanskrisen i 2008 ble kommuneforvaltningens gjeld i all hovedsak tatt opp i Kommunalbanken og Kommunekreditt. I årene etter finanskrisen har sertifikat- og obligasjonsmarkedet blitt en viktigere lånekilde for kommunene. Andelen av gjelden som har blitt tatt opp i sertifikat- og obligasjonslån, økte fra 13 pst. i 2008 til oppunder 30 pst. i 2017. Veksten var spesielt sterk i sertifikatlån, dvs. lån med under ett års løpetid, særlig i 2014 og 2015, da om lag 1/3 av nye lån ble tatt opp i dette markedet. De to siste årene ble imidlertid en betydelig større del av nye lån tatt opp i Kommunalbanken sammenliknet med de to foregående årene.

Blant lånene som ble tatt opp i sertifikat- og obligasjonsmarkedet, var det samtidig en dreining fra sertifikatlån til obligasjonslån med lengre løpetid. Som en konsekvens av dette avtok veksten i kommunesektorens sertifikatlån, og i løpet av 2017 gikk omfanget av sertifikatlån også noe ned.

Ettersom kommunene ved kortsiktig finansiering jevnlig må rullere lånene, kan kortsiktig finansiering innebære at kommunene påtar seg en ekstra refinansieringsrisiko som de ikke får ved lån med lang løpetid. For mindre beløp vil eventuelle vanskeligheter med å skaffe til veie rimelig finansiering kunne håndteres ved at kommunen i stedet trekker på egen likviditet, når lånene forfaller. Kommuner som må refinansiere større beløp og ikke har tilstrekkelig likviditet, vil derimot være mer sårbare dersom refinansieringen må skje i et vanskelig marked.

Om lag 60 pst. av kommunene som hadde tatt opp lån i sertifikatmarkedet, hadde ved årsskiftet tilstrekkelig likviditet til om nødvendig å løse inn sertifikatlånene uten behov for å ta opp nye lån. I kommuneloven § 52 og tilhørende finansforskrift slår blant annet fast at det ikke skal tas vesentlig finansiell risiko, og midlene skal forvaltes på en slik måte at kommunen eller fylkeskommunen kan dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall. Innenfor disse rammene skal kommunestyret eller fylkestinget ut fra egen situasjon konkretisere hvor grensene skal gå gjennom fastsettelsen av et eget finansreglement.

Å sette rammer for den kortsiktige gjelden er en naturlig del av et slikt finansreglement.

I lys av utviklingen i markedet fra finanskrisen i 2008 og fram til 2015 endret departementet finansforskriften for kommuner og fylkeskommuner med virkning fra 1. januar 2017. Både administrasjonens og lokalpolitikernes ansvar tydeliggjøres. Endringen innebar et tydeligere krav om at refinansieringsrisikoen ved eventuelle kortsiktige låneopptak skal synliggjøres i rapporteringen fra administrasjonen til kommunestyret/fylkestinget, og det kom også klarere fram at kommunene skal ta hensyn til – og ta stilling til – risikoen som knytter seg til å ta opp kortsiktige lån.

1.14 Omfang og kvalitet i kommunale tjenester

1.14.1 Demografisk utvikling

Den demografiske utviklingen gir viktig informasjon om utviklingen i behovet for kommunale tjenester.

De viktigste målgruppene for kommunale og fylkeskommunale tjenester er barn og unge 1–18 år og innbyggere over 67 år. I perioden 2012–2017 økte antall innbyggere i disse gruppene med vel 124 000, noe som indikerer et økt behov for kommunale tjenester. Samlet sett økte innbyggertallet med om lag 244 000, tilsvarende 4,8 pst., i perioden 2012–2017. Til sammenlikning økte antall innbyggere i de viktigste målgruppene for

kommunale og fylkeskommunale tjenester med ca. 6,9 pst. i samme periode.

Gjennom 2017 gikk tallet på barn og unge noe ned. Antall eldre fortsatte å øke kraftig. Samlet sett økte innbyggertallet med i overkant av 37 000 i løpet av 2017, noe som er en svakere vekst enn de siste årene.

1.14.2 Barnehage

Antall barn i aldersgruppen 1–5 år ble noe redusert i perioden 2012–17. Antall barn med barnehageplass har også blitt redusert i perioden, men ikke like mye. Dette medførte at barnehagedekningen gikk opp fra 90,1 pst. i 2012 til 91,3 pst. i 2017. Vel halvparten av plassene var i kommunale barnehager.

Det har vært en økning i den avtalte oppholdstiden. I snitt økte avtalt, ukentlig oppholdstid per barn med barnehageplass med nærmere 1 time fra 2012 til 2017. Kapasitetsveksten i denne perioden var altså større enn det økningen i antall barn med barnehageplass tyder på.

Både andelen ansatte og andelen styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning gikk opp i perioden.

Etter en lengre periode med relativt sterk vekst i barnehagesektoren har veksten avtatt de siste årene. I 2017 var det en svak nedgang i antall barn med plass i barnehage, sammenliknet med året før. Denne utviklingen må ses på bakgrunn av at barnekullene var mindre og at det var færre barn i alderen 1–5 år, sammenliknet med året før. Til tross for at antall barn i barnehager gikk ned, økte likevel dekningsgradene for barn i alderen 1–5 år. Samlet barnehagedekning var 91,3 pst. i 2017. Andelen barn som gikk i private barnehager, gikk noe opp, mens andelen barn som gikk i kommunale barnehager, gikk noe ned.

I snitt tilbrakte barna om lag like mye tid i barnehagen i 2017 sammenliknet med 2016. Ressursinnsatsen målt ved avtalte årsverk i kommunale barnehager viste en liten økning fra 2016 til 2017.

1.14.3 Grunnskole

Det var en svak vekst i elevtallet i grunnskolen perioden 2012–2017. Veksten var relativt sett noe sterkere i de private skolene, der 3,6 pst. av elevene går, enn i de kommunale. Også i ressursinnsatsen, målt ved årstimer til undervisning, var det en svak økning gjennom perioden.

I 2017 var det en liten økning i elevtallet. Veksten var relativt sett noe sterkere i de private skolene enn i de kommunale. Veksten i antall årstimer til undervisning viste også en liten økning fra 2016 til 2017. Den sterke veksten som en tidligere så innenfor spesialundervisningen, ser ut til å ha flatet ut de siste årene.

60,9 pst. av barn mellom seks og ni år hadde plass i skolefritidsordningen (SFO) i 2017. Mens det fram mot

2012 var en liten, men jevn, økning i andelen elever i SFO, har det i perioden 2012–2017 vært en liten og jevn reduksjon i andelen elever i skolefritidsordningen.

1.14.4 Videregående opplæring

Etter en lengre periode med sterk vekst i elevtallet, har veksten avtatt de siste årene. I perioden 2012–2017 ble elevtallet i videregående skole redusert med om lag 1 200. Reduksjonen i elevtallet består av en liten økning i de private skolene og en litt større reduksjon i de fylkeskommunale skolene. Reduksjonen i elevtallet kan også skyldes at det ble noe færre unge i alderen 16–18 år. Andelen elever som har sluttet i løpet av året, har blitt redusert i perioden.

1.14.5 Barnevern

Omfanget av barnevernstjenestene økte kraftig i perioden 2012–2017. Antallet årsverk, antall undersøkelser og antall barn som tok imot hjelp fra barnevernet, gikk opp, også når det ses opp mot veksten i antallet barn og unge.

1.14.6 Sosialtjenester

Innenfor sosialtjenestene var det en økning i antall mottakere av sosialhjelp i perioden 2012–2017. Andelen i aldersgruppen 20–66 år som mottok sosialhjelp, har økt noe i perioden.

1.14.7 Boliger for vanskeligstilte

Antall kommunalt disponerte boliger til vanskeligstilte økte med 1,1 pst. i perioden 2012–2017. Eldre og personer med ulike funksjonsnedsettelse utgjør en høy andel av de som tildeles kommunalt disponerte boliger. Det vises i proposisjonen til at det derfor er viktig at en tilstrekkelig andel av boligene tilrettelegges for rullestolbrukere. Siden 2012 har en større andel av boligene vært tilrettelagt for personer som bruker rullestol.

Blant husstander som benyttet seg av et midlertidig botilbud i løpet av året, har andelen vært stabil fra 2016 til 2017.

1.14.8 Omsorgstjenestene

Omfanget av omsorgstjenester økte i perioden 2012–2017. Samtidig har det vært en dreining i retning av at det gis mer hjemmebaserte omsorgstjenester. Det økende behovet skyldtes at det ble flere eldre innbyggere. Antall yngre mottakere økte betydelig mer enn befolkningsveksten isolert sett skulle tilsi og utgjør en stadig større andel av mottakerne av hjemmetjenester. Samlet sett viser utviklingen de siste årene en betydelig endring i hvilke grupper som mottar hjemmetjenester.

Sett i forhold til 2016 mottok noen flere eldre kommunale helse- og omsorgstjenester i 2017. Spesielt gjaldt dette innen hjemmetjenestene, mens det for den institusjonsbaserte omsorgen var en liten nedgang. Tal-

let på mottakere under 67 år fortsatte å øke i 2017. Lege- og fysioterapidekningen i institusjonene ble bedre i perioden 2012–2017. Eneromsdekningen på institusjonene ligger stabilt på om lag 95 pst. Antallet avtalte årsverk økte med nærmere 5 000 fra 2016 til 2017.

1.14.9 Kommunale helsetjenester

Kommunene hadde i årene 2012–2017 en høy og stabil dekningsgrad for helsestasjonsundersøkelser av små barn. Lege- og fysioterapidekningen gikk opp i perioden. I 2017 var det en svak nedgang i antallet helseundersøkelser blant barn og unge. Dette kan sees i sammenheng med at antall barn i aldersgruppen gikk ned i 2017. Tallet på hjemmebesøk etter fødsel gikk også ned fra 2016 til 2017, noe som kan skyldes lavere fødselstall i 2017 sammenliknet med 2016. Ressursinnsatsen uttrykt ved avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten økte med vel 300 fra 2016 til 2017.

1.14.10 Administrasjon

Sentraladministrasjonen i kommunesektoren har ut fra de foreløpige KOSTRA-tallene økt fra 2016 til 2017. SSB benyttet fra 2015 A-ordningen som kilde for sysselsettingsstatistikken. Det er derfor et brudd i tidsserien, og tall fra 2016 og 2017 er ikke sammenliknbare med tidligere år. Tallene er beheftet med usikkerhet.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharahkhani, Stein Erik Lauvås, Eirik Sivertsen og Siri Gåsemyr Staalesen, fra Høyre, Mathias Bernander, Mari Holm Lønseth, Olemic Thommessen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Jon Engen-Helgheim og Kari Kjønås Kjos, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Willfred Nordlund, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, og fra Kristelig Folkeparti, Torhild Bransdal, viser til Prop. 88 S (2017–2018).

2.1 Komiteens generelle merknader

Komiteen gjennomførte 24. mai 2018 åpen høring i sin behandling av Prop. 88 S (2017–2018).

Komiteen viser til at kommunene er bærebjelken i folkestyret og velferdssamfunnet. Et sterkt lokalt folkestyre gir folk og lokalsamfunn frihet og mulighet til å styre sin egen hverdag og samfunnsutviklingen.

Komiteen merker seg at regjeringen mener kommunereformen bør videreføres, og at større kommuner legger til rette for bedre velferdstjenester, en mer bærekraftig samfunnsutvikling og et sterkere lokalt folkestyre.

Komiteen viser i denne sammenheng til Stortingets vedtak ved behandling av Innst. 52 S (2017–2018):

Vedtak 93:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at gode og frivillige prosesser skal være utgangspunkt for endringer av kommunestrukturen. Eventuelle kommunesammenslåinger i perioden 2017–2021 skal utelukkende bygge på frivillighet.»

Vedtak 94:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at inntektssystemet for kommunene skal sikre likeverdige muligheter til å utvikle velferdstjenester til innbyggerne og ikke brukes som element i videreføring av kommunereformen.»

Komiteen viser til at den gjennomsnittlige årlige veksten i kommunesektorens frie inntekter i perioden 2013–2017 var på 2,1 pst. I samme periode har befolkningen økt, og den gjennomsnittlige årlige veksten i frie inntekter per innbygger var på 1,1 pst.

Komiteen viser til at regjeringen legger opp til en realvekst i frie inntekter på mellom 2,6 og 3,2 mrd. kroner i 2019. Dette tilsvarer en vekst på mellom 0,7 og 0,9 pst. Innenfor veksten er 200 mill. kroner begrunnet med opptrappingsplanen for rusfeltet og 100 mill. kroner med opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering.

Komiteen viser til at det legges opp til at fylkeskommunene får mellom minus 0,1 mrd. kroner og pluss 0,1 mrd. kroner av den foreslåtte veksten i frie inntekter. Dette sees i sammenheng med at fylkeskommunene antas å få en nedgang i sine demografiutgifter som følge av anslåtte endringer i befolkningens sammensetning.

Komiteen viser til høringsuttalelse fra KS til komiteen, hvor det foreslås å styrke bevilgningene til vedlikehold av fylkesveier gjennom en særskilt statlig satsing.

Komiteen viser til at regjeringen anslår at realveksten i kommunesektorens samlede inntekter blir mellom 1 og 2 mrd. kroner i 2019. Anslaget for veksten i samlede inntekter er lavere enn veksten i frie inntekter. Dette skyldes at kommunesektoren i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2018 er foreslått tildelt 2,4 mrd. kroner som følge av vekst i oppdrettsnæringen. Dette er engangsinntekter og bidrar til lavere vekst fra 2018 til 2019. Midlene fra Havbruksfondet fordeles mellom kommuner og fylkeskommuner med oppdrettsvirksomhet, om lag 160 kommuner og 10 fylkeskommuner.

Komiteen viser til at regjeringen antar at veksten i kommunesektorens samlede pensjonskostnader vil være om lag 650 mill. kroner ut over det som dekkes av den kommunale deflatoren.

Komiteen merker seg regjeringens ønske om å synliggjøre effektiviseringspotensialet som ligger i kommunesektoren, og at det vises til at dersom sektoren klarer å effektivisere med 0,5 pst., tilsvarer det i 2019 1,2 mrd. kroner.

Komiteen viser til at regjeringen på vanlig måte legger opp til at de kommunale og fylkeskommunale skattørene for 2019 fastsettes ved behandlingen av statsbudsjettet. Det legges opp til at skattøret fastsettes ut fra målsettingen om at skatteinntektene skal utgjøre 40 pst. av kommunenes samlede inntekter.

Komiteen viser til at regjeringen legger prinsippet om juridisk og økonomisk rammestyring til grunn for styringen av kommunesektoren. Det vises til at forslaget til ny kommunelov er lagt fram, og at det i dette lovforslaget bl.a. er foreslått å lovfeste det kommunale selvstyret og prinsipper for forholdet mellom nasjonale myndigheter og kommunesektoren.

Komiteen mener rammefinansiering av kommunesektoren bidrar til effektiv bruk av offentlige ressurser og til at innbyggerne får et best mulig tilbud innenfor de gitte økonomiske rammene. Det vises i denne sammenheng til at regjeringen har gjennomgått øremerkede tilskudd i kommunesektoren, og at det ble kartlagt nærmere 250 tilskuddsordninger.

Komiteen viser til regjeringens målsetting om å oppnå en reduksjon i antallet øremerkede tilskuddsordninger og er enig med regjeringen i at dette vil gi en mer hensiktsmessig forvaltning.

Komiteen viser til at regjeringen mener arbeidet med innovasjon i offentlig sektor må forsterkes, og at arbeidet med digitalisering av offentlige tjenester vil fortsette i tråd med føringene i Digital agenda for Norge.

Komiteen understreker forutsetningene fra regjeringen om at det skal legges til rette for et styrket samarbeid mellom staten og kommunesektoren om digitalisering, klart språk og andre tiltak som fremmer brukerorientering, innovasjon og effektivitet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, konstaterer at det legges opp til et stramt budsjett for kommunesektoren i 2019. Realveksten i kommunesektorens samlede inntekter skal dekke vekst i tilskudd til rusreform, habiliterings- og rehabiliteringsreform og økte pensjonskostnader. I tillegg skal kommunene gjennomføre Stortingets vedtak om økt lærertetthet for 1. til 4. trinn og innføring av ny bemanningsnorm for barnehagene. Det vises til at KS i komiteens høring kritiserte regjeringen for at bemanningsnormen for barnehagene ikke er finansiert, og at de mener det er dokumentert at kommunene i 2019 vil mangle 450 mill. kroner stigende til en 900 mill. kroner i 2021.

Flertallet viser til at regjeringen legger opp til at kommunene fra 2019 skal betale for utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og fra tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). Det overføres 150–220 mill. kroner fra helseforetakenes rammefinansiering til kommunenes rammetilskudd. I komiteens høring ga KS uttrykk for at overføringen ikke er godt nok utredet, at det er en uklar definisjon av utskrivningsklar for denne gruppen, at ordningen har usikker effekt, og at den skaper et unødig byråkrati. Flertallet viser til at anslaget for utvikling i frie inntekter ikke vil gi rom for fylkeskommunene til å ta igjen noe av vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det i dag ikke er samsvar mellom lovkrav og pålegg og kommunenes inntekter. Dette flertallet viser til at mange kommuner har redusert sin virksomhet på viktige områder for å balansere budsjettene. Mange kommuner har utfordringer i barnevern, jordmortjeneste, rehabilitering og eldreomsorg for å nevne noe. Mange kommuner har et stort vedlikeholdsetterslep og har vært nødt til å øke eiendomsskatten. Mange nye kommuner har innført eiendomsskatt under denne regjeringen.

Dette flertallet viser til at regjeringens egne tall viser at gjennomsnittlig årlig realvekst i kommunesektorens frie inntekter for årene 2018 og 2019 er 0 pst. Regjeringen legger med dette opp til at sektoren ikke skal ha noen reell vekst i sine inntekter i 2018 og 2019. Dette flertallet mener regjeringen med et slikt økonomisk opplegg prioriterer ned skole, eldreomsorg og andre viktige velferdstjenester i kommunene.

Dette flertallet viser videre til at regjeringens egne tall viser at realveksten i kommunesektorens frie inntekter for årene 2014 til og med 2019, gitt regjeringens forslag i kommuneproposisjonen, vil være 1,4 pst. Dette flertallet vil i denne sammenheng peke på at veksten i perioden med rød-grønn regjering var 1,8 pst. Det er derfor ikke grunnlag for å hevde at veksten i kommuneøkonomien er sterkere nå enn tidligere.

Dette flertallet registrerer at regjeringen denne gang ikke opererer med en egen tabell i proposisjonen som skal vise et økonomisk handlingsrom for sektoren som følge av regjeringens forslag de siste årene. Dette flertallet mener dette er en klok vurdering, ettersom tabellen gir et misvisende inntrykk av hva det faktiske økonomiske handlingsrommet for kommunene er.

Dette flertallet mener regjeringens opplegg for 2019 vil føre til at både kommunene og fylkeskommunene må redusere sitt tjenestetilbud på viktige områder for å dekke opp for nye lovpålagte oppgaver. Innføringen av bemannings- og pedagognormer for skole og barnehage uten at det følger med penger, er eksempler

på at det må overføres penger til disse sektorene fra andre områder. Omsorgssektoren vil være spesielt utsatt. Det er vanskelig å ta på alvor eldreministerens kritikk av kommunene for at de ikke bruker mer penger på å bygge sykehjemsplasser, men i stedet prioriterer badeanlegg og rådhus.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er behov for en sterkere inntektsutjamning og økte inntekter dersom alle kommuner skal ha like muligheter til å oppfylle sine forpliktelser og kunne utvikle moderne, gode lokalsamfunn.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at ulike statlige tilskudd som innlemmes, eksempelvis Husbankens boligsosiale tilskudd, er så små at de gir umerkelige økninger i enkeltkommuner. Tilbakemeldinger fra blant andre Kommunale Boligadministrasjoners Landsråd viser at organisasjonen mister muligheten til å søke om prosjektmidler som gjør det mulig å gjennomføre endringer som monner, den mister tilgangen på et sterkt fagmiljø i Husbanken, og lokalt taper boligsosialt arbeid kampen om penger mot lovpålagte oppgaver. Dette er alvorlig, og regjeringen bør ta erfaringene fra praksis inn over seg.

Flertallet gikk imot denne innlemmingen og ønsker å styrke det boligsosiale arbeidet gjennom Husbankens ordninger.

Flertallet viser til at disse partiene vil desentralisere makt og delegere mer ansvar til dem som jobber i førstelinjetjenesten, for å sikre at ressursene brukes mest mulig effektivt. Flertallet vil arbeide for en tillitsreform basert på å fremme ansvarlighet og tillit framfor kontroll og byråkrati, og mener dette vil gi en bedre og mer effektiv offentlig forvaltning.

Flertallet viser til at det allerede har vært satt i gang forsøk med slike tillitsreformer også i Norge. I Oslo ble det i 2015 satt i gang et forsøksprosjekt med en tillitsreform i hjemmetjenesten. Ansatte skal gis større ansvar og myndighet til å ta selvstendige beslutninger. Målet er at reformen skal gi økt arbeidslyst hos dem som jobber i tjenesten, og skal sørge for at brukerne får færre personer på besøk og en bedre tjeneste. Kommunene bør samtidig få økte midler til å ansette flere og ha en tilstrekkelig bemanning.

Flertallet mener det må legges større vekt på at flyktninger bosettes over hele landet. Mange mindre kommuner i distriktene har vist stor evne til å inkludere bosatte flyktninger i lokalsamfunnet og til å skaffe dem plass i arbeidslivet. Spredt bosetting motvirker faren for utvikling av parallellsamfunn.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener de siste tiårene har vært en svært god periode for norsk økonomi. En mer urolig internasjonal situasjon, fall i oljeprisen og demografisk utvikling gjør at Norge går strammere tider i møte. Man må finne nye løsninger, skape nye verdier og skape bedre løsninger for å utføre velferdsoppgavene. Det betyr at også offentlig virksomhet og kommuner må ha en bevisst pengebruk framover og få mest mulig ut av hver krone.

Disse medlemmer mener kommunene har hatt en svært god inntektsvekst de siste årene. Dette kommuneopplegget legger til rette for at kommunene kan fortsette sitt gode arbeid innenfor skole, eldreomsorg, rus og barnevern. Regjeringen foreslår at kommunene får en vekst i frie inntekter på mellom 2,6 og 3,2 mrd. kroner i 2019. Det sosiale sikkerhetsnettet styrkes, slik at flere løftes opp og færre faller utenfor. Av de frie inntektene skal 200 mill. kroner gå til opptrapingsplanen for rusfeltet og 100 mill. kroner skal gå til habilitering og rehabilitering.

Kommunene har de siste årene hatt en sterk vekst og solide resultater. Veksten i frie inntekter har vært høyere enn i den rød-grønne perioden. Det har gitt kommunene mulighet til å sikre gode og trygge barnehager, kunnskap i skolen og kvalitet i helsetjenestene.

Det gode driftsresultatet de tre siste årene har gjort at antallet kommuner i økonomisk ubalanse har gått kraftig ned. Det er nå et rekordlavt antall kommuner i ROBEK, og ved utgangen av året vil det trolig bare stå igjen 13 kommuner i registeret.

Disse medlemmer mener at dersom kommunesektorens demografikostnader i 2019 blir om lag i samme størrelsesorden som i 2018, vil veksten i frie inntekter kunne dekke både demografi, økte pensjonskostnader og bindinger på veksten. I tillegg vil det være rom for noe styrking av tjenestetilbudet ut over det, selv når en holder effektivisering utenom.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har beregnet kostnadene for barnehagenormen på samme måte som andre oppgaveendringer i kommunene, ved å ta utgangspunkt i merbehovet i kommunesektoren samlet sett. Kommunene kompenseres gjennom rammetilskuddet (barnehagenøkkelen). Kommuner med mange ansatte i barnehagen og høy pedagogtetthet vil få mer i kompensasjon enn utgiftene øker, mens kommuner som i dag ligger lavere, vil kunne oppleve at kompensasjonen isolert sett ikke dekker de økte utgiftene. Det vises til at det i enighet om revidert nasjonalbudsjett er satt av 100 mill. friske kroner til bemanning i barnehage for høsten 2018. Disse medlemmer mener at slik vil det være ved enhver oppgaveendring som finansieres gjennom rammetilskuddet. Dersom man ser alle sektorer under ett og over tid, vil dette jevne seg ut.

Disse medlemmer mener at pedagognormen som nå er fremmet for Stortinget, er tilstrekkelig finansiert med de midlene Stortinget har bevilget til flere barnehagelærere. I 2018 er rammetilskuddet til kommunene økt med 424 mill. kroner for å finansiere økte kostnader som følge av den skjerpede pedagognormen. Ut over dette er 200 mill. kroner av veksten i frie inntekter i 2018 begrunnet med tidlig innsats i barnehage og skole. Dette er penger som kommuner kan velge å bruke på å styrke bemanningen i barnehagene.

Disse medlemmer viser til at de ikke-sosialistiske partiene i budsjettforliket om statsbudsjettet 2018 ble enige om å innføre en lærernorm på skolenivå, og at det ble bevilget 200 mill. kroner for å finansiere normen i 2018. Disse medlemmer understreker også at veksten i frie inntekter per innbygger har vært nær dobbelt så høy med denne regjeringen sammenlignet med forrige.

Disse medlemmer viser til Jeløyplattformen, der regjeringen gir uttrykk for at flere barn vil få mulighet til å delta på et kulturskoletilbud gjennom å legge til rette for samarbeid mellom kulturskole, skolefritidsordninger og frivilligheten, samtidig som kulturskolens egenart ivaretas. Disse medlemmer viser til at regjeringen vil sikre kommunene frihet til selv å finne de løsningene som gir best kulturskole- og fritidstilbud hos seg, men legge til rette for tilgjengelighet, mangfold og kvalitet i det tilbudet som blir gitt.

Disse medlemmer mener at det ikke er noen overraskelse at regjeringen innfører ordningen med utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). Regjeringen Stoltenberg II varslet første gang allerede i 2012 at den tok sikte på å innføre ordningen for psykisk helsevern og rusbehandling, og denne regjeringen har vært tydelig på at den vil innføre ordningen så snart den mener det er forsvarlig. Disse medlemmer mener tidspunktet nå har kommet. Målet er å gi pasienter et bedre tilbud hvor de ikke blir liggende unødvendig lenge på døgnavdelinger etter at de har fått behandling der, men raskere kan vende tilbake til et normalt liv i sin hjemkommune.

Disse medlemmer mener at i forskriftene, som jo allerede gjelder for psykisk helsevern og TSB, er det tatt inn ekstra tydelige krav om samarbeid med kommunen. Spesialisthelsetjenesten gis blant annet ansvar for å kalle alle berørte parter inn til et møte for å planlegge videre oppfølging. Ut fra data i Norsk pasientregister ser vi at antall utskrivningsklare liggedøgn har falt betydelig de siste årene. Det er bra, men fortsatt er det, først og fremst i psykisk helsevern, for mange pasienter som blir inneliggende etter at de er ferdigbehandlet i døgninstitusjoner. Disse medlemmer mener at denne ordningen vil bidra til å bøte på dette.

Disse medlemmer viser til at datagrunnlaget fremdeles ikke er komplett, og regjeringen varsler derfor at den vil legge til grunn at antall utskrivningsklare oppholdsdøgn i psykisk helsevern og rusbehandling befinner seg anslagsvis i intervallet 32 000 til 47 000 døgn (tilsvarer en rammeoverføring mellom 150 og 220 mill. kroner), og at regjeringen vil komme tilbake med et endelig forslag i statsbudsjettet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforlikene de senere årene som har bidratt til å sikre alle familier med ulik økonomi en likere og bedre tilgang til barnehage. Disse medlemmer vil trekke frem at utvidet opptaksperiode, innføring av gratis kjernetid og redusert foreldrebetaling er eksempler på dette. Videre vil disse medlemmer trekke frem at rammeplanen for barnehagene, og nå oppfølgingen av en norm for antall pedagoger, bemanningsnorm og andre kvalitetskrav, vil bidra positivt til at alle barnehager i hele landet vil følge et minimum av rammer som bidrar til kvalitet. Disse medlemmer vil understreke at innføringen av normene sikrer en nedre grense for bemanning og pedagogtetthet, og at barnehageeier har ansvar for en forsvarlig bemanning gjennom hele åpningstiden. Disse medlemmer er kjent med at aktører i barnehagesektoren har ytret behov for noe omstillingstid fra Stortinget fatter vedtak i saken til lovens bestemmelse om bemanningsnorm trer i kraft. Disse medlemmer viser til at barnehage-loven § 26 fjerde ledd gir departementet lovhjemmel til å fastsette forskrift med overgangsregler, og legger til grunn at denne bestemmelsen gir departementet lovhjemmel til å fastsette overgangsregler ved innføringen. Disse medlemmer forutsetter at denne hjemmelen benyttes for å skape en viss fleksibilitet, og at barnehageeiere får frem til 1. august 2019 til å følge kravet til minimumsbemanning. Det vises til Prop. 67 L (2017–2018) og vedtak 804.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener kommunene er avgjørende for å sikre gode velferdstjenester i hele landet. God eldreomsorg og en god skole er bare mulig om kommunene holder høy kvalitet på sine tjenester og sikres en sterk og forutsigbar økonomi. Disse medlemmer mener det krever en politikk som utjevner forskjeller mellom kommunene, blant annet på grunn av ulikheter i skatteinntekter, flyttestrømmer og demografiske endringer.

Disse medlemmer mener den viktigste demografiske utfordringen kommunene står overfor, er den kraftige økningen i antall eldre. Det krever at kommunene stimuleres til å bygge ut tilbudet med tilstrekkelige dekningsgrader.

Etter disse medlemmers syn er kommunenes viktigste ressurs menneskene som jobber der. Kommunene må organisere sine tjenester på en måte som gjør dem attraktive som arbeidsplasser, med flere heltidsstillinger og faste ansettelser. Kommunene skal anerkjenne og investere i de ansattes kompetanse.

Disse medlemmer vil styrke kommuneøkonomien for å gi innbyggerne bedre kvalitet på viktige velferdstjenester som barnehage, skole, eldreomsorg, helsetjenester og andre sentrale tjenester kommunene og fylkeskommunene har ansvaret for. Disse medlemmer viser til at sektoren under regjeringen Stoltenberg II fikk et betydelig økonomisk løft, og at Arbeiderpartiet har videreført satsingen på velferd lokalt i sine alternative statsbudsjett forrige periode og inneværende periode.

Disse medlemmer viser til at gjennomsnittlig årlig realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i årene 2006–2013 var 2,5 pst. Med Høyre- og Fremskrittspartiregjeringen er veksten i samlede inntekter redusert, på tross av sterk vekst i eiendomsskatten de siste årene.

Disse medlemmer viser til at regjeringen legger opp til en reell nedgang i kommunesektorens frie inntekter på 2,6 mrd. kroner i 2018, tilsvarende minus 0,7 pst. For 2019 antyder regjeringen en vekst i de frie inntektene på 2,6–3,2 mrd. kroner, tilsvarende 0,7 til 0,9 pst. Med dette legger regjeringen dermed opp til at den reelle veksten i de frie inntektene for kommunesektoren for 2018 og 2019 samlet skal være tilnærmet null. Disse medlemmer mener dette er for dårlig dersom man har ambisjoner om bedre kvalitet på viktige tjenester i folks hverdag.

Disse medlemmer viser til at sysselsettingsveksten i kommunene har gått ned med denne regjeringen. Dette viser at regjeringen ikke i tilstrekkelig grad har satt kommunene i stand til å ansette flere lærere, sykepleiere og andre yrkesgrupper som er viktige for tjenestetilbudet til innbyggerne. Tall fra nasjonalregnskapet viser at i perioden 2006–2013 ble det i snitt årlig 8 500 flere ansatte i kommunesektoren. I perioden 2014–2017 har dette sunket til et årlig snitt på 4 900.

Disse medlemmer viser til at de siste årene har kommuneøkonomien blitt reddet av engangspenger fra ekstra skatteinntekter. I tillegg har kommunene benyttet sine egne inntektsmuligheter gjennom eiendomsskatt. Disse medlemmer mener kommunenes inntekter må styrkes gjennom at Stortinget prioriterer å øke veksten i sektorens inntekter betydelig sammenlignet med regjeringens forslag. Regjeringen har i forslaget til revidert nasjonalbudsjett 2018 nedjustert sektorens skatteanslag for 2018, og det tilsier at sektoren dette året ikke vil få ekstraordinære skatteinntekter. Derfor må kommuner og fylkeskommuner styrkes med varige midler.

Disse medlemmer mener kommunesektorens inntekter må styrkes med 3–4 mrd. kroner ut over regjeringens forslag og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2019 øke kommunesektorens inntekter med mellom 3 og 4 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Kommuneproposisjonen 2019.»

Disse medlemmer vil peke på at dette vil gi kommunene rom til blant annet å satse på flere lærere og tidlig innsats i skolen, styrke bemanningen rundt de aller yngste i barnehagene og bygge ut eldreomsorgen med flere plasser og flere ansatte.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet vil bygge samfunnet nedenfra og derfor vil spre makt, bosetting, arbeidsplasser, kapital og kompetanse. Målet er at alle skal ha mulighet til å bosette seg der de selv ønsker. Utviklingen av kommunesektoren er viktig for å nå målene om å opprettholde spredt bosetting og et variert næringsliv i hele landet.

Disse medlemmer vil utvikle et godt offentlig tjenestetilbud i hele Norge. Helse, skole og velferd skal være utbygd i alle deler av landet og sikre folk et likeverdig tjenestetilbud, uavhengig av hvor man bor. Kommunesektoren skal gis en finansiering som gjør dette mulig.

Disse medlemmer mener det lokale selvstyre og folkestyret må styrkes, slik at flere får ta del i utviklingen av sine lokalsamfunn. Det er derfor behov for å opprettholde en variert kommune- og fylkesstruktur.

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet er imot regjeringens kommune- og regionreform fordi Senterpartiet mener kommune- og fylkessammenslåinger skal være basert på frivillighet og på lokale initiativ hvor innbyggerne får si sin mening gjennom lokale folkeavstemminger.

Disse medlemmer mener det må gjennomføres omfattende oppgave- og myndighetsoverføring til kommuner og fylkeskommuner på områder som vil tjene på at lokale interesser og lokal kompetanse blir lagt til grunn til når oppgavene skal løses. Disse medlemmer konstaterer at regjeringens reformer ikke følger opp løftene om overføring av vesentlig myndighet og oppgaver fra statlig sektor til kommuner og fylkeskommuner.

Disse medlemmer viser til at det er gjennomført store endringer i inntektssystemene for fylkeskommunene og kommunene i henholdsvis 2015 og 2017. Endringene har gitt en omfordeling ved at områder med lavt folketall og store avstander har fått redusert sine inntekter. Fordelingsvirkningene av omleggingen for fylkeskommunene gir Oslo en vekst på 950 kroner per innbygger etter innfasing over fem år, mens Sogn og Fjordane og Nordland taper henholdsvis 2 427 og 1 043

kroner per innbygger. Endringene som ble gjennomført i inntektssystemet for kommunene i 2017, førte til at blant kommuner med mellom 2 000 og 25 000 innbyggere tapte 239 kommuner på omleggingen, mens 51 gikk i pluss. Alle kommuner med over 25 000 innbyggere gikk i pluss.

Disse medlemmer viser til at regjeringens forslag til rammer for frie inntekter i 2019 i realiteten svekker kommunesektorens økonomiske grunnlag. Beregningene fra KS viser at etter nye endringer i befolknings sammensetning, pensjonsutgifter og nye øremerkede tilskudd vil kommunene stå igjen med 250 til 850 mill. kroner av regjeringens forutsatte økning i frie inntekter i intervallet 2,6 til 3,2 mrd. kroner. Regjeringen har imidlertid ikke lagt inn dekning for innføringen av en bemanningsnorm for barnehagene, som ifølge KS vil koste om lag 450 mill. kroner i 2019. Videre er det usikre anslag for innføringen av betalingsplikt for psykiatri og rus. Også endringer i medfinansieringsordningen for ressurskrevende brukere skaper usikkerhet. Økt innslagspunkt før statlig medfinansiering har de siste tre årene gitt kommunene 700 mill. kroner i økte kostnader. I tillegg kommer reduserte refusjoner fra staten som følge av administrative innstramminger.

Disse medlemmer viser til at for fylkeskommunene forutsetter regjeringens opplegg en rammejustering på minus 100 mill. kroner til pluss 100 mill. kroner. Øveksten er begrunnet med noe nedgang i elevtallene i videregående skole. Dette gir ingen mulighet til satsing innenfor videregående skole, kollektivtrafikk, vedlikehold av fylkesveiene, gang- og sykkelveier eller andre områder som fylkeskommunen har ansvar for. Det vises til at et samlet storting er enig om at det er behov for en særskilt innsats for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene. KS viste i sin høringsuttalelse til komiteen til at fylkeskommunene hvert år har prioritert større vekst til drift og vedlikehold av fylkesveier enn til i sine øvrige ansvarsområder. Likevel anslo KS at 40 pst. av fylkesveiene har dårlig eller svært dårlig dekketilstand, og at bevilgningene bør øke med minst 1,5 mrd. kroner årlig for å hindre økt vedlikeholdsetterslep.

Disse medlemmer foreslår å styrke kommunesektorens inntekter med mellom 3–4 mrd. kroner ut over regjeringens forslag. Av dette beløpet skal det avsettes midler til et vedlikeholdsprogram for fylkesveiene.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øke kommunesektorens inntekter i intervallet 3–4 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Kommuneproposisjonen 2019. Innenfor økt ramme skal det avsettes midler til et vedlikeholdsprogram for fylkesveiene.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fjerne nytt strukturkriterium og legge likt basistilskudd til alle kommuner på 2016-nivå og småkommunetilskudd til alle kommuner med under 3 200 innbyggere, til grunn for fordeling av inntektsrammene mellom kommunene for 2019.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil styrke kommunenes og fylkenes økonomi. Dette er et verdivalg der fellesskapet for de mange settes foran skattelette til de få og rikeste. God offentlig velferd og service er en bærebjelke for et godt samfunn, for trygghet i hverdagen for folk og helt nødvendig infrastruktur for næringslivet. Da må kommuneøkonomien gi rom for denne store oppgaven. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstrepartis kommunesektorsatsing og budsjettopplegg vil bidra til å stabilisere økonomien, gi god velferd og skole og mindre økonomisk ulikhet, redusere arbeidsløshet og gjøre kommunesektoren til en bedre samarbeidsaktør for næringslivet.

Dette medlem viser til at forskjellen mellom partiene handler om hvor høyt man vil prioritere velferd. Det er ikke skoleeleven, hjelpepleieren eller bestemor som er for dyr. Det som mangler, er mot og evne til å prioritere det som er viktigst, til å fordele goder og byrder mer rettferdig og til å sette inn en storoffensiv mot økonomisk kriminalitet, noe som tapper fellesskapet for milliarder av kroner hvert år.

Dette medlem foreslår en storsatsing for flere lærere både i skole og barnehage, flere ansatte i omsorg og pleie, opptrapping på rehabilitering, og bedre barnevern og skolehelsetjeneste. I tillegg må kommuner og fylker kunne håndtere sitt ansvar for å sørge for tilstrekkelige tilpasninger til klimaendringene og hvordan de kan bidra til reduserte klimautslipp. En slik satsing vil gi arbeid til mange og et bedre liv for store og små.

Dette medlem vil framheve at en styrking av kommunesektorens inntekter vil øke sysselsettingen samtidig som det vil øke arbeidstilbudet. Mange jobber i offentlig sektor er attraktive for kvinner og gjør at de melder seg på arbeidsmarkedet. Økt sysselsetting gir økt verdiskaping.

Dette medlem mener dagens regjering fører Norge i feil retning. Skattelette for de rikeste prioriteres foran velferd og fellesskap, uten at det gir vekst og utvikling i næringslivet. Kutt i velferd, mange tusen færre som får bostøtte, og kutt til arbeidsledige og flyktninger gjør at forskjellene og fattigdommen øker. Antall fattige barn øker, og arbeidsledigheten er fortsatt for høy. Kommuneøkonomien og statsbudsjettet for 2019 må i større grad sette kommuner og fylkeskommuner i stand til å møte disse menneskelige og nasjonale utfordringene.

Dette medlem viser til at mange kommuner melder at de har skåret kraftig ned på kvalitet og omfang på kommunale tjenester for å oppfylle kravene til budsjettbalanse. Med regjeringens forslag vil det i realiteten ikke bli rom verken for den kvaliteten eller det volumet som er nødvendig for å dekke innbyggernes behov eller kvalitetskrav som stilles i lovverk og andre styringsdokumenter.

Dette medlem mener en større andel av samfunnets ressurser må brukes på trygg oppvekst og god utdanning. Investeringer i oppvekst og utdanning er de mest lønnsomme investeringer et samfunn kan gjøre, og mye mer langsiktige og trygge investeringer enn skatteutt.

Dette medlem viser til at det ikke er forskningsmessig belegg for at de urettferdige og skeivfordelte skatteuttene regjeringen og støttepartiene har gjennomført, skaper flere arbeidsplasser. Dette medlem vil blant annet vise til at Finansdepartementet selv sier (Meld. St. 1 (2014–2015)):

«Det er ikke grunnlag for å budsjettere med dynamiske effekter i 2015 av forslagene til skatteendringer».

Det er derimot godt belegg for å si at det skaper økende sosiale forskjeller.

Dette medlem vil peke på at en sterk kommuneøkonomi er en bærebjelke i distriktspolitikken. Dette medlem konstaterer at regjeringen og samarbeidspartiene er mer opptatt av å tegne nytt kommunekart, og bruke penger på en dyr kommune- og regionreform, enn av å sikre innbyggerne kvalitet i velferd, omsorg og skole.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti støtter en frivillig kommunesammenslåing. Dette medlem er uenig i at regjeringens planer og prosess rundt videreføring av kommunereform vil føre til mer demokrati og bedre velferd, og de er heller ikke i tråd med Stortingets vedtak. Dette medlem viser til at endringene i kommunenes inntektssystem fra 2017 ikke er reformnøytrale, men utformet for å tvinge kommuner til å velge sammenslåing. Dette medlem er uenig i alt dette.

Dette medlem er imot å legge til rette for at omsorg eller annen velferd skal bli satt ut på anbud. Dette medlem er sterkt uenig i utviklingen mot at skole og omsorg ses på som resultatenheter for produksjon. Velferdsoppgaver som opplæring og omsorg er vesensforskjellige fra forretningsvirksomhet og har sin begrunnelse i verdigrunnlaget solidaritet, felleskap og rettferdighet. Jakten på forretningsmessige resultater skal ikke være et mål i velferdstjenestene. Dette medlem mener penger avsatt til velferd i sin helhet skal gå til å sikre kvaliteten og omfanget på velferd og omsorg. Ved å sette omsorg, velferd og offentlige oppgaver ut på anbud, vil

det være svært vanskelig å sikre at pengene går til formålet, i stedet for å gå til profitt i selskapene.

Dette medlem viser til merknader og forslag om nødvendig innsyn også i regnskaper og pengestrømmer ved anbudsutsettelse framsatt under behandlingen av Prop. 47 L (2017–2018) om ny kommunelov.

Dette medlem viser til at regjeringen i Kommuneproposisjonen 2019 selv sier er at det er viktig å tilstrebe bedre bruk av skattebetalernes penger. Dette medlem mener det er feil bruk av skattebetalernes penger og fellesskapets midler når økt bruk av anbud også innen kommunenes kjerneoppgaver har som konsekvens at mer av disse pengene skal bli forretningsmessig utbytte i private bedrifter.

Dette medlem viser til at anbud i tillegg ofte fører til kutt i pensjon for mange ansatte. Det er totalt urimelig at noen skal tjene penger på å kutte hjelpepleieres og renholderes pensjon, og dette medlem viser til egne forslag i Dokument 8:101 S (2017–2018) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Solfrid Lerbrekk, Gina Barstad og Kari Elisabeth Kaski om å lovfeste retten til trygge pensjonsvilkår ved konkurranseutsetting av offentlige virksomheter – om å sikre likeverdige pensjonsordninger uavhengig av driftsform, jf. sykepleierordningen, slik at ansatte beholder minst like gode pensjonsytelser som før ved anbudsutsetting av virksomhet i offentlig sektor.

Dette medlem mener det er manglende full statlig finansiering av satsinger og systematisk underfinansiering av kommunesektoren som gjør at det ikke blir nødvendig lokalt økonomisk handlingsrom. Dette er et hovedproblem, ikke øremerking av satsinger fra statens side. Dette medlem viser til at det er viktig for tilliten til fellesskapet at dersom det loves et løft for barnevern eller rusomsorgen, så skal det også merkes ute i hverdagen i kommunene. Da er øremerking nødvendig. På samme måte er det viktig at øremerking synliggjør statens faktiske bidrag til ønskede eller pålagte satsinger, noe som ikke er mulig ved rene rammebevilgninger.

Dette medlem mener eiendomsskatten er en viktigere inntektskilde for kommunene nå, og flere kommuner tar inn slik skatt enn før. Det er reist kritikk mot ordningen fordi det er for lite rom til å ta sosiale hensyn, og fordi administrasjonskostnadene, særlig knyttet til taksering, er høye.

Dette medlem viser til at regjeringen ønsker å gjøre ordningen enda mer urettferdig og usosial ved at kommunene pålegges å skjerme dem med de største husene og hyttene, og sette et tak, altså fradrag for rikdom.

Dette medlem viser til at kommunene trenger disse inntektene til eldreomsorg og bedre veier, men det trengs en enklere ordning som gir kommunene sikre inntekter, med mindre byråkrati og med obligatoriske skjermingsfradrag slik at skatten blir mer rettferdig.

Dette medlem mener det er grunn til å få utredet en ny modell for kommunal eiendomsskatt med bruk av ligningstakst for verdifastsettelse. Da slipper kommunene mye arbeid med taksering for alle, og ulikheter når det gjelder hva som er grunnlaget fra kommune til kommune blir borte. Det er også behov for et obligatorisk skjermingsfradrag i bunnen så skatten blir mer rettferdig. Det må også innføres obligatoriske ordninger med for eksempel utsatt skatt til eierskifte, der for eksempel en eldre minstepensjonist med stor bolig kan slippe å betale nå, og at skatten utsettes til arveoppgjøret.

Ut fra en slik modell kunne en sette skattesatser som gjør at kommunene kan få inntekter omtrent tilsvarende dagens modell.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ny modell for kommunal eiendomsskatt basert på eiendommens ligningsverdi, med obligatoriske bunnfradrag og skjermingsordninger som eksempelvis utsatt skatt til eierskifte.»

Sosiale saker

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti understreker at kommunene har en svært viktig rolle i å forebygge fattigdom og utstøting og i å bistå vanskeligstilte slik at de kan komme ut av en vanskelig livssituasjon. Dette medlem viser til at fattigdommen blant barnefamilier har økt under denne regjeringen. Det er derfor viktig at kommunene både har rammer til å drive godt forebyggende arbeid for alle aldersgrupper, at de legger til rette for gode møteplasser og lokalsamfunn der alle har mulighet til deltakelse og aktivitet, og at de gjennom egne tiltak ikke bidrar til fattigdom ved eksempelvis å avkorte sosialhjelpen for barnetrygden for fattige barnefamilier. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har foreslått å endre lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen slik at barnefamilier skal få nytte av barnetrygden fullt ut ved at barnetrygden i sin helhet holdes helt utenom ved beregning av sosialhjelp. Dersom dette ikke blir gjennomført, betyr det at Norge fortsetter å gi alle barnefamilier barnetrygd bortsett fra de barnefamiliene som trenger den mest i og med at de får sosialhjelpen avkortet for tilsvarende beløp. Dette medlem vil derfor kompensere kommunene for merutgiftene dette gir i budsjettopplegget. Dette medlem viser til at regjeringens egne kalkyler viser at dette beløper seg til nærmere 350 mill. kroner. En så stor sum viser hvor mye penger fattige barnefamilier taper på avkortningen, og at dette er en kilde til fattigdom.

Dette medlem viser til eget Representantforslag 20 S (2017–2028) om rettferdig og fattigdomsbekjempende barnetrygd og til Innst. 149 S (2017–2018), der

det ble flertall for å utrede å stoppe kommunenes adgang til å avkorte sosialhjelpen for tilsvarende sum familiene får i barnetrygd.

Dette medlem viser til svarbrev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe av 5. juni 2018, der det framgår at antallet mennesker som har fått sosialhjelp, har økt fra 114 904 i 2012 til 130 405 i 2016. Antall familier som forsørger barn, har økt fra 28 693 til 32 775. Videre går det fram av Prop. 88 S (2017–2018) at økningen fortsetter. Tallene er en god illustrasjon på økende fattigdom og viser at regjeringens politikk med innstramninger for vanskeligstilte og skattelette bidrar til at flere faller utenfor og må ha hjelp fra fellesskapet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til kuttene regjeringen har fått gjennom for uføre og arbeidsledige. Det faktum at bare siste år er det ti tusen færre som får bostøtte, og negativ inntektsutvikling for mange pensjonister, skyver utgifter fra staten over på kommunene. Dette vises ved at flere trenger sosialhjelp nå. Disse medlemmer viser til at dette gir behov for økt satsing på boligsosialt arbeid både gjennom Husbanken og i kommunene.

Skole

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at flere lærere per elev er et viktig tiltak for å sikre skolens og lærernes mulighet til å tilpasse opplæringen ut ifra elevenes behov, bidra til mer praktisk og variert undervisning og skape et inkluderende og trygt læringsmiljø. Dette medlem er derfor svært fornøyd med at Stortinget nå har vedtatt å innføre en nasjonal norm for økt lærertetthet, i tråd med Sosialistisk Venstrepartis forslag, men er kritisk til at regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett ikke foreslår å kompensere kommunene for de økte utgiftene dette utløser. At regjeringen mener allerede bevilgede midler skal brukes, vil kunne føre til at andre kommunale velferdsoppgaver svekkes. Det er regjeringen selv som må ta ansvar for at de ikke har innført normen tidligere. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, der det ble foreslått bevilget 400 mill. kroner. Det er 200 mill. kroner mer enn i budsjettforliket mellom regjeringen, Venstre og Kristelig Folkeparti. Når lærenormen ytterligere trappes opp fra og med skoleåret 2019/20, forutsetter dette medlem at regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2019 kommer tilbake til Stortinget med forslag som kompenserer kommunene fullt ut for en lærernorm der hver skole har ressurser til å ha maks 15 elever per lærer på 1.–4. trinn og maks 20 elever per lærer på 5.–10. trinn i ordinær undervisning.

Dette medlem mener framtidens skole skal ivareta et bredt kunnskapssyn, der elever får mulighet til å utvikle sine talent og seg selv som et helt menneske, i samvirke med andre i et trygt og inkluderende læringsmiljø. Dette medlem mener at heldagsskolen kan bidra til å gi elever og lærere tid og muligheter for en praktisk, variert og motiverende skolehverdag der læring, trivsel, kreativitet, fysisk aktivitet og helse skaper en naturlig helhet. I heldagsskolen er det bedre tid til dybdelæring og kreativ læring med kunnskap som virkelig sitter. Flere lærere gir mer tid til hver elev. Leksene gjøres på skolen med lærer til stede, så barn og familie faktisk har fri når skoledagen er over. Fysisk aktivitet hver dag har Stortinget vedtatt, og det blir en viktig del av en heldagsskole. Som en oppstart på denne satsingen med heldagsskole og en ressursnorm for lærere mener dette medlem at kommuneøkonomien må økes med anslagsvis 6 mrd. kroner.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har fremmet forslag om og fått gjennomslag for å innføre en nasjonal veiledningsordning for nyutdannede lærere i skole og barnehage etter vedtak i Innst. 182 S (2016–2017) om opptakskrav til lærerutdanningen og nasjonal veiledningsordning, og at dette ikke er fulgt opp med ressurser verken i revidert nasjonalbudsjett eller i kommuneøkonomiforlaget for 2018.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, der det foreslås bevilget 200 mill. kroner for økte tidsressurser til samarbeidet mellom veileder og den nyutdannede.

Barnehage

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det er stort behov for å øke voksentettheten og kompetansen i barnehagene, noe som krever at kommunene har økonomisk mulighet til å ansette flere barnehagelærere og faglærte personer. Flertallet viser til at det er tverrpolitisk enighet om å innføre en nasjonal bemanningsnorm i barnehagene, men flertallet mener regjeringens forslag ikke sikrer nok fagpersonell, og er særlig kritisk til at regjeringen ikke legger inn friske midler for å kompensere kommunene for de økte utgiftene normen utløser.

Flertallet viser til at KS mener det er behov for 450 mill. kroner mer i 2019 og 900 mill. kroner i 2021 til gjennomføringen av en bemanningsnorm i barnehagene.

Flertallet viser til alternative statsbudsjett for 2018.

Kulturskole

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil vise til merknader om kultur-

skolen i Innst. 422 S (2016–2017) Kommuneproposisjonen 2018 og til at den rød-grønne regjeringen i 2013 nedsatte en ekspertgruppe for kunst og kultur i opplæringen. Ekspertgruppen leverte sin rapport, Det muliges kunst, i april 2014, og den er et viktig kunnskapsgrunnlag for å utvikle kulturskolen videre. De skriver blant annet:

«Innenfor dagens økonomiske rammer har det vært utfordrende å innfri kulturskolenes todelte mål om å kunne tilby skoleplass til alle som ønsker det, og samtidig ha et lokalt ansvar for å gi tilpasset opplæring, herunder talentutvikling. Det er derfor viktig at arbeidet med å utvikle ny rammeplan med tydeligere profiler og kvalitetssikret undervisningstilbud støttes. Det er også viktig at det legges til rette for å videreutvikle større mangfold i tilbudet og for å sikre bredere sosial og kulturell rekruttering.»

Flertallet viser til at de økonomiske utsiktene for 2019 neppe gir grunnlag for bedre kulturskoletilbud.

Flertallet vil vise til at deltakelsen i kulturskolen hadde en jevn økning utover 2000-tallet, og i 2013 var det rundt 110 000 elever som hadde plass i kulturskolen. Tall fra kulturskolestatistikken i Grunnskolens Informasjonssystem (GSI) viser at det nå er 98 777 kulturskoleelever i Norge, drøyt 1 200 færre enn i skoleåret 2016–2017. Antallet elevplasser har også gått ytterligere ned, selv om det i 2016 var det laveste elevtallet i norske kulturskoler på 15 år. Flertallet er kritisk til at regjeringen ikke videreførte det arbeidet som forrige regjering igangsatte for å gjøre kulturskolen mer tilgjengelig for alle barn, uavhengig av familiens økonomi, og mener at ekspertutvalgets rapport viser at fjerningen av en gratis kulturskoletime og de statlige stimuleringsmidlene har vært svært uheldig.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett bevilget midler til innføring av et frivillig, gratis tilbud om kulturskoletime og en ekstra skoletime i et praktisk-estetiske fag på 1.–4. trinn.

Dette medlem viser til kulturskolens betydning og at det ikke er gjort endringer for å forsterke tilbudet og sikre at flere barn får mulighet til å delta. Dette medlem mener målet må være at det er kulturskoletilbud til alle, og at det som et første trinn innføres en maksimalpris, slik at flere kan delta.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2019 styrke finansieringen av kulturskolene og fremme forslag til hvordan en maksprisordning kan gjennomføres.»

Storby og vekstkommuner

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det må føres en offensiv satsing for at byer og vekstkommunene skal ha gode, inkluderende boområder. Derfor trengs det en økt områdesatsing for å hindre utvikling av parallellsamfunn og byer delt etter økonomiske skiller.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er lagt opp til en økning i motsetning til regjeringens politikk, som har vært å senke bidraget. Det er avgjørende viktig at miljø- og klimahensyn legges til grunn når byer, tettsteder og infrastruktur planlegges, og flere byområder må bli inkludert i ordningene med byvekst og bymiljøavtaler, og dette medlem viser til egne forslag om dette. Dette medlem viser til merknader under kapittel 2.9 om endring i storbytilskuddet og veksttilskuddet.

Klima

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil vise til forpliktelser i klimaforliket om å redusere klimautslippene og at regjeringen sektor for sektor unnlater å følge opp dette. Kommunene må spille en viktig rolle for å redusere klimagassutslippene, og disse medlemmer ser at en satsning på dette og en villet politikk har gjort at Oslo kommune for eksempel har fått kuttet i sine klimagassutslipp. Videre er det et enormt behov for klimatilpasninger i kommunene.

Ekstremvær gjør det nødvendig å styrke kommunenes mulighet til å foreta klimatilpasninger av viktig infrastruktur både i kommuner og fylker.

Disse medlemmer viser til at med forslaget om å øke inntektsrammen, ville det vært rom for at kommunene kunne satse på dette innenfor sine budsjetter.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil derfor foreslå at det opprettes en permanent finansieringsordning for lokale klimatiltak som skal støtte kommuner og fylkeskommuner i å gjennomføre prosesser for klimavennlig omstilling.

Dette medlem mener det er nødvendig å øke totalrammene for kommuner og fylkeskommuner og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2019 øke veksten i kommunesektorens samlede inntekter med mellom 5,4 og 6 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Prop. 88 S (2017–2018).»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at Sosialistisk Venstreparti ønsker en tillitsreform der lærere skal få bestem-

me mer over skolehverdagen, samtidig som de har stemt for å detaljregulere skolehverdagen i form av fysisk aktivitet hver dag i skolen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Kristelig Folkeparti ønsker ikke innføring av heldagsskole. Disse medlemmer mener det er viktigere å fokusere på innhold og kvalitet i undervisningen, og mener dessuten at elevene skal gis rom for tid med familie og aktivitetsmiljø.

Disse medlemmer viser til at Stortinget ved behandlingen av Innst. 317 (2017–2018) ba regjeringen igangsette en ekstern evaluering av forholdet mellom intensjonene og prinsippene for skolestart for seksåringene slik de ble uttrykt i Reform 97, og dagens situasjon for seksåringene i skolen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til vedtak i Innst. 182 S (2016–2017) om opptakskrav til lærerutdanningen og nasjonal veiledningsordning og at dette ikke er fulgt opp med ressurser verken i revidert nasjonalbudsjett eller i kommuneøkonomiforslaget for 2018.

2.2 Det økonomiske opplegget for 2019

Komiteen viser til sine respektive partiers generelle merknader under pkt. 2.1.

2.3 Endringer i det økonomiske opplegget for 2018

Komiteen viser til at samtidig med Kommuneproposisjonen 2019 la regjeringen fram revidert nasjonalbudsjett for 2018 (Prop. 85 S (2017–2018)) og forslag til bevilgningsendringer i statsbudsjettet for 2018.

Komiteen viser til at skatteinntektene til kommunesektoren ble 1,8 mrd. kroner høyere i 2017 enn lagt til grunn i nasjonalbudsjettet for 2018. Dette sees i sammenheng med uventede store uttak av utbytter til personlige skatteyttere. De ekstra skatteinntektene er ikke videreført i inntektsanslagene for 2018. Anslaget på lønnsvekst er nedjustert fra 3 pst. til 2,8 pst. Som følge av dette er skatteinntekter i 2018 nedjustert med knapt 0,5 mrd. kroner. Øremerkede tilskudd øker med 2,8 mrd. kroner, hvorav nær 2,4 mrd. kroner er vederlag for tildeling av oppdrettstillatelser i havbruksnæringen.

Komiteen viser til at regjeringen anslår realveksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2018 til 1,9 mrd. kroner. Det anslås en reell nedgang i de frie inntektene på 2,6 mrd. kroner. Dette må sees i sammenheng med at de ekstra skatteinntektene i 2017 ikke videreføres, samt med nedjusteringen av skatteanslaget for 2018.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at kommunesektorens økonomi i 2018 blir dårligere enn i 2017. Veksten i øre-

merkede tilskudd knyttet til oppdrettstillatelser i havbruksnæringen kommer bare 160 av 422 kommuner og 10 av 18 fylker til gode.

Flertallet viser til at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett 2018 foreslår å nedjustere kommunesektorens skatteanslag med 500 mill. kroner for innværende år. Da revidert nasjonalbudsjett ble behandlet for ett år siden, nedjusterte også regjeringen skatteanslagene i sektoren, da med 850 mill. kroner. Senere skulle det vise seg at regjeringen bommet grovt i sine anslag. I nasjonalbudsjettet for 2018, et halvt år senere, justerte regjeringen opp skatteanslagene med 4 mrd. kroner sammenlignet med revidert budsjett. De endelige regnskapstallene for 2017 viste en ytterligere skattevekst på 1,8 mrd. kroner.

Flertallet finner grunn til å bemerke at 2017 er andre året på rad at regjeringen grovt undervurderer skatteveksten i kommunene. I 2016 ble skatteinntektene drøyt 5,3 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i revidert budsjett, mens de ble 5,8 mrd. kroner høyere i 2017. Regjeringen har med dette undervurdert skatteveksten i sektoren med drøyt 11 mrd. kroner på to år.

Flertallet registrerer at skatteveksten så langt i år ifølge tall fra SSB er 4,3 pst. i kommuneforvaltningen. Likevel finner regjeringen i revidert budsjett grunn til å redusere vekstanslagene og legger opp til en skattevekst på 1,3 pst.

Flertallet viser til svarbrevet fra statsråden datert 5. juni, der statsråden ikke svarer på spørsmålet om hvorfor skatteveksten nedjusteres når skatteinntektene så langt vokser mer enn regjeringen la opp til i budsjettet for 2018. Flertallet viser til at Stoltenberg II-regjeringen i revidert budsjett både i 2011 og 2012 oppjusterte sektorens skatteinntekter. På den måten sørget daværende regjering for økte varige inntekter for kommunesektoren, og ikke kun engangsinntekter slik som denne regjeringen gjør.

Flertallet viser til at gjennomsnittlig årlig realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i årene 2006–2013 var 2,5 pst. Med Høyre- og Fremskrittsparti-regjeringen er veksten i samlede inntekter redusert, på tross av sterk vekst i eiendomsskatten de siste årene.

Gitt regjeringens forslag og forutsetninger i Kommuneproposisjonen 2019 viser flertallet til at realveksten i kommunesektorens frie inntekter med denne regjeringen er 1,4 pst. for årene 2014–2019. I perioden 2005–2013 med rød-grønn regjering var realveksten 1,8 pst. For årene 2018 og 2019 legger regjeringen opp til en samlet vekst i de frie inntektene på 0 pst.

Flertallet viser til at kommunene innenfor sine frie inntekter må dekke en større andel av kostnadene til ressurskrevende brukere. Etter regjeringens opplysninger blir den statlige medvirkningen i 2018 redusert med 300 mill. kroner som følge av heving av innslagspunktet for statlig medfinansiering. De tre siste årene er

kommunene påført 700 mill. kroner i økte kostnader på grunn av redusert statlig bidrag til ressurskrevende brukere. I tillegg kommer reduserte refusjoner fra staten som følge av administrative innstramminger.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til en gjennomsnittlig årlig vekst i kommunesektorens frie inntekter på 2,1 pst. i perioden 2013–2017, mot 1,8 pst. i perioden 2005–2013. For 2018 blir det en realnedgang som skyldes reduserte engangsinntekter.

Disse medlemmer viser til at regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter i 2019 på mellom 2,6 og 3,2 mrd. kroner. Dette tilsvarer en realvekst på mellom 0,7 og 0,9 pst.

2.4 Lokaldemokrati

Komiteen understreker at forutsetningen for et godt lokaldemokrati er at kommunene har oppgaver, frihet og ressurser til å foreta egne politiske valg. Regjeringen viser til at innbyggernes medvirkning i kommunale beslutningsprosesser er en viktig del av et levende lokaldemokrati. Det var på dette grunnlag de fleste kommuner gjennomførte folkeavstemminger i spørsmålet om kommunesammenslåing.

Komiteen deler regjeringens understreking av betydningen av å utvikle bedre digitale løsninger når kommunene kommuniserer med innbyggerne, og viser til utviklingen av en nettportal, Minsak.no, som skal gjøre det mulig for innbyggerne å fremme innbyggerforslag på Internett.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener endret kommune- og fylkesinndeling er en viktig sak som det er naturlig å involvere innbyggerne i. Det er naturlig at mange vil oppleve det som en svekkelse av lokaldemokratiet om regjering og storting overprøver flertallet i folkeavstemminger, slik det er gjort i flere tilfeller både når det gjelder kommunesammenslåinger og fylkessammenslåinger.

Flertallet viser til at det 7.–14. mai 2018 ble gjennomført folkeavstemming i Finnmark om sammenslåingen med Troms, som Stortinget vedtok i 2017. 87 pst. av velgerne sa nei til sammenslåing. 58 pst. av innbyggerne deltok i avstemmingen, som ble gjennomført både med ordinær avgivelse av stemme i valglokaler og digitalt. I komiteens høring sa fylkesvaraordfører i Finnmark at han håper Stortinget velger å gjøre det eneste riktige i denne saken, som er å behandle saken om sammenslåingen av Finnmark og Troms fylkeskommuner på nytt, oppheve tvangssammenslåingen og lytte til befolkningen i Finnmark.

Flertallet viser for øvrig til at flertallet stemte imot tvangssammenslåinger av fylkeskommunene og

mener sammenslåinger av kommuner og fylker skal bygge på reell frivillighet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Stortinget var godt kjent med motstanden i Finnmark mot sammenslåingen av Troms og Finnmark fylkeskommuner. Flertallet i Finnmark fylkesting vedtok i desember 2016 at Finnmark fylkeskommune skulle bestå som egen fylkeskommune. Dette var også Stortinget godt kjent med da de vedtok sammenslåingen 8. juni 2017. Disse medlemmer viser til at saken ble behandlet på nytt etter stortingsvalget i 2017. I Representantforslag 13 S (2017–2018) fra stortingsrepresentantene Runar Sjøstad og Ingalill Olsen om at fylkene Finnmark og Troms ikke tvinges til å slå seg sammen til én region, ble det også vist til vedtak i Finnmark fylkeskommune, i tillegg til vedtak i Vest-Finnmark og Øst-Finnmark regionråd, mot sammenslåingen. I høringen om representantforslaget var representanter fra Finnmark til stede for å orientere om sin motstand. Likevel stemte Stortinget mot en reversering av vedtaket om sammenslåing. Grunnen til det er at stortingsflertallet ønsker større og sterkere fylkeskommuner.

Disse medlemmer viser til at Troms 14. mars 2018 vedtok avtalen med stemmene til Senterpartiet og Arbeiderpartiet. Kun Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne stemte imot sammenslåingen forhandlet fram ved mekling ledet av fylkesmann Knut Storberget. Finnmark avviste avtalen 15. mars. Finnmark vedtok samtidig å gjennomføre en folkeavstemning om sammenslåing, bare måneder etter Stortinget sitt vedtak.

Disse medlemmer mener det norske systemet er slik at alle kommuner og fylkeskommuner har de samme oppgavene, og da legger den minste fylkeskommunen rammene for hvilke oppgaver fylkeskommunene kan få. Større fylkeskommuner er derfor nødvendig for å kunne desentralisere ytterligere makt fra statlig nivå. Motsatt vil en eventuell reversering av sammenslutningen av Troms og Finnmark redusere mulighetene for nye oppgaver til fylkeskommunene. Spørsmålet om Finnmark som egen fylkeskommune angår derfor flere enn innbyggerne i Finnmark.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti understreker at en effektiv gjennomføring av regionreformen vil gi de nye fylkeskommunene vesentlig mer styring med virkemidler og samfunnsutvikling i eget fylke.

Komiteen viser til at regjeringen har satt i gang et toårig prosjekt for å støtte kommuner som skal slå seg sammen, og som ønsker å arbeide med å utvikle og fornye sitt lokaldemokrati. Alle de 89 kommunene som skal bli 32 nye kommuner fra 2020, er invitert til å delta. En kommune har valgt ikke å delta. Det gis et tilskudd

på 100 000 kroner til hver av de nye kommunene og i tillegg et tilskudd til KS til gjennomføring av lokaldemokratiundersøkelse i kommunene som ønsker det.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, ser at sammenslåtte kommuner vil ha særlige utfordringer med å utvikle sitt lokaldemokrati, men mener prinsipielt det ville vært ønskelig at alle kommuner burde fått anledning til å delta i prosjektet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen ønsker en helhetlig forvaltningsstruktur som møter framtidens utfordringer, der de ulike delene av forvaltningen fungerer godt sammen. Vedtaket Stortinget gjorde om inndeling av Nord-Norge, vil gi en god balanse mellom fylkene i Nord-Norge og også på landsbasis, samt støtte opp under samfunnsutviklingsarbeidet i landsdelen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener fylkene Troms og Finnmark utgjør Norges viktigste utenrikspolitiske interesseområde, har en framskutt posisjon i nordområdene og representerer Norges grense mot Arktis og Russland. Troms og Finnmark har et interessefelleskap som vil støtte opp under utviklingen for innbyggere og virksomheter.

Disse medlemmer mener en forutsetning for å fylle en strategisk rolle som samfunnsutvikler og møte utfordringene i samfunnet er tett knyttet til regional struktur. Ny struktur er også en forutsetning for å overføre nye oppgaver til regionalt folkevalgt nivå, som regjeringen har startet på nå med ekspertutvalgets fremlegg om oppgaveoverføring.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at regjeringen selv fastslår i sin Nordområdestrategi 2017 at det er nordområdene som er Norges viktigste utenrikspolitiske interesseområde. Flertallet er enig med regjeringen i at nordområdene er Norges viktigste utenrikspolitiske interesseområde, og viser til at dette har det vært bred enighet om fra skiftende stortingsflertall og regjeringer. Flertallet stiller seg derfor uforstående til at komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti nå mener at det er slik at «fylkene Troms og Finnmark utgjør Norges viktigste utenrikspolitiske interesseområde».

Flertallet viser til at blant annet fylkeskommunene Troms, Finnmark og Nordland har en viktig rolle i Norges samarbeid med Russland og i arbeidet i Arktis. Finnmark fylke er Norges nærmeste nabo til Russland. Flere kommuner i Nordland, Troms og Finnmark har

vennskapskommuner og fylkene har vennskapsregioner i Russland. Det er av stor nasjonal betydning at dette arbeidet fortsetter. Flertallet mener derfor at det er i Norges interesse at folketallet også i nord opprettholdes. Motstanden mot fylkessammenslåingen som stortingsflertallet har presset gjennom på tvers av lokale vedtak, er bl.a. begrunnet med faren for sentralisering av aktivitet og bosetting. Flertallet viser til at nordområdene representerer store muligheter for økonomisk vekst, forskning, utvikling og innovasjon. Det er nødvendig med en helhetlig nordområdestrategi som sikrer koordinering mellom de ulike myndighetsorganenes og forvaltningsnivåenes nordområdeinteresser, og som samtidig legger til grunn en bærekraftig utvikling av hele området både på land og til sjøs.

Flertallet mener en bedre representasjon av kvinner i lokalpolitikken er avgjørende. Skal vi ha et reelt demokrati, må kvinner delta i like stor grad som menn. Flertallet understreker partienes ansvar for å sikre likeverdig representasjon og mener for eksempel kvotering og andre virkemidler i større grad bør brukes som verktøy for å oppnå likeverdig representasjon.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til behandlingen av ny kommunelov Innst. 369 L (2017–2018) og til egne merknader og forslag der om at også åpenhet må være en del av formålsparagrafen, lovendringer for å sikre mer kvinnerepresentasjon og nødvendig rett til innsyn for kommunene i regnskaper hos private leverandører av lovpålagte oppgaver kommunene har ansvaret for. Dette medlem viser også til at regjeringen heller ikke ønsker å lovfeste at alle kommuner skal ha ungdomsråd, og viser til egne forslag om dette i ulike innstillinger og senest under behandlingen av ny kommunelov.

Dette medlem er uenig med regjeringen når den avviste å videreføre og utvide forsøket med stemmerett for 16-åringer. Å gi stemmerett er å gi tillit og ansvar, og det må være helt særlige argumenter for å begrense innbyggers stemmerett. Det foreligger ikke i denne saken. Dette medlem er ikke i tvil om at ungdommer på 16 år vil forvalte den tilliten godt og på linje med dem over 18 år. Dette medlem viser til sluttrapporten fra forsøket viser at valgdeltakelsen lå på 58 pst. blant forsøkspersonene, og det er betydelig høyere enn for vanlige førstegangsvelere mellom 18 og 21 år, som har en deltagelse på rundt 46 pst. Dette er bra. Dette medlem vil understreke viktigheten av at flere unge stemmer, og at det ikke bør stilles andre krav til interesse hos unge enn hos voksne og eldre for å ha stemmerett. Det er ingen krav til innbyggere over 18 om at de skal få økt politisk interesse av å stemme ved valg. Dette medlem vil at demokratiet skal utvides, inkludere flere og fordele mer makt.

Dette medlem påpeker at konklusjonen etter forsøket med 16 års stemmerett må være å utvide forsøket med målsetting om å gjøre det til en permanent ordning.

Dette medlem viser til egne grunnlovsforslag om å utvide stemmeretten til å omfatte 16-åringer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere ett nytt og større forsøk med stemmerett for 16-åringer og ta med de største byene i forsøksordningen.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser også til at likestilt demokrati forutsetter at alle som vil, får avgi stemme hemmelig. Dette var ikke tilfelle ved siste valg, der over 50 blinde og svaksynte ikke fikk det. Flertallet viser til forslag i Innst. 16 S (2017–2018) om å sikre en digital e-valgløsning for kommune- og fylkestingsvalget 2019 og ut fra disse erfaringene etablere en permanent ordning for både stortings- og kommunevalg.

2.5 Forholdet mellom stat og kommune

Komiteen viser til at regjeringens forslag til ny kommunelov behandles i Stortinget våren 2018. I lovforslaget er det blant annet foreslått å lovfeste det kommunale selvstyret og prinsipper for forholdet mellom nasjonale myndigheter og kommunesektoren.

Komiteen har merket seg at det er bred enighet om lovfesting av det kommunale selvstyret, men at blant andre KS mener at gjeldende lovs henvisning til folkestyret i formålsparagrafen bør videreføres.

Komiteen er enig i regjeringens forslag til å videreføre kommunenes vide adgang til å organisere både den administrative og folkevalgte delen av sin virksomhet slik de mener det er formålstjenlig. Av hensyn til demokratisk deltagelse og kontroll legges det vekt på å ivareta hensynet til åpenhet og gjennomsiktighet i forslaget til ny kommunelov.

Komiteen viser til at en ekspertgruppe har gått gjennom øremerkede tilskudd i kommunesektoren med sikte på å vurdere forenklinger og innsparinger. Av ekspertgruppens rapport framgår det at den mener det er behov for en kraftig reduksjon i de 247 tilskuddsordningene hvor kommunesektoren mottar og/eller forvalter tilskudd. Gruppen foreslår at 64 ordninger bør innlemmes i rammetilskuddet, og at 38 ordninger bør slås sammen til færre og større ordninger.

Komiteen merker seg at regjeringen mener ekspertgruppens forslag til innlemmelser gir et godt grunnlag for videre arbeid og at det tas sikte på å komme

tilbake med en samlet plan for innlemminger senest i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2020.

Komiteen er enig i behovet for å redusere det store antallet øremerkede ordninger i finansiering av kommunesektoren og imøteser regjeringens oppfølging av ekspertutvalgets forslag.

Komiteen viser til regjeringens redegjørelse for ESAs brev fra 2015 om at det generelle skattefritaket og konkurranseimmuniteten for kommunene er i strid med reglene for statsstøtte når kommunene utfører økonomisk aktivitet i EØS-rettslig forstand.

Komiteen merker seg at en arbeidsgruppe nedsett av regjeringen som har vurdert ESAs brev, konkluderer med at oppgaver knyttet til utdanning, spesialisthelsetjenesten, kommunale helse- og omsorgstjenester, barnehager og barnevern i all hovedsak ikke er EØS-rettslig økonomisk aktivitet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil understreke at kommunesektoren generelt sett løser oppgaver ut fra selvkostprinsippet og ikke er markedsaktører med formål om avkastning på innsatt kapital. Det er derfor urimelig om det skal forlanges en konkurranseutsetting av oppgaver i kommunesektoren ut fra det EØS-rettslige markedsaktørprinsippet. Flertallet mener Norge må motsette seg dette.

Slik komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet har forstått markedsaktørprinsippet og arbeidsgruppens flertall, sier de ikke noe om konkurranseutsetting. De sier bare noe om hvordan tjenester og oppgaver som er EØS-rettslig økonomisk aktivitet, skal organiseres, og ikke at det må ut på konkurranse. Det at man må opprette et AS for å levere en tjeneste, ev. opprette separat regnskap og betale skatt, er ikke det samme som å konkurranseutsette. ESA-saken handler ikke om hvem som skal utføre tjenesten, bare hvordan. Videre handler saken kun om de tilfellene der kommunen leverer varer og tjenester som det finnes et marked for, og som kommunen velger å delta i.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til omtalen i proposisjonen av ESA-saken og at arbeidsgrupperapporten fra Hjelmeng-utvalget har vært ute på høring. Flertallet viser til merknad fra medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2018:

«Disse medlemmer mener det er kritikkverdig at regjeringen her ikke følger opp den politiske enigheten om å utnytte handlingsrommet i EØS-avtalen og står opp mot et forslag som har versert siden 2013, og som mangler viktig juridisk grunnlag. Disse medlemmer

mener regjeringen langt på vei aksepterer at Norge skal være første land ut for et europeisk myndighetspålegg. Disse medlemmer mener regjeringen gjennom denne passiviteten svekker Norges interesser overfor senere prosesser.»

Flertallet viser til at Hjelmeng-utvalgets mandat går lenger enn det som er nødvendig ut fra et EØS-rettslig ståsted. Flertallet viser til Jeløyeklæringen, som slår fast at regjeringen ønsker å legge til rette for mer konkurranse mellom offentlig og privat virksomhet, og at det kan synes som det er det regjeringen ønsker å legitimere gjennom utredningen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at lovfesting av internkontroll, mindre øremerking og bedre koordinering av tilsyn overfor kommunesektoren verken skal svekke statens ansvar for å finansiere oppgavene eller ansvaret kommunesektoren har for lov- og regelfestede rettigheter til innbyggerne. Det vises til egne merknader om dette i Innst. 369 L (2017–2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Norges ambisjoner om å nå internasjonale klimamål bare kan nås hvis byer og tettsteder blir en del av løsningsen, spesielt gjelder dette for transportsektoren. En tredel av befolkningen i Norge bor i landets fem største byområder. Både disse byene og kommunene rundt opplever kraftig befolkningsvekst. Disse medlemmer mener storbyområdene med sin befolkningsvekst har særskilte utfordringer knyttet til transport. Flere personreiser og økt næringstransport vil uten en aktiv politikk føre til dårligere framkommelighet, økte klimautslipp og mer lokal forurensning.

Disse medlemmer ser det som en offentlig oppgave å styre by- og stedsutviklingen og mener transportplanleggingen i større grad må integreres med arealplanleggingen.

Disse medlemmer vil vurdere hvordan belønningsordningen for kollektivtrafikk og bymiljøavtaler kan utvides til å omfatte flere byområder.

Disse medlemmer forventer at de kommunene som får større statlige kollektivutbygginger, forplikter seg til en sterkere koordinering av boligbygging, arealbruk og utbygging av transportsystemet. Disse medlemmer mener vi skal ha mest mulig igjen for offentlige investeringer, og at økt boligutbygging skal tillegges vekt i framtidige prioriteringer av statlige infrastrukturprosjekter i og rundt de største byregionene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet,

Kristelig Folkeparti og Venstre om statsbudsjettet for 2018, der det ble bestemt at de kommunene som taper på bortfallet av eiendomsskatt på verk og bruk, skal få tilnærmet full kompensasjon for bortfall av skatteinntekter etter en modell som skal utarbeides. Flertallet viser til tilbakemeldinger fra blant andre KS om at kommunesektoren vil få problemer med taksering av de aktuelle skatteobjektene gjennomført på kort tid. Flertallet understreker dermed at det må tas høyde for at kommunene ikke blir skadelidende for eventuell mangel på takseringskapasitet. Flertallet viser til at konsekvensen av at man ikke rekker en retaksering av alle verk og bruk innen fristen, vil bli at kommunene må tilbakebetale all eiendomsskatt, jf. Sivilombudsmanens uttalelse 21. oktober 2016, SOM-2016-1368. Dette vil i så fall få dramatiske følger for kommunesektoren.

Flertallet fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen tilpasse kompensasjonsordningen til kommunene for endringer i eiendomsskatteloven, slik at de kommuner som eventuelt ikke har fått retaksert sitt eiendomsskattegrunnlag på verk og bruk innen fastsatt frist, får kompensert for skattekortfallet som følge av at retaksering ikke har latt seg gjøre innen fristen. Det forutsettes at kommunene går i gang med sitt arbeid med taksering snarest mulig, og at de eventuelt dokumenterer det dersom det ikke var mulig å få gjennomført taksering innen fristen.»

2.6 Kommunereformen

Komiteen viser til at det i perioden 2014–2017 er vedtatt å slå sammen 119 kommuner til 47 nye kommuner. 109 av kommunene gjennomfører sammenslåingen fra 2020. Det vil da være 356 kommuner i Norge. Det er utbetalt tilskudd til engangskostnader ved sammenslåingene, og regjeringen viser til at det til sammen er utbetalt 1,3 mrd. kroner i tilskudd til å dekke disse kostnadene. I tillegg kommer andre tilskudd som er utbetalt for å fremme sammenslåingsprosessene.

Komiteen merker seg at regjeringen i kommune-proposisjonen sier at etter at den første fasen av kommunereformen nå er gjennomført, skal arbeidet med kommunesammenslåing fortsette. Dette begrunnes blant annet med at om lag halvparten av landets kommuner fortsatt vil ha færre enn 5 000 innbyggere, og flere enn 120 kommuner vil ha færre enn 3 000 innbyggere. Regjeringen mener mange av disse vil være sårbare i møte med krav, forventninger og utfordringer de står overfor.

Komiteen viser til at Stortinget ved behandling av Innst. 52 S (2017–2018) fattet følgende vedtak:

Vedtak 93:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at gode og frivillige prosesser skal være utgangspunkt for endringer av kommunestrukturen. Eventuelle kommunesammenslåinger i perioden 2017–2021 skal utelukke bygge på frivillighet.»

Vedtak 94:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at inntektssystemet for kommunene skal sikre likeverdige muligheter til å utvikle velferdstjenester til innbyggerne og ikke brukes som element i videreføring av kommunereformen.»

Komiteen merker seg at regjeringen sier den vil legge anmodningsvedtak 93 til grunn for det videre arbeidet, og at den ikke vil legge opp til noe samlet reformløp slik det var i perioden 2013–2017, men at det blir opp til den enkelte kommune å avgjøre om det skal skje endringer i kommunestrukturen.

Komiteen viser til regjeringens henvisning til fylkesmennenes sentrale rolle i reformarbeidet i perioden 2013–2017 og til at regjeringen også vil gi fylkesmennene en rolle i arbeidet med videreføring av kommunereformen. I oppdragsbrevet til fylkesmennene for 2018 er det nedfelt at det vil være en del av oppdraget til fylkesmennene å bidra til kommunesammenslåinger der det er hensiktsmessig.

Komiteen viser til at alle kommuner og fylkeskommuner ble pålagt å gjennomføre utredninger om sammenslåing med én eller flere nabokommuner og -fylker i forrige stortingsperiode. Dette ble fulgt opp. Det ble brukt store ressurser, både økonomisk, administrativt og politisk, på å gjennomføre sammenslåingsprosessene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at flertallet av kommuner og fylker mente at de var best tjent med å fortsette som egne kommuner/fylker. Stortingets anmodningsvedtak 93 pålegger regjeringen å respektere dette. Det er derfor ikke i henhold til Stortingets vilje når regjeringen ønsker å videreføre kommunereformprosessen gjennom å instruere fylkesmennene om å bidra til kommunesammenslåinger der embetet mener det er hensiktsmessig.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge vedtak 93 og 94 fra behandlingen av Innst. 52 S (2017–2018) til grunn. Det innebærer at fylkesmennene ikke instrueres om å videreføre sitt arbeid med å fremme endringer i kommunestrukturen og at inntektssystemet endres slik at det gir

grunnlag for likeverdige tjenestetilbud uavhengig av kommunestruktur.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet leser ikke i proposisjonsteksten at fylkesmennene skal «bidra til kommunesammenslåinger der embetet mener det er hensiktsmessig». Disse medlemmer leser at «fylkesmennene skal bidra til kommunesammenslåinger der det er hensiktsmessig». I dette ligger det at fylkesmennene skal bidra der det lokalt ligger til rette for det / er hensiktsmessig.

Disse medlemmer viser til at regjeringen legger opp til nye virkemidler for å videreføre kommunereformen som allerede er kommet godt i gang. Kommunereformen er kanskje den viktigste moderniseringen av offentlig sektor på 50 år. Hittil i reformen har 156 kommuner vedtatt at de ønsker sammenslåing. Stortingets vedtak 8. juni 2017 innebar at 121 kommuner skulle slås sammen til 47 nye kommuner, og samla så ville hver tredje innbygger i landet bo i en ny kommune.

Disse medlemmer mener at kommunene gjennom flere tiår har fått langt større, flere og mer komplekse oppgaver. Eksempler er barnehager og bemaningsnorm, barnevern, eldreomsorg, tilbud til psykisk utviklingshemmede og kunnskapsløftet i skolen. Dette skal håndteres med høy kvalitet – uansett om kommunen har 700 innbyggere eller 700 000 innbyggere. Mange av dagens kommuner er allerede for små for dagens oppgaver, uavhengig av fremtidige oppgaver.

Disse medlemmer oppfatter at det er bred tilslutning i Stortinget til behovet for en kommunereform, målet og hovedlinjene i reformen.

Kommunestrukturen har i liten grad endret seg i tråd med hvor folk bor, jobber og tilbringer hverdagen. Kommunegrensene må i større grad reflektere «hverdagsregioner» for å unngå uheldig konkurranse og uenighet mellom kommuner. Derfor er det viktig og riktig å videreføre kommunereformen. Fylkesmennene kjenner kommunene godt og har bl.a. gjennom tilsyn og oppfølging god kunnskap om kommunenes utfordringer og fortrinn. Disse medlemmer ser det som naturlig at denne kunnskapen blir brukt videre i arbeidet med kommunereformen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at regjeringen mener det kan stilles spørsmål ved om mange av dagens kommuner er for små til å fylle sin rolle i det norske generalistkommunesystemet. Regjeringen mener en mer ensartet kommunestruktur er en forutsetning for sterke velferdskommuner. Det vises til at fylkesmennene i oppdraget for 2018 skal bidra til kommunesammenslåinger der det er hensiktsmessig.

Flertallet mener Norge på grunn av spredt bosetting må legge til grunn at en variert kommunestruktur er nødvendig for å sikre innbyggernes nærhet til tjenester og mulighet til deltakelse i det kommunale arbeidet. Generalistkommuneprinsippet skal videreføres. Det er imidlertid gode erfaringer med interkommunalt samarbeid om oppgaver som best kan løses i større enheter. Regjeringen underkjenner verdien av interkommunalt samarbeid ved å antyde krav til fagmiljøer på en rekke områder innenfor hver enkelt kommune.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at interkommunale samarbeid fortsatt skal anerkjennes som et viktig virkemiddel for at kommuner samarbeider om å løse sine oppgaver best mulig, særlig innenfor ansvarsområder som kan løses bedre i større enheter, og i fellesskap med andre kommuner. Kompetansekrav skal ikke knyttes til ansatte i hver enkelt kommune, men til funksjoner som kommunene er pliktige til å ivareta, i egen kommune eller i forpliktende interkommunalt samarbeid.»

Komiteen viser til at regjeringen foreslår at tilskudd til engangskostnader og reformstøtte slås sammen til ett nytt «engangstilskudd» som utbetales når sammenslåingen er vedtatt. Tidligere ble reformtilskudd utbetalt når den nye kommunen formelt sett trer i kraft. Inndelingstilskuddet videreføres gjennom at sammenslåtte kommuner får videreført tidligere kommuners overføringer i 15 år etter sammenslåingen før det deretter trappes ned over fem år. Det foreslås videre at kommunene får full kompensasjon for tap av basistilskudd og netto nedgang i distriktstilskudd som følge av sammenslåingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i budsjettet for 2018 – Innst. 16 S (2017–2018) – fremmet forslag om å avvikle ordningen med regionsentertilskudd og å innlemme avsatte bevilgninger i rammetilskuddet til kommunene i framtidige budsjetter.

Flertallet mener regionsentertilskudd til kommuner som får om lag 8 000 innbyggere etter sammenslåing, ikke har noen saklig begrunnelse ut over å gi tilskudd til sammenslåtte kommuner.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med regionsentertilskudd til sammenslåtte kommuner som får om lag 8 000 innbyggere etter sammenslåing.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er fornuftig med endringer i kommunestrukturen der dette betyr en styrking av tjenestetilbudet for innbyggerne. Endringene skal baseres på frivillighet og gode lokale prosesser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil forsterke økonomiske insentiver som reformstøtte og engangsstøtte for å stimulere til flere kommunesammenslåinger. Disse medlemmer vil komme tilbake til dette i behandlingen av statsbudsjettet for 2019.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at det i Stortingets anmodningsvedtak 94 slås fast at inntektssystemet ikke skal brukes som element i videreføring av kommunereformen. Ved omleggingen av inntektssystemet for kommunene i 2017 og innføring av et nytt strukturkriterium basert på «frivillige og ufri-villige små kommuner», ble det gjort vanskeligere for såkalt frivillige små kommuner å fortsette alene. Også forslaget til endringer i distriktsindeksen, som regjeringen forutsetter skal gjennomføres fra 2020, og omleggingen av kriteriene for utgiftsutjevningen i årets kommuneproposisjon vil føre til reduserte inntekter til mange små og mellomstore kommuner.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det er i konflikt med anmodningsvedtak 94 når det foretas omfordelinger gjennom inntektssystemet som må forstås som endringer som straffer små og mellomstore kommuner som har valgt å bli videreført som egne kommuner. Det vises til forslag i innstillingen her.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener kommuneproposisjonen ikke er i strid med Stortingets anmodningsvedtak, og legger til grunn at endringene i inntektssystemet og forslaget til endringer i distriktsindeksen ikke er i strid med anmodningsvedtaket. Det er ikke foreslått en omlegging av «kriteriene for utgiftsutjevning».

Komiteen viser til anmodningsvedtak 95 ved behandling av Innst. 52 (2017–2018), hvor Stortinget ber regjeringen ikke videreføre arbeid med grenseendring mellom Ski og Ås ut fra de klare vedtak som er gjort i saken fra Ås kommune.

Komiteen merker seg at regjeringen har bedt Fylkesmannen videreføre sitt arbeid med grensejustering for ett av områdene, Østensjø krets, ut fra at kommunestyret i Ås i april 2018 vedtok å gå i dialog med Ski om

grensejustering for det aktuelle området etter at et klart flertall av innbyggerne i det aktuelle området ønsker det.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet, viser til at regjeringen foreslår at fylkesgrensene mellom Oppland og Buskerud og Oppland og Akershus justeres slik at kommunene Lunner og Jevnaker blir en del av det nye fylket bestående av Buskerud, Akershus og Østfold fra 1. januar 2020. Flertallet registrerer at initiativet til fylkesbyttet har kommet fra de to kommunene selv, og at det er klare flertall i begge kommunestyrene for et fylkesbytte.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener forslaget om overføring av Jevnaker og Lunner til nye Viken region ikke bør gjennomføres før konsekvensene er vurdert bedre og mer helhetlig. Hadelandsregionen med kommunene Jevnaker, Lunner og Gran er en sammenhengende bo- og arbeidsmarkedsregion. Disse medlemmer er kritiske til hvor lite grunnlag og utredninger som ligger bak søknaden om overflytting til nytt fylke, både når det gjelder praktiske konsekvenser og hvordan prosessen er gjennomført med liten grad av innbyggerinvolvering.

Flyttingen splitter Hadelandsregionen i to med tanke på skole, fylkesveg, kollektivtransport, bo- og arbeidsplasser, helsesamarbeidet og lokalmedisinsk senter, det videregående skoletilbudet og regionsenteret. Videregående skole og regionsenteret vil fortsatt ligge i Hedmark og Oppland. Med bakgrunn i investeringene gjort på Hadeland, fremstår utflytting lite formålstjenlig for hele regionen og innbyggerne der.

Det vises i denne sammenheng til følgende vedtak fra fylkestinget i Oppland 13. februar 2018, fremmet av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti:

1. Fylkestinget har i arbeidet med regionreformen forutsatt - og håper fortsatt - at alle dagens kommuner i Oppland blir en del av nye Innlandet fylkeskommune. Hadeland har alt å vinne på å stå samlet, og vil fortsatt være en viktig vekstregion i Innlandet.
2. Fylkestinget påpeker at prosessen bærer preg av korte frister og at det derfor har vært vanskelig å utrede spørsmålet om fylkestilhørighet på en grundig nok måte.
3. Fylkestinget har forståelse for at kommunestyret i Jevnaker ønsker tilhørighet til nye Viken fylkeskommune basert på allerede eksisterende samarbeid innen blant annet politi, brann, sykehus og opplæring.
4. Fylkestinget har forståelse for at kommunestyret i Lunner ser gevinster ved en endret fylkestilhørighet, men ser utfordringer med ei fylkesgrense som skiller Gran og Lunner som allerede har interkommunalt samarbeid på en rekke områder.»

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning som analyserer konsekvensene av en oppsplitting av en så kompakt region som Hadeland er i dag. Utredningen må gi svar på hvilke konsekvenser oppsplitting i flere fylker vil ha for viktige samfunnsstrukturer og for fremtidig samhandling i Hadelandsregionen.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Stortingets vedtak av 8. juni 2017 om deling av Tysfjord og har merket seg at regjeringens beslutning om grensefastsetting er påklaget av Fellesnemnda for nye Narvik kommune. Disse medlemmer har også merket seg at regjeringens beslutning ikke er i tråd med Fylkesmannen i Nordland sin innstilling.

Disse medlemmer mener regjeringen må legge til grunn at Stortingets vedtak om frivillig sammenslåing følges slik det var forutsatt.

Disse medlemmer viser til at dersom regjeringen skal bruke inndelingslova i slike saker, kan ikke økonomiske hensyn vektlegges ved deling.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at enkelte sammenslåtte kommuner har fått redusert sine statlige overføringer på grunn av utilsiktede virkninger av kriteriene i inntektssystemet. Flertallet viser til at fellesnemnda for Sunnfjord kommune tok dette opp på sitt møte 9. mai og kom da med en felles uttalelse:

«Fellesnemnda for Sunnfjord kommune er kjent med utrekningar som syner kva utslag nytt inntekssystem for den nye kommunen vil gi, reduserte overføringer med ca 23 millionar per år. I samsvar med kva ein var førespegla i 2014/15 forventar fellesnemnda at utrekna tapte inntekter fullt ut blir kompensert.»

Flertallet viser til at nye Sunnfjord kommune er en frivillig sammenslåing av kommunene Førde, Naustdal, Gaular og Jølster og blir etter sammenslåingen en kommune på om lag 22 000 innbyggere. Flertallet viser til at det ble forespeilet at ingen sammenslåingskommuner skulle tape statlige overføringer, og forutsetter at regjeringen raskt finner en løsning som kompenserer for tapet. Det er også viktig med tanke på motivasjon for nye kommuner til å gå i gang med sammenslåingsprosesser.

Komiteen viser til at enkelte kommuner som slår seg sammen, får en reduksjon i den samlede verdien på bosettingskriteriene i inntektssystemet som følge av sammenslåingen. Et fåtall kommuner får et betydelig tap.

Komiteen fremmer på bakgrunn av dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at sammenslåtte kommuner som får tap på grunn av reduksjonen i bosettingskriteriene, eller andre utilsiktede virkninger av inntektssystemet, blir kompensert for dette.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet oppfatter at inntektssystemet per i dag ikke er nøytralt med tanke på kommunesammenslutninger, når to kommuner som slår seg sammen, får en reduksjon i inntektene som følge av sammenslåingen. Inndelingslova slår fast at kommunene skal kompenseres for dette (den sier ikke noe om nivået på kompensasjonen), og inndelingstilskuddet ble derfor innført i 2001. Inndelingstilskuddet er ikke et resultat av endringene i inntektssystemet i 2017 og kan derfor ikke sies å være et brudd på anmodningsvedtaket om inntektssystemet.

2.7 Regionreformen

Komiteen viser til Stortingets vedtak av 8. juni 2017 om sammenslåing av fylkeskommuner slik at landet får 11 fylker. Ved behandlingen av Innst. 49 S (2017–2018) gikk Stortingets flertall mot forslag om at fylker som ble tvangssammenslått, kunne få vedtaket omgjort og bestå som eget fylke. Etter dette har Finnmark fylkeskommune gjennomført folkeavstemning om sammenslåingen med Troms. 87 pst. stemte nei til sammenslåing. Valgdeltakelsen var på 58 pst.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det klare resultatet av folkeavstemningen i Finnmark må føre til en ny vurdering av Stortingets vedtak om sammenslåing av Troms og Finnmark, og viser i denne sammenheng til henstillingen fra Finnmark fylkeskommune under komitéhøringen, se nærmere omtale pkt. 2.4.

Komiteen viser til at regjeringen i Prop. 65 L (2017–2018) har fremmet forslag om fastsetting av navn på de nye fylkeskommunene, og viser til partienes respektive merknader og forslag i Innst. 328 L (2017–2018). Regjeringen foreslår at fylkesmannsembetene tar i bruk de nye fylkesnavnene fra 1. januar 2019.

Komiteen merker seg at regjeringen som del av regionreformen har vedtatt å gjennomgå regional stats inndeling i lys av ny fylkesstruktur. Gjennomgangen skal vurdere endringer som kan bidra til mer sammenfallende regiongrenser mellom fylkeskommunene, fylkesmannsembetene og de deler av regional stat som har størst kontaktflate mot fylkene. Det heter at de etablerte inndelingshensynene i staten, kostnadseffektivitet, brukerretting, kompetanse og samordning skal ligge til

grunn, men samordningshensynet skal tillegges større vekt enn tidligere.

Komiteen viser til at Stortinget gjennom en rekke vedtak har understreket behovet for at inndelingen av regional stat samordnes med fylkesgrensene. Det forutsettes derfor at dette arbeidet gis høy prioritet, og at Stortinget på egnet måte blir holdt orientert om framdriften.

Komiteen viser til at rapport fra det regjeringsoppnevnte ekspertutvalget som har vurdert desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene, gjennomgående har fått bred støtte fra fylkeskommunene og KS. Rapporten ble sendt på alminnelig høring med høringsfrist 9. mai 2018. Regjeringen viser i kommuneproposisjonen til at de nå er i gang med å vurdere forslagene i rapporten og høringsinnspillene. Det heter at forslag til endringer som krever lov- eller forskriftsendringer, vil bli sendt på alminnelig høring, og at forslag som krever budsjettendringer, vil bli håndtert i den ordinære budsjettprosessen. Videre heter det at det tas sikte på at oppgaveendringene gjennomføres fra 1. januar 2020, men at noen oppgaver kan kreve et lengre tidsløp.

Komiteen viser til rapporten fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene. Komiteen viser til at utvalget ble satt ned etter anmodning fra Stortinget i Innst. 377 S (2015–2016).

Komiteen har merket seg de prinsipper som ekspertutvalget har lagt til grunn for sine vurderinger i rapport om overføring av oppgaver. Komiteen mener at en eventuell overføring av nye oppgaver og myndighet til fylkeskommunene må gi bedre tjenester til innbyggerne, styrke demokratiet, øke fylkeskommunenes muligheter til å være en sterk regional utvikler og gi samordningsgevinster på tvers av sektorer.

Komiteen har merket seg KS' støtte til utvalgets påpekning av å styrke de oppgaver og roller som fylkeskommunene allerede har som tjenesteyter, samfunnsutvikler, planmyndighet og som bindeledd i forvaltningen. Videre at en oppgaveportefølje med gjennomgående ansvar på enkeltområder, og også på tilstøtende og relaterte områder, etter KS' syn vil bedre forvaltningen gjennom at samordning gjøres enklere.

Komiteen viser til at det i høringen på ekspertutvalgets rapport både kom støtte og kritiske merknader til forslagene og vurderingene. Komiteen mener det er behov for en samlet politisk vurdering av forslagene, gjennomførbarheten og konsekvensene. En slik vurdering må danne grunnlag for en prinsipiell avklaring av hvilke oppgaver og myndighet som kan overføres til fylkene, hva som er eventuelle nødvendige behov for ytterligere utredninger, budsjettendringer eller lovendringer, samt en tidshorisont for når den enkelte oppgave og/eller myndighet skal overføres.

Komiteen viser til at fylkene nå venter på en avklaring av nye oppgaver og myndighet. Flere av fylkene er også inne i krevende sammenslåingsprosesser.

Det er også demokratisk sett viktig å ha dette på plass før valgkampen og fylkestingsvalget 2019, slik at velgerne kan stille kandidatene til ansvar for hvilken linje de vil føre også på de nye fylkeskommunale ansvarsområdene.

Komiteen mener det derfor haster med å gi den lenge ventede avklaringen på hvilke oppgaver og myndighet som fylkene skal ha. Komiteen forventer at regjeringen snarest kommer til Stortinget med et grunnlag for en vurdering og tilråding på disse forholdene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget senest innen 15. oktober 2018 med en egen sak med samlet vurdering av oppgaveoverføringene til de nye fylkeskommunene basert på ekspertutvalgets utredning.

Dette gjelder også oppgaver som vil fases inn og som ikke er klare for overføring fra 1. januar 2020.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener at med større fylkeskommuner følger altså muligheten for flere oppgaver. Noen oppgaver er allerede foreslått flyttet, andre oppgaver arbeides det med å overføre innenfor blant annet landbruk, friluft, kulturminner og samferdsel. Vegdirektoratet har utredet overføring av veiadministrasjon til fylkeskommunene og saken skal snart på høring.

Disse medlemmer viser til at 1. februar 2018 fikk regjeringen rapporten fra ekspertutvalget som vurderte ytterligere oppgaver til fylkeskommunene. Rapporten har vært på høring fram til 9. mai 2018, og innspillene blir nå gjennomgått.

Disse medlemmer mener det grunnleggende prinsipp er at beslutning og forvaltning må legges nærmest mulig innbyggerne.

Disse medlemmer oppfatter at noen oppgaveendringer vil kreve lovendringer, noen krever forskriftsendringer – mens noen bare er avhengig av å overføre midler i statsbudsjettet. Konkrete forslag til lovendringer må sendes på høring før forslag fremmes for Stortinget. De enkelte oppgavene vil derfor ha ulike milepæler fram mot tidspunktet for eventuell overføring.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet har forståelse for fylkeskommunenes behov for en raskest mulig oversikt over hvilke oppgaver som kan forventes overført og hvilket

tidsløp som legges for overføring av de ulike oppgavene. Disse medlemmer ber derfor regjeringen lage en helhetlig oppdatert oversikt over oppgaver som kan tenkes overført, og hvordan den videre prosess og tidsløp for overføringen kan tenkes i forbindelse med statsbudsjettet for 2019 eller på en annen egnet måte i løpet av 2018.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det etter vedtaket om fylkessammenslåinger vil bli større forskjell i innbyggertallet mellom fylkene enn det som er tilfelle nå. Dersom mer enhetlig størrelse på fylkene er en forutsetning for tilføring av nye oppgaver, har den vedtatte reformen ikke bidratt til dette. Etter disse medlemmers mening er dette imidlertid ikke nødvendig. Regjeringens ekspertutvalg har foreslått overføring av en rekke oppgaver fra staten til fylkeskommunene som ikke er avhengig av de vedtatte endringene av fylkesstrukturen for å kunne gjennomføres.

2.8 En brukerorientert, innovativ og effektiv offentlig forvaltning

Komiteen viser til at regjeringen ønsker å videreutvikle offentlig forvaltning for å sikre at den er brukerorientert, effektiv og resultatorientert. Det tas sikte på å utvikle en nasjonal politikk for innovasjon i offentlig sektor, som staker ut en retning for arbeidet som står seg over tid, som etablerer gode rammevilkår og legger til rette for økt innovasjon, og som gir konkrete verktøy for ledere og ansatte.

Komiteen understreker det nære samarbeidet som er etablert med KS for å styrke organisasjonens rolle i arbeidet med digitalisering. Departementet viser til at det i 2017 ble bevilget 25 mill. kroner, og at det i 2018 er satt av ytterligere 100 mill. kroner til dette arbeidet. KS har etablert DigiFin-ordningen, som gir støtte til IKT-prosjekter av nasjonal betydning som kan komme hele kommunal sektor til gode. Kommunesektoren bidrar selv med et engangsbeløp til ordningen, tilsvarende 20 kroner per innbygger for kommunene og 5 kroner per innbygger for fylkeskommunene.

Komiteen viser til samarbeidet for å fjerne tidstyver i kommunene som er etablert mellom Kommunal- og moderniseringsdepartementet, KS og Difi.

Komiteen viser til at KS har etablert et femårig program for å øke bevisstheten om klart språk i kommunene. Programmet er støttet av departementet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet vil desentralisere makt og delegere mer ansvar til de som jobber i førstelinjen for å sikre at ressursene brukes mest mulig effektivt. Disse medlemmer vil arbeide for en tillitsreform basert på at å fremme ansvarlighet og tillit framfor kontroll og by-

råkrati vil gi en bedre og mer effektiv offentlig forvaltning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at velferden best sikres hvis den systematisk bygges på tillit til kompetente ansatte, ikke på måling, kontroll, rangering og konkurranse. I et forsøk på å få til effektivisering og styring har man dessverre i stor grad endt opp med en byråkratisk og rigid eldreomsorg som ikke ser hver enkelt pasient, og der fagligheten settes til side. Faglig kompetanse skal være det avgjørende for hvordan tiden til de ansatte disponeres.

Dette medlem mener at i forsøket på å profesjonalisere velferden har flere kommuner endt opp med å avprofessionalisere arbeidsstyrken. Det gir stress og et tungrodd byråkrati for de ansatte og dermed dårligere tjenester til hjelpetrengende. Det er behov for en tillitsreform i omsorgen. Ledere og de ansatte skal bruke tiden på de faglige utfordringene framfor på detaljstyring og måling av oppgaver som ikke sier noe om kvaliteten på tilbudet og omsorgen. Dette medlem mener derfor at kommunene bør få rom til både å ansette flere i omsorgen, men også gjennomføre forsøk med tillitsreform.

Dette medlem viser til egne forslag om tillitsreform både i skole og eldreomsorg i Dokument 8:131 S (2016–2017), Innst. 447 S (2016–2017), Representantforslag 194 S (2017–2018) og Representantforslag 104 S (2016–2017).

2.9 Inntektssystemet for kommunene

Komiteen viser til at det ifølge regjeringen ikke foreslås større endringer i inntektssystemet for kommunene i 2019. Regjeringen foreslår at beregning av utgiftsbehov for kommunene skal legges om gjennom at beregningene baseres på konserntall til erstatning for kommunekassetall fra KOSTRA. Konserntall er regnskapstall som også omfatter regnskapsopplysninger fra kommunale foretak og interkommunale selskap. Det er foretatt en revisjon av distriktsindeksen som ligger til grunn for fordeling av regionalpolitiske tilskudd i inntektssystemet, men det legges opp til at revidert indeks først vil bli tatt i bruk fra 2020. Det heter videre at revisjon av distriktsindeksen alltid foretas før Norge skal forhandle virkeområdet for regionalstøtte med ESA.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, merker seg at endringene i beregning av utgiftsutjevningen vil føre til en omfordeling mellom kommunene. Det heter fra regjeringen at bruk av konserntall samlet sett vil gi et lavere utgiftsbehov, og at lettdrevne kommuner vil bli trukket noe mindre i utgiftsutjevningen, mens tungdrevne kommuner med utgiftsbehov over landsgjennomsnittet, vil bli

tilført noe mindre i utgiftsutjevningen. Flertallet mener dette er uheldig, og støtter derfor ikke endringen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at foreslåtte endringer i distriktsindeksen har vært på høring i kommuner og fylkeskommuner. Det er uheldig at høringsnotatet og innkomne høringsuttalelser ikke er lagt ut på departementets hjemmesider, men KS sin høringsuttalelse er gjort kjent, og det konkluderes der med en anbefaling om at vektingen og valg av indikatorer vurderes ytterligere før ny distriktsindeks fastsettes.

Dette flertallet støtter regjeringens konklusjon om at ny distriktsindeks ikke tas i bruk i 2019, og mener det er nødvendig med en bredere gjennomgang av forslaget til endringer av indikatorer, slik KS foreslår. Det vises til at forslaget til ny distriktsindeks vil føre til at mange små og mellomstore kommuner taper på omleggingen, og at det også legges opp til at samlet distriktsstøtte reduseres.

Dette flertallet mener regjeringen må legge endring av kriterier og vektorer i distriktsindeksen i bero til det foreligger en grundig faglig utredning av spørsmålet. Det må heller ikke gis innspill til ESA basert på nytt forslag før en slik faglig utredning er ferdigstilt.

På denne bakgrunn fremmer dette flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen forelegge for Stortinget forslaget til endringer av indikatorer i distriktsindeksen før revidert indeks tas i bruk i inntektssystemet eller til andre formål.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener regjeringen bør legge den nye sentralindeksen til SSB til grunn og la de resterende kriteriene for distriktsindeksen videreføres med dagens vektorer, inntil en egen sak er framlagt for Stortinget om revidert distriktsindeks basert på en grundig faglig utredning.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen legger opp til at inntektssystemet skal evalueres og gjennomgås om lag hvert fjerde år. Disse medlemmer fremmer på bakgrunn av dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et bredt sammensatt offentlig utvalg for å gjennomgå inntektssystemet for kommunene.»

Disse medlemmer mener at utvalget bør foreta en helhetlig vurdering av inntektssystemet, og forutsetter at regjeringen vil legge Stortingets anmodningsvedtak nr. 94 (2017–2018) til grunn for det videre arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet registrerer at regjeringen på sine hjemmesider har lagt ut sine vurderinger av innspillene til utkast til ny distriktsindeks. Regjeringen peker der på at det er en misforståelse at endringen av distriktsindeksen medfører et kutt i distriktstilskuddene over inntektssystemet, og at regjeringen peker på at distriktsindeksen ikke sier noe om størrelsen på tilskudd eller fordelingen av disse. I oversendelsesbrevet fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet av 15. desember i fjor fremgikk det også at departementet vil

«... gjøre egne vurderinger av hvordan indeksen skal brukes i fordelingen av virkemidler innenfor regional- og distriktpolitikken og i fordelingen av distriktstilskudd over inntektssystemet.»

Disse medlemmer tar til etterretning at regjeringen på sine hjemmesider mener den nye distriktsindeksen er bedre enn tidligere indeks til å rangere kommuner ut fra geografiske ulemper og utfordringer, dvs. kommuner som er usentrale, med lite befolknings- og markedsgrunnlag og med lang reiseavstand. Disse medlemmer støtter regjeringens konklusjon om at ny distriktsindeks ikke tas i bruk for fordeling av distriktstilskuddene i inntektssystemet i 2019, og at det gjøres en vurdering av innretningen på distriktstilskuddene og fordelingsvirkninger mht. bruken av den nye distriktsindeksen ved fordeling av tilskuddene.

Disse medlemmer mener at ved justeringen i inntektssystemet i 2017 ble alle de regionalpolitiske tilskuddene videreført, men ble målrettet mer mot kommuner som har reelle distriktsutfordringer. Det foreslås ikke endringer i inndelingstilskuddet i 2019, dette videreføres med samme innretning som tidligere. I kommunereformen ble tilskuddet beregnet på gjeldende inntektssystem i 2016, men nå foreslår regjeringen å gå tilbake til tidligere praksis med å beregne dette på gjeldende inntektssystem på sammenslåingstidspunktet.

Disse medlemmer mener kommunenes inntektssystem består av mange elementer, både kostnadsnøkler som beregner utgifter til tjenester, regionalpolitiske tilskudd og skatt. De ulike elementene slår ulikt ut for kommunene, avhengig av blant annet endringer i befolkningssammensetningen, levekår, distriktsutfordringer og bosettingsmønster. Det var bred enighet om at småkommunetilskuddet ikke lenger skulle gis til en kommune bare som belønning for å være liten, men til kommuner som har reelle utfordringer knyttet til næringsliv, demografi osv. Distriktstilskudd Sør-Norge ble fordelt i større grad per innbygger, og mindre per rådhus (kommune). Dette vil gjøre systemet mer rettferdig fordi kommunene får en mer likeverdig mulighet til å gi gode tjenester til sine innbyggere.

Disse medlemmer mener at de endringer som ble gjort, er nødvendige for å fjerne hindringer for en ønsket kommunereform. Målet var at for eksempel kommuner i tettbygde strøk som velger å være små kommuner, skulle få redusert rammeoverføring sammenlignet med små kommuner der kommunesammenslåing ikke er særlig reelt.

Disse medlemmer mener kommuner i spredtbygde strøk fortsatt vil få kompensasjon til ekstraavgifter til tjenester som skole, hjemmetjeneste og til administrasjon. Kommuner med distriktsutfordringer vil fortsatt få særskilte tilskudd i form av regionalpolitiske tilskudd. Endringer ble gjort for å sikre at de faktisk går til kommuner som har reelle distriktsutfordringer, og ved at mer tildeles per innbygger og mindre per kommune.

Disse medlemmer mener det i det nye inntektssystemet fra 2017 vil være høyere tilskudd til distriktskommuner enn til mange kommuner i sentrale strøk, fordi det tas hensyn til ekstra kostnader ved å drive tjenester i distriktene, og det gis særskilte regionalpolitiske tilskudd.

Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår i kommuneproposisjonen å gå over til å benytte konserntall i beregningen av utgiftsbehovet. Dette er først og fremst en teknisk endring, slik at man framover benytter samme tallgrunnlag for utgiftene i beregningen av utgiftsbehovet som i de fleste andre sammenhenger der kommunenes regnskapstall benyttes. Konserntallene gir et riktigere bilde av den kommunale virksomheten, og er også de samme tallene som gjennomgående benyttes av det tekniske beregningsgrunnlag for kommunal og fylkeskommunal økonomi. Dette er en rent faglig vurdering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at både forslagene til ny beregning av utgiftsutjevningen i inntektssystemet og eventuelle endringer i distriktsindeksen bør inngå i en samlet vurdering av endringer i inntektssystemet og bli gjenstand for åpen behandling og alminnelig høring. Det vises i denne sammenheng til anmodningsvedtak 94 (2017–2018) om inntektssystemet og regjeringens tilbakemelding om at dette skal gjennomgås om lag hvert fjerde år.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, mener at inntektssystemet for kommunene skal sikre likeverdige muligheter til å utvikle velferdstjenester til innbyggerne og ikke brukes som element i videreføring av kommunereformen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et bredt sammensatt offentlig utvalg for å gjennomgå inntektssystemet for kommunene. Mandatet skal legge til grunn at inntektsfordelingen og utgiftsutjevningen skal gi likeverdig grunnlag for tjenester, uavhengig av kommunestruktur, og kompensere for avstandsulemper.»

Flertallet merker seg at regjeringen vil videreføre et inndelingstilskudd for sammenslåtte kommuner hvor det gis full kompensasjon for tap av basistilskudd og netto nedgang i distriktstilskudd som følge av kommunesammenslåing.

Flertallet viser til at tilskuddet til særlig ressurskrevende tjenester kanskje er den aller viktigste ordningen for utjamning av uforutsette og uunngåelige utgifter for kommunene. Noen har store slike utgifter, noen små. Derfor treffer dette tilskuddet disse store ulikhetene i utgifter veldig godt, men da må alle utgifter som er nødvendige, regnes med.

Flertallet viser til at stortingsflertallet har økt kommunenes egenandel når det gjelder særlig ressurskrevende tjenester. I tillegg er det foretatt vesentlige administrative innstramminger i forståelsen av rundskrivet, slik at mange kommuner, eksempelvis Eidskog, Kongsvinger, Hamar, Stange og Åsnes har meldt om flere mill. kroner i tap, både i 2017 og 2018. Flertallet viser til ny kvalitetsforskrift og kvalitetsarbeid, fokus på pasientsikkerhet, gode pasientforløp og koordinerte tjenester, for å nevne noe. Dette som skal skape «grunnmuren» i tjenestene og bidra til de forsvarlige helsetjenestene.

Fordi den medisinske utviklingen har gått raskt, kan det nå gis behandling i kommunene som før måtte gis på sykehus, eksempelvis pustemaskin og annet avansert teknisk utstyr. Dette krever svært høy kompetanse. Selv om disse svært ressurskrevende tjenestene krever en bemanning på størrelse med en liten sykehjemsavdeling og kompetanse på nivå med et sykehus, har regjeringen konkludert med at blant annet helt nødvendig koordineringsarbeid og kvalitetssikring, utgifter knyttet til sjukefravær osv. fullt ut skal dekkes av kommunene selv.

Dersom kommunen skal kunne ta ansvar for pasienter som trenger et massivt, høykompetent og kostbart behandlingstilbud, kan en ikke fra statens side trekke slike utgifter ut og si de ikke er relevante, eller at de skal dekkes av innbyggertilskuddet. Flertallet mener at disse utgiftene skal tas med i beregningen for hva staten skal bidra til, og at det er behov for å gjennomgå ordningen.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av ordningen med ressurskrevende tjenester og sikre at alle relevante kostnader kommunene har i ordningen, regnes med som grunnlag for den kommunale egenandelen.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram ulike modeller for å øke statens medfinansiering av ordningen med særlig ressurskrevende tjenester og utvide ordningen til innbyggere over 67 år.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at formålet med toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester er å sikre at tjenestemottakere som krever stor ressursinnsats fra kommunens helse- og sosialtjeneste får et best mulig tilbud, uavhengig av kommunens økonomiske situasjon.

Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester er en øremerket ordning på nesten 9,7 mrd. kroner i 2018.

I budsjettforliket for 2018 ble det enighet om å kutte i tilskuddet ved å øke innslagspunktet med 50 000 kroner. I budsjettforliket ble det enighet om en gjennomgang av ordningen. Disse medlemmer viser til at regjeringen i tråd med budsjettforliket vil gjennomgå ordningen, i samråd med KS.

I budsjettforslaget for 2014 foreslo regjeringen Stoltenberg II å redusere kompensasjonen for ressurskrevende tjenester fra 80 til 77,5 pst., noe som isolert sett ville gitt en innsparing på 214 mill. kroner. Dette ble imidlertid ikke vedtatt av Stortinget.

Fra 2013 til 2018 har disse medlemmer økt det statlige bidraget til ordningen nominelt med om lag 3,3 mrd. kroner.

Endringer i ordningen påvirker kun kostnadsfordelingen mellom staten og kommunene, og påvirker ikke hvilke rettigheter enkeltpersoner har på tjenester fra sin kommune.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at inntektssystemet går til svært ulike kommuner og fylkeskommuner, og at det derfor nødvendigvis ikke vil kunne fange opp alle variasjonene i inntekts- og utgiftsbehov som er ufrivillige. Dette medlem mener derfor at systemet med vekst- og storbytilskudd bør legges om slik at de framkommer som et rent påslag til disse kommunene og ikke som en del av inntektssystemet.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre inntektssystemet slik at vekst- og storbytilskudd finansieres som et rent

påslag til kommunene og ikke gjennom uttrekk fra ramma.»

2.10 Inntektssystemet for fylkeskommunene

Komiteen merker seg at regjeringen varsler at det vil presentere et revidert inntektssystem for fylkeskommunene i Kommuneproposisjonen for 2020. Fylkeskommunene og andre berørte parter vil få mulighet til å komme med innspill i løpet av prosessen.

Komiteen viser til at endringene i inntektssystemet for fylkeskommunene førte til store omfordelinger. I regjeringens oversikt over fordelingsvirkninger i Kommuneproposisjonen for 2015 framkommer det at Oslo etter fem års innfasing av nytt system vil få 950 kroner per innbygger i tillegg, mens Sogn og Fjordane som den største taperen vil få redusert sine overføringer med 2 427 kroner per innbygger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at innfasingen av nytt inntektssystem fra 2015 skapte store utfordringer, spesielt for kystfylkene. Stortinget har gjennom budsjettbehandlingene gitt delvis kompensasjon, og kostnadsnøklerne for båt og ferje ble vedtatt endret i 2018.

Flertallet forutsetter at arbeidet med revidert inntektssystem for fylkeskommunene forberedes grundig, og at det legges til grunn at inntektsfordelingen skal gi likeverdig grunnlag for tjenester fra fylkeskommunene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti støttet ikke omlegging av inntektssystemet for fylkeskommunene, som ble gjennomført uten utredning og grundig høringsrunde med fylkeskommunene, og påpeker at omleggingen har skapt store økonomiske utfordringer i flere fylker. Dette medlem mener derfor at skjønnsmidlene til kompensasjon til fylkene som har tapt mye bør økes med 100 mill. kroner. Dette medlem viser til egne forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett om å øke kompensasjonen for fylkeskommuner som taper mye på omleggingen av inntektssystemet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener inntektssystemet for fylkeskommunene må gjennomgås på nytt og kompensasjonen for store avstander og lav befolkningstetthet må økes. På den bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at inntektssystemet til fylkeskommunene gjennomgås og komme tilbake med forslag som sikrer at kompensasjonen for store avstander og lav befolkningstetthet økes.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til KS' landsstyres uttalelse fra 2017, der de tar til orde for å vurdere om og hvordan fylkene kan få en friere beskatningsrett enn i dag. En ordning med fri beskatningsrett som er mer i tråd med andre nordiske land, vil sikre en helt annen grad av legitimitet for folkevalgte i den rollen regionene skal ivareta som ledende samfunnsutviklere. Dette medlem mener en slik utredning bør gjennomføres.

Komiteen viser til at fergeavløsningsordningen er en ordning som legger til rette for at sparte fergeutgifter kan benyttes til finansiering av alternative samband basert på bro eller tunnel, i inntil 40 år. Det gir en mulighet for fylkeskommunene til å finansiere denne typen prosjekter med sparte fergeutgifter, bompenger og eventuelle andre bidrag. Komiteen viser til at ordningen ikke er tenkt å finansiere andre fylkeskommunale oppgaver, men skal bidra til en finansiering av fergeavløsningsprosjektet.

Komiteen merker seg at regjeringen ikke har lagt til rette for at fergeavløsningsordningen kan benyttes til å dekke rentekostnader på fylkeskommunens lån tatt opp til formålet. Komiteen mener at regjeringen bør legge til rette for at fergeavløsningsordningen også kan benyttes til å dekke noe av finanskostnadene som fylkeskommunen har i forbindelse med prosjektet, og ber regjeringen komme tilbake til dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2019.

Komiteen merker seg at det er vanlig å benytte bompenger som en delfinansiering av fergeavløsningsprosjekter. Betaling på ferge er i utgangspunktet en evigvarende bomstasjon, og enhver innkorting av betalingstiden vil oppleves som positiv, særlig når ferge blir erstattet av et fast samband. Komiteen registrerer derfor at det er stor betalingsvilje blant brukerne av denne type prosjekter. Komiteen forutsetter at bompengefinansiering av fergeavløsningsprosjekter blir håndtert som andre bompengeprojekter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, mener videre at det skal åpnes for å vurdere nedbetalingstiden mer fleksibelt, dersom det er nødvendig for å fullfinansiere prosjektet.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre fergeavløsningsordningen slik at også kapitalkostnader kan dekkes av ordningen.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti visertilatimange distriktsfylker er det sterk nedgang i elevtall i videregående opplæring.

Dette medfører at tilbudet mange steder nå reduseres kraftig, og at disse elevenes valgfrihet dermed er nærmest ikke-eksisterende dersom de ikke flytter på hybel. Disse medlemmer mener det er svært uheldig og at det kan medføre behov for statlig medvirkning som kan sette fylkeskommunene i stand til å tilby et minimum av bredde i videregående opplæring i distriktene. Disse medlemmer mener det er tvilsomt om inntektsystemet fanger opp behovene som oppstår ved den raske endringen i elevtall og den kraftige sentraliseringen som pågår, på en måte som ikke bidrar ytterligere til svekket skoletilbud der valgmulighetene allerede er få.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til hvordan staten kan bidra til å sikre at tilbudet i videregående skole i distrikter som opplever stor elevtallsnedgang, ikke svekkes slik at det i realiteten ikke finnes valgfrihet og at flere elever må flytte på hybel fra VK1.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at regjeringen arbeider med kriteriene for rus og psykiske helseproblemer og vil se på sammenhengen mellom dette og utgifter til rus og psykiatri. Flertallet påpeker at regjeringens politikk med usosiale kutt i sosiale ordninger er negativ hvis målet er å redusere sosiale og helsemessige problemer. Flertallet påpeker at bostøtten er kraftig redusert både i antall som får bostøtte, og volum, det er gjennomført kutt til uføre, arbeidsledige og sjuke samtidig som inntektene i lavinnteksgruppene står stille eller går ned. Dette fører til at det blir større økonomiske forskjeller og at flere blir vanskeligstilte og trenger helse- og sosialhjelp. Flertallet viser til at forskning på helse dokumenterer en klar sammenheng mellom dårlig helse og dårlig råd. Når flere blir vanskeligstilte, øker helseproblemene. Det er svært uheldig for innbyggerne og vil medføre at flere trenger helsehjelp. Dette vil selvsagt slå ut i kommunenes utgifter både til helsetjenester og økonomisk sosialhjelp.

Samtidig foreslår regjeringen å innlemme psykiatrispasienter i kommunenes betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter. Flertallet viser til at dette kan medføre store problemer for pasienter og kommuner, fordi ikke alle kommuner har et apparat eller fagkompetanse til å ta imot disse pasientene og ikke ressurser til å bygge dette opp. Flertallet viser til at mange kommuner advarer mot dette. Samhandlingsreformen medfører at kommunene får ansvar for flere og flere svært syke pasienter, noe som i mange tilfeller krever tilbud, teknisk utstyr og kompetanse på nivå med sykehus. Flertallet påpeker at sykehusene er presset på sin økonomi og at trenden med å også planlegge å begrense

areal vil kunne legge uheldige føringer på utskrivningspraksis. Flertallet vil også påpeke risikoen for å få flere svingdørspasienter, noe som er svært ugunstig for pasientene. Flertallet mener regjeringen må ta dette på alvor og avvente endringen på betalingsplikten inntil kommunen har alternativer med god nok kvalitet og kapasitet på plass.

Komiteen viser til merknader og forslag i Innst. 345 S (2017–2018).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett for 2018, der det ble prioritert 100 mill. kroner til lavterskel hjelpetilbud for barn, unge og familier i alle kommuner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag om en opptrappingsplan for lavterskeltilbud i psykiatri i statsbudsjett for 2018 og vil følge dette opp videre.

2.11 Skjønnsstilskuddet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at det for 2019 foreslås en samlet skjønnsramme på 1 548 mill. kroner, hvorav 1 166 mill. kroner fordeles til kommunene og 382 mill. kroner til fylkeskommunene. Basisrammen til kommunene, som fordeles av fylkesmennene, settes til 1 000 mill. kroner og til fylkeskommunene 332 mill. kroner. For 2018 ble samlet skjønnsramme satt til 1 900 mill. kroner med en fordeling på kommunene og fylkeskommunene med 1 360 mill. kroner og 540 mill. kroner. Det er ikke gitt en begrunnelse for at skjønnsstilskuddet reduseres, bortsett fra opplysninger om at skjønnsmidler brukt til kommunereformen i 2018 ikke vil bli videreført i 2019.

Flertallet merker seg at det er foretatt en reduksjon av tilbakeholdte skjønnsmidler som skal kompensere kommunesektoren for uforutsette hendelser, som skader etter naturkatastrofer. For 2018 er det avsatt 190 mill. kroner til dette formålet, mens det for 2019 foreslås redusert til 170 mill. kroner. Kriteriene for tildeling av midlene videreføres fra 2018.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at i forslaget til budsjett for 2018 lå kompensasjonen til kommuner som ble stående ufrivillig alene etter kommunereformen (om lag 40 mill. kroner), i reservepotten for skjønnsmidler. I forslaget til 2019 er denne ordningen holdt utenfor reservepotten. Dette bidrar til at forslaget til reservepotten for 2019 i realiteten er høyere enn i 2018, siden det ikke er bindinger innenfor de avsatte midlene (170 mill. kroner). Disse medlemmer viser til at det ikke foreslås

endringer i ordningen om kompensasjon etter naturskade, og at regjeringen har satt reservepotten basert på tidligere behov og erfaringer. Disse medlemmer viser til at regjeringen mener det ikke er behov for å øke reservepotten ut over forslaget i kommuneproposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener at formålet med skjønnsstilskuddet er å kompensere kommuner og fylkeskommuner for lokale forhold som ikke fanges opp i den faste delen av inntektssystemet. Den samlede skjønnsrammen for 2019 er foreslått av regjeringen til 1 548 mill. kroner, jf. forslag til vedtak. Av dette er basisrammen til kommunene 1 000 mill. kroner.

Disse medlemmer mener at midler i størst mulig grad bør fordeles etter faste kriterier og ikke skjønsmessige vurderinger. Reduksjon i basisrammen til kommunen blir overført til innbyggertilskuddet, som dermed sikrer en fordeling etter faste kriterier.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at i saldert budsjett for 2018 ble den totale skjønnsrammen satt til 1 802,4 mill. kroner, hvorav 1 432,5 mill. kroner til kommunene og 369,9 mill. kroner til fylkeskommunene. Den vedtatte rammen i saldert budsjett for 2018 er således lavere enn forslaget i Kommuneproposisjonen for 2018, som først og fremst skyldes at kompensasjonen for differensiert arbeidsgiveravgift i transportsektoren for fylkeskommunene ble fjernet i budsjettforslaget. Reduksjonen i skjønnsstilskuddet fra 2018 til 2019 er altså lavere, totalt 254,4 mill. kroner. Reduksjonen skyldes først og fremst en reduksjon i basisrammen på 100 mill. kroner og en reduksjon i engangstilskudd innenfor prosjektskjønnet og retaksering av eiendommer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen foreslår at den samlede skjønnsrammen for 2019 blir satt til 1 548 mill. kroner. Av denne rammen fordeles 1 166 mill. kroner til kommunene og 382 mill. kroner til fylkeskommunene.

Disse medlemmer har merket seg at nivået på skjønnsmidlene til kommunesektoren er redusert med mer enn 1 mrd. kroner siden 2013.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til svar fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Sosialistisk Venstreparti mottatt 5. juni 2018, der det framgår at NVE har laget en oversikt over mulige flom- og skredsikringstiltak for om lag 2,5 mrd. kroner over hele landet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener statens bidrag til flomforebygging og flomsikring av infrastruktur i kommuner og fylkeskommuner må økes, og viser til økninger foreslått i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett de siste fire årene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser i den sammenheng til respektive partiers prioriteringer i forbindelse med behandlingen av revidert budsjett for 2018.

Flertallet mener det er behov for økning av skjønnsmidler for å dekke tap etter naturkatastrofer o.l. Regjeringens forslag til reduksjon er uheldig sett i lys av økende fare for flom, ras og skader på kommunal og fylkeskommunal infrastruktur.

2.12 Oppgavefordeling og regelverk

2.12.1 Helse- og omsorgsdepartementet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at KS i komiteens høring advarte mot å gjennomføre kommunal betalingsplikt for rusbehandling og psykisk helse på det grunnlag som foreligger. Betalingsplikten inngår i forskrift fra 2017 om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter, men er ikke innført fordi regjeringen skulle gjennomgå definisjonen av utskrivningsklar og kompensasjonen for overføring av ansvaret for denne pasientgruppen til kommunene. KS mener dette fortsatt ikke er tilfredsstillende utredet, fordi det er en uklar definisjon av utskrivningsklare pasienter i denne gruppen og det er en usikker effekt av ordningen som kan skape unødig byråkrati. Regjeringen sier i kommuneproposisjonen at kostnadene for overføringen av pasienter er foreløpig beregnet til 150–220 mill. kroner.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utsette vedtak om kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter innen rusbehandling og psykisk helse til det foreligger en mer omforent forståelse mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene om definisjonen av utskrivningsklare i denne pasientgruppen og av kostnadene ved overføring.»

Flertallet viser for øvrig til Innst. 345 S (2017–2018).

Flertallet viser til at regjeringen varsler at forsøket med statlig finansiering av eldreomsorgen gjennomføres i seks kommuner. Ordningen var i utgangspunktet planlagt å vare ut april 2019, og at regjeringen da vil vurdere hvordan forsøket kan videreføres.

Forsøket har fått svært dårlig mottakelse i kommunene og bidrar ikke til å utvikle omsorgen for eldre på en måte som får vesentlig betydning.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avvikle forsøksordningen med statlig finansiering av eldreomsorgen ved utløp av forsøksperioden i april 2019.»

Flertallet viser til at Stortinget ved behandlingen av Innst. 110 S (2017–2018) vedtok at investeringstilskuddet til sykehjem og heldøgns omsorgsboliger skal likebehandle nybygg og oppgradering. Dette vedtaket har bred støtte i kommunene og må av hensyn til kommunenes planlegging av investeringer iverksettes uten videre utredning.

Flertallet viser til at regjeringen i revidert budsjett 2018 har foreslått å øke forsøkskommunenes tilskudd med 140 mill. Flertallet viser til svarbrev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Sosialistisk Venstreparti av 4. juni 2018 om saken, der det står:

«Det er uklart hva merforbruket skyldes, men foreløpig er det pekt på de tre forholdene over som mulige forklaringsfaktorer. (tatt ut noen linjer om evaluering) De foreløpige forklaringsfaktorene knytter seg altså til følgende:

- Aktiviteten i omsorgstjenestene i forsøkskommunene har økt.
- Den demografiske utviklingen i forsøkskommunene avviker fra utviklingen på landsbasis, som justeringen i uttrekket baserer seg på, slik at behovet for omsorgstjenester øker relativt sett mer i forsøkskommunene enn på landsbasis.
- Forsøkskommuner med relativt sett lave enhetskostnader innenfor omsorgstjenestene, vil gjennom stykkprisfinansieringen få mer enn hva de ble trukket i rammetilskuddet, alt annet likt.»

Og videre:

«kommunesektoren er ramrefinansiert, og i de årlige budsjettforslagene tas det hensyn til anslått vekst i demografi- og pensjonskostnader. Det foretas ikke etterberegninger av utgifter som skyldes endringer i befolkningens sammensetning.»

Flertallet mener dette viser at kommunene behandles ulikt og at behovet for økt aktivitet ikke kompenseres på samme måte for andre kommuner. Flertallet mener kommunenes reelle behov skal dekkes for alle kommuner og ikke bare for noen.

2.12.2 Klima- og miljødepartementet

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknad om å få sikre gode rammevilkår for nullutslippsteknologi i transport og kollektiv-

trafikk under innstillingens punkt 2.12.4 Samferdselsdepartementet.

2.12.3 Kunnskapsdepartementet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at KS har vist at innføringen av ny pedagog- og bemanningsnorm i barnehagene ikke er finansiert. Ifølge KS pålegges kommunene å dekke kostnader gjennom omfordeling av egne rammer på om lag 450 mill. kroner i 2019 og 900 mill. kroner i 2021.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser i den sammenheng til at Arbeiderpartiet har prioritert 200 mill. kroner til dette i 2018 i forbindelse med behandlingen av revidert budsjett 2018.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til alternativt statsbudsjett for 2018 med en bevilgning på 328 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet ved Stortingets behandling av Prop. 67 L (2017–2018) 31. mai foreslo å utsette innføring av bemanningsnormen for barnehager ett år i påvente av en fullstendig kostnadsanalyse.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at skal fylkeskommunen kunne spille en sterk regionalpolitisk rolle, må de kunne initiere og sikre tilgang på desentralisert høyere utdanning og annen utdanning som befolkning og næringsliv trenger i de ulike delene av fylkene. Til dette trenger de statlige tilskudd, og høyskole-/universitetssektoren må også få økte tilskudd for å drive desentraliserte tilbud.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet 2019 øke tilskuddene til desentralisert høyere utdanning både i sektoren selv og gjennom egne økonomiske overføringer til fylkeskommunene.»

2.12.4 Samferdselsdepartementet

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen varsler endringer i takstene for nullutslippskjøretøy ved bompengebetaling. Dette medlem vil peke på at det er store lokale forskjeller på utrulling av nullutslippskjøretøy, og at dette derfor bør være opp til lokale. Dette medlem mener det skal holdes fast på vedtaket om at elbilene aldri skal betale mer enn 50 pst. av taksten for fossildrevne biler. Det viktigste er at den positive trenden med nullutslippskjøretøy fortsetter. Dette medlem vil dessuten spesielt peke på at det er nødvendig å forsterke satsingen på elektriske varebiler og på hydrogenbiler, der utrulling har kommet kortere.

På den bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at elektriske varebiler og brenselcellebiler gis et lengre fritak fra betaling for bom, ferje og parkering enn personbiler.»

2.13 Utviklingen i kommuneøkonomien

Komiteen viser til at realveksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2017 anslås til 2,0 pst., mens realveksten anslås til 1,4 pst. Inntektsveksten ble høyere enn i budsjettopplegget for 2017, og det vises til at dette særlig hadde sammenheng med tilpasninger til innføringen av økt skatt på utbytte hos personlige skatteyttere.

Komiteen merker seg at investeringsnivået i kommunesektoren har vært høyt gjennom flere år, og at dette har bidratt til et økende gjeldsnivå. Regjeringen viser til at mye av investeringene er i tråd med nasjonale politiske mål om å gi innbyggerne bedre tjenester, og at staten gjennom investeringstilskudd og rentekompensasjon har stimulert kommunene og fylkeskommunene til å øke sine investeringer. Samlet utgjorde langsiktig gjeld i kommunesektoren vel 500 mrd. kroner ved utgangen av 2017.

Komiteen viser til at kommunesektoren forvalter en betydelig del av de økonomiske ressursene i norsk økonomi. Målt i forhold til BNP for Fastlands-Norge utgjorde kommunesektorens inntekter i underkant av 16 pst. fra 2002 fram til finanskrisen i 2008, for så å stige gradvis til 18,5 pst. i 2017. Kommunalt konsum var på 12 pst. av BNP for Fastlands-Norge i perioden 2002–2008, for så å øke til knapt 14 pst. i 2017. Målt i antall utførte timeverk utgjør den kommunale sysselsettingsandelen i overkant av 16 pst.

Komiteen viser til at netto driftsresultat i kommunesektoren samlet sett ligger over det anbefalte nivået fra det tekniske beregningsutvalget (TBU) for kommunal og fylkeskommunal økonomi. For 2017 anslås driftsresultatet for sektoren som helhet til 3,8 pst., mens anbefalingen fra TBU er om lag 2 pst. Nivået på driftsresultatet har vært relativt stabilt etter 2004, med en topp i 2006 og en bunn under finanskrisen i 2008.

Komiteen merker seg at antallet kommuner på ROBEK-listen (Register om betinget godkjenning og kontroll) i 2017 er 28 kommuner, det laveste antallet siden registeret ble opprettet i 2001.

2.14 Omfang og kvalitet i kommunale tjenester

Komiteen viser til at de viktigste målgruppene for kommunale og fylkeskommunale tjenester er barn og unge og innbyggere over 67 år. I perioden 2012 til 2017 økte antall innbyggere i disse gruppene med vel 124 000. Økningen kom særlig blant de eldre. Dette indikerer et økt behov for kommunale tjenester. Gjennom 2017 er tallet på barn og unge gått noe ned. Det var

nedgang i de yngste barnekullene og i aldersgruppen 16 til 18 år, mens det er flere i aldersgruppen 6–15 år. Antallet eldre fortsetter å øke kraftig.

Komiteen viser til at antall barn i aldersgruppen 1–5 år er noe redusert, og at antall barn i barnehage har blitt redusert noe. Barnehagedekningen har imidlertid gått opp fra 90,1 pst. i 2012 til 91,3 pst. i 2017. Vel halvparten av plassene var i kommunale barnehager. For de eldste barna er dekningsgraden på 97 pst., mens den for 1–2 åringene er på 82,5 pst.

Komiteen viser til at det er en svak vekst i elevtallet i grunnskolen. 3,6 pst. av elevene går i private skoler. Den sterke veksten som tidligere har vært i spesialundervisningen, ser ut til å flate noe ut. Fra 2012 til 2017 ble gjennomsnittlig gruppestørrelse redusert fra 13,7 til 13,5 elever per gruppe. Etter en lengre periode med sterk vekst i elevtallet i videregående skole har dette avtatt. I perioden 2012–2017 er elevtallet redusert med 1 200.

Komiteen viser til at omfanget av barnevernstjenester økte kraftig i årene 2012–2017.

Komiteen viser til det har vært en økning i antallet mottakere av sosialhjelp. Den gjennomsnittlige prosentvise endringen i årene 2012–2017 var på 2,7 pst., men veksten er redusert til 1,7 pst. fra 2016 til 2017.

Komiteen viser til at antallet kommunalt disponerte boliger til vanskeligstilte økte med 1,1 pst. i perioden 2012–2017. Regjeringen understreker at det er viktig at en tilstrekkelig andel av boligene tilrettelegges for rullestolbrukere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener denne rapporteringen har vesentlige mangler i og med at det kun er volum og målbare størrelser som synliggjøres. Dette medlem viser til at det brukes store ressurser på tilsyn og kontroll, gjennom fylkesmannsembetene, Helsetilsynet, Utdanningsdirektoratet, pasientombudene o.l. Dette medlem mener det er viktig å få et korrekt og riktig bilde av om kvalitet og omfang sikrer innbyggernes rettigheter og kvalitetskrav stilt på ulike felt. Hensikten med kontroll må være å gi kunnskap til nødvendige justeringer både i statens politikk og praksis i kommunesektoren. Dette medlem viser til eksempelvis rapport om brudd på menneskerettighetene i eldreomsorgen, avdekking av manglende tilbud til utviklingshemmede og spesialundervisning gitt av ufaglærte i skolen og mangler i barnevernet. På alle disse områdene som er nevnt som eksempler, er innbyggerne særlig sårbare og i liten grad selv i stand til å hevde sine rettigheter verken lokalt eller sentralt og har i tillegg sjelden rett til fri rettshjelp i kommunale saker.

Dette medlem viser til at kommunene har et grunnleggende ansvar for det siste sikkerhetsnettet, sosialhjelpen. Mennesker som er avhengige av den har

heller ikke rett til fri rettshjelp i sine saker og det er heller ikke opprettet et Nav-ombud for brukere av de statlige og kommunale ansvarsområdene i Nav. Dette er tjenester og rettigheter som er til for å bistå innbyggere i kriser, og må derfor fungere uten at innbyggerne selv kan forventes å drive aktivt lobbyarbeid og politisk påvirkning. Dette medlem viser til Helsetilsynets rapporter på sosialhjelpsarbeidet, der det påvises alvorlige brudd på feltet. Særlig alvorlig er dette når det gjelder barn og deres familier. Dette medlem mener at resultatene av tilsyn og kontroll overfor kommunene må synliggjøres i kommuneproposisjonen og i årlige budsjett.

Dette medlem viser til at regjeringen ikke følger opp lovverket som skulle sikre universell utforming av samfunnet, og viser til Representantforslag 15 S (2016–2017) fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Heikki Eidsvoll Holmås om et universelt utformet samfunn. Dette medlem mener det er bra at bostedsløsheten er redusert, men er kritisk til regjeringens kraftige reduksjon i bostøtten de siste årene og til at regjeringen tillater bygging av leiligheter som er så små i areal at de ikke er fullt ut tilgjengelige for mennesker som trenger rullestol eller rullator. Dette medlem viser også til at regjeringen har kuttet kraftig i heistilskuddet, et tilskudd som gjør det mulig for flere eldre å bli boende i eget hjem lenger.

Komiteen viser til at det er et økende antall personer som mottar kommunale omsorgstjenester. Regjeringen viser til at det har vært en dreining i retning av at det gis mer hjemmebaserte tjenester. Eneromsdekningen på institusjonene ligger på om lag 95 pst.

Komiteen viser til at ressursinnsatsen uttrykt ved antall årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten økte med vel 300 fra 2016 til 2017. Lege- og fysioterapidekningen gikk opp i perioden 2012–2017.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at sysselsettingsveksten i kommunene er lavere med denne regjeringen enn under Stoltenberg II-regjeringen. Dette viser at regjeringen ikke i tilstrekkelig grad har satt kommunene i stand til å ansette flere lærere, sykepleiere og andre yrkesgrupper som er viktige for tjenestetilbudet til innbyggerne. Tall fra nasjonalregnskapet viser at i perioden 2006–2013 ble det i snitt årlig 8 500 flere ansatte i kommunesektoren. I perioden 2014–2017 har dette sunket ned til et årlig snitt på 4 900.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at flere barn er henvist til å bo på sykehjem, og til Representantforslag 67 S (2017–2018) fra Sosialistisk Venstre-

parti og Kristelig Folkeparti om å sikre at barn ikke skal måtte bo på sykehjem i strid med barnets beste og foreldrenes ønske og Innst. 125 S (2017–2018), der det ble vedtatt tre enstemmige forslag. Dette var:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag til lov- og/eller forskriftsendring for å sikre at kommuner ikke kan bosette barn i sykehjem i strid med familienes ønske og barnets beste.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak med orientering om bruk av institusjonsplasser for barn i strid med barnets beste og familienes ønsker.»

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart klargjøre for kommunene at praksisen med barn som bosettes på sykehjem mot familiens ønske og barnets beste, er i strid med Stortingets intensjon og skal opphøre.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at flere voksne under 50 år må bo på sjukehjem, og at noen kommuner fremdeles tilbyr dette som eneste botilbud dersom personen er avhengig av mye hjelp. Disse medlemmer mener dette er uakseptabelt, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at ingen under 50 år må bo på sjukehjem mot sin vilje.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til rapporten *Mitt liv – mitt ansvar!* fra ULOBA – Independent Living Norge, som dokumenterer at flere opplever å få redusert sitt tilbud, kampen om å få nok timer er blitt hardere, mange gis mindre selvbestemmelse, det settes mer fokus på basale krav enn selvbestemmelse, det er økt kontroll og rapportering, reiseforbud med brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og mer institusjonalisering.

Dette medlem mener dette er svært alvorlig, og viser til egne forslag og merknader under behandlingen av lovfestingen, jf. Innst. 294 L (2013–2014) og Prop. 86 L (2013–2014).

Dette medlem mener dette viser klart at BPA må bli et hjelpemiddel lagt til og finansiert over folketrygden.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen flytte ordningen med brukerstyrt personlig assistanse over til folketrygden, finansiert som et hjelpemiddel.»

Inntil dette blir gjennomført, må det til endringer som får slutt på at ordningen ikke brukes slik den skal, og som sikrer at rettigheter ikke tolkes ulikt i ulike kommuner.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en forpliktende tidsplan for utvidelse av brukerstyrt personlig assistanse, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2019.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en forskriftshjemmel til retten til brukerstyrt personlig assistanse.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen nedsette et bredt sammensatt offentlig utvalg for å gjennomgå inntektssystemet for kommunene.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen etablere ett nytt og større forsøk med stemmerett for 16-åringer og ta med de største byene i forsøksordningen.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2019 øke kommunesektorens inntekter med mellom 3 og 4 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Kommuneproposisjonen 2019.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen fjerne nytt strukturkriterium og legge likt basistilskudd til alle kommuner på 2016-nivå og småkommunetilskudd til alle kommuner med under 3 200 innbyggere til grunn for fordeling av inntektsrammene mellom kommunene for 2019.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning som analyserer konsekvensene av en oppsplitting av en så kompakt region som Hadeland er i dag. Utredningen må gi svar på hvilke konsekvenser oppsplitting i flere fylker vil ha for viktige samfunnsstrukturer og for fremtidig samhandling i Hadelandsregionen.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen om at inntektssystemet til fylkeskommunene gjennomgås og komme tilbake med forslag som sikrer at kompensasjonen for store avstander og lav befolkningstetthet økes.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til hvordan staten kan bidra til å sikre at tilbudet i videregående skole i distrikter som opplever stor elevtallsnedgang, ikke svekkes slik at det i realiteten ikke finnes valgfrihet og at flere elever må flytte på hybel fra VK1.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen sikre at ingen under 50 år må bo på sjukehem mot sin vilje.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 9*

Stortinget ber regjeringen øke kommunesektorens inntekter i intervallet 3–4 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Kommuneproposisjonen 2019. Innenfor økt ramme skal det avsettes midler til et vedlikeholdsprogram for fylkesveiene.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 10*

Stortinget ber regjeringen utrede en ny modell for kommunal eiendomsskatt basert på eiendommens ligningsverdi, med obligatoriske bunnfradrag og skjermingsordninger som eksempelvis utsatt skatt til eierskifte.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2019 styrke finansieringen av kulturskolene og fremme forslag til hvordan en maksprisordning kan gjennomføres.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2019 øke veksten i kommunesektorens samlede inntekter med mellom 5,4 og 6 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Prop. 88 S (2017–2018).

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen legge fram ulike modeller for å øke statens medfinansiering av ordningen med særlig ressurskrevende tjenester og utvide ordningen til innbyggere over 67 år.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen endre inntektssystemet slik at vekst- og storbytilskudd finansieres som et rent påslag til kommunene og ikke gjennom uttrekk fra rammen.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet 2019 øke tilskuddene til desentralisert høyere utdanning både i

sektoren selv og gjennom egne økonomiske overføringer til fylkeskommunene.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen sikre at elektriske varebiler og brenselcellebiler gis et lengre fritak fra betaling for bom, ferje og parkering enn personbiler.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen flytte ordningen med brukerstyrt personlig assistanse over til folketrygden, finansiert som et hjelpemiddel.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen legge frem en forpliktende tidsplan for utvidelse av brukerstyrt personlig assistanse, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2019.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en forskriftshjemmel til retten til brukerstyrt personlig assistanse.

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:**I**

Stortinget gir Kommunal- og moderniseringsdepartementet fullmakt til å fordele etter skjønn 1 548 mill. kroner for 2019. Beløpet foreslås bevilget over kap. 571 Rammetilskudd til kommuner og kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner.

II

Fylkesgrensen mellom Møre og Romsdal og Trøndelag justeres slik at Rindal kommune blir en del av Trøndelag fylke fra 1. januar 2019.

III

Fylkesgrensen mellom Oppland og Buskerud justeres slik at Jevnaker kommune blir en del av det nye fylket bestående av Buskerud, Akershus og Østfold fra 1. januar 2020.

IV

Fylkesgrensen mellom Oppland og Akershus justeres slik at Lunner kommune blir en del av det nye fylket bestående av Buskerud, Akershus og Østfold fra 1. januar 2020.

V

Stortinget ber regjeringen tilpasse kompensasjonsordningen til kommunene for endringer i eiendomsskatteloven, slik at de kommuner som eventuelt ikke har fått retaksert sitt eiendomsskattegrunnlag på verk og bruk innen fastsatt frist, får kompensert for skattebortfallet som følge av at retaksering ikke har latt seg gjøre innen fristen. Det forutsettes at kommunene går i gang med sitt arbeid med taksering snarest mulig, og at de eventuelt dokumenterer det dersom det ikke var mulig å få gjennomført taksering innen fristen.

VI

Stortinget ber regjeringen legge vedtak 93 og 94 fra behandlingen av Innst. 52 S (2017–2018) til grunn. Det innebærer at fylkesmennene ikke instrueres om å videreføre sitt arbeid med å fremme endringer i kommunestrukturen og at inntektssystemet endres slik at det gir grunnlag for likeverdige tjenestetilbud uavhengig av kommunestruktur.

VII

Stortinget ber regjeringen legge til grunn at interkommunale samarbeid fortsatt skal anerkjennes som et viktig virkemiddel for at kommuner samarbeider om å løse sine oppgaver best mulig, særlig innenfor ansvarsområder som kan løses bedre i større enheter og i fellesskap med andre kommuner. Kompetansekrav skal ikke knyttes til ansatte i hver enkelt kommune, men til funksjoner som kommunene er pliktige til å ivareta i egen kommune eller i forpliktende interkommunalt samarbeid.

VIII

Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med regionsentertilskudd til sammenslåtte kommuner som får om lag 8 000 innbyggere etter sammenslåing.

IX

Stortinget ber regjeringen sørge for at sammenslåtte kommuner som får tap på grunn av reduksjonen i bosettingskriteriene, eller andre utilsiktede virkninger av inntektssystemet, blir kompensert for dette.

X

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget senest innen 15. oktober 2018 med en egen sak med samlet vurdering av oppgaveoverføringene til de nye fylkeskommunene basert på ekspertutvalgets utredning.

Dette gjelder også oppgaver som vil fases inn, og som ikke er klare for overføring fra 1. januar 2020.

XI

Stortinget ber regjeringen forelegge for Stortinget forslaget til endringer av indikatorer i distriktsindeksen før revidert indeks tas i bruk i inntektssystemet eller til andre formål.

XII

Stortinget ber regjeringen nedsette et bredt sammensatt offentlig utvalg for å gjennomgå inntektssystemet for kommunene. Mandatet skal legge til grunn at inntektsfordelingen og utgiftsutjevningen skal gi likeverdig grunnlag for tjenester, uavhengig av kommunestruktur, og kompensere for avstandsulempen.

XIII

Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av ordningen med ressurskrevende tjenester og sikre at alle relevante kostnader kommunene har i ordningen, regnes med som grunnlag for den kommunale egenandelen.

XIV

Stortinget ber regjeringen endre fergeavløsningsordningen slik at også kapitalkostnader kan dekkes av ordningen.

XV

Stortinget ber regjeringen utsette vedtak om kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter innen rusbehandling og psykisk helse til det foreligger en mer omforent forståelse mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene om definisjonen av utskrivningsklare i denne pasientgruppen og av kostnadene ved overføring.

XVI

Stortinget ber regjeringen avvikle forsøksordningen med statlig finansiering av eldreomsorgen ved utløp av forsøksperioden i april 2019.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 6. juni 2018

Karin Andersen

leder

Heidi Greni

ordfører

Senterpartiets stortingsgruppe
v/Dagfinn Sundsbø

Deres ref

Vår ref

Dato

18/2460-2

28. mai 2018

Spørsmål i forbindelse med behandlingen av Prop 88 S - Kommuneproposisjonen

Jeg viser til brev fra Senterpartiets kommunal- og forvaltningsfraksjon 16. mai, med spørsmål i forbindelse med behandlingen av Prop. 88 S – Kommuneproposisjonen 2019.

Spørsmål 1:

Vi ber om å få foretatt en beregning av inntektsvirkninger på kommunenivå basert på kostnadsnøkkel 2017 uten modellen for gradert basistilskudd. Vi ber om at det foretas beregning basert på vekst i frie inntekter på 3 mrd. kroner, 4,5 mrd. kroner og 5 mrd. kroner og 5,5 mrd. kroner i 2019. (beregning for hvert av alternativene)

Svar:

Beregninger for enkeltkommuner er vist i vedlegg 1.

I kommuneproposisjonen 2019 legger regjeringen opp til en realvekst i frie inntekter på mellom 2,6 og 3,2 mrd. kroner. Veksten fordeles til den enkelte kommune i statsbudsjettet for 2019, og i beregningsteknisk dokumentasjon til statsbudsjettet (Grønt hefte) vil det bli gitt et anslag på nominell vekst i frie inntekter i 2019 for den enkelte kommune. For å gi et anslag på hvordan en vekst i frie inntekter på 3 mrd. kroner, 4,5 mrd. kroner og 5 mrd. kroner og 5,5 mrd. kroner vil fordele seg på den enkelte kommune i 2019 er veksten fordelt med et likt beløp per innbygger. Det er benyttet innbyggertall per 1.1.2018. All inntektsvekst er forutsatt fordelt til kommuner. Et anslag på veksten for den enkelte kommune i 2019 er vist i kolonnene 2-5 i den vedlagte tabellen.

I 2017 ble det innført en ny modell for kompensasjon for smådriftsulempen på kommunenivå i

utgiftsutjevningen i inntektssystemet. Alle kommuner får uavhengig av kommunestørrelse en kompensasjon for smådriftsulempen på kommunenivå gjennom basiskriteriet, men størrelsen på kompensasjonen varierer mellom kommuner. Tidligere hadde alle kommuner samme verdi på dette kriteriet, og kriteriet utløste derfor et likt beløp per kommune. Kompensasjonen for smådriftsulempen blir nå differensiert mellom kommunene basert på kommunenes verdi på strukturkriteriet, som er et kriterium som sier noe om bosettingsmønsteret i kommunen og kommunene rundt. Kommunene med de største avstandene får fortsatt full kompensasjon for smådriftsulempene, mens kommunene med lavere verdier får en lavere kompensasjon. Alle kommuner får imidlertid minimum et halvt basistilskudd med denne modellen.

For å beregne fordelingsvirkningen av en kostnadsnøkkel uten modellen for gradert basistilskudd er det tatt utgangspunkt i kostnadsnøkkel for kommunene i 2018, og det er lagt til grunn at alle kommuner mottar fullt basistilskudd (på samme måte som før endringen i 2017). Dette vil i sum gi et basistilskudd som er 1,5 mrd. kroner høyere enn i 2018, som må dekkes inn fra alle kommuner. I den vedlagte tabellen er dette beløpet trukket inn med et likt beløp per innbygger fra alle kommuner. Den isolerte virkningen av at alle kommuner mottar fullt basistilskudd i 2018 er vist i kolonne 1 i den vedlagte tabellen, mens kolonne 6-9 viser den isolerte fordelingsvirkningen inkludert en vekst i de frie inntektene på henholdsvis 3, 4.5, 5 og 5,5 mrd. kroner.

Spørsmål 2:

Vi ber om å få beregninger på hvilke endringer som følger av overgang fra kommunekassetall til konsernregnskapstall i beregning av utgiftsutjevningen. Beregningen skal vise forskjellene i beløp på kommune- og fylkeskommunenivå. 2018-budsjettet legges til grunn.

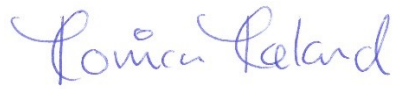
Svar:

Fra 2019 foreslås det å gå over til å benytte konserntallene fra KOSTRA som grunnlag for beregningen av samlet utgiftsbehov for kommuner og fylkeskommuner, og ikke tallene for kommunekassen. Samlet utgiftsbehov avgjør hvor mye som totalt omfordeles mellom kommunene og mellom fylkeskommunene gjennom utgiftsutjevningen. De faktiske utslagene av endringen vil ikke være kjent før i statsbudsjettet for 2019. Endringen vil medføre at omfordelingen i utgiftsutjevningen blir noe lavere enn den ville vært ved bruk av kassetall. Dette trekker i retning av noe omfordeling fra kommuner med høyt utgiftsbehov per innbygger til kommuner med lavt utgiftsbehov per innbygger.

Hvis endringen skulle gi større negative utslag for enkeltkommuner, vil dette fanges opp av inntektsgarantiordningen. Inntektsgarantiordningen er utformet slik at ingen kommuner skal ha en vekst i beregnet rammetilskudd fra et år til det neste som i 2018 er lavere enn 400 kroner under beregnet vekst, på landsbasis, i kroner per innbygger. Tabell 2 viser at 5 kommuner ville tapt mer enn 400 kroner per innbygger på overgangen fra kasse- til konserntall og at disse har et samlet tap på vel 1 mill. kroner.

Vedlagte tabell 2 og 3 viser forskjellene i beløp på kommune- og fylkeskommunenivå når 2018-budsjettet legges til grunn, før eventuelle reduserte effekter gjennom inntektsgarantiordningen.

Med hilsen

Monica Mæland

Vedlegg:

- 1: Vedleggstabell til spm.1: Kommunevis oversikt over vekst i frie inntekter på 3 mrd., 4,5 mrd., 5 mrd. og 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd.
- 2: Vedleggstabell til spm. 2 fra SP_Kprop2019 Tabell 2.
- 3: Vedleggstabell til spm. 2 fra SP_Kprop2019 Tabell 3.

Vedlegg spørsmål 1 fra SP - Kommuneproposisjonen 2019Tabellforklaring:

Kolonne 1: Isolert endring i innbyggertilskudd hvis alle kommuner hadde fått fullt basistilskudd i 2018. Finansiert med likt beløp per innbygger. 1000 kr.

Kolonne 2: Anslått økning i frie inntekter ved økt inntektsramme med 3 mrd. kroner. 1000 kr.

Kolonne 3: Anslått økning i frie inntekter ved økt inntektsramme med 4,5 mrd. kroner. 1000 kr.

Kolonne 4: Anslått økning i frie inntekter ved økt inntektsramme med 5 mrd. kroner. 1000 kr.

Kolonne 5: Anslått økning i frie inntekter ved økt inntektsramme med 5,5 mrd. kroner. 1000 kr.

Kolonne 6: Anslått økning i frie inntekter ved økt inntektsramme med 3 mrd. kroner, og fullt basistilskudd til alle kommuner. 1000 kr. (kol. 1 + kol. 2)

Kolonne 7: Anslått økning i frie inntekter ved økt inntektsramme med 4,5 mrd. kroner, og fullt basistilskudd til alle kommuner. 1000 kr. (kol. 1 + kol. 3)

Kolonne 8: Anslått økning i frie inntekter ved økt inntektsramme med 5 mrd. kroner, og fullt basistilskudd til alle kommuner. 1000 kr. (kol. 1 + kol. 4)

Kolonne 9: Anslått økning i frie inntekter ved økt inntektsramme med 5,5 mrd. kroner, og fullt basistilskudd til alle kommuner. 1000 kr. (kol. 1 + kol. 5)

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
0101 Halden	-1 893	17 583	26 374	29 304	32 235	15 690	24 481	27 411	30 342
0104 Moss	-1 931	18 461	27 692	30 769	33 846	16 531	25 761	28 838	31 915
0105 Sarpsborg	-8 668	31 465	47 198	52 442	57 687	22 797	38 530	43 774	49 018
0106 Fredrikstad	-15 763	45 874	68 811	76 457	84 102	30 111	53 048	60 694	68 340
0111 Hvaler	3 083	2 572	3 858	4 287	4 715	5 655	6 941	7 370	7 799
0118 Aremark	1 327	793	1 189	1 321	1 453	2 119	2 515	2 648	2 780
0119 Marker	2 785	2 021	3 031	3 368	3 705	4 806	5 816	6 153	6 490
0121 Rømskog	-193	386	580	644	708	193	386	451	515
0122 Trøgstad	3 995	3 023	4 535	5 039	5 543	7 019	8 531	9 034	9 538

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
0123 Spydeberg	4 978	3 316	4 974	5 526	6 079	8 294	9 952	10 504	11 057
0124 Askim	2 682	8 956	13 435	14 927	16 420	11 638	16 116	17 609	19 102
0125 Eidsberg	3 364	6 466	9 699	10 777	11 855	9 830	13 063	14 141	15 218
0127 Skiptvet	4 383	2 170	3 255	3 617	3 979	6 554	7 639	8 000	8 362
0128 Rakkestad	3 828	4 646	6 970	7 744	8 519	8 475	10 798	11 573	12 347
0135 Råde	4 328	4 229	6 343	7 048	7 753	8 557	10 671	11 376	12 081
0136 Rygge	2 361	9 111	13 667	15 185	16 704	11 472	16 027	17 546	19 065
0137 Våler	3 865	3 099	4 649	5 166	5 682	6 965	8 514	9 031	9 548
0138 Hobøl	4 374	3 184	4 776	5 307	5 838	7 558	9 150	9 681	10 212
0211 Vestby	1 898	9 906	14 859	16 510	18 161	11 804	16 757	18 408	20 059
0213 Ski	-1 700	17 494	26 241	29 156	32 072	15 793	24 540	27 456	30 371
0214 Ås	1 398	11 378	17 067	18 963	20 859	12 776	18 464	20 361	22 257
0215 Frogn	2 572	8 914	13 371	14 857	16 342	11 486	15 943	17 429	18 915
0216 Nesodden	1 432	10 926	16 389	18 210	20 031	12 358	17 821	19 642	21 463
0217 Oppegård	-466	15 397	23 095	25 661	28 227	14 930	22 629	25 195	27 761
0219 Bærum	-28 006	71 070	106 606	118 451	130 296	43 065	78 600	90 445	102 290
0220 Asker	-10 173	34 515	51 772	57 525	63 277	24 342	41 600	47 352	53 105
0221 Aurskog-Høland	961	9 285	13 928	15 475	17 023	10 246	14 889	16 436	17 984
0226 Sørums	1 509	10 186	15 279	16 976	18 674	11 695	16 788	18 486	20 183
0227 Fet	3 159	6 607	9 911	11 012	12 113	9 766	13 070	14 171	15 272
0228 Rælingen	1 987	10 126	15 189	16 876	18 564	12 113	17 176	18 864	20 551
0229 Enebakk	3 301	6 200	9 301	10 334	11 367	9 501	12 601	13 635	14 668

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
0230 Lørenskog	-3 525	21 907	32 860	36 511	40 162	18 382	29 335	32 986	36 637
0231 Skedsmo	-7 901	30 692	46 038	51 154	56 269	22 791	38 137	43 253	48 368
0233 Nittedal	359	13 338	20 008	22 231	24 454	13 697	20 366	22 589	24 813
0234 Gjerdrum	4 851	3 798	5 697	6 330	6 963	8 649	10 548	11 181	11 814
0235 Ullensaker	-3 142	20 721	31 081	34 534	37 988	17 579	27 939	31 392	34 846
0236 Nes	-89	12 282	18 424	20 471	22 518	12 194	18 335	20 382	22 429
0237 Eidsvoll	-352	13 963	20 944	23 271	25 598	13 611	20 592	22 919	25 246
0238 Nannestad	2 731	7 501	11 251	12 501	13 751	10 232	13 982	15 232	16 482
0239 Hurdal	2 862	1 645	2 467	2 741	3 015	4 507	5 329	5 603	5 878
0301 Oslo	-181 775	381 524	572 286	635 874	699 461	199 750	390 512	454 099	517 686
0402 Kongsvinger	1 072	10 160	15 240	16 933	18 626	11 232	16 311	18 005	19 698
0403 Hamar	-1 529	17 522	26 283	29 203	32 124	15 993	24 754	27 674	30 595
0412 Ringsaker	-3 344	19 347	29 020	32 245	35 469	16 003	25 677	28 901	32 125
0415 Løten	4 214	4 314	6 471	7 190	7 909	8 528	10 685	11 404	12 123
0417 Stange	573	11 696	17 544	19 493	21 443	12 269	18 117	20 067	22 016
0418 Nord-Odal	3 163	2 887	4 331	4 812	5 294	6 050	7 494	7 975	8 456
0419 Sør-Odal	3 149	4 466	6 700	7 444	8 188	7 615	9 848	10 593	11 337
0420 Eidskog	3 522	3 479	5 219	5 799	6 379	7 002	8 741	9 321	9 901
0423 Grue	3 287	2 685	4 028	4 475	4 923	5 972	7 315	7 762	8 210
0425 Åsnes	3 143	4 124	6 185	6 873	7 560	7 267	9 329	10 016	10 703
0426 Våler	3 380	2 085	3 127	3 475	3 822	5 465	6 507	6 855	7 202
0427 Elverum	541	11 966	17 949	19 944	21 938	12 507	18 490	20 485	22 479

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
0428 Trysil	597	3 720	5 580	6 200	6 820	4 317	6 177	6 797	7 417
0429 Åmot	2 192	2 538	3 807	4 230	4 653	4 730	5 999	6 422	6 845
0430 Stor-Elvdal	-712	1 411	2 116	2 351	2 586	699	1 404	1 639	1 874
0432 Rendalen	-527	1 035	1 553	1 725	1 898	508	1 025	1 198	1 370
0434 Engerdal	-364	733	1 100	1 222	1 344	369	735	857	979
0436 Tolga	1 538	880	1 320	1 466	1 613	2 418	2 858	3 005	3 151
0437 Tynset	2 601	3 175	4 763	5 292	5 821	5 776	7 364	7 893	8 422
0438 Alvdal	2 248	1 373	2 060	2 289	2 518	3 621	4 308	4 536	4 765
0439 Folldal	-450	889	1 333	1 481	1 630	439	884	1 032	1 180
0441 Os	1 992	1 097	1 645	1 828	2 011	3 089	3 637	3 820	4 003
0501 Lillehammer	-952	15 827	23 741	26 378	29 016	14 875	22 789	25 426	28 064
0502 Gjøvik	-2 003	17 359	26 038	28 931	31 825	15 356	24 035	26 928	29 821
0511 Dovre	1 527	1 497	2 245	2 495	2 744	3 023	3 772	4 021	4 270
0512 Lesja	-573	1 155	1 732	1 924	2 117	581	1 159	1 351	1 544
0513 Skjåk	457	1 234	1 852	2 057	2 263	1 692	2 309	2 515	2 720
0514 Lom	1 513	1 321	1 981	2 201	2 421	2 834	3 494	3 714	3 934
0515 Vågå	2 648	2 061	3 091	3 435	3 778	4 709	5 739	6 083	6 426
0516 Nord-Fron	3 382	3 245	4 867	5 408	5 949	6 627	8 250	8 791	9 332
0517 Sel	2 534	3 327	4 990	5 544	6 099	5 860	7 523	8 078	8 632
0519 Sør-Fron	4 185	1 782	2 673	2 970	3 267	5 968	6 859	7 156	7 453
0520 Ringebru	3 284	2 523	3 785	4 205	4 626	5 807	7 069	7 490	7 910
0521 Øyer	3 771	2 906	4 359	4 844	5 328	6 677	8 130	8 615	9 099

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
0522 Gausdal	3 320	3 483	5 224	5 805	6 385	6 803	8 544	9 125	9 705
0528 Østre Toten	1 891	8 434	12 651	14 057	15 463	10 326	14 543	15 948	17 354
0529 Vestre Toten	2 810	7 542	11 314	12 571	13 828	10 352	14 123	15 380	16 638
0532 Jevnaker	4 516	3 839	5 759	6 399	7 039	8 355	10 274	10 914	11 554
0533 Lunner	3 046	5 135	7 703	8 559	9 415	8 182	10 749	11 605	12 461
0534 Gran	2 245	7 801	11 701	13 001	14 301	10 046	13 946	15 246	16 547
0536 Søndre Land	2 264	3 201	4 801	5 335	5 868	5 465	7 065	7 599	8 132
0538 Nordre Land	2 914	3 824	5 736	6 373	7 011	6 738	8 650	9 288	9 925
0540 Sør-Aurdal	307	1 707	2 561	2 846	3 130	2 015	2 868	3 153	3 437
0541 Etnedal	1 220	766	1 149	1 277	1 404	1 986	2 369	2 497	2 624
0542 Nord-Aurdal	3 439	3 650	5 475	6 083	6 692	7 089	8 914	9 522	10 130
0543 Vestre Slidre	3 003	1 212	1 818	2 020	2 222	4 215	4 821	5 023	5 225
0544 Øystre Slidre	2 162	1 825	2 737	3 041	3 345	3 986	4 899	5 203	5 507
0545 Vang	-420	907	1 360	1 512	1 663	487	941	1 092	1 243
0602 Drammen	-12 072	38 926	58 389	64 877	71 365	26 854	46 317	52 805	59 293
0604 Kongsberg	-965	15 528	23 292	25 880	28 468	14 563	22 327	24 915	27 503
0605 Ringerike	-2 546	17 156	25 733	28 593	31 452	14 609	23 187	26 046	28 906
0612 Hole	3 870	3 871	5 806	6 452	7 097	7 741	9 677	10 322	10 967
0615 Flå	-304	606	908	1 009	1 110	302	604	705	806
0616 Nes	3 025	1 893	2 839	3 154	3 470	4 917	5 864	6 179	6 495
0617 Gol	3 918	2 587	3 880	4 311	4 742	6 505	7 798	8 229	8 660
0618 Hemsedal	592	1 392	2 088	2 320	2 552	1 984	2 679	2 911	3 143

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
0619 Ål	2 681	2 621	3 931	4 368	4 805	5 302	6 612	7 049	7 485
0620 Hol	2 164	2 561	3 841	4 268	4 694	4 725	6 005	6 432	6 858
0621 Sigdal	1 049	1 976	2 964	3 293	3 623	3 025	4 013	4 343	4 672
0622 Krødsherad	1 487	1 290	1 935	2 150	2 365	2 777	3 422	3 637	3 852
0623 Modum	2 459	7 863	11 795	13 105	14 416	10 322	14 253	15 564	16 874
0624 Øvre Eiker	1 329	10 722	16 083	17 869	19 656	12 050	17 411	19 198	20 985
0625 Nedre Eiker	67	14 116	21 173	23 526	25 879	14 183	21 241	23 593	25 946
0626 Lier	-606	14 718	22 077	24 530	26 983	14 112	21 471	23 924	26 377
0627 Røyken	474	12 719	19 079	21 199	23 319	13 193	19 553	21 673	23 793
0628 Hurum	3 108	5 353	8 030	8 922	9 815	8 461	11 138	12 030	12 922
0631 Flesberg	2 058	1 523	2 284	2 538	2 792	3 581	4 343	4 596	4 850
0632 Rollag	-355	799	1 199	1 332	1 465	445	844	978	1 111
0633 Nore og Uvdal	-715	1 406	2 109	2 343	2 578	691	1 394	1 628	1 862
0701 Horten	-560	15 475	23 213	25 792	28 371	14 916	22 653	25 232	27 812
0704 Tønsberg	-5 638	25 697	38 545	42 828	47 111	20 059	32 907	37 190	41 473
0710 Sandefjord	-10 736	35 472	53 208	59 120	65 032	24 735	42 471	48 383	54 295
0711 Svelvik	4 236	3 780	5 670	6 300	6 930	8 016	9 906	10 536	11 165
0712 Larvik	-6 598	26 513	39 770	44 188	48 607	19 915	33 172	37 591	42 010
0713 Sande	3 552	5 510	8 265	9 183	10 101	9 062	11 817	12 735	13 653
0715 Holmestrand	2 532	8 051	12 077	13 419	14 761	10 583	14 608	15 950	17 292
0716 Re	3 191	5 450	8 176	9 084	9 992	8 641	11 367	12 275	13 183
0729 Færder	-713	15 145	22 717	25 242	27 766	14 432	22 005	24 529	27 053

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
0805 Porsgrunn	-3 141	20 446	30 669	34 076	37 484	17 305	27 527	30 935	34 343
0806 Skien	-8 359	30 880	46 320	51 467	56 614	22 521	37 961	43 108	48 255
0807 Notodden	2 817	7 174	10 761	11 957	13 153	9 991	13 578	14 774	15 970
0811 Siljan	4 175	1 332	1 998	2 220	2 442	5 507	6 173	6 395	6 617
0814 Bamble	2 301	8 035	12 052	13 391	14 730	10 336	14 353	15 692	17 032
0815 Kragerø	3 233	5 952	8 928	9 920	10 911	9 185	12 161	13 153	14 145
0817 Drangedal	-72	2 326	3 488	3 876	4 263	2 254	3 416	3 804	4 192
0819 Nome	3 229	3 744	5 616	6 240	6 864	6 973	8 845	9 469	10 093
0821 Bø	4 651	3 660	5 489	6 099	6 709	8 311	10 141	10 750	11 360
0822 Sauherad	4 035	2 469	3 704	4 116	4 527	6 504	7 739	8 150	8 562
0826 Tinn	1 447	3 317	4 976	5 529	6 082	4 765	6 424	6 977	7 529
0827 Hjartdal	1 406	899	1 349	1 498	1 648	2 305	2 755	2 905	3 054
0828 Seljord	1 835	1 676	2 514	2 794	3 073	3 511	4 349	4 629	4 908
0829 Kviteseid	1 384	1 358	2 037	2 263	2 490	2 742	3 421	3 647	3 873
0830 Nissedal	-423	844	1 265	1 406	1 546	421	843	983	1 124
0831 Fyresdal	-379	748	1 122	1 246	1 371	369	743	867	992
0833 Tokke	-328	1 267	1 900	2 111	2 322	939	1 572	1 784	1 995
0834 Vinje	-1 047	2 101	3 152	3 502	3 852	1 054	2 105	2 455	2 805
0901 Risør	3 932	3 899	5 848	6 498	7 148	7 831	9 780	10 430	11 080
0904 Grimstad	399	13 039	19 559	21 732	23 905	13 439	19 958	22 131	24 305
0906 Arendal	-5 893	25 292	37 937	42 153	46 368	19 398	32 044	36 259	40 475
0911 Gjerstad	3 046	1 398	2 096	2 329	2 562	4 443	5 142	5 375	5 608

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
0912 Vegårshei	2 335	1 182	1 773	1 970	2 168	3 517	4 108	4 306	4 503
0914 Tvedestrand	3 550	3 448	5 172	5 746	6 321	6 998	8 722	9 297	9 871
0919 Froland	3 754	3 280	4 920	5 467	6 013	7 034	8 674	9 221	9 767
0926 Lillesand	3 435	6 158	9 238	10 264	11 291	9 594	12 673	13 700	14 726
0928 Birkenes	3 433	2 938	4 408	4 897	5 387	6 371	7 840	8 330	8 820
0929 Åmli	-525	1 045	1 568	1 742	1 916	520	1 043	1 217	1 391
0935 Iveland	2 261	753	1 130	1 256	1 381	3 014	3 391	3 516	3 642
0937 Evje og Hornnes	2 973	2 054	3 080	3 423	3 765	5 027	6 053	6 396	6 738
0938 Bygland	-341	684	1 026	1 140	1 254	343	685	799	913
0940 Valle	-349	694	1 041	1 157	1 272	345	691	807	923
0941 Bykle	-272	543	814	905	995	271	542	633	723
1001 Kristiansand	-18 313	51 801	77 702	86 336	94 969	33 488	59 389	68 022	76 656
1002 Mandal	2 260	8 871	13 306	14 785	16 263	11 131	15 566	17 045	18 523
1003 Farsund	3 419	5 510	8 265	9 183	10 101	8 929	11 683	12 602	13 520
1004 Flekkefjord	3 327	5 136	7 704	8 560	9 416	8 463	11 031	11 887	12 743
1014 Vennesla	2 222	8 232	12 349	13 721	15 093	10 455	14 571	15 943	17 315
1017 Songdalen	3 978	3 771	5 656	6 284	6 913	7 749	9 634	10 263	10 891
1018 Søgne	3 493	6 425	9 638	10 709	11 780	9 918	13 131	14 202	15 273
1021 Marnardal	2 543	1 307	1 961	2 179	2 397	3 851	4 504	4 722	4 940
1026 Åseral	-265	534	801	890	979	269	536	625	714
1027 Audnedal	1 702	1 012	1 518	1 686	1 855	2 714	3 220	3 388	3 557
1029 Lindesnes	3 173	2 797	4 196	4 662	5 129	5 971	7 370	7 836	8 302

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
1032 Lyngdal	3 410	4 856	7 283	8 093	8 902	8 265	10 693	11 502	12 312
1034 Hægebostad	1 315	962	1 444	1 604	1 765	2 277	2 758	2 919	3 079
1037 Kvinesdal	2 811	3 413	5 119	5 688	6 256	6 224	7 930	8 499	9 068
1046 Sirdal	-518	1 044	1 565	1 739	1 913	525	1 047	1 221	1 395
1101 Eigersund	2 335	8 440	12 660	14 066	15 473	10 775	14 995	16 402	17 808
1102 Sandnes	-14 370	43 240	64 860	72 067	79 274	28 870	50 491	57 697	64 904
1103 Stavanger	-30 268	75 425	113 137	125 708	138 278	45 157	82 869	95 440	108 011
1106 Haugesund	-3 303	21 055	31 583	35 092	38 601	17 753	28 280	31 790	35 299
1111 Sokndal	2 650	1 887	2 831	3 145	3 460	4 537	5 481	5 795	6 110
1112 Lund	2 333	1 834	2 751	3 056	3 362	4 167	5 084	5 389	5 695
1114 Bjerkreim	2 233	1 601	2 401	2 668	2 935	3 834	4 634	4 901	5 168
1119 Hå	1 249	10 629	15 943	17 715	19 486	11 878	17 192	18 964	20 735
1120 Klepp	1 610	10 887	16 330	18 144	19 959	12 497	17 940	19 755	21 569
1121 Time	1 666	10 593	15 890	17 655	19 421	12 259	17 555	19 321	21 086
1122 Gjesdal	2 888	6 722	10 083	11 204	12 324	9 611	12 972	14 092	15 212
1124 Sola	-526	14 879	22 319	24 799	27 279	14 353	21 793	24 273	26 752
1127 Randaberg	3 884	6 216	9 324	10 360	11 395	10 099	13 207	14 243	15 279
1129 Forsand	2 125	706	1 059	1 176	1 294	2 830	3 183	3 301	3 419
1130 Strand	2 925	7 160	10 739	11 933	13 126	10 085	13 665	14 858	16 051
1133 Hjelmeland	-768	1 543	2 314	2 571	2 828	774	1 545	1 803	2 060
1134 Suldal	-1 098	2 180	3 271	3 634	3 998	1 083	2 173	2 536	2 900
1135 Sauda	3 978	2 642	3 962	4 403	4 843	6 619	7 940	8 380	8 821

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
1141 Finnøy	634	1 811	2 717	3 019	3 320	2 445	3 351	3 652	3 954
1142 Rennesøy	3 196	2 747	4 120	4 578	5 036	5 943	7 316	7 774	8 232
1144 Kvitsøy	-155	307	461	512	563	152	306	357	408
1145 Bokn	1 306	478	717	797	877	1 784	2 023	2 103	2 182
1146 Tysvær	2 046	6 245	9 367	10 408	11 448	8 290	11 413	12 453	13 494
1149 Karmøy	-5 176	23 931	35 896	39 885	43 873	18 754	30 720	34 708	38 697
1151 Utsira	-57	118	177	196	216	60	119	139	159
1160 Vindafjord	1 539	4 981	7 472	8 302	9 132	6 520	9 011	9 841	10 671
1201 Bergen	-71 765	158 504	237 756	264 173	290 590	86 739	165 990	192 408	218 825
1211 Etne	2 310	2 313	3 470	3 855	4 241	4 623	5 779	6 165	6 550
1216 Sveio	2 868	3 241	4 861	5 402	5 942	6 108	7 729	8 269	8 809
1219 Bømlo	1 656	6 743	10 114	11 238	12 361	8 399	11 770	12 894	14 018
1221 Stord	1 537	10 639	15 958	17 732	19 505	12 176	17 495	19 268	21 042
1222 Fitjar	3 270	1 809	2 714	3 016	3 317	5 079	5 984	6 285	6 587
1223 Tysnes	-119	1 619	2 428	2 698	2 967	1 499	2 308	2 578	2 848
1224 Kvinnherad	856	7 467	11 200	12 444	13 689	8 323	12 056	13 300	14 545
1227 Jondal	-312	621	931	1 035	1 138	308	619	722	826
1228 Odda	3 643	3 872	5 808	6 453	7 099	7 515	9 451	10 096	10 742
1231 Ullensvang	-262	1 905	2 858	3 175	3 493	1 644	2 596	2 914	3 231
1232 Eidfjord	-265	527	791	879	967	262	526	614	701
1233 Ulvik	-318	633	949	1 055	1 160	315	631	737	842
1234 Granvin	1 801	527	791	879	967	2 328	2 592	2 680	2 768

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
1235 Voss	1 712	8 258	12 387	13 763	15 140	9 970	14 099	15 476	16 852
1238 Kvam	2 535	4 790	7 185	7 983	8 781	7 325	9 720	10 518	11 317
1241 Fusa	778	2 221	3 331	3 701	4 071	2 998	4 109	4 479	4 849
1242 Samnanger	2 695	1 395	2 093	2 326	2 558	4 091	4 788	5 021	5 253
1243 Os	700	11 655	17 482	19 425	21 367	12 355	18 183	20 125	22 067
1244 Austevoll	1 001	2 940	4 409	4 899	5 389	3 940	5 410	5 900	6 390
1245 Sund	3 372	4 014	6 021	6 689	7 358	7 386	9 393	10 062	10 731
1246 Fjell	-698	14 573	21 860	24 289	26 718	13 875	21 162	23 591	26 019
1247 Askøy	-1 714	16 469	24 703	27 448	30 193	14 755	22 990	25 734	28 479
1251 Vaksdal	1 386	2 338	3 507	3 897	4 286	3 724	4 893	5 282	5 672
1252 Modalen	-110	215	323	359	395	106	213	249	285
1253 Osterøy	2 531	4 603	6 904	7 671	8 439	7 134	9 436	10 203	10 970
1256 Meland	3 820	4 577	6 865	7 628	8 391	8 397	10 685	11 448	12 211
1259 Øygarden	3 436	2 763	4 144	4 605	5 065	6 199	7 580	8 041	8 501
1260 Radøy	3 671	2 906	4 358	4 843	5 327	6 576	8 029	8 513	8 997
1263 Lindås	885	8 945	13 417	14 908	16 398	9 830	14 302	15 793	17 284
1264 Austrheim	3 632	1 644	2 466	2 740	3 014	5 276	6 098	6 372	6 646
1265 Fedje	-162	318	477	530	583	156	315	368	421
1266 Masfjorden	-489	980	1 470	1 633	1 797	491	982	1 145	1 308
1401 Flora	2 518	6 791	10 187	11 319	12 451	9 310	12 705	13 837	14 969
1411 Gulen	-666	1 328	1 993	2 214	2 436	663	1 327	1 549	1 770
1412 Solund	-228	457	686	762	838	229	458	534	610

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
1413 Hyllestad	-398	781	1 171	1 301	1 431	382	773	903	1 033
1416 Høyanger	-916	2 353	3 530	3 922	4 314	1 437	2 614	3 006	3 398
1417 Vik	-763	1 515	2 272	2 525	2 777	752	1 510	1 762	2 015
1418 Balestrand	-362	715	1 072	1 192	1 311	352	710	829	948
1419 Leikanger	2 653	1 328	1 993	2 214	2 436	3 982	4 646	4 867	5 089
1420 Sogndal	3 584	4 565	6 848	7 609	8 370	8 149	10 432	11 193	11 954
1421 Aurland	-507	1 007	1 511	1 679	1 847	501	1 004	1 172	1 340
1422 Lærdal	-610	1 220	1 830	2 033	2 236	609	1 219	1 422	1 626
1424 Årdal	3 459	2 989	4 484	4 982	5 481	6 449	7 943	8 442	8 940
1426 Luster	732	2 959	4 438	4 931	5 425	3 691	5 171	5 664	6 157
1428 Askvoll	-866	1 729	2 593	2 882	3 170	863	1 728	2 016	2 304
1429 Fjaler	659	1 612	2 418	2 687	2 956	2 272	3 078	3 347	3 615
1430 Gaular	1 660	1 703	2 554	2 838	3 122	3 362	4 214	4 498	4 782
1431 Jølster	1 653	1 724	2 586	2 873	3 160	3 377	4 239	4 526	4 813
1432 Førde	2 782	7 415	11 122	12 358	13 594	10 197	13 905	15 141	16 376
1433 Naustdal	2 679	1 600	2 401	2 667	2 934	4 280	5 080	5 346	5 613
1438 Bremanger	-1 079	2 134	3 201	3 557	3 912	1 055	2 122	2 477	2 833
1439 Vågsøy	3 676	3 400	5 099	5 666	6 233	7 076	8 776	9 342	9 909
1441 Selje	-640	1 562	2 343	2 603	2 863	922	1 703	1 963	2 223
1443 Eid	3 377	3 488	5 232	5 813	6 395	6 865	8 609	9 191	9 772
1444 Hornindal	1 463	666	998	1 109	1 220	2 129	2 462	2 573	2 684
1445 Gloppen	2 045	3 328	4 991	5 546	6 101	5 372	7 036	7 591	8 145

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
1449 Stryn	1 245	4 076	6 114	6 793	7 473	5 321	7 359	8 038	8 717
1502 Molde	-1 098	15 239	22 859	25 398	27 938	14 141	21 760	24 300	26 840
1504 Ålesund	-6 369	26 915	40 372	44 858	49 344	20 546	34 003	38 489	42 975
1505 Kristiansund	6	13 766	20 649	22 943	25 238	13 773	20 656	22 950	25 244
1511 Vanylven	351	1 805	2 708	3 009	3 310	2 156	3 059	3 360	3 661
1514 Sande	1 096	1 429	2 143	2 381	2 619	2 525	3 239	3 477	3 715
1515 Herøy	3 347	5 079	7 618	8 465	9 311	8 426	10 965	11 812	12 658
1516 Ulstein	4 233	4 846	7 270	8 077	8 885	9 079	11 503	12 310	13 118
1517 Hareid	4 879	2 918	4 376	4 863	5 349	7 797	9 256	9 742	10 228
1519 Volda	3 379	5 205	7 808	8 675	9 543	8 584	11 187	12 054	12 922
1520 Ørsta	2 743	6 125	9 188	10 208	11 229	8 868	11 931	12 952	13 973
1523 Ørskog	4 413	1 284	1 926	2 140	2 354	5 697	6 339	6 553	6 767
1524 Norddal	-477	946	1 419	1 577	1 734	469	942	1 100	1 257
1525 Stranda	1 763	2 599	3 898	4 331	4 764	4 362	5 661	6 094	6 527
1526 Stordal	1 398	551	826	918	1 010	1 948	2 224	2 315	2 407
1528 Sykkylven	3 975	4 359	6 539	7 265	7 992	8 334	10 514	11 240	11 967
1529 Skodje	4 362	2 651	3 977	4 419	4 861	7 013	8 339	8 781	9 222
1531 Sula	4 137	5 173	7 759	8 621	9 483	9 310	11 896	12 758	13 620
1532 Giske	3 597	4 697	7 046	7 829	8 612	8 295	10 644	11 427	12 209
1534 Haram	984	5 294	7 941	8 823	9 706	6 278	8 925	9 807	10 690
1535 Vestnes	2 570	3 716	5 574	6 193	6 812	6 285	8 143	8 763	9 382
1539 Rauma	1 820	4 253	6 379	7 088	7 797	6 073	8 199	8 908	9 617

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
1543 Nesset	375	1 669	2 503	2 782	3 060	2 044	2 878	3 156	3 434
1545 Midsund	317	1 161	1 741	1 935	2 128	1 478	2 058	2 251	2 445
1546 Sandøy	-354	715	1 073	1 192	1 312	362	720	839	958
1547 Aukra	2 752	2 015	3 023	3 358	3 694	4 767	5 775	6 110	6 446
1548 Fræna	2 099	5 538	8 306	9 229	10 152	7 636	10 405	11 328	12 251
1551 Eide	3 487	1 949	2 923	3 248	3 573	5 436	6 410	6 735	7 060
1554 Averøy	2 607	3 319	4 979	5 532	6 085	5 926	7 586	8 139	8 692
1557 Gjemnes	1 577	1 486	2 229	2 477	2 724	3 063	3 806	4 053	4 301
1560 Tingvoll	-390	1 744	2 616	2 906	3 197	1 354	2 226	2 516	2 807
1563 Sunndal	3 502	4 033	6 049	6 722	7 394	7 535	9 551	10 223	10 895
1566 Surnadal	2 404	3 387	5 080	5 644	6 209	5 790	7 483	8 048	8 612
1567 Rindal	1 192	1 155	1 733	1 925	2 118	2 347	2 925	3 118	3 310
1571 Halså	-448	890	1 335	1 483	1 632	442	887	1 035	1 184
1573 Smøla	-614	1 230	1 846	2 051	2 256	616	1 231	1 436	1 641
1576 Aure	-1 017	2 035	3 053	3 392	3 732	1 018	2 036	2 375	2 715
5001 Trondheim	-46 790	109 619	164 429	182 699	200 969	62 829	117 639	135 909	154 179
5004 Steinkjer	-178	12 518	18 776	20 863	22 949	12 340	18 599	20 685	22 771
5005 Namsos	2 596	7 409	11 113	12 348	13 583	10 005	13 709	14 944	16 179
5011 Hemne	2 073	2 393	3 590	3 989	4 388	4 467	5 664	6 063	6 462
5012 Snillfjord	-278	559	839	932	1 025	281	561	654	747
5013 Hitra	-343	2 633	3 950	4 389	4 827	2 290	3 606	4 045	4 484
5014 Frøya	981	2 811	4 217	4 685	5 154	3 792	5 197	5 666	6 134

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
5015 Ørland	4 012	3 031	4 547	5 052	5 558	7 044	8 559	9 065	9 570
5016 Agdenes	-483	954	1 431	1 590	1 749	471	948	1 107	1 266
5017 Bjugn	2 887	2 755	4 133	4 592	5 052	5 643	7 021	7 480	7 939
5018 Åfjord	-923	1 856	2 785	3 094	3 403	934	1 862	2 171	2 481
5019 Roan	-270	540	810	900	990	270	540	630	720
5020 Osen	-274	548	822	913	1 004	274	548	639	730
5021 Oppdal	4 135	3 949	5 923	6 581	7 239	8 083	10 058	10 716	11 374
5022 Rennebu	525	1 439	2 159	2 399	2 639	1 964	2 684	2 924	3 164
5023 Meldal	3 188	2 226	3 340	3 711	4 082	5 415	6 528	6 899	7 270
5024 Orkdal	2 999	6 760	10 140	11 267	12 394	9 759	13 139	14 266	15 392
5025 Røros	3 278	3 208	4 812	5 347	5 882	6 486	8 090	8 625	9 159
5026 Holtålen	-578	1 149	1 723	1 915	2 106	570	1 145	1 336	1 528
5027 Midtre Gauldal	1 504	3 526	5 290	5 877	6 465	5 030	6 794	7 381	7 969
5028 Melhus	1 313	9 304	13 956	15 507	17 058	10 618	15 270	16 820	18 371
5029 Skaun	3 468	4 612	6 919	7 687	8 456	8 080	10 386	11 155	11 924
5030 Klæbu	4 227	3 452	5 178	5 754	6 329	7 679	9 405	9 981	10 556
5031 Malvik	2 827	7 907	11 861	13 179	14 497	10 734	14 688	16 006	17 324
5032 Selbu	2 009	2 319	3 478	3 865	4 251	4 327	5 487	5 873	6 260
5033 Tydal	-238	472	709	787	866	234	471	549	628
5034 Meråker	-703	1 399	2 098	2 331	2 564	696	1 395	1 629	1 862
5035 Stjørdal	-306	13 576	20 364	22 626	24 889	13 270	20 057	22 320	24 583
5036 Frosta	2 842	1 482	2 223	2 470	2 717	4 324	5 065	5 312	5 559

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
5037 Levanger	546	11 395	17 093	18 992	20 891	11 941	17 639	19 538	21 438
5038 Verdal	2 053	8 465	12 698	14 109	15 520	10 518	14 751	16 162	17 573
5039 Verran	1 839	1 401	2 101	2 335	2 568	3 240	3 940	4 174	4 407
5040 Namdalseid	575	898	1 347	1 497	1 646	1 473	1 922	2 072	2 221
5041 Snåsa	-426	1 186	1 779	1 977	2 175	760	1 353	1 551	1 748
5042 Lierne	-387	781	1 172	1 302	1 432	395	785	916	1 046
5043 Røyrvik	-133	269	403	448	492	136	270	315	360
5044 Namsskogan	-252	511	766	852	937	259	514	599	684
5045 Grong	1 543	1 360	2 039	2 266	2 493	2 902	3 582	3 809	4 035
5046 Høylandet	-359	718	1 077	1 197	1 317	360	719	839	958
5047 Overhalla	3 002	2 178	3 267	3 630	3 993	5 180	6 269	6 632	6 995
5048 Fosnes	-176	350	525	584	642	174	349	407	465
5049 Flatanger	-310	626	939	1 043	1 148	316	629	733	837
5050 Vikna	3 400	2 545	3 817	4 241	4 665	5 945	7 217	7 642	8 066
5051 Nærøy	592	2 899	4 348	4 831	5 314	3 491	4 940	5 423	5 906
5052 Leka	-166	330	495	550	604	164	329	384	439
5053 Inderøy	2 929	3 844	5 766	6 406	7 047	6 773	8 695	9 336	9 976
5054 Indre Fosen	97	5 716	8 574	9 527	10 479	5 813	8 671	9 624	10 577
1804 Bodø	-7 620	29 208	43 812	48 680	53 548	21 588	36 192	41 060	45 928
1805 Narvik	918	10 559	15 838	17 598	19 357	11 477	16 756	18 516	20 276
1811 Bindal	-417	842	1 263	1 403	1 543	425	845	986	1 126
1812 Sømna	540	1 144	1 717	1 907	2 098	1 685	2 257	2 448	2 638

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
1813 Brønnøy	3 259	4 503	6 754	7 504	8 255	7 761	10 013	10 763	11 514
1815 Vega	-347	692	1 038	1 153	1 268	345	691	806	921
1816 Vevelstad	-146	287	430	478	526	140	284	331	379
1818 Herøy	-505	1 014	1 521	1 690	1 859	509	1 016	1 185	1 354
1820 Alstahaug	3 935	4 220	6 331	7 034	7 738	8 155	10 266	10 969	11 672
1822 Leirfjord	1 762	1 307	1 960	2 178	2 396	3 069	3 722	3 940	4 158
1824 Vefsn	2 404	7 618	11 428	12 697	13 967	10 022	13 832	15 101	16 371
1825 Grane	-413	829	1 243	1 381	1 519	416	830	969	1 107
1826 Hattfjelldal	-401	799	1 199	1 332	1 465	398	798	931	1 064
1827 Dønna	-398	795	1 192	1 325	1 457	397	794	927	1 059
1828 Nesna	-518	1 023	1 534	1 704	1 875	505	1 016	1 186	1 357
1832 Hemnes	113	2 551	3 826	4 252	4 677	2 664	3 939	4 364	4 789
1833 Rana	-1 126	14 859	22 289	24 766	27 242	13 734	21 163	23 640	26 116
1834 Lurøy	-545	1 088	1 632	1 813	1 994	542	1 086	1 267	1 449
1835 Træna	-127	257	386	429	472	130	259	301	344
1836 Rødøy	-355	708	1 061	1 179	1 297	352	706	824	942
1837 Meløy	-900	3 595	5 393	5 992	6 591	2 695	4 492	5 092	5 691
1838 Gildeskål	-575	1 132	1 698	1 886	2 075	557	1 123	1 312	1 501
1839 Beiarn	-292	583	874	972	1 069	291	583	680	777
1840 Saltdal	2 425	2 657	3 986	4 429	4 872	5 082	6 411	6 854	7 297
1841 Fauske	3 033	5 538	8 306	9 229	10 152	8 571	11 339	12 262	13 185
1845 Sørfold	-266	1 121	1 682	1 869	2 055	855	1 415	1 602	1 789

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
1848 Steigen	-721	1 436	2 153	2 393	2 632	715	1 432	1 672	1 911
1849 Hamarøy	-513	1 020	1 530	1 700	1 871	507	1 017	1 187	1 357
1850 Tysfjord	-552	1 106	1 660	1 844	2 028	555	1 108	1 292	1 477
1851 Lødingen	-600	1 191	1 786	1 985	2 183	591	1 186	1 385	1 583
1852 Tjeldsund	-184	713	1 070	1 189	1 308	529	886	1 004	1 123
1853 Evenes	809	786	1 179	1 310	1 441	1 594	1 987	2 118	2 249
1854 Ballangen	-395	1 429	2 143	2 381	2 619	1 033	1 748	1 986	2 224
1856 Røst	-149	293	439	488	537	144	290	339	388
1857 Værøy	-211	423	634	704	775	211	422	493	563
1859 Flakstad	789	737	1 106	1 228	1 351	1 526	1 894	2 017	2 140
1860 Vestvågøy	2 315	6 456	9 685	10 761	11 837	8 771	11 999	13 076	14 152
1865 Vågan	2 295	5 445	8 167	9 074	9 982	7 740	10 462	11 369	12 277
1866 Hadsel	2 065	4 556	6 834	7 593	8 352	6 621	8 899	9 658	10 417
1867 Bø	-742	1 486	2 229	2 477	2 724	744	1 487	1 734	1 982
1868 Øksnes	1 798	2 573	3 859	4 288	4 716	4 370	5 656	6 085	6 514
1870 Sortland	3 063	5 892	8 838	9 820	10 802	8 955	11 902	12 884	13 866
1871 Andøy	-1 389	2 777	4 166	4 628	5 091	1 388	2 776	3 239	3 702
1874 Moskenes	-305	605	908	1 008	1 109	300	602	703	804
1902 Tromsø	-14 684	42 849	64 274	71 416	78 557	28 165	49 590	56 732	63 873
1903 Harstad	-493	14 061	21 091	23 434	25 778	13 568	20 598	22 942	25 285
1911 Kvæfjord	2 231	1 659	2 488	2 765	3 041	3 889	4 719	4 995	5 272
1913 Skånland	1 065	1 696	2 544	2 827	3 110	2 762	3 610	3 892	4 175

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
1917 lbestad	-396	782	1 173	1 303	1 433	386	777	907	1 037
1919 Gratangen	-318	633	949	1 055	1 160	315	632	737	843
1920 Lavangen	56	601	902	1 002	1 102	657	957	1 057	1 158
1922 Bardu	2 141	2 254	3 381	3 757	4 133	4 395	5 522	5 898	6 274
1923 Salangen	1 151	1 261	1 892	2 102	2 312	2 412	3 042	3 252	3 463
1924 Målselv	834	3 851	5 777	6 419	7 060	4 685	6 610	7 252	7 894
1925 Sørreisa	3 487	1 979	2 969	3 299	3 629	5 467	6 456	6 786	7 116
1926 Dyrøy	-47	660	990	1 100	1 210	613	943	1 053	1 163
1927 Tranøy	-439	870	1 305	1 450	1 595	431	866	1 011	1 156
1928 Torsken	-262	534	801	890	979	272	540	629	718
1929 Berg	-257	511	766	852	937	254	510	595	680
1931 Lenvik	1 235	6 596	9 895	10 994	12 093	7 831	11 130	12 229	13 328
1933 Balsfjord	-571	3 202	4 804	5 337	5 871	2 631	4 233	4 766	5 300
1936 Karlsøy	-644	1 282	1 923	2 137	2 350	638	1 279	1 493	1 707
1938 Lyngen	-812	1 630	2 445	2 716	2 988	818	1 633	1 905	2 176
1939 Storfjord	-528	1 051	1 577	1 752	1 928	524	1 049	1 225	1 400
1940 Kåfjord	-604	1 208	1 812	2 013	2 214	604	1 208	1 409	1 610
1941 Skjervøy	-817	1 657	2 486	2 762	3 038	840	1 668	1 945	2 221
1942 Nordreisa	768	2 801	4 201	4 668	5 135	3 569	4 969	5 436	5 903
1943 Kvænangen	-349	693	1 040	1 156	1 271	344	691	806	922
2002 Vardø	-596	1 195	1 793	1 992	2 191	599	1 197	1 396	1 595
2003 Vadsø	4 567	3 418	5 127	5 696	6 266	7 984	9 693	10 263	10 832

Kommune	Fordelings- virkning av å gjeninnføre fullt basis til alle kommuner (2018)	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 3 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,5 mrd.	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 3 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 4,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd	Endring i frie inntekter ved økt inntekts- ramme med 5,5 mrd. kroner, uten modellen for gradert basistilskudd
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(1 000 kr) kol. 4	(1 000 kr) kol. 5	(1 000 kr) kol. 6	(1 000 kr) kol. 7	(1 000 kr) kol. 8	(1 000 kr) kol. 9
2004 Hammerfest	3 847	5 967	8 951	9 945	10 940	9 814	12 797	13 792	14 786
2011 Kautokeino	-831	1 669	2 503	2 782	3 060	838	1 673	1 951	2 229
2012 Alta	219	11 690	17 535	19 483	21 431	11 909	17 754	19 702	21 651
2014 Loppa	-267	533	800	888	977	266	532	621	710
2015 Hasvik	-291	579	868	965	1 061	288	577	674	770
2017 Kvalsund	-290	582	873	970	1 067	292	583	680	777
2018 Måsøy	-346	697	1 046	1 162	1 279	351	700	816	932
2019 Nordkapp	-925	1 835	2 752	3 058	3 364	910	1 827	2 133	2 439
2020 Porsanger	-1 122	2 246	3 368	3 743	4 117	1 124	2 247	2 621	2 995
2021 Karasjok	-764	1 530	2 295	2 550	2 805	766	1 531	1 786	2 041
2022 Lebesby	-382	764	1 146	1 274	1 401	383	765	892	1 019
2023 Gamvik	-326	653	980	1 089	1 197	327	654	763	871
2024 Berlevåg	-279	557	835	928	1 021	278	556	649	742
2025 Tana	-830	1 655	2 483	2 759	3 035	825	1 653	1 928	2 204
2027 Nesseby	-267	535	802	891	980	268	535	624	713
2028 Båtsfjord	-643	1 282	1 923	2 137	2 350	639	1 280	1 493	1 707
2030 Sør-Varanger	1 980	5 762	8 643	9 603	10 564	7 742	10 623	11 583	12 544
Hele landet	0	3 000 000	4 500 000	5 000 000	5 500 000	3 000 000	4 500 000	5 000 000	5 500 000

Vedlegg Spørsmål 2 fra SP

Tabell 2. Omfordeling i utgiftsutjevningen. Isolert effekt ved overgang fra kasse- til konserntall. Basert på 2018-budsjettet. Fylkeskommuner.

Fylke	Differanse 2018	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
01 Østfold	33	9 698
02 Akershus	44	26 941
03 Oslo	63	42 159
04 Hedmark	-13	-2 643
05 Oppland	-17	-3 141
06 Buskerud	30	8 499
07 Vestfold	23	5 639
08 Telemark	9	1 530
09 Aust-Agder	-18	-2 114
10 Vest-Agder	-8	-1 455
11 Rogaland	7	3 335
12 Hordaland	-5	-2 442
14 Sogn og Fjordane	-125	-13 810
15 Møre og Romsdal	-60	-15 908
50 Trøndelag	-18	-8 050
18 Nordland	-109	-26 455
19 Troms	-72	-11 982
20 Finnmark	-129	-9 801
Hele landet	0	0

Vedlegg Spørsmål 2 fra SP

Tabell 3. Omfordeling i utgiftsutjevningen. Isolert effekt ved overgang fra kasse- til konserntall. Basert på 2018-budsjettet. Kommuner.

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
0101 Halden	-2	-67
0104 Moss	-2	-59
0105 Sarpsborg	-8	-429
0106 Fredrikstad	13	1 064
0111 Hvaler	16	71
0118 Aremark	-113	-160
0119 Marker	-37	-131
0121 Rømskog	-281	-192
0122 Trøgstad	-36	-194
0123 Spydeberg	-13	-77
0124 Askim	-5	-74
0125 Eidsberg	-18	-209
0127 Skiptvet	-40	-153
0128 Rakkestad	-52	-426
0135 Råde	0	0
0136 Rygge	24	374
0137 Våler	15	80
0138 Hobøl	25	139
0211 Vestby	16	276
0213 Ski	7	229
0214 Ås	36	711
0215 Frogn	31	493
0216 Nesodden	19	363
0217 Oppegård	14	369
0219 Bærum	-5	-599
0220 Asker	0	2
0221 Aurskog-Høland	17	274
0226 Sørum	1	24
0227 Fet	31	363
0228 Rælingen	27	484
0229 Enebakk	17	191
0230 Lørenskog	47	1 783
0231 Skedsmo	24	1 283
0233 Nittedal	15	356

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
0234 Gjerdrum	17	113
0235 Ullensaker	24	864
0236 Nes	21	461
0237 Eidsvoll	15	365
0238 Nannestad	19	248
0239 Hurdal	-33	-96
0301 Oslo	43	28 944
0402 Kongsvinger	-19	-332
0403 Hamar	4	108
0412 Ringsaker	8	274
0415 Løten	-7	-52
0417 Stange	-3	-67
0418 Nord-Odal	-54	-278
0419 Sør-Odal	11	84
0420 Eidskog	-69	-424
0423 Grue	-71	-336
0425 Åsnes	-71	-523
0426 Våler	-58	-217
0427 Elverum	-4	-85
0428 Trysil	-70	-462
0429 Åmot	-53	-235
0430 Stor-Elvdal	-128	-323
0432 Rendalen	-164	-306
0434 Engerdal	-235	-302
0436 Tolga	-145	-231
0437 Tynset	-74	-417
0438 Alvdal	-104	-254
0439 Folldal	-155	-246
0441 Os	-108	-211
0501 Lillehammer	8	224
0502 Gjøvik	10	317
0511 Dovre	-86	-229
0512 Lesja	-138	-279
0513 Skjåk	-70	-153
0514 Lom	-70	-166
0515 Vågå	-71	-259
0516 Nord-Fron	-40	-230
0517 Sel	-54	-318
0519 Sør-Fron	-59	-186
0520 Ringeby	-43	-193
0521 Øyer	-18	-94
0522 Gausdal	-21	-127
0528 Østre Toten	-14	-205

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
0529 Vestre Toten	9	121
0532 Jevnaker	7	47
0533 Lunner	1	13
0534 Gran	-22	-303
0536 Søndre Land	-38	-216
0538 Nordre Land	-41	-276
0540 Sør-Aurdal	-140	-423
0541 Etnedal	-218	-294
0542 Nord-Aurdal	-16	-105
0543 Vestre Slidre	-72	-154
0544 Øystre Slidre	-53	-173
0545 Vang	-158	-255
0602 Drammen	1	86
0604 Kongsberg	16	434
0605 Ringerike	13	382
0612 Hole	-1	-10
0615 Flå	-199	-213
0616 Nes	-66	-220
0617 Gol	-65	-299
0618 Hemsedal	-49	-121
0619 Ål	-71	-329
0620 Hol	1	3
0621 Sigdal	-82	-285
0622 Krødsherad	-88	-201
0623 Modum	-4	-53
0624 Øvre Eiker	9	177
0625 Nedre Eiker	11	285
0626 Lier	8	209
0627 Røyken	25	552
0628 Hurum	-1	-6
0631 Flesberg	-72	-195
0632 Rollag	-166	-234
0633 Nore og Uvdal	-123	-312
0701 Horten	1	21
0704 Tønsberg	10	459
0710 Sandefjord	4	276
0711 Svelvik	22	150
0712 Larvik	1	49
0713 Sande	6	57
0715 Holmestrand	15	206
0716 Re	-3	-30
0729 Færder	7	179
0805 Porsgrunn	12	449

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
0806 Skien	4	202
0807 Notodden	-39	-494
0811 Siljan	-13	-32
0814 Bamble	20	282
0815 Kragerø	-24	-258
0817 Drangedal	-97	-403
0819 Nome	-40	-265
0821 Bø	-15	-95
0822 Sauherad	-24	-105
0826 Tinn	-43	-254
0827 Hjartdal	-157	-249
0828 Seljord	-87	-260
0829 Kviteseid	-82	-200
0830 Nissedal	-157	-234
0831 Fyresdal	-194	-260
0833 Tokke	-106	-236
0834 Vinje	-85	-314
0901 Risør	-30	-205
0904 Grimstad	3	74
0906 Arendal	0	8
0911 Gjerstad	-76	-188
0912 Vegårshei	-124	-259
0914 Tvedestrand	-52	-314
0919 Froland	-19	-108
0926 Lillesand	-11	-124
0928 Birkenes	-42	-217
0929 Åmli	-220	-409
0935 Iveland	-155	-207
0937 Evje og Hornnes	-71	-258
0938 Bygland	-199	-240
0940 Valle	-163	-201
0941 Bykle	-146	-140
1001 Kristiansand	7	649
1002 Mandal	-18	-281
1003 Farsund	-9	-85
1004 Flekkefjord	-57	-517
1014 Vennesla	-12	-178
1017 Songdalen	-33	-216
1018 Søgne	7	82
1021 Marnardal	-115	-268
1026 Åseral	-250	-235
1027 Audnedal	-106	-187
1029 Lindesnes	-64	-320

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
1032 Lyngdal	-55	-473
1034 Hægebostad	-145	-247
1037 Kvinesdal	-70	-417
1046 Sirdal	-141	-259
1101 Eigersund	-7	-111
1102 Sandnes	17	1 281
1103 Stavanger	31	4 160
1106 Haugesund	9	346
1111 Sokndal	-92	-308
1112 Lund	-58	-188
1114 Bjerkreim	-59	-168
1119 Hå	1	10
1120 Klepp	17	323
1121 Time	11	211
1122 Gjesdal	0	-1
1124 Sola	18	479
1127 Randaberg	12	130
1129 Forsand	-234	-290
1130 Strand	-25	-318
1133 Hjelmeland	-139	-378
1134 Suldal	-108	-418
1135 Sauda	-66	-310
1141 Finnøy	-70	-227
1142 Rennesøy	-21	-105
1144 Kvitsøy	-311	-171
1145 Bokn	-205	-177
1146 Tysvær	-27	-302
1149 Karmøy	6	272
1151 Utsira	-951	-193
1160 Vindafjord	-21	-187
1201 Bergen	29	8 101
1211 Etne	-73	-301
1216 Sveio	-54	-305
1219 Bømlo	-34	-402
1221 Stord	10	182
1222 Fitjar	-47	-149
1223 Tysnes	-113	-321
1224 Kvinnherad	-39	-519
1227 Jondal	-218	-240
1228 Odda	-35	-241
1231 Ullensvang	-128	-435
1232 Eidfjord	-154	-145
1233 Ulvik	-215	-242

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
1234 Granvin	-152	-142
1235 Voss	-41	-599
1238 Kvam	-68	-577
1241 Fusa	-98	-384
1242 Samnanger	-72	-177
1243 Os	6	124
1244 Austevoll	-89	-465
1245 Sund	-23	-166
1246 Fjell	25	646
1247 Askøy	-6	-166
1251 Vaksdal	-100	-413
1252 Modalen	-579	-225
1253 Osterøy	-16	-132
1256 Meland	-18	-143
1259 Øygarden	-41	-198
1260 Radøy	-38	-196
1263 Lindås	-16	-251
1264 Austrheim	-55	-162
1265 Fedje	-407	-233
1266 Masfjorden	-200	-345
1401 Flora	-19	-234
1411 Gulen	-173	-407
1412 Solund	-266	-215
1413 Hyllestad	-157	-221
1416 Høyanger	-76	-319
1417 Vik	-129	-349
1418 Balestrand	-196	-251
1419 Leikanger	-54	-125
1420 Sogndal	12	97
1421 Aurland	-81	-146
1422 Lærdal	-89	-191
1424 Årdal	-27	-143
1426 Luster	-81	-421
1428 Askvoll	-133	-409
1429 Fjaler	-175	-498
1430 Gaular	-127	-379
1431 Jølster	-88	-265
1432 Førde	-1	-19
1433 Naustdal	-103	-295
1438 Bremanger	-143	-546
1439 Vågsøy	-47	-285
1441 Selje	-97	-270
1443 Eid	-39	-236

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
1444 Hornindal	-141	-169
1445 Gloppen	-107	-622
1449 Stryn	-66	-474
1502 Molde	19	497
1504 Ålesund	31	1 483
1505 Kristiansund	10	237
1511 Vanylven	-114	-366
1514 Sande	-100	-257
1515 Herøy	-3	-29
1516 Ulstein	-2	-13
1517 Hareid	-32	-164
1519 Volda	-11	-104
1520 Ørsta	-24	-257
1523 Ørskog	-40	-91
1524 Norddal	-172	-290
1525 Stranda	-40	-186
1526 Stordal	-205	-202
1528 Sykkylven	-11	-87
1529 Skodje	-13	-59
1531 Sula	-40	-361
1532 Giske	-4	-37
1534 Haram	-27	-248
1535 Vestnes	-20	-134
1539 Rauma	-55	-414
1543 Nesset	-86	-256
1545 Midsund	-150	-311
1546 Sandøy	-154	-193
1547 Aukra	-58	-209
1548 Fræna	-27	-263
1551 Eide	-69	-237
1554 Averøy	-21	-122
1557 Gjemnes	-98	-255
1560 Tingvoll	-116	-360
1563 Sunndal	-34	-244
1566 Surnadal	-22	-132
1567 Rindal	-93	-188
1571 Halså	-148	-234
1573 Smøla	-126	-274
1576 Aure	-101	-362
1804 Bodø	34	1 728
1805 Narvik	2	37
1811 Bindal	-220	-325
1812 Sømna	-146	-298

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
1813 Brønnøy	-58	-465
1815 Vega	-155	-190
1816 Vevelstad	-391	-202
1818 Herøy	-115	-204
1820 Alstahaug	-19	-145
1822 Leirfjord	-109	-249
1824 Vefsn	-18	-244
1825 Grane	-174	-254
1826 Hattfjelldal	-191	-272
1827 Dønna	-215	-302
1828 Nesna	-133	-244
1832 Hemnes	-88	-400
1833 Rana	11	284
1834 Lurøy	-385	-743
1835 Træna	-421	-189
1836 Rødøy	-300	-377
1837 Meløy	-92	-587
1838 Gildeskål	-176	-358
1839 Beiarn	-232	-240
1840 Saltdal	-67	-318
1841 Fauske	10	98
1845 Sørfold	-148	-293
1848 Steigen	-129	-328
1849 Hamarøy	-191	-347
1850 Tysfjord	-172	-336
1851 Lødingen	-147	-312
1852 Tjeldsund	-200	-249
1853 Evenes	-170	-239
1854 Ballangen	-113	-289
1856 Røst	-293	-154
1857 Værøy	-283	-212
1859 Flakstad	-188	-249
1860 Vestvågøy	-39	-447
1865 Vågan	-21	-197
1866 Hadsel	-35	-281
1867 Bø	-140	-367
1868 Øksnes	-51	-235
1870 Sortland	-5	-48
1871 Andøy	-91	-447
1874 Moskenes	-155	-168
1902 Tromsø	60	4 479
1903 Harstad	18	435
1911 Kvæfjord	-113	-338

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
1913 Skånland	-89	-270
1917 Ibestad	-200	-280
1919 Gratangen	-234	-263
1920 Lavangen	-268	-287
1922 Bardu	-27	-109
1923 Salangen	-68	-153
1924 Målselv	-28	-187
1925 Sørreisa	-14	-48
1926 Dyrøy	-240	-274
1927 Tranøy	-213	-330
1928 Torsken	-311	-288
1929 Berg	-202	-184
1931 Lenvik	-54	-634
1933 Balsfjord	-78	-446
1936 Karlsøy	-134	-305
1938 Lyngen	-168	-483
1939 Storfjord	-152	-285
1940 Kåfjord	-127	-272
1941 Skjervøy	-75	-216
1942 Nordreisa	-80	-392
1943 Kvænangen	-258	-319
2002 Vardø	-55	-115
2003 Vadsø	7	45
2004 Hammerfest	3	36
2011 Kautokeino	-115	-337
2012 Alta	-7	-147
2014 Loppa	-262	-247
2015 Hasvik	-170	-175
2017 Kvalsund	-235	-241
2018 Måsøy	-157	-192
2019 Nordkapp	-49	-159
2020 Porsanger	-22	-88
2021 Karasjok	-56	-152
2022 Lebesby	-233	-314
2023 Gamvik	-117	-135
2024 Berlevåg	-163	-161
2025 Tana	-95	-279
2027 Nesseby	-254	-240
2028 Båtsfjord	-29	-66
2030 Sør-Varanger	11	116
5001 Trondheim	55	10 474
5004 Steinkjer	-11	-235
5005 Namsos	-26	-337

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
5011 Hemne	-31	-133
5012 Snillfjord	-213	-210
5013 Hitra	-49	-230
5014 Frøya	-29	-145
5015 Ørland	-4	-20
5016 Agdenes	-213	-365
5017 Bjugn	-45	-218
5018 Åfjord	-93	-302
5019 Roan	-225	-215
5020 Osen	-268	-260
5021 Oppdal	-14	-98
5022 Rennebu	-87	-222
5023 Meldal	-67	-264
5024 Orkdal	-1	-9
5025 Røros	-7	-42
5026 Holtålen	-84	-172
5027 Midtre Gauldal	-49	-304
5028 Melhus	-5	-84
5029 Skaun	-9	-72
5030 Klæbu	3	17
5031 Malvik	18	245
5032 Selbu	-76	-313
5033 Tydal	-199	-168
5034 Meråker	-111	-277
5035 Stjørdal	5	108
5036 Frosta	-73	-191
5037 Levanger	-6	-121
5038 Verdal	-7	-103
5039 Verran	-95	-238
5040 Namdalseid	-215	-343
5041 Snåsa	-131	-280
5042 Lierne	-269	-367
5043 Røyrvik	-440	-206
5044 Namsskogan	-301	-268
5045 Grong	-100	-242
5046 Høylandet	-285	-362
5047 Overhalla	-71	-276
5048 Fosnes	-309	-193
5049 Flatanger	-181	-199
5050 Vikna	-73	-328
5051 Nærøy	-76	-387
5052 Leka	-317	-186
5053 Inderøy	-28	-188

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
5054 Indre Fosen	-58	-585
Hele landet	0	0

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

18/2460-21

4. juni 2018

Orientering om feil i kommuneproposisjonen 2019

I forbindelse med behandlingen av kommuneproposisjonen for 2019 (Prop. 88 S (2017-2018)) vil jeg orientere om to feil i proposisjonen.

I kapittel 6.2.1 på s. 32, under avsnittet "Helse og omsorg", er det listet opp hvilken kompetanse kommunene må sørge for å ha fra henholdsvis 2018 og 2020. Ved en inkurie er tannlege tatt med blant kravene fra 2020. Det er ikke innført noe krav om tannlegekompetanse i kommunene.

I kapittel 11 Skjønnstilskuddet, side 76 under avsnittet "Andre ordninger", er omtalen av *størrelsen* på overgangsordningen feil. I teksten står det:

"I 2017 ble det etablert en overgangsordning til kommuner som skal slå seg sammen i kommunereformen, men som midlertidig får redusert basistilskudd og småkommunetillegg fram til de får inndelingstilskudd etter at sammenslåingen trer i kraft. I 2018 utgjør denne ordningen 135 mill. kroner, hvorav 100 mill. kroner finansieres av innbyggertilskuddet og 35 mill. kroner av skjønnstilskuddet."

Det riktige er at overgangsordningen i 2018 er på totalt 295 mill. kroner, hvorav 35 mill. kroner finansieres av skjønnstilskuddet.

Med hilsen

Monica Mæland

SVs stortingsgruppe

Deres ref

Vår ref

Dato

18/2460-5

4. juni 2018

Spørsmål fra SV om Prop 88 S (2017-2018) Kommuneproposisjonen 2019

Jeg viser til spørsmål av 23. mai fra stortingsrepresentant Karin Andersen til Kommuneproposisjonen 2019. Svar på spørsmål 3 og spørsmål 20 vil bli ettersendt så snart de er behandlet hos fagdepartementene.

1. Hva er anslagsvis ekstrakostnad for 2018 for at fylkeskommuner går for nullutslipps- og fornybare løsninger når nye anbud på busser, ferjer og rutebåter når gamle anbud utløper?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Samferdselsdepartementet, som oppgir at det ikke kan gis noe kostnadsoverslag for dette nå. Samferdselsdepartementet er imidlertid i gang med å utarbeide en handlingsplan for fossilfri kollektivtransport og har i den forbindelse satt ut et oppdrag til Menon. Menon vil sammen med TØI og DNV-GL bl.a. se på kostnader og effekt ved bruk av alternative drivstoff og ulike null- og utslippsteknologier i kollektivtransport, herunder den fylkeskommunale.

2. Hva er anslagsvis kostnad dersom alle kommuner skal styrke miljøkompetansen i kommunen med minimum en 100 prosent stillingsbrøk?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Klima- og miljødepartementet, som opplyser at kommunene ikke rapporterer på antall årsverk med miljøkompetanse i kommunene. Det er derfor ikke mulig å anslå hva én stilling totalt per

kommune vil koste. KLD opplyser imidlertid om at de for verneområdeforvaltere og nasjonalparkforvaltere beregner en total kostnad på 1 mill. kroner per årsverk. Dersom alle kommuner skulle opprette en ny stilling, gir dette en kostnad i 2019 på 422 mill. kroner.

3. Hvilke økonomiske behov har kommunene meldt inn for 2018 for å imøtekomme økt behov for klimatilpasning (for eksempel ras- og flomsikring, utfordringer med overflatevann o.l.)?

Svar:

Svar vil bli ettersendt.

4. Hva er kostnaden ved å sikre at køen på 1 420 personer som venter på sykehjemsplasser kan få tilbud om en sykehjemsplass? Vi ber både om beregninger på investeringer og bemanning for drift.

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Helse- og omsorgsdepartementet, som har gitt følgende svar:

Kommunen pålegges gjennom lov om kommunale helse- og omsorgstjenester å føre ventelister over pasienter og brukere som oppfyller kommunens kriterier for langtidsopphold, men som med forsvarlige tjenester kan vente på langtidsplass. Ventelister gir trygghet for at den enkeltes behov er sett, samtidig som det bidrar til å ivareta kommunens behov for oversikt. Det kan videre opplyses om at av de 1 420 som står på venteliste, er 963 personer tildelt korttidsplass mens de venter.

Det er opp til den enkelte kommune å bestemme hvordan den ønsker å organisere sine tjenester, så lenge hver bruker får forsvarlige tjenester. Ventelistene endrer ikke på dette, og tilsier ikke i seg selv at det er behov for å investere i nye bygg eller å øke bemanningen.

5. Viser til forslag om å endre beregning av samlet utgiftsbehov for kommunene. Hva er konsekvensen av endringene om det tas utgangspunkt i regjeringens forslag for det økonomiske opplegget for 2019 for den enkelte kommune. Ber om en liste med den økonomiske konsekvensen, altså hva den enkelte kommune får med endringen sammenlignet med hva de ville fått uten, for hver kommune.

Svar:

Fra 2019 foreslås det å gå over til å benytte konserntallene fra KOSTRA som grunnlag for beregningen av samlet utgiftsbehov for kommuner og fylkeskommuner, og ikke tallene for kommunekassen. Samlet utgiftsbehov avgjør hvor mye som totalt omfordeles mellom kommunene og mellom fylkeskommunene gjennom utgiftsutjevningen. Endringen vil medføre at omfordelingen i utgiftsutjevningen blir noe lavere enn den ville vært ved bruk av kassetall. Dette trekker i retning av noe omfordeling fra kommuner med høyt utgiftsbehov per innbygger til kommuner med lavt utgiftsbehov per innbygger. De faktiske utslagene på kommunenivå i 2019 avhenger blant annet av endelige regnskapstall for 2017 og

oppdatering av kriteriedata i utgiftsutjevningen. Dette vil ikke være klart før til statsbudsjettet for 2019.

Vedlagte tabeller viser forskjellene i beløp på kommune- og fylkeskommunenivå når 2018-budsjettet legges til grunn. Hvis endringen skulle gi større negative utslag for enkeltkommuner, vil dette fanges opp av inntektsgarantiordningen. Inntektsgarantiordningen er utformet slik at ingen kommuner skal ha en vekst i beregnet rammetilskudd fra et år til det neste som i 2018 er lavere enn 400 kroner under beregnet vekst, på landsbasis, i kroner per innbygger. Tabell 2 viser at 5 kommuner ville tapt mer enn 400 kroner per innbygger på overgangen fra kasse- til konserntall, og at disse har et samlet tap på vel 1 millioner kroner.

Tabell 1. Omfordeling i utgiftsutjevningen. Isolert effekt ved overgang fra kasse- til konserntall. Basert på 2018-budsjettet. Fylkeskommuner.

Fylke	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
01 Østfold	33	9 698
02 Akershus	44	26 941
03 Oslo	63	42 159
04 Hedmark	-13	-2 643
05 Oppland	-17	-3 141
06 Buskerud	30	8 499
07 Vestfold	23	5 639
08 Telemark	9	1 530
09 Aust-Agder	-18	-2 114
10 Vest-Agder	-8	-1 455
11 Rogaland	7	3 335
12 Hordaland	-5	-2 442
14 Sogn og Fjordane	-125	-13 810
15 Møre og Romsdal	-60	-15 908
50 Trøndelag	-18	-8 050
18 Nordland	-109	-26 455
19 Troms	-72	-11 982
20 Finnmark	-129	-9 801
Hele landet	0	0

Tabell 2. Omfordeling i utgiftsutjevningen. Isolert effekt ved overgang fra kasse- til konserntall. Basert på 2018-budsjettet. Kommuner.

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
0101 Halden	-2	-67
0104 Moss	-2	-59
0105 Sarpsborg	-8	-429
0106 Fredrikstad	13	1 064
0111 Hvaler	16	71
0118 Aremark	-113	-160
0119 Marker	-37	-131
0121 Rømskog	-281	-192
0122 Trøgstad	-36	-194
0123 Spydeberg	-13	-77
0124 Askim	-5	-74
0125 Eidsberg	-18	-209
0127 Skiptvet	-40	-153
0128 Rakkestad	-52	-426
0135 Råde	0	0
0136 Rygge	24	374
0137 Våler	15	80
0138 Hobøl	25	139
0211 Vestby	16	276
0213 Ski	7	229
0214 Ås	36	711
0215 Frogn	31	493
0216 Nesodden	19	363
0217 Oppegård	14	369
0219 Bærum	-5	-599
0220 Asker	0	2
0221 Aurskog-Høland	17	274
0226 Sørumsund	1	24
0227 Fet	31	363
0228 Rælingen	27	484
0229 Enebakk	17	191
0230 Lørenskog	47	1 783
0231 Skedsmo	24	1 283
0233 Nittedal	15	356
0234 Gjerdrum	17	113
0235 Ullensaker	24	864
0236 Nes	21	461

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
0237 Eidsvoll	15	365
0238 Nannestad	19	248
0239 Hurdal	-33	-96
0301 Oslo	43	28 944
0402 Kongsvinger	-19	-332
0403 Hamar	4	108
0412 Ringsaker	8	274
0415 Løten	-7	-52
0417 Stange	-3	-67
0418 Nord-Odal	-54	-278
0419 Sør-Odal	11	84
0420 Eidskog	-69	-424
0423 Grue	-71	-336
0425 Åsnes	-71	-523
0426 Våler	-58	-217
0427 Elverum	-4	-85
0428 Trysil	-70	-462
0429 Åmot	-53	-235
0430 Stor-Elvdal	-128	-323
0432 Rendalen	-164	-306
0434 Engerdal	-235	-302
0436 Tolga	-145	-231
0437 Tynset	-74	-417
0438 Alvdal	-104	-254
0439 Folldal	-155	-246
0441 Os	-108	-211
0501 Lillehammer	8	224
0502 Gjøvik	10	317
0511 Dovre	-86	-229
0512 Lesja	-138	-279
0513 Skjåk	-70	-153
0514 Lom	-70	-166
0515 Vågå	-71	-259
0516 Nord-Fron	-40	-230
0517 Sel	-54	-318
0519 Sør-Fron	-59	-186
0520 Ringebu	-43	-193
0521 Øyer	-18	-94
0522 Gausdal	-21	-127

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
0528 Østre Toten	-14	-205
0529 Vestre Toten	9	121
0532 Jevnaker	7	47
0533 Lunner	1	13
0534 Gran	-22	-303
0536 Søndre Land	-38	-216
0538 Nordre Land	-41	-276
0540 Sør-Aurdal	-140	-423
0541 Etnedal	-218	-294
0542 Nord-Aurdal	-16	-105
0543 Vestre Slidre	-72	-154
0544 Øystre Slidre	-53	-173
0545 Vang	-158	-255
0602 Drammen	1	86
0604 Kongsberg	16	434
0605 Ringerike	13	382
0612 Hole	-1	-10
0615 Flå	-199	-213
0616 Nes	-66	-220
0617 Gol	-65	-299
0618 Hemsedal	-49	-121
0619 Ål	-71	-329
0620 Hol	1	3
0621 Sigdal	-82	-285
0622 Krødsherad	-88	-201
0623 Modum	-4	-53
0624 Øvre Eiker	9	177
0625 Nedre Eiker	11	285
0626 Lier	8	209
0627 Røyken	25	552
0628 Hurum	-1	-6
0631 Flesberg	-72	-195
0632 Rollag	-166	-234
0633 Nore og Uvdal	-123	-312
0701 Horten	1	21
0704 Tønsberg	10	459
0710 Sandefjord	4	276
0711 Svelvik	22	150
0712 Larvik	1	49

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
0713 Sande	6	57
0715 Holmestrand	15	206
0716 Re	-3	-30
0729 Færder	7	179
0805 Porsgrunn	12	449
0806 Skien	4	202
0807 Notodden	-39	-494
0811 Siljan	-13	-32
0814 Bamble	20	282
0815 Kragerø	-24	-258
0817 Drangedal	-97	-403
0819 Nome	-40	-265
0821 Bø	-15	-95
0822 Sauherad	-24	-105
0826 Tinn	-43	-254
0827 Hjartdal	-157	-249
0828 Seljord	-87	-260
0829 Kviteseid	-82	-200
0830 Nissedal	-157	-234
0831 Fyresdal	-194	-260
0833 Tokke	-106	-236
0834 Vinje	-85	-314
0901 Risør	-30	-205
0904 Grimstad	3	74
0906 Arendal	0	8
0911 Gjerstad	-76	-188
0912 Vegårshei	-124	-259
0914 Tvedestrand	-52	-314
0919 Froland	-19	-108
0926 Lillesand	-11	-124
0928 Birkenes	-42	-217
0929 Åmli	-220	-409
0935 Iveland	-155	-207
0937 Evje og Hornnes	-71	-258
0938 Bygland	-199	-240
0940 Valle	-163	-201
0941 Bykle	-146	-140
1001 Kristiansand	7	649
1002 Mandal	-18	-281

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
1003 Farsund	-9	-85
1004 Flekkefjord	-57	-517
1014 Vennesla	-12	-178
1017 Songdalen	-33	-216
1018 Søgne	7	82
1021 Marnardal	-115	-268
1026 Åseral	-250	-235
1027 Audnedal	-106	-187
1029 Lindesnes	-64	-320
1032 Lyngdal	-55	-473
1034 Hægebostad	-145	-247
1037 Kvinesdal	-70	-417
1046 Sirdal	-141	-259
1101 Eigersund	-7	-111
1102 Sandnes	17	1 281
1103 Stavanger	31	4 160
1106 Haugesund	9	346
1111 Sokndal	-92	-308
1112 Lund	-58	-188
1114 Bjerkreim	-59	-168
1119 Hå	1	10
1120 Klepp	17	323
1121 Time	11	211
1122 Gjesdal	0	-1
1124 Sola	18	479
1127 Randaberg	12	130
1129 Forsand	-234	-290
1130 Strand	-25	-318
1133 Hjelmeland	-139	-378
1134 Suldal	-108	-418
1135 Sauda	-66	-310
1141 Finnøy	-70	-227
1142 Rennesøy	-21	-105
1144 Kvitsøy	-311	-171
1145 Bokn	-205	-177
1146 Tysvær	-27	-302
1149 Karmøy	6	272
1151 Utsira	-951	-193
1160 Vindafjord	-21	-187

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
1201 Bergen	29	8 101
1211 Etne	-73	-301
1216 Sveio	-54	-305
1219 Bømlo	-34	-402
1221 Stord	10	182
1222 Fitjar	-47	-149
1223 Tysnes	-113	-321
1224 Kvinnherad	-39	-519
1227 Jondal	-218	-240
1228 Odda	-35	-241
1231 Ullensvang	-128	-435
1232 Eidfjord	-154	-145
1233 Ulvik	-215	-242
1234 Granvin	-152	-142
1235 Voss	-41	-599
1238 Kvam	-68	-577
1241 Fusa	-98	-384
1242 Samnanger	-72	-177
1243 Os	6	124
1244 Austevoll	-89	-465
1245 Sund	-23	-166
1246 Fjell	25	646
1247 Askøy	-6	-166
1251 Vaksdal	-100	-413
1252 Modalen	-579	-225
1253 Osterøy	-16	-132
1256 Meland	-18	-143
1259 Øygarden	-41	-198
1260 Radøy	-38	-196
1263 Lindås	-16	-251
1264 Austrheim	-55	-162
1265 Fedje	-407	-233
1266 Masfjorden	-200	-345
1401 Flora	-19	-234
1411 Gulen	-173	-407
1412 Solund	-266	-215
1413 Hyllestad	-157	-221
1416 Høyanger	-76	-319
1417 Vik	-129	-349

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
1418 Balestrand	-196	-251
1419 Leikanger	-54	-125
1420 Sogndal	12	97
1421 Aurland	-81	-146
1422 Lærdal	-89	-191
1424 Årdal	-27	-143
1426 Luster	-81	-421
1428 Askvoll	-133	-409
1429 Fjaler	-175	-498
1430 Gaular	-127	-379
1431 Jølster	-88	-265
1432 Førde	-1	-19
1433 Naustdal	-103	-295
1438 Bremanger	-143	-546
1439 Vågsøy	-47	-285
1441 Selje	-97	-270
1443 Eid	-39	-236
1444 Hornindal	-141	-169
1445 Gloppen	-107	-622
1449 Stryn	-66	-474
1502 Molde	19	497
1504 Ålesund	31	1 483
1505 Kristiansund	10	237
1511 Vanylven	-114	-366
1514 Sande	-100	-257
1515 Herøy	-3	-29
1516 Ulstein	-2	-13
1517 Hareid	-32	-164
1519 Volda	-11	-104
1520 Ørsta	-24	-257
1523 Ørskog	-40	-91
1524 Norddal	-172	-290
1525 Stranda	-40	-186
1526 Stordal	-205	-202
1528 Sykkylven	-11	-87
1529 Skodje	-13	-59
1531 Sula	-40	-361
1532 Giske	-4	-37
1534 Haram	-27	-248

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
1535 Vestnes	-20	-134
1539 Rauma	-55	-414
1543 Nesset	-86	-256
1545 Midsund	-150	-311
1546 Sandøy	-154	-193
1547 Aukra	-58	-209
1548 Fræna	-27	-263
1551 Eide	-69	-237
1554 Averøy	-21	-122
1557 Gjemnes	-98	-255
1560 Tingvoll	-116	-360
1563 Sunndal	-34	-244
1566 Surnadal	-22	-132
1567 Rindal	-93	-188
1571 Halså	-148	-234
1573 Smøla	-126	-274
1576 Aure	-101	-362
1804 Bodø	34	1 728
1805 Narvik	2	37
1811 Bindal	-220	-325
1812 Sømna	-146	-298
1813 Brønnøy	-58	-465
1815 Vega	-155	-190
1816 Vevelstad	-391	-202
1818 Herøy	-115	-204
1820 Alstahaug	-19	-145
1822 Leirfjord	-109	-249
1824 Vefsn	-18	-244
1825 Grane	-174	-254
1826 Hattfjelldal	-191	-272
1827 Dønna	-215	-302
1828 Nesna	-133	-244
1832 Hemnes	-88	-400
1833 Rana	11	284
1834 Lurøy	-385	-743
1835 Træna	-421	-189
1836 Rødøy	-300	-377
1837 Meløy	-92	-587
1838 Gildeskål	-176	-358

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
1839 Beiarn	-232	-240
1840 Saltdal	-67	-318
1841 Fauske	10	98
1845 Sørfold	-148	-293
1848 Steigen	-129	-328
1849 Hamarøy	-191	-347
1850 Tysfjord	-172	-336
1851 Lødingen	-147	-312
1852 Tjeldsund	-200	-249
1853 Evenes	-170	-239
1854 Ballangen	-113	-289
1856 Røst	-293	-154
1857 Værøy	-283	-212
1859 Flakstad	-188	-249
1860 Vestvågøy	-39	-447
1865 Vågan	-21	-197
1866 Hadsel	-35	-281
1867 Bø	-140	-367
1868 Øksnes	-51	-235
1870 Sortland	-5	-48
1871 Andøy	-91	-447
1874 Moskenes	-155	-168
1902 Tromsø	60	4 479
1903 Harstad	18	435
1911 Kvæfjord	-113	-338
1913 Skånland	-89	-270
1917 Ibestad	-200	-280
1919 Gratangen	-234	-263
1920 Lavangen	-268	-287
1922 Bardu	-27	-109
1923 Salangen	-68	-153
1924 Målselv	-28	-187
1925 Sørreisa	-14	-48
1926 Dyrøy	-240	-274
1927 Tranøy	-213	-330
1928 Torsken	-311	-288
1929 Berg	-202	-184
1931 Lenvik	-54	-634
1933 Balsfjord	-78	-446

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
1936 Karlsøy	-134	-305
1938 Lyngen	-168	-483
1939 Storfjord	-152	-285
1940 Kåfjord	-127	-272
1941 Skjervøy	-75	-216
1942 Nordreisa	-80	-392
1943 Kvænangen	-258	-319
2002 Vardø	-55	-115
2003 Vadsø	7	45
2004 Hammerfest	3	36
2011 Kautokeino	-115	-337
2012 Alta	-7	-147
2014 Loppa	-262	-247
2015 Hasvik	-170	-175
2017 Kvalsund	-235	-241
2018 Måsøy	-157	-192
2019 Nordkapp	-49	-159
2020 Porsanger	-22	-88
2021 Karasjok	-56	-152
2022 Lebesby	-233	-314
2023 Gamvik	-117	-135
2024 Berlevåg	-163	-161
2025 Tana	-95	-279
2027 Nesseby	-254	-240
2028 Båtsfjord	-29	-66
2030 Sør-Varanger	11	116
5001 Trondheim	55	10 474
5004 Steinkjer	-11	-235
5005 Namsos	-26	-337
5011 Hemne	-31	-133
5012 Snillfjord	-213	-210
5013 Hitra	-49	-230
5014 Frøya	-29	-145
5015 Ørland	-4	-20
5016 Agdenes	-213	-365
5017 Bjugn	-45	-218
5018 Åfjord	-93	-302
5019 Roan	-225	-215
5020 Osen	-268	-260

Kommune	Differanse 2018 (konsern) - 2018 (kasse)	
	Diff. omfordeling per innb	Diff. omfordeling
	(kr per innb)	(1000 kr)
5021 Oppdal	-14	-98
5022 Rennebu	-87	-222
5023 Meldal	-67	-264
5024 Orkdal	-1	-9
5025 Røros	-7	-42
5026 Holtålen	-84	-172
5027 Midtre Gauldal	-49	-304
5028 Melhus	-5	-84
5029 Skaun	-9	-72
5030 Klæbu	3	17
5031 Malvik	18	245
5032 Selbu	-76	-313
5033 Tydal	-199	-168
5034 Meråker	-111	-277
5035 Stjørdal	5	108
5036 Frosta	-73	-191
5037 Levanger	-6	-121
5038 Verdal	-7	-103
5039 Verran	-95	-238
5040 Namdalseid	-215	-343
5041 Snåsa	-131	-280
5042 Lierne	-269	-367
5043 Røyrvik	-440	-206
5044 Namsskogan	-301	-268
5045 Grong	-100	-242
5046 Høylandet	-285	-362
5047 Overhalla	-71	-276
5048 Fosnes	-309	-193
5049 Flatanger	-181	-199
5050 Vikna	-73	-328
5051 Nærøy	-76	-387
5052 Leka	-317	-186
5053 Inderøy	-28	-188
5054 Indre Fosen	-58	-585
Hele landet	0	0

6. Viser til at øremerkede tilskudd øker med 2,4 mrd. kroner for et vederlag til kommunesektoren for tildeling av oppdrettstillatelser i havbruksnæringen. Ber om en oversikt over hvordan dette vederlaget fordeles på den enkelte kommune.

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Nærings- og fiskeridepartementet, som har gitt følgende svar:

Det er på usikkert grunnlag foreslått en bevilgning under kap. 919, post 60 til fordeling gjennom havbruksfondet på om lag 2,3 mrd. kroner. Slik havbruksfondet er innrettet, avhenger fordelingen mellom kommunene og fylkeskommunene av den nasjonale lokalitetsstrukturen per 1. september det enkelte utbetalingsår, og det kan derfor ikke gis sikker, detaljert informasjon om konsekvensene for den enkelte kommune. Beløpet til fordeling er også et anslag. Det kan imidlertid gis en oversikt med en antagelse om fordelingen av lokalitetskapasitet mellom kommuner. Selv om den nasjonale lokalitetsstrukturen trolig vil ha endret seg noe innen 1. september 2018, er den andelsmessige fordelingen av lokalitetskapasitet mellom kommuner og fylkeskommuner på kort sikt relativt stabil. Vedlagte tabell gir et anslag på fordelingen av inntekter til enkeltkommuner og fylkeskommuner, med utgangspunktet i akvakulturregisteret per 07.08.2017.

En andel av kommunenes midler, som med bevilgningsforslaget vil tilsvare ca. 286 mill. kroner, skal fordeles blant kommuner som har klarert ny lokalitets-MTB innenfor siste toårsperiode ved utbetalingstidspunktet. Det er vanskelig på dette tidspunkt å si noe konkret om hvordan denne andelen av midlene vil fordele seg.

Fylkeskommune	Andel av lokalitets-MTB	Overføring
SUM	100,00 %	286,44
Aust-Agder	0,05 %	0,13
Finnmark	8,37 %	23,99
Hordaland	14,26 %	40,84
Møre og Romsdal	8,88 %	25,45
Nordland	20,54 %	58,84
Nord-Trøndelag	7,63 %	21,86
Rogaland	5,70 %	16,34
Sogn og Fjordane	7,48 %	21,42
Sør-Trøndelag	11,37 %	32,58
Troms	14,73 %	42,20
Vest-Agder	0,98 %	2,79

Kommune	Andel av lokalitets- MTB	Overføring
SUM	100,00 %	1 718,62
Agdenes	0,17 %	2,86
Alstahaug	0,45 %	7,77
Alta	2,07 %	35,57
Askvoll	0,76 %	13,02
Askøy	0,19 %	3,27
Aukra	0,32 %	5,43
Aure	0,55 %	9,40
Austevoll	1,65 %	28,30
Austrheim	0,21 %	3,68
Averøy	0,44 %	7,50
Ballangen	0,38 %	6,54
Berg	0,59 %	10,12
Bindal	0,88 %	15,14
Bjugn	0,54 %	9,27
Bodø	0,57 %	9,81
Bokn	0,25 %	4,34
Bremanger	0,69 %	11,84
Brønnøy	0,91 %	15,70
Bø i Nordland	0,49 %	8,39
Bømlo	1,35 %	23,18
Båtsfjord	0,11 %	1,89
Dyrøy	0,68 %	11,64
Dønna	0,78 %	13,48
Eide	0,05 %	0,82
Etne	0,30 %	5,13
Evenes	0,10 %	1,64
Farsund	0,07 %	1,23
Fauske	0,21 %	3,61
Fedje	0,10 %	1,64
Finnøy	1,88 %	32,36
Fitjar	0,52 %	9,01
Fjaler	0,36 %	6,13
Fjell	0,49 %	8,43
Flakstad	0,29 %	4,91
Flatanger	1,49 %	25,52
Flekkefjord	0,83 %	14,31
Flora	1,13 %	19,40
Forsand	0,03 %	0,57
Fosnes	0,38 %	6,54

Frøya	4,29 %	73,74
Fusa	0,87 %	14,88
Gaivuotna- Kåfjord	0,11 %	1,89
Gildeskål	1,15 %	19,75
Giske	0,26 %	4,50
Gjemnes	0,29 %	4,91
Gjesdal	0,03 %	0,48
Gloppen	0,10 %	1,64
Gratangen	0,30 %	5,17
Gulen	1,48 %	25,47
Hadsel	1,22 %	20,94
Halsa	0,71 %	12,27
Hamarøy	0,24 %	4,06
Hammerfest	1,20 %	20,63
Haram	0,33 %	5,72
Harstad	1,66 %	28,50
Hasvik	0,31 %	5,26
Haugesund	0,29 %	5,00
Hemne	0,68 %	11,71
Herøy i Møre og Romsdal	0,19 %	3,27
Herøy i Nordland	0,77 %	13,16
Hitra	2,65 %	45,51
Hjelmeland	0,44 %	7,50
Hyllestad	0,79 %	13,49
Høyanger	0,62 %	10,63
Ibestad	1,19 %	20,39
Jondal	0,52 %	9,00
Karlsøy	1,52 %	26,09
Karmøy	0,26 %	4,50
Kristiansund	0,46 %	7,85
Kvalsund	0,86 %	14,78
Kvam	0,67 %	11,55
Kvinnherad	1,71 %	29,39
Kvitsøy	0,25 %	4,34
Kvæfjord	0,60 %	10,27
Kvænangen	0,98 %	16,77
Lavangen	0,27 %	4,72
Lebesby	0,61 %	10,50
Leirfjord	0,10 %	1,64
Leka	0,83 %	14,31
Lenvik	0,90 %	15,54

Lillesand	0,05 %	0,78
Lindås	0,55 %	9,49
Loppa	1,04 %	17,87
Lurøy	0,96 %	16,53
Lyngdal	0,07 %	1,23
Lyngen	0,16 %	2,83
Lødingen	0,61 %	10,57
Masfjorden	0,34 %	5,83
Meland	0,12 %	2,04
Meløy	0,84 %	14,41
Midsund	0,43 %	7,36
Molde	0,07 %	1,23
Måsøy	0,73 %	12,48
Namsos	0,28 %	4,77
Narvik	0,10 %	1,64
Nesna	0,24 %	4,09
Nesset	0,10 %	1,74
Norddal	0,17 %	2,86
Nordkapp	0,48 %	8,18
Nordreisa	0,38 %	6,55
Nærøy	2,80 %	48,05
Os i Hordaland	0,31 %	5,32
Osen	0,57 %	9,81
Osterøy	0,55 %	9,40
Radøy	0,66 %	11,41
Rana	0,14 %	2,45
Rauma	0,24 %	4,09
Rennesøy	0,31 %	5,27
Roan	0,85 %	14,63
Rødøy	1,32 %	22,74
Salangen	0,29 %	5,03
Saltdal	0,19 %	3,27
Samnanger	0,10 %	1,64
Sande i Møre og Romsdal	0,07 %	1,23
Sandnes	0,23 %	3,88
Sandøy	0,10 %	1,64
Selje	0,29 %	4,91
Skjervøy	1,73 %	29,72
Skodje	0,07 %	1,23
Skånland	0,52 %	8,91
Smøla	2,00 %	34,34
Snillfjord	0,91 %	15,65

Solund	0,83 %	14,20
Sortland	0,74 %	12,79
Steigen	1,35 %	23,18
Stord	0,14 %	2,45
Strand	0,14 %	2,45
Stranda	0,27 %	4,70
Suldal	0,53 %	9,05
Sund	0,46 %	7,83
Surnadal	0,02 %	0,41
Sveio	0,57 %	9,81
Sømna	0,40 %	6,95
Sørfold	0,74 %	12,64
Sør-Varanger	0,55 %	9,40
Tingvoll	0,25 %	4,29
Tjeldsund	0,10 %	1,64
Torsken	0,69 %	11,78
Tranøy	0,81 %	13,96
Tromsø	1,36 %	23,33
Træna	0,11 %	1,89
Tysfjord	1,01 %	17,43
Tysnes	1,02 %	17,55
Tysvær	0,63 %	10,88
Ulstein	0,07 %	1,23
Unjargga- Nesseby	0,43 %	7,36
Vaksdal	0,07 %	1,23
Vanylven	0,33 %	5,72
Vefsn	0,10 %	1,64
Vega	0,33 %	5,63
Vestnes	0,36 %	6,13
Vestvågøy	0,44 %	7,52
Vevelstad	0,40 %	6,95
Vikna	1,86 %	31,94
Vindafjord	0,43 %	7,42
Volda	0,38 %	6,54
Vågan	0,89 %	15,37
Vågsøy	0,45 %	7,77
Øksnes	1,00 %	17,20
Ørsta	0,37 %	6,29
Øygarden	0,79 %	13,62
Åfjord	0,71 %	12,27

7. Hvordan er realveksten i snitt i de kommunene som ikke får midler i forbindelse med oppdrettstillatelser i havbruksnæringen?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet utarbeider anslag på kommunevis vekst i de frie inntektene. Midler fra havbruksfond inngår ikke i de frie inntektene. Kommunenes vekst i frie inntekter er i revidert nasjonalbudsjett for 2018 anslått til 1,9 prosent nominelt når eiendomsskatt inkluderes. Kostnadsdeflatoren er anslått til 2,6 prosent, slik at det er anslått en realnedgang i kommunenes frie inntekter fra 2017–2018 på 0,7 prosent.

For anslag på kommunevis vekst i frie inntekter fra 2017 til 2018, tas det utgangspunkt i rammetilskudd i saldert budsjett 2018 på kommunenivå, endelige skattetall for 2017 på kommunenivå, og anslag på skatteinntekter samlet for kommunene i revidert nasjonalbudsjett. I disse anslagene regnes skatt på inntekt og rammetilskudd fra staten som kommunenes frie inntekter. Fordelingen av skatteinntektene mellom kommunene i 2018 er ikke kjent, så i anslaget på frie inntekter i 2018 er skatteanslaget for den enkelte kommune basert på fordelingen av kommunenes skatteinntekter i 2017. Eiendomsskatt, prosjektsskjønn og skjønn som fordeles gjennom året er ikke inkludert i de kommunevise vekstanslagene.

Vi legger beregningsteknisk til grunn at det er de samme 164 kommunene som mottar inntekter fra havbruksfondet i 2018 som i 2017.

For kommuner som mottar midler fra havbruksfond, er veksten i de frie inntektene fra 2017 til 2018 basert på disse forutsetningene, samlet anslått til 1,6 prosent nominelt, dvs. en realnedgang på 1,0 prosent. For kommuner som ikke mottar midler fra havbruksfond, er veksten i de frie inntektene fra 2017 til 2018 samlet anslått til 1,9 prosent, nominelt, dvs. en realnedgang på 0,7 prosent.

9. Hva er kostnaden av å gjeninnføre barnehageforlikets makspris i barnehagen, altså at ingen skal betale mer enn 1 750 kr (2005-kroner) for en barnehageplass?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Kunnskapsdepartementet, som har gitt følgende svar:

En maksimalpris på 1 750 kroner i 2005 tilsvarer en maksimalpris i 2018 på 2 748 kroner når det beregnes med oppdaterte kommunale deflatorer hentet fra revidert nasjonalbudsjett for 2018 for årene 2011–2018 og nasjonalbudsjettet for 2013 for årene 2006–2010. I beregningene er det tatt utgangspunkt i dagens maksimalpris på 2 910 kroner per måned. Provenyeffekten av å redusere maksimalprisen med 162 kroner fra 1. august 2018 er 205 mill. kroner, og gir en helårseffekt i 2019 på 455 mill. kroner. KD antar at etterspørsel etter barnehageplass og kontantstøtte vil slå inn fra 1. august 2018.

I tabellen under er merutgiftene fordelt på kapittel og post.

Kap./post	Post	2018	2019
571.60	Innbyggertilskudd	208 600 000	463 400 000
480.50	Svalbardbudsjettet	70 000	140 000
844.70	Kontantstøtte	-3 120 000	- 8 570 000
Totalt		205 550 000	454 970 000

10. Hva er kostnaden av å innføre økt tid til fysisk aktivitet, slik at elevene på hvert av grunnskolens trinn får henholdsvis en halv og en hel undervisningstime fysisk aktivitet pr dag, medregnet tiden som i dag er avsatt til kroppsøving og fysisk aktivitet?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Kunnskapsdepartementet, som har gitt følgende svar:

Det er tatt utgangspunkt i tall for skoleåret 2016–2017. Kostnaden ved en uketime aktivitetstilbud med lærerlønn uten for- og etterarbeid på ett av trinnene på barnetrinnet, er beregnet til 92 mill. kroner i helårseffekt og om lag 40 mill. kroner i høsteffekt. Dersom det også skal kompenseres for for- og etterarbeid, vil kostnaden være 206 mill. kroner i helårseffekt og 86 mill. kroner i høsteffekt.

For ungdomstrinnet vil en uketime uten for- og etterarbeid på ett av trinnene ha en kostnad på 85 mill. kroner i helårseffekt og 36 mill. kroner i halvårseffekt. Dersom det skal kompenseres for for- og etterarbeid, vil kostnaden være 214 mill. kroner i helårseffekt og 90 mill. kroner i høsteffekt.

På barnetrinnet vil én time fysisk aktivitet hver dag utgjøre 35 uketimer totalt (5 timer i uken per trinn x 7 trinn). Fratrukket dagens uketimer til kroppsøving og fysisk aktivitet (14,5), gir det et behov for 20,5 nye uketimer. På ungdomstrinnet vil én time fysisk aktivitet hver dag utgjøre 15 uketimer totalt (5 timer i uken per trinn x 3 trinn). Fratrukket dagens uketimer til kroppsøving (6), gir det et behov for 9 nye uketimer.

På barnetrinnet vil en halv time fysisk aktivitet hver dag utgjøre 17,5 uketimer totalt (2,5 timer i uken per trinn x 7 trinn). Fratrukket dagens uketimer til kroppsøving og fysisk aktivitet (14,5), gir det et behov for 3 nye uketimer. På ungdomstrinnet vil én time fysisk aktivitet hver dag utgjøre 7,5 uketimer totalt (2,5 timer i uken per trinn x 3 trinn). Fratrukket dagens uketimer til kroppsøving (6), gir det et behov for 1,5 nye uketimer.

Den samlede kostnaden for en halv time fysisk aktivitet uten for- og etterarbeid er om lag 405 mill. kroner i helårseffekt. Med for- og etterarbeid er kostnaden om lag 940 mill. kroner.

Den samlede kostnaden for én time fysisk aktivitet uten for- og etterarbeid er om lag 2,7 mrd. kroner i helårseffekt. Med for- og etterarbeid er kostnaden om lag 6,2 mrd. kroner i helårseffekt.

11. Hva er hel- og halvårsvirkning på en undervisningstime der tid til for- og etterarbeid medregnes?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Kunnskapsdepartementet, som har gitt følgende svar:

Det er tatt utgangspunkt i tall for skoleåret 2016–2017. Kostnaden ved en uketime med lærerlønn med for- og etterarbeid på ett av trinnene på barnetrinnet, er beregnet til om lag 206 mill. kroner i helårseffekt og om lag 86 mill. kroner i høsteffekt.

På ungdomstrinnet vil en uketime med for- og etterarbeid på ett av trinnene ha en kostnad på om lag 214 mill. kroner i helårseffekt og om lag 90 mill. kroner i høsteffekt.

Kostnaden ved en uketime på et trinn med assistent på barnetrinnet er om lag 75 mill. kroner i helårseffekt, og om lag 30 mill. kroner i høsteffekt. På ungdomstrinnet vil kostnaden være om lag 70 mill. kroner i helårseffekt, og om lag 30 mill. kroner i høsteffekt.

I beregningene skilles det ikke mellom fag.

12. Hva er kostnaden ved å endre kontantstøtten slik at den blir en rettighet for familier som etter at barnet har fylt ett år ikke har tilgang til barnehageplass?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Barne- og likestillingsdepartementet, som har gitt følgende svar:

Barne- og likestillingsdepartementet forstår spørsmålet slik at det spørres om provenyeffekten av å endre kontantstøtten slik at den kun gis fram til retten til barnehageplass inntreffer (avgrenset kontantstøtte). Følgende forutsetninger er lagt til grunn i beregningene:

- Alle barn som fyller ett år mellom 1. august og 30. november har rett til barnehageplass innen utgangen av den måneden de er født.
- Barn som fyller ett år mellom desember og juli har rett til barnehageplass innen utgangen av august måned. Altså ved oppstart av barnehageåret etter de har fylt ett år.
- Barn får rett til kontantstøtte til og med den måneden de har rett til barnehageplass, eller faktisk får barnehageplass.
- Beregningene tar utgangspunkt i en sats på 7 500 kroner per måned. Det antas samme fordeling av full og reduserte satser som for 1-åringene som mottok

kontantstøtte i 2012 (siste år med femtrinns modell for kontantstøtte i tråd med det modellen som er forslått innført fra 1.8.2018).

Kunnskapsdepartementet anslår at det må opprettes om lag 3 460 flere barnehageplasser dersom en avgrenset kontantstøtte innføres. Dette vil gi merutgifter over kap. 571, post 60 med om lag 334 mill. kr i 2018 og 801 mill. kr i 2019. Erfaringstall fra 2012 er lagt til grunn for å anslå etterspørselseffektene av å avgrense kontantstøtteordningen. Arbeids- og velferdsdirektoratet anslår at avgrensing av kontantstøtten fra 1. august 2018 vil gi en innsparing på 455 mill. kroner i 2018 og 1 040 mill. kroner i 2019 på kap. 844, post 70.

Netto utgiftsreduksjon i 2018 og 2019 anslås på denne bakgrunn til hhv. 121 og 239 mill. kroner. Vi understreker at det er usikkerhet knyttet til kostnadsanslagene, og det er ikke vurdert hvorvidt en avvikling av kontantstøtten vil ha effekter på andre stønader.

Omleggingen krever endring av lov om kontantstøtte til småbarnsforeldre.

13. Hvor mange flere barnehageplasser vil det være behov for dersom kontantstøtten fjernes, og hva vil kostnaden være?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Barne- og likestillingsdepartementet, som har gitt følgende svar:

Avvikling av kontantstøtten fra 1. august 2018 er antatt å øke etterspørselen etter barnehageplasser med nesten 4 400 plasser. Dette vil gi merutgifter over kap. 571, post 60 med om lag 425 mill. kroner i 2018 og 1 019 mill. kroner i 2019. Erfaringstall fra 2012 er lagt til grunn for å anslå etterspørselseffektene av å avvikle kontantstøtteordningen. Arbeids- og velferdsdirektoratet anslår at avvikling av kontantstøtten fra 1. august 2018 vil gi en innsparing på 645 mill. kroner i 2018 og 1 854 mill. kroner i 2019 på kap. 844, post 70.

Netto utgiftsreduksjon i 2018 og 2019 anslås på denne bakgrunn til hhv. 220 og 835 mill. kroner. Kunnskapsdepartementet understreker at det er usikkerhet knyttet til kostnadsanslagene, og det er ikke vurdert hvorvidt en avvikling av kontantstøtten vil ha effekter på andre stønader.

Omleggingen krever oppheving av lov om kontantstøtte til småbarnsforeldre.

14. Hva er kostnaden ved å innføre en nasjonal norm i barnehagene der minimum 50 pst av de ansatte skal være barnehagelærere og minimum 25 pst fagarbeidere, der også tilskuddet til de private barnehagene er medregnet?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Kunnskapsdepartementet, som har gitt følgende svar:

Kunnskapsdepartementet forstår spørsmålet slik at minimum 50 og 25 pst. av ansatte i grunnbemanningen skal være hhv. barnehagelærere og fagarbeidere. Grunnbemanningen er de ansatte i barnehagen som jobber direkte med barna, slik som assistenter, barne- og ungdomsarbeidere og barnehagelærere eller tilsvarende.

I forbindelse med budsjettet for 2018 vedtok Stortinget å bevilge 424 mill. kroner over kap. 571 post 60 til flere barnehagelærere. Midlene som er bevilget er tilstrekkelig for å øke andelen barnehagelærere til om lag 43 pst. En økning av andelen til 50 pst. fra 1. august 2018 er beregnet å koste om lag 196 mill. kroner. Helårseffekten av tiltaket er om lag 471 mill. kroner. Det er i disse beregningene lagt til grunn en kompensasjon etter nasjonale gjennomsnittsbetraktninger. Beregningene tar utgangspunkt i lønnsstatistikk fra Rapport fra det tekniske beregnings- og statistikkutvalg for kommunesektoren datert 20. februar 2018. Kunnskapsdepartementet understreker at det er usikkerhet knyttet til anslaget.

Andelen årsverk med fagbrev som barne- og ungdomsarbeider i grunnbemanningen i kommunale barnehager er om lag 25 pst. i 2017, i tillegg har om lag 5 pst. av årsverkene i grunnbemanningen annen fagarbeiderbakgrunn. Kravet om 25 pst. fagarbeidere er dermed allerede i gjennomsnitt nådd for kommunale barnehager. Tilskuddet til private barnehager ble gjennom bevilgninger i statsbudsjettet for 2016, økt fra 98 til 100 pst. av det de kommunale barnehagene får i offentlig finansiering. Dette legger til rette for at de private barnehagene kan ha sammen andel fagarbeidere som de kommunale barnehagene. Kunnskapsdepartementet legger derfor til grunn at det ikke krever økte statlige overføringer å innføre et krav om 25 pst. fagarbeidere i grunnbemanningen i barnehagene.

15. Hva vil det koste å innføre bestemmelser som verner barn fra å miste plassen sin i skolefritidsordningen på grunn av foreldrenes betalingsmislighold?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Kunnskapsdepartementet, som har gitt følgende svar:

Gitt tidsfristen for spørsmålsbesvarelsen har Kunnskapsdepartementet ikke mulighet til å vurdere hvilke aktuelle bestemmelser som kan innføres for å verne barn fra å miste plassen sin i skolefritidsordningen og kostnadene knyttet til dette.

16. Hva vil kostnadene være ved å gi rett til videregående opplæring for ungdom med endelig avslag på asylsøknad, som skal gjelde fram til utsendelsesdato.

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Kunnskapsdepartementet, som har gitt følgende svar:

Tilskuddsordningen for opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge (kap. 225 post 64) er i dag utformet slik at personer i aldersgruppen 16–18 år som bor på et mottak

eller i omsorgssenter utløser tilskudd, selv om de har fått endelig avslag på sin asylsøknad. Kravet er at disse får opplæring. Å gi rett til videregående opplæring for ungdom med endelig avslag på asylsøknaden, som skal gjelde fram til utsendelsesdato, gir derfor kun merkostnader for staten, i den grad innføringen av en slik rett fører til at flere med avslag blir værende og får opplæring. KD har ikke grunnlag for å anslå denne merkostnaden.

17. Hva vil kostnaden være av å innføre en norm på skolenivå for økt lærertetthet i videregående opplæring der det maksimalt er 24 elever pr lærer i studieforbereende program og 12 elever pr lærer i yrkesfaglige program i ordinær undervisning (gruppestørrelse 2)?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Kunnskapsdepartementet, som har gitt følgende svar:

Kunnskapsdepartementet har ikke mulighet til å anslå budsjetteffekten av dette innen tidsfristen for spørsmålet.

18. Det bes om en oversikt over endringer i distriktsindeksen for de siste 5 kalenderårene.

Svar:

Tabellen viser en oversikt over distriktsindeksen for årene 2013 til 2017. Tabellen inneholder både distriktsindeksen for 2017 før revisjonen (kolonne 5) og den reviderte indeksen (kolonne 6). Disse to kan ikke uten videre sammenliknes, siden nivået i den reviderte indeksen er noe høyere enn i den tidligere indeksen.

Distriktsindeksen 2013 til 2017

	Distrikts- indeksen 2013	Distrikts- indeksen 2014	Distrikts- indeksen 2015	Distrikts- indeksen 2016	Distrikts- indeksen 2017	Distrikts- indeksen 2017 revidert
	1	2	3	4	5	6
Halden	53	52	53	52	52	67
Moss	68	64	64	63	62	73
Sarpsborg	68	66	65	70	70	77
Fredrikstad	69	69	68	65	66	69
Hvaler	69	70	69	68	67	64
Aremark	38	36	37	34	33	44
Marker	43	41	40	36	34	51
Rømskog	62	57	55	55	64	54
Trøgstad	54	55	55	53	53	64
Spydeberg	81	80	76	76	72	73
Askim	63	62	61	59	59	70
Eidsberg	58	54	52	52	50	67

	Distrikts- indeksen 2013	Distrikts- indeksen 2014	Distrikts- indeksen 2015	Distrikts- indeksen 2016	Distrikts- indeksen 2017	Distrikts- indeksen 2017 revidert
Skiptvet	67	64	58	59	61	63
Rakkestad	62	63	59	56	58	60
Råde	74	73	72	72	71	74
Rygge	70	72	73	73	74	77
Våler	74	75	76	76	77	84
Hobøl	73	77	77	77	79	77
Vestby	93	92	93	92	92	89
Ski	90	88	86	88	89	81
Ås	90	91	90	90	90	89
Frogn	88	89	89	88	85	79
Nesodden	85	85	84	85	84	71
Oppegård	81	81	83	84	84	78
Bærum	90	90	89	89	89	84
Asker	88	89	90	90	89	81
Aurskog-Høland	72	72	71	72	72	70
Sørums	90	90	90	90	91	88
Fet	84	87	85	87	88	80
Rælingen	89	92	93	94	95	85
Enebakk	87	84	83	83	81	73
Lørenskog	91	89	89	92	93	92
Skedsmo	92	92	92	92	93	88
Nittedal	88	91	89	90	90	78
Gjerdrum	91	90	89	91	91	82
Ullensaker	91	93	92	93	93	90
Nes	72	73	73	75	78	72
Eidsvoll	75	75	74	77	78	76
Nannestad	85	83	82	82	84	79
Hurdal	49	47	50	54	57	55
Oslo	85	88	88	88	88	90
Kongsvinger	39	40	38	38	38	59
Hamar	64	63	62	65	65	72
Ringsaker	49	50	52	53	54	62
Løten	44	45	46	48	48	62
Stange	53	55	53	56	57	66
Nord-Odal	38	35	35	38	36	54
Sør-Odal	43	41	42	44	43	57
Eidskog	32	30	27	26	25	45
Grue	22	20	19	20	21	42
Åsnes	26	25	27	25	24	43

	Distrikts- indeksen 2013	Distrikts- indeksen 2014	Distrikts- indeksen 2015	Distrikts- indeksen 2016	Distrikts- indeksen 2017	Distrikts- indeksen 2017 revidert
Våler	24	24	25	28	24	44
Elverum	56	57	55	55	55	62
Trysil	18	15	14	17	18	40
Åmot	36	39	36	40	42	49
Stor-Elvdal	8	11	7	8	8	32
Rendalen	18	19	17	14	15	20
Engerdal	16	14	14	18	17	16
Tolga	26	23	22	26	25	36
Tynset	43	39	37	37	38	48
Alvdal	41	42	38	41	39	44
Følldal	20	19	19	18	18	24
Os	27	24	25	25	23	36
Lillehammer	63	61	61	63	64	68
Gjøvik	57	55	55	56	56	65
Dovre	17	12	16	13	12	34
Lesja	24	17	18	18	19	29
Skjåk	21	15	18	15	12	31
Lom	19	15	18	18	16	32
Vågå	23	22	21	21	21	41
Nord-Fron	34	29	28	31	27	43
Sel	17	18	17	16	15	43
Sør-Fron	30	29	34	32	36	42
Ringebu	33	32	32	30	32	44
Øyer	48	45	44	46	45	51
Gausdal	43	46	47	46	44	48
Østre Toten	53	48	46	48	49	58
Vestre Toten	42	46	48	52	49	58
Jevnaker	52	46	44	45	50	58
Lunner	64	64	63	65	63	59
Gran	62	60	59	59	57	60
Søndre Land	29	27	28	28	27	42
Nordre Land	37	35	36	40	40	51
Sør-Aurdal	24	25	25	23	21	34
Etnedal	29	26	25	31	32	40
Nord-Aurdal	32	29	33	33	33	47
Vestre Slidre	29	25	28	27	24	37
Øystre Slidre	39	38	36	38	37	42
Vang	31	31	27	29	28	36
Drammen	82	82	81	81	81	80

	Distrikts- indeksen 2013	Distrikts- indeksen 2014	Distrikts- indeksen 2015	Distrikts- indeksen 2016	Distrikts- indeksen 2017	Distrikts- indeksen 2017 revidert
Kongsberg	75	75	74	74	70	73
Ringerike	52	50	49	49	50	62
Hole	74	75	76	77	77	77
Flå	42	42	43	50	48	47
Nes	36	31	28	27	30	41
Gol	44	46	45	44	42	50
Hemsedal	61	60	62	57	59	57
Ål	39	39	38	37	41	48
Hol	39	39	40	41	43	45
Sigdal	59	56	55	54	57	47
Krødsherad	49	56	58	59	60	52
Modum	57	58	56	57	59	65
Øvre Eiker	75	78	75	74	78	76
Nedre Eiker	82	81	79	79	79	77
Lier	83	87	87	87	86	81
Røyken	92	93	92	93	95	82
Hurum	71	66	60	59	58	58
Flesberg	55	58	55	57	56	54
Rollag	39	37	40	47	45	43
Nore og Uvdal	27	28	29	27	28	36
Horten	69	69	68	68	66	72
Holmestrand (tom 2017)	67	65	66			
Tønsberg	79	79	78	78	81	77
Sandefjord (tom 2016)	69	67				
Larvik (tom 2017)	57	54	53			
Sandefjord (fom 2017)			69	68	68	70
Svelvik	61	63	61	59	58	58
Larvik (fom 2018)				53	53	66
Sande	75	81	77	78	80	78
Hof (tom 2017)	60	62	59			
Holmestrand (fom 2018)				67	61	65
Re	74	76	77	76	76	71
Andebu (tom 2016)	74	73				
Stokke (tom 2016)	80	80				
Nøtterøy (tom 2017)	75	74	76			
Tjøme (tom 2017)	63	63	64			
Lardal (tom 2017)	55	55	55			
Færder (fom 2018)				73	72	68
Porsgrunn	62	62	60	58	57	65

	Distrikts- indeksen 2013	Distrikts- indeksen 2014	Distrikts- indeksen 2015	Distrikts- indeksen 2016	Distrikts- indeksen 2017	Distrikts- indeksen 2017 revidert
Skien	57	55	55	55	55	67
Notodden	41	40	39	41	42	56
Siljan	57	51	50	49	47	46
Bamble	46	46	44	43	42	53
Kragerø	42	40	38	36	34	50
Drangedal	35	36	37	38	36	45
Nome	39	37	38	37	36	50
Bø	57	54	53	55	58	65
Sauherad	39	40	40	40	34	47
Tinn	22	21	24	23	24	37
Hjartdal	40	41	43	49	45	46
Seljord	34	37	35	33	31	44
Kviteseid	26	27	27	26	22	38
Nissedal	35	38	36	32	36	43
Fyresdal	28	20	18	21	15	22
Tokke	23	27	23	25	22	29
Vinje	35	36	34	40	40	40
Risør	34	35	37	36	35	50
Grimstad	66	65	66	66	65	69
Arendal	61	65	64	63	61	65
Gjerstad	36	31	28	28	28	44
Vegårshei	53	46	42	48	44	43
Tvedestrand	49	45	43	41	40	51
Froland	62	59	60	60	59	62
Lillesand	74	74	74	76	76	76
Birkenes	64	65	64	62	64	61
Åmli	30	30	31	37	39	43
Iveland	64	64	63	62	60	60
Evje og Hornnes	52	51	49	48	47	55
Bygland	23	25	21	24	23	34
Valle	24	23	23	21	21	24
Bykle	61	53	53	55	51	38
Kristiansand	81	79	78	77	75	73
Mandal	62	57	54	53	53	63
Farsund	38	42	42	44	46	54
Flekkefjord	43	39	42	41	40	51
Vennesla	64	64	62	62	63	65
Songdalen	68	68	66	66	66	74
Søgne	81	78	77	74	70	65

	Distrikts- indeksen 2013	Distrikts- indeksen 2014	Distrikts- indeksen 2015	Distrikts- indeksen 2016	Distrikts- indeksen 2017	Distrikts- indeksen 2017 revidert
Marnardal	40	39	42	40	40	45
Åseral	53	51	47	51	51	45
Audnedal	57	58	56	55	53	47
Lindesnes	50	45	47	48	47	52
Lyngdal	58	60	58	58	59	62
Hægebostad	56	55	57	56	58	50
Kvinesdal	41	40	40	40	38	47
Sirdal	54	52	52	52	50	45
Eigersund	61	64	63	61	57	60
Sandnes	89	88	88	87	84	82
Stavanger	86	87	85	81	75	75
Haugesund	77	77	75	74	70	70
Sokndal	41	45	47	48	43	48
Lund	47	43	40	44	39	45
Bjerkreim	74	75	75	73	71	56
Hå	87	87	86	85	86	76
Klepp	93	93	93	91	90	86
Time	88	88	87	84	84	75
Gjesdal	83	83	82	81	81	81
Sola	91	90	90	87	86	87
Randaberg	90	88	88	83	76	71
Forsand	68	71	67	66	69	55
Strand	80	81	80	78	76	63
Hjelmeland	41	34	34	32	31	31
Suldal	34	36	36	39	38	41
Sauda	31	29	30	29	28	42
Finnøy	69	72	77	80	79	55
Rennesøy	85	85	82	83	84	72
Kvitsøy	62	61	61	63	64	39
Bokn	58	59	62	60	54	46
Tysvær	79	74	73	74	71	63
Karmøy	70	71	70	68	66	62
Utsira	31	42	42	33	29	9
Vindafjord	63	64	65	65	66	56
Bergen	84	85	84	82	80	77
Etne	45	45	46	47	45	45
Sveio	68	72	71	72	71	66
Bømlo	59	61	60	59	56	49
Stord	71	71	71	70	65	59

	Distrikts- indeksen 2013	Distrikts- indeksen 2014	Distrikts- indeksen 2015	Distrikts- indeksen 2016	Distrikts- indeksen 2017	Distrikts- indeksen 2017 revidert
Fitjar	55	57	56	56	61	51
Tysnes	37	38	38	43	47	40
Kvinnherad	37	33	34	33	29	39
Jondal	23	27	25	28	27	26
Odda	23	23	23	25	27	43
Ullensvang	33	29	30	31	26	30
Eidfjord	34	40	41	41	36	34
Ulvik	24	23	25	26	24	30
Granvin	22	24	26	27	28	34
Voss	44	45	46	46	49	57
Kvam	42	41	42	41	40	44
Fusa	57	55	59	60	59	45
Samnanger	53	56	54	56	56	52
Os	90	89	89	87	86	72
Austevoll	69	71	72	74	76	53
Sund	75	77	79	78	77	65
Fjell	90	90	90	89	88	79
Askøy	89	89	89	88	88	81
Vaksdal	39	38	36	38	37	38
Modalen	46	42	46	45	50	34
Osterøy	61	66	64	66	66	58
Meland	83	83	84	83	84	76
Øygarden	77	77	75	76	76	67
Radøy	60	60	58	59	56	50
Lindås	80	79	78	77	74	65
Austrheim	72	73	73	71	69	54
Fedje	20	24	20	18	15	15
Masfjorden	36	43	45	45	49	37
Flora	50	51	54	50	52	54
Gulen	28	31	29	31	33	30
Solund	16	16	15	12	13	13
Hyllestad	18	18	26	20	21	29
Høyanger	20	19	19	19	17	28
Vik	23	21	19	22	24	32
Balestrand	26	24	25	19	24	28
Leikanger	46	49	49	55	56	54
Sogndal	59	58	58	60	63	62
Aurland	27	22	29	32	38	39
Lærdal	37	30	33	35	33	36

	Distrikts- indeksen 2013	Distrikts- indeksen 2014	Distrikts- indeksen 2015	Distrikts- indeksen 2016	Distrikts- indeksen 2017	Distrikts- indeksen 2017 revidert
Årdal	32	24	21	25	26	39
Luster	38	43	42	42	42	42
Askvoll	23	21	22	25	28	30
Fjaler	32	38	33	39	44	44
Gaular	46	47	51	50	53	46
Jølster	47	50	44	45	47	41
Førde	72	71	71	69	69	63
Naustdal	43	45	47	47	51	46
Bremanger	17	17	16	18	20	29
Vågsøy	31	29	29	33	37	44
Selje	24	28	28	27	27	30
Eid	45	45	45	43	43	46
Hornindal	34	36	32	32	30	37
Gloppen	38	36	36	36	38	44
Stryn	43	41	40	41	47	45
Molde	68	68	70	71	68	64
Ålesund	81	80	79	78	78	72
Kristiansund	65	67	66	63	58	60
Vanylven	14	18	18	16	16	27
Sande	38	45	47	40	40	39
Herøy	58	60	60	59	57	53
Ulstein	77	78	78	75	75	67
Hareid	53	57	62	61	54	53
Volda	48	51	48	51	51	59
Ørsta	47	47	49	49	48	54
Ørskog	59	62	60	59	57	55
Norddal	26	22	21	20	21	27
Stranda	40	41	41	42	44	42
Stordal	40	40	33	34	35	34
Sykkylven	54	52	49	47	46	47
Skodje	71	75	74	73	75	74
Sula	72	75	77	78	80	66
Giske	76	80	81	82	81	64
Haram	52	55	55	55	53	48
Vestnes	41	45	44	41	41	45
Rauma	43	45	44	41	40	41
Nesset	33	34	32	32	29	26
Midsund	49	55	56	57	55	44
Sandøy	40	41	36	38	34	26

	Distrikts- indeksen 2013	Distrikts- indeksen 2014	Distrikts- indeksen 2015	Distrikts- indeksen 2016	Distrikts- indeksen 2017	Distrikts- indeksen 2017 revidert
Aukra	66	70	73	71	66	51
Fræna	57	59	59	57	55	48
Eide	56	55	53	50	48	41
Averøy	50	52	54	56	56	49
Gjemnes	54	44	43	45	44	40
Tingvoll	33	29	29	30	30	37
Sunndal	27	21	18	22	23	41
Surnadal	24	24	23	26	28	42
Rindal	23	24	24	24	25	35
Halsa	16	17	17	14	14	26
Smøla	19	23	25	28	29	32
Aure	18	20	22	21	27	33
Trondheim	81	81	81	81	81	79
Hemne	30	31	31	31	32	45
Snillfjord	29	31	28	27	30	33
Hitra	38	38	44	44	45	51
Frøya	33	44	49	54	57	56
Ørland	38	34	31	32	36	50
Agdenes	30	29	30	25	24	30
Rissa (tom 2017)	41	47	45			
Bjugn	21	25	24	27	28	44
Åfjord	20	24	23	24	25	39
Roan	14	20	13	15	16	23
Osen	10	13	17	8	9	18
Oppdal	36	31	32	32	32	49
Rennebu	29	29	28	27	25	32
Meldal	29	29	26	32	34	43
Orkdal	54	54	51	53	52	62
Røros	39	36	34	35	32	46
Holtålen	19	19	20	21	24	30
Midtre Gauldal	54	60	59	56	59	53
Melhus	69	69	67	69	69	68
Skaun	71	73	75	76	77	72
Klæbu	71	68	69	68	65	62
Malvik	79	79	76	78	78	73
Selbu	49	49	47	49	46	45
Tydal	22	21	21	24	24	25
Steinkjer	40	40	39	42	42	58
Namsos	50	48	44	43	45	54

	Distrikts- indeksen 2013	Distrikts- indeksen 2014	Distrikts- indeksen 2015	Distrikts- indeksen 2016	Distrikts- indeksen 2017	Distrikts- indeksen 2017 revidert
Meråker	25	27	26	27	30	40
Stjørdal	73	74	73	72	71	70
Frosta	42	43	40	39	41	48
Leksvik (tom 2017)	40	40	38			
Levanger	55	52	51	55	56	61
Verdal	46	49	46	46	44	58
Verran	30	22	20	20	20	39
Namdalseid	22	23	21	23	24	32
Snåsa	26	24	24	24	26	33
Lierne	15	14	14	13	13	18
Røyrvik	12	15	13	12	11	15
Namsskogan	15	13	15	11	11	20
Grong	27	23	22	28	32	39
Høylandet	35	42	39	35	38	35
Overhalla	48	48	51	50	57	53
Fosnes	17	16	15	18	18	25
Flatanger	17	18	20	23	24	26
Vikna	50	48	46	46	49	51
Nærøy	21	21	25	28	28	39
Leka	14	15	18	12	14	21
Inderøy	38	38	36	36	38	47
Indre fosen (fom 2018)				40	41	41
Bodø	69	67	66	65	66	67
Narvik	40	38	38	39	38	54
Bindal	0	0	2	4	4	10
Sømna	31	27	32	30	27	32
Brønnøy	44	44	44	41	42	48
Vega	19	16	16	12	10	19
Vevelstad	20	22	21	23	28	25
Herøy	17	21	22	22	29	34
Alstahaug	40	41	39	39	43	51
Leirfjord	19	24	25	25	30	37
Vefsn	35	34	34	36	37	51
Grane	17	20	22	21	25	30
Hattfjelldal	11	13	12	16	13	22
Dønna	18	13	16	16	18	20
Nesna	27	34	33	34	34	36
Hemnes	32	29	26	32	37	45
Rana	42	41	42	42	45	57

	Distrikts- indeksen 2013	Distrikts- indeksen 2014	Distrikts- indeksen 2015	Distrikts- indeksen 2016	Distrikts- indeksen 2017	Distrikts- indeksen 2017 revidert
Lurøy	19	17	18	25	20	18
Træna	37	42	30	32	30	24
Rødøy	15	15	12	13	13	11
Meløy	29	20	19	20	20	30
Gildeskål	16	15	18	21	21	29
Beiarn	12	11	12	11	9	22
Saltdal	26	23	26	27	29	41
Fauske	37	37	39	40	43	55
Sørfold	17	18	17	22	25	36
Steigen	8	8	6	9	16	27
Hamarøy	16	17	19	20	20	29
Tysfjord	3	3	5	4	3	21
Lødingen	10	5	3	6	7	30
Tjeldsund	22	19	23	25	25	30
Evenes	16	21	23	27	25	36
Ballangen	19	17	15	15	15	28
Røst	21	18	15	18	20	11
Værøy	26	33	35	23	27	24
Flakstad	17	11	11	16	16	28
Vestvågøy	36	37	37	35	38	51
Vågan	36	36	38	40	40	50
Hadsel	31	29	28	27	26	41
Bø	7	7	7	7	7	28
Øksnes	27	25	25	23	25	43
Sortland	39	38	35	37	37	52
Andøy	14	15	16	15	13	28
Moskenes	10	11	9	11	7	22
Tromsø	67	68	66	67	69	71
Harstad	49	48	47	49	49	57
Kvæfjord	25	27	25	25	24	35
Skånland	26	26	29	33	36	41
Ibestad	4	5	11	9	9	18
Gratangen	15	18	16	21	25	34
Lavangen	11	7	15	13	17	37
Bardu	42	41	41	45	40	43
Salangen	20	19	17	17	18	39
Målselv	34	33	34	40	41	42
Sørreisa	31	32	30	34	36	45
Dyrøy	13	9	8	9	9	24

	Distrikts- indeksen 2013	Distrikts- indeksen 2014	Distrikts- indeksen 2015	Distrikts- indeksen 2016	Distrikts- indeksen 2017	Distrikts- indeksen 2017 revidert
Tranøy	8	11	16	15	14	27
Torsken	4	5	3	1	5	21
Berg	16	15	16	14	17	29
Lenvik	36	37	35	39	42	52
Balsfjord	29	31	32	33	34	39
Karlsøy	24	28	25	26	26	26
Lyngen	14	12	10	9	8	23
Storfjord	27	22	19	18	19	34
Kåfjord	7	8	9	10	11	28
Skjervøy	20	18	18	21	23	39
Nordreisa	29	26	31	24	26	42
Kvænangen	5	3	0	1	3	17
Vardø	5	7	6	4	6	31
Vadsø	40	30	26	28	27	44
Hammerfest	60	59	56	55	55	56
Kautokeino	22	18	17	16	17	28
Alta	59	56	54	53	56	63
Loppa	4	1	3	5	1	10
Hasvik	6	9	14	14	17	25
Kvalsund	16	18	21	27	25	31
Måsøy	2	3	2	4	2	15
Nordkapp	15	16	19	24	23	37
Porsanger	19	16	15	17	15	33
Karasjok	23	16	15	14	15	35
Lebesby	4	5	6	6	7	26
Gamvik	6	13	17	21	26	36
Berlevåg	4	12	8	9	8	24
Tana	18	17	18	21	19	34
Nesseby	14	29	28	27	22	32
Båtsfjord	16	21	26	27	39	48
Sør-Varanger	46	47	47	42	43	53

19. Dersom en pasient som omfattes av betalingsplikten for utskrivningsklare pasienter har en annen folkeregisterkommune enn der vedkommende er bosatt, hvilken kommune får innbyggertilskuddet?

Svar:

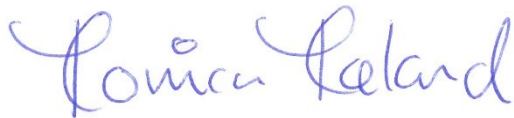
Innbyggertilskuddet fordeles i utgangspunktet med et likt beløp per innbygger per kommune, basert på offisielle befolkningstall fra SSB. Som innbyggere i kommunen regnes de som er folkeregistrerte i kommunen per 1. juli året før budsjettåret.

20. Det bes om tall over antall sosialhjelpsmottakere fordelt på aldersgrupper de siste 5 år. Hvis det er mulig, bes det om tall som viser barn i gruppen, under skolealder, barneskolealder og ungdom/videregående- alder.

Svar:

Svar vil bli ettersendt.

Med hilsen

Monica Mæland

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

SVs stortingsgruppe

Deres ref

Vår ref

18/2460-22

Dato

4. juni 2018

Spørsmål fra SV om Prop. 88 S (2018-2019) – Forsøk med statlig finansiering av omsorgssektoren

Jeg viser til spørsmål av 24. mai 2018 fra stortingsrepresentant Karin Andersen om forsøk med statlig finansiering av omsorgssektoren. Svaret er utarbeidet i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet.

Spørsmål:

I Prop. 85 S (2017-2018) er det foreslått en økt bevilgning til forsøk med statlig finansiering av omsorgssektoren med 140 mill. for 2018, begrunnet i økt aktivitet, justering for demografisk vekst i uttrekket og antatt lavere enhetspriser hos forsøkskommunene. Det er svært uklart hva dette handler om. Derfor er det behov for å se hvordan disse tallene er framkommet og tilsvarende tall for kommuner som ikke er med i forsøket. Det bes derfor om en slik oversikt.

Hva er grunnen til at behov for økt aktivitet i eldreomsorgen ikke er kompensert på tilsvarende måte for kommuner som ikke er med i forsøket verken i Revidert budsjett for 2018 eller i forslaget til kommuneøkonomi 2019?

Svar:

Det vises til omtale under kap. 761, post 65 i Prop. 85 S (2017-2018). Det forventede merforbruket på 140 mill. kroner antas å ha sammenheng med økt aktivitet i forsøkskommunene, justeringen for demografisk vekst i uttrekket og antatt lavere enhetspriser hos forsøkskommunene.

Da forsøket startet opp, ble det gjort et uttrekk i rammetilskuddet til deltakerkommunene. Uttrekket baserte seg på forsøkskommunenes regnskapstall for 2015 på de funksjonene som omfattes av forsøket. Uttrekket blir justert årlig for vekst i kommunenes frie inntekter som

skyldes endringer i befolkningens sammensetning, samt lønns- og prisvekst. Korreksjonen for økte demografikostnader tar utgangspunkt makroanslaget som legges inn i kommuneopplegget i statsbudsjettet.

Det er uklart hva merforbruket skyldes, men foreløpig er det pekt på de tre forholdene over som mulige forklaringsfaktorer. Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene følgeevalueres. Evaluator vil studere årsakene nærmere, og funnene vil bli presentert i rapporter som vil komme i løpet av året. Endelig evalueringsrapport vil etter planen foreligge vinteren 2019/2020. De foreløpige forklaringsfaktorene knytter seg altså til følgende:

- Aktiviteten i omsorgstjenestene i forsøkskommunene har økt.
- Den demografiske utviklingen i forsøkskommunene avviker fra utviklingen på landsbasis, som justeringen i uttrekket baserer seg på, slik at behovet for omsorgstjenester øker relativt sett mer i forsøkskommunene enn på landsbasis.
- Forsøkskommuner med relativt sett lave enhetskostnader innenfor omsorgstjenestene, vil gjennom stykkprisfinansieringen få mer enn hva de ble trukket i rammetilskuddet, alt annet likt.

Post 65 har stikkordet overslagsbevilgning. Økes ikke bevilgningen i RNB 2018, vil merforbruket på posten ved årets utløp trolig utgjøre om lag 140 mill. kroner. Av hensyn til realistisk budsjettering foreslås det derfor å øke bevilgningen med 140 mill. kroner i RNB 2018.

Kommunesektoren er rammefinansiert, og i de årlige budsjettforslagene tas det hensyn til anslått vekst i demografi- og pensjonskostnader. Det foretas ikke etterberegninger av utgifter som skyldes endringer i befolkningens sammensetning.

Med hilsen

Monica Mæland

Kopi: Stortingets kommunal- og forvaltningskomite

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeiderpartiets stortingsgruppe

Deres ref

Vår ref

Dato

18/2460-10

5. juni 2018

**Spørsmål fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe - AP - til Prop 88 S
(2018–2019) Kommuneproposisjonen 2019**

Jeg viser til brev av 28. mai fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe med spørsmål til Kommuneproposisjonen 2019.

Spørsmål 1:

Hva er den gjennomsnittlige årlige oppgavekorrigerte realveksten i frie inntekter for kommunene i perioden 2013-2018 gitt oppdaterte anslag i RNB 2018?

Spørsmål 2:

Hva er den gjennomsnittlige årlige oppgavekorrigerte realveksten i frie inntekter for fylkeskommunene i perioden 2013-2018 gitt oppdaterte anslag i RNB 2018?

Spørsmål 3:

Gitt oppdaterte anslag i RNB 2018 og regjeringens forslag til vekst i frie inntekter for 2019:

- Hva er gjennomsnittlig årlig oppgavekorrigert realvekst i frie inntekter i kommunesektoren for årene 2018 og 2019?
- Hva er gjennomsnittlig årlig oppgavekorrigert realvekst i frie inntekter i kommunene for årene 2018 og 2019?
- Hva er gjennomsnittlig årlig oppgavekorrigert realvekst i frie inntekter i fylkeskommunene for årene 2018 og 2019?
- Hva er gjennomsnittlig årlig oppgavekorrigert realvekst i frie inntekter i kommunesektoren i perioden 2013-2019?
- Hva er gjennomsnittlig årlig oppgavekorrigert realvekst i frie inntekter i kommunene i perioden 2013-2019?

- Hva er gjennomsnittlig årlig oppgavekorrigert realvekst i frie inntekter i fylkeskommunene i perioden 2013-2019?

Svar spørsmål 1-3:

Ved beregning av vekst i frie inntekter korrigeres det for endringer i oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåene, endringer i regelverk, innlemming av øremerkede tilskudd m.v. Dette gjøres for at veksttallene skal være sammenliknbare over tid. Videre beregnes realvekst ved å korrigere for lønnsvekst og prisvekst på varer og tjenester (deflator). Dette er praksis i budsjettokumenter som regjeringen legger fram for Stortinget og i rapporter fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Disse prinsippene for vekstberegninger legges til grunn i svarene som gis i dette brevet.

Realvekst i hhv. kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter i de ulike periodene er gjengitt i tabell 1. Fram til og med 2017 er vekstberegningene basert på regnskapstall, som i mindre grad vil være gjenstand for endring. Anslag på veksten i frie inntekter i 2018 og 2019 er i tråd med Revidert Nasjonalbudsjett 2018. Det anslås en realnedgang i frie inntekter i kommunesektoren 2018 med 2,6 mrd. kroner tilsvarende -0,7 prosent. Kommunesektorens skatteinntekter i regnskapet for 2017 ble 1,8 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i nasjonalbudsjettet i fjor høst. Videre ble skatteanslaget for 2017 oppjustert med 4 mrd. kroner i nasjonalbudsjettet i fjor høst. Samlet sett fikk kommunesektoren 5,8 mrd. kroner i ekstra skatteinntekter mot slutten av 2017 som det ikke var budsjettet med. Disse ekstra skatteinntekten videreføres ikke til 2018. Nedgangen i frie inntekter i 2018 må ses i lys av dette.

Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter i 2019 på mellom 2,6 og 3,2 mrd. kroner. Dette tilsvarer en realvekst på 0,7 og 0,9 pst. Fylkeskommunene får mellom -0,1 og 0,1 mrd. kroner av den foreslåtte veksten i frie inntekter. Kommunene får mellom 2,6 og 3,2 mrd. kroner av veksten i frie inntekter. I tabell 1 har vi vist anslag for realvekst i periodene 2017-2019 og 2013-2019 der vi beregningsteknisk har lagt oss midt i intervallet.

Anslagene for vekst i frie inntekter i 2018 og 2019 er beheftet med betydelig usikkerhet. Erfaringsmessig kan blant annet anslagene for kommunesektorens skatteinntekter bli betydelig justert når ny informasjon kommer til. Den varslede inntektsveksten i 2019 er regnet fra anslått inntektsnivå i 2018 i revidert nasjonalbudsjett 2018. Det innebærer at regjeringen nå varsler et nivå på kommunesektorens inntekter i 2019. I statsbudsjettet til høsten vil nivået på kommunesektorens inntekter i 2018 vurderes på nytt, først og fremst skatteanslaget og deflator (pris- og lønnsveksten). Dersom nivået på kommunesektorens inntekter i 2018 endres når statsbudsjettet legges fram i oktober, vil inntektsveksten for 2019 som nå varsles kunne bli endret.

I Tabell 1 vises vekst i frie inntekter i de ulike periodene. I perioden 2013-2017 er det vekst for årene 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016 og 2016-2017 som inngår. Tilsvarende er det for perioden 2017-2019 vekst for årene 2017-2018 og 2018-2019 som inngår. Vi viser anslag på vekst i frie inntekter i alt og per innbygger.

Tabell 1. Gjennomsnittlig årlig prosentvis vekst i kommunesektorens frie inntekter i ulike perioder. I alt og per innbygger. Foreløpige tall og anslag.

	I alt			Per innbygger**		
	Kommuner	Fylkes- kommuner	Kommune- sektoren i alt	Kommuner	Fylkes- kommuner	Kommune- sektoren i alt
2005-2013	1,8	1,9	1,8	0,6	0,7	0,6
2013-2017	2,3	1,3	2,1	1,3	0,3	1,1
2013-2018	1,7	0,9	1,5	0,7	-0,1	0,6
2017-2019*	0,1	-0,4	0,0			
2013-2019*	1,6	0,7	1,4			

*Beregningsteknisk er det lagt til grunn den midtre verdien av varslet intervall for vekst i frie inntekter fra 2018-2019.

**Vekst i innbyggertallet fra 1. januar 2018 til 1. januar 2019 er ikke kjent, slik at vekst i frie inntekter per innbygger ikke presenteres der tall for 2019 inngår.

Spørsmål 4:

Hvorfor nedjusteres skatteanslagene for kommunesektoren når skatteinntektene så langt vokser mer enn regjeringen la opp til i budsjettet for 2018?

Svar:

Skatteanslaget for kommunesektoren i Prop. 1 for 2018 var bl.a. basert på anslått lønnsvekst i 2018 på 3,0 pst. I RNB 2018 er lønnsvekstanslaget nedjustert til 2,8 pst. Dette er bakgrunnen for nedjustering av skatteanslaget for 2018.

Spørsmål 5:

Teknisk beregningsutvalg for kommuneøkonomien skriver i sin rapport fra mars i år: «Oppjusteringene av inntektsveksten både i 2016 og i 2017 må særlig ses i sammenheng med uventede store uttak av utbytter til personlige skattytere som følge av gjentatte tilpasninger til skattereformen.» KS viste under høringen i Stortinget at kommunene har styrket sin økonomiske «buffer» med 8 mrd. kroner i 2017.

1. Mener kommunalministeren de gode driftsresultatene som følge av engangsinntekter fra skatt gir kommunene grunnlag for å redusere varige inntekter som for eksempel eiendomsskatt?
2. Mener kommunalministeren kommunene gjør gale prioriteringer dersom de bygger opp sin økonomiske buffer med disse engangsinntektene?

Svar:

Eiendomsskatt er en lokal skatt som kommunene selv avgjør om de vil benytte, innenfor de rammer som loven setter. Når det gjelder disposisjonsfond, må den enkelte kommune bestemme dimensjoneringen ut fra en vurdering av egen økonomi. Jeg legger til grunn at kommunene selv er best egnet til å foreta disposisjoner og prioriteringer i budsjett og økonomiplan i tråd med egne vurderinger av kommunens økonomi.

Spørsmål 6:

Regjeringen skriver at veksten i frie inntekter må ses i sammenheng med merutgiftene grunnet demografiske endringer. Hvilke kostnader knyttet til demografi ligger til grunn for regjeringens forslag til frie inntekter for 2019?

Svar:

Det er usikkerhet knyttet til merutgiftene grunnet demografiske endringer i 2019, og den varslede veksten i frie inntekter må sees i sammenheng med dette. Befolkningsveksten gjennom året 2017 ble langt lavere enn tidligere antatt, og både fødselsoverskudd og nettoinnvandring var på det laveste siden 2005. Oppdaterte beregninger basert på den faktiske befolkningsutviklingen i 2017 anslår de samlede merutgiftene i 2018 til 1,7 mrd. kroner, hvorav 1,4 mrd. kroner belaster de frie inntektene. Dette er vesentlig lavere enn anslagene i statsbudsjettet for 2018, som var basert på hovedalternativet i Statistisk sentralbyrås siste publiserte befolkningsframskrivninger fra juni 2016. Merutgiftene grunnet demografiutviklingen for 2019 forventes også å være lavere enn det som har vært tilfelle i årene før 2018. Statistisk sentralbyrå publiserer nye befolkningsframskrivninger annet hvert år, og vil publisere nye framskrivninger i juni 2018. I den forbindelse vil det bli gjort nye anslag på merutgiftene i 2019. Departementet tar sikte på å presentere disse beregningene i statsbudsjettet for 2019.

Spørsmål 7:

Hvordan har vedlikeholdsetterslep på fylkesveinettet utviklet seg siden 2013? Hvor stort er etterslepet i dag og hvordan forventes etterslepet å utvikle seg i 2018 og 2019 gitt det økonomiske opplegget som er vedtatt og som foreslås i kommuneproposisjonen?

Svar:

Det rapporteres ikke data fra fylkeskommunene til staten spesielt om vedlikeholdsetterslep for fylkesveier. Det er likevel noe data som er tilgjengelig i KOSTRA, og som kan gi en indikasjon på standard og ressursbruk på fylkesveiene. Et nøkkeltall er "andel kilometer fylkesveg med dårlig eller svært dårlig dekketilstand". Denne indikatoren viser at andel kilometer fylkesveier som hadde dårlig eller svært dårlig dekketilstand i 2013 var på 45,3 pst. Denne andelen har blitt gradvis redusert i perioden fram til 2017, da den var 40,8 pst. Indikatoren for netto driftsutgifter i kroner per innbygger for fylkesveier, viser at fylkeskommunene har prioriterte fylkesveiene gradvis mer i årene fra 2013 til 2017. I 2013 brukte fylkeskommunene 1 268 kroner per innbygger i netto driftsutgifter for fylkesveier. Det samme tallet i 2017 var 1 639 kroner per innbygger. Dette viser en økning i ressursbruken. Fylkeskommunene har god økonomi. I perioden 2013 til og med 2017 hadde fylkeskommunene utenom Oslo netto driftsresultater som i gjennomsnitt var på 4,6 pst.

Spørsmål 8:

I følge Aftenposten 24.mai anklager Eldre- og folkehelseministeren kommunene for å prioritere badeland fremfor sykehjem. Ministeren sier «det er ikke alltid de viktigste områdene som blir prioritert i kommune- og bystyrene». Hun sier videre at kommunene har brukt penger på badeland og andre områder heller enn helse- og omsorgssektoren.

- a. Deler kommunalministeren betraktningene fra eldre- og folkehelseministeren?

- b. Kan kommunalministeren komme med konkrete eksempler på at kommunene ikke prioriterer de viktigste områdene?
- c. Hvor mye brukte kommunene totalt sett på badeland i 2017 sammenlignet med helse- og omsorgssektoren?

Svar:

Det slås fast i kommuneproposisjonen at regjeringen vil jobbe for at rammestyring fortsatt skal være hovedprinsippet for statens styring av kommunesektoren. Rammestyring styrker det lokale selvstyret og gir kommunene handlingsrom – innenfor de krav som er fastsatt i lov – til å foreta egne prioriteringer basert på lokale ønsker og behov.

Svømmeanlegg kan være begrunnet og organisert på forskjellige måter. Noen anlegg er i kommunal regi, f.eks. i tilknytning til skoler, mens andre er i samarbeid eller partnerskap med andre offentlige aktører eller private. Kommunene rapporterer kun inn regnskapsdata samlet for kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg, og ikke på typen anlegg. Det finnes derfor ikke data på hvor mye kommunene bruker på svømmeanlegg.

Spørsmål 9:

Hvordan vil regjeringen sikre seg politisk støtte blant flertallet i Stortinget til den nye distriktsindeksen før denne brukes i forhandlinger med ESA om blant annet distriktsrettet investeringsstøtte og ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift?

Svar:

Fastsettingen av virkeområder for differensiert arbeidsgiveravgift (DA) er i utgangspunktet basert på regler for regionalstøtte gitt av EU, og er gjenstand for forhandlinger med ESA basert på disse reglene.

Den nye indeksen reflekterer distriktsutfordringene og passer med de kriteriene som ligger i EUs regelverk. Arbeidet med distriktsindeksen har vært faglig innrettet, både nå og tidligere. Indeksen har derfor ikke vært lagt fram for Stortinget av tidligere regjeringer. Forrige utkast til indeks ble utarbeidet av Norsk institutt for by- og regionforskning (nå By- og regionforskningsinstituttet NIBR ved OsloMet), og deretter tatt i bruk av departementet. I den siste revisjonen har departementet hatt bistand fra de fremste eksperter innenfor regionalforskning. "Distrikt" er definert som områder med lavt folketall, lange avstander til større sentra og små arbeidsmarkeder, jf. også Meld. St. nr. 18 (2016–2017) – Berekraftige byar og sterke distrikt. Distriktsindeksen er utformet for å fange opp disse utfordringene tydeligere enn før.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Monica Mæland". The script is cursive and elegant, with the first name "Monica" and the last name "Mæland" written in a single line.

Monica Mæland

SVs stortingsgruppe
v/Andersen Karin

Deres ref

Vår ref

Dato

18/2460-19

5. juni 2018

Nye spørsmål til kommuneøkonomi 2019. Prop 88 L

Jeg viser til brev av 31. mai fra stortingsrepresentant Karin Andersen med spørsmål til Kommuneproposisjonen 2019. Representanten ber om å få tabellene også i excel, dette vil bli ettersendt per e-post.

Spørsmål 1:

Vi ber om å få foretatt en beregning av inntektsvirkninger på kommunenivå basert på vekst i frie inntekter på 4,4 mrd, 5,34 mrd, 6 mrd? Ber om beregninger for hver enkelt og at dette presenteres i et format som gjør det mulig å behandle dataene (excel).

Svar:

I kommuneproposisjonen 2019 legger regjeringen opp til en realvekst i frie inntekter i kommunene på mellom 2,6 og 3,2 mrd. kroner fra 2018 til 2019. Veksten fordeles til den enkelte kommune i statsbudsjettet for 2019, og i beregningsteknisk dokumentasjon til statsbudsjettet (Grønt hefte) vil det bli gitt et anslag på nominell vekst i frie inntekter i 2019 for den enkelte kommune. For å gi et anslag på hvordan en vekst i frie inntekter på hhv. 4,4 mrd., 5,34 mrd., og 6 mrd. vil fordele seg på den enkelte kommune i 2019, er veksten fordelt med et likt beløp per innbygger. Det er benyttet innbyggertall per 1.1.2018. All inntektsvekst er forutsatt fordelt til kommuner. Et anslag på veksten for den enkelte kommune i 2019 er vist i tabellen i vedlegg 1.

Spørsmål 2:

Vi ber om å få foretatt en beregning av inntektsvirkninger på fylkene basert på en vekst i frie inntekter på 660 millioner? Ber om beregninger for hver enkelt og at dette presenteres i et format som gjør det mulig å behandle dataene (excel).

Svar:

I kommuneproposisjonen 2019 legger regjeringen opp til en realvekst i frie inntekter for fylkeskommunene på mellom -100 og 100 millioner kroner fra 2018 til 2019. Veksten fordeles til den enkelte fylkeskommune i statsbudsjettet for 2019, og i beregningsteknisk dokumentasjon til statsbudsjettet (Grønt hefte) vil det bli gitt et anslag på nominell vekst i frie inntekter i 2019 for den enkelte fylkeskommune. For å gi et anslag på hvordan en vekst i frie inntekter på 660 millioner kroner vil fordele seg på den enkelte fylkeskommune i 2019, er veksten fordelt med et likt beløp per innbygger. Det er benyttet innbyggertall per 1.1.2018. All inntektsvekst er forutsatt fordelt til fylkeskommuner. Et anslag på veksten for den enkelte fylkeskommune i 2019 er vist i tabellen i vedlegg 2.

Med hilsen

Monica Mæland

Vedlegg spørsmål 1 fra SV -kommuneproposisjonen 2019

Tabellforklaring:

Kolonne 1:	Anslått økning i frie inntekter ved økt inntektsramme med 4,4 mrd. kroner. 1000 kr.
Kolonne 2:	Anslått økning i frie inntekter ved økt inntektsramme med 5,34 mrd. kroner. 1000 kr.
Kolonne 3:	Anslått økning i frie inntekter ved økt inntektsramme med 6,0 mrd. kroner. 1000 kr.
Kolonne 4:	Befolkningstall per 1. januar 2018

Kommune	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 4,4 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 5,34 mrd.	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 6 mrd.	Befolkning per 1. januar 2018
	(1000 kr) kol. 1	(1 000 kr) kol. 2	(1 000 kr) kol. 3	(antall) kol. 4.
0101 Halden	25 788	31 297	35 165	31 037
0104 Moss	27 077	32 861	36 923	32 588
0105 Sarpsborg	46 149	56 008	62 931	55 543
0106 Fredrikstad	67 282	81 656	91 748	80 977
0111 Hvaler	3 772	4 578	5 144	4 540
0118 Aremark	1 162	1 411	1 585	1 399
0119 Marker	2 964	3 597	4 041	3 567
0121 Rømskog	567	688	773	682
0122 Trøgstad	4 434	5 382	6 047	5 337
0123 Spydeberg	4 863	5 902	6 632	5 853
0124 Askim	13 136	15 942	17 913	15 810
0125 Eidsberg	9 484	11 510	12 932	11 414
0127 Skiptvet	3 183	3 863	4 341	3 831
0128 Rakkestad	6 815	8 271	9 293	8 202
0135 Råde	6 202	7 528	8 458	7 465
0136 Rygge	13 363	16 218	18 222	16 083
0137 Våler	4 546	5 517	6 199	5 471
0138 Hobøl	4 670	5 668	6 369	5 621
0211 Vestby	14 529	17 633	19 812	17 486
0213 Ski	25 657	31 139	34 987	30 880
0214 Ås	16 687	20 252	22 755	20 084
0215 Frogn	13 074	15 867	17 828	15 735
0216 Nesodden	16 025	19 449	21 852	19 287
0217 Oppegård	22 582	27 406	30 793	27 178
0219 Bærum	104 237	126 505	142 141	125 454
0220 Asker	50 622	61 437	69 030	60 926
0221 Aurskog- Høland	13 618	16 527	18 570	16 390

0226 Sørums	14 939	18 131	20 372	17 980
0227 Fet	9 691	11 761	13 214	11 663
0228 Rælingen	14 851	18 024	20 251	17 874
0229 Enebakk	9 094	11 037	12 401	10 945
0230 Lørenskog	32 130	38 994	43 814	38 670
0231 Skedsmo	45 015	54 632	61 384	54 178
0233 Nittedal	19 563	23 742	26 677	23 545
0234 Gjerdrum	5 570	6 760	7 596	6 704
0235 Ullensaker	30 390	36 883	41 441	36 576
0236 Nes	18 014	21 863	24 565	21 681
0237 Eidsvoll	20 479	24 854	27 925	24 647
0238 Nannestad	11 001	13 351	15 001	13 240
0239 Hurdal	2 412	2 927	3 289	2 903
0301 Oslo	559 569	679 113	763 048	673 469
0402 Kongsvinger	14 901	18 084	20 319	17 934
0403 Hamar	25 699	31 189	35 044	30 930
0412 Ringsaker	28 375	34 437	38 693	34 151
0415 Løten	6 327	7 679	8 628	7 615
0417 Stange	17 154	20 819	23 392	20 646
0418 Nord-Odal	4 235	5 140	5 775	5 097
0419 Sør-Odal	6 551	7 950	8 933	7 884
0420 Eidskog	5 103	6 193	6 959	6 142
0423 Grue	3 938	4 780	5 370	4 740
0425 Åsnes	6 048	7 340	8 247	7 279
0426 Våler	3 058	3 711	4 169	3 680
0427 Elverum	17 551	21 300	23 933	21 123
0428 Trysil	5 456	6 622	7 440	6 567
0429 Åmot	3 722	4 518	5 076	4 480
0430 Stor-Elvdal	2 069	2 511	2 821	2 490
0432 Rendalen	1 518	1 842	2 070	1 827
0434 Engerdal	1 075	1 305	1 466	1 294
0436 Tolga	1 290	1 566	1 760	1 553
0437 Tynset	4 657	5 652	6 351	5 605
0438 Alvdal	2 014	2 444	2 746	2 424
0439 Folldal	1 304	1 582	1 778	1 569
0441 Os	1 609	1 952	2 194	1 936
0501 Lillehammer	23 213	28 172	31 654	27 938
0502 Gjøvik	25 460	30 899	34 718	30 642
0511 Dovre	2 195	2 664	2 993	2 642
0512 Lesja	1 693	2 055	2 309	2 038
0513 Skjåk	1 810	2 197	2 469	2 179
0514 Lom	1 937	2 351	2 641	2 331
0515 Vågå	3 023	3 668	4 122	3 638
0516 Nord-Fron	4 759	5 776	6 490	5 728
0517 Sel	4 879	5 921	6 653	5 872
0519 Sør-Fron	2 614	3 172	3 564	3 146

0520 Ringeby	3 701	4 491	5 046	4 454
0521 Øyer	4 262	5 173	5 812	5 130
0522 Gausdal	5 108	6 200	6 966	6 148
0528 Østre Toten	12 370	15 013	16 868	14 888
0529 Vestre Toten	11 062	13 426	15 085	13 314
0532 Jevnaker	5 631	6 834	7 678	6 777
0533 Lunner	7 532	9 141	10 271	9 065
0534 Gran	11 441	13 885	15 602	13 770
0536 Søndre Land	4 694	5 697	6 402	5 650
0538 Nordre Land	5 608	6 807	7 648	6 750
0540 Sør-Aurdal	2 504	3 039	3 415	3 014
0541 Etnedal	1 123	1 363	1 532	1 352
0542 Nord-Aurdal	5 353	6 497	7 300	6 443
0543 Vestre Slidre	1 777	2 157	2 424	2 139
0544 Øystre Slidre	2 676	3 248	3 649	3 221
0545 Vang	1 330	1 614	1 814	1 601
0602 Drammen	57 092	69 289	77 853	68 713
0604 Kongsberg	22 774	27 640	31 056	27 410
0605 Ringerike	25 161	30 537	34 311	30 283
0612 Hole	5 677	6 890	7 742	6 833
0615 Flå	888	1 078	1 211	1 069
0616 Nes	2 776	3 369	3 785	3 341
0617 Gol	3 794	4 604	5 173	4 566
0618 Hemsedal	2 041	2 478	2 784	2 457
0619 Ål	3 844	4 665	5 241	4 626
0620 Hol	3 756	4 558	5 121	4 520
0621 Sigdal	2 898	3 517	3 952	3 488
0622 Krødsherad	1 892	2 296	2 580	2 277
0623 Modum	11 533	13 996	15 726	13 880
0624 Øvre Eiker	15 725	19 085	21 443	18 926
0625 Nedre Eiker	20 703	25 126	28 231	24 917
0626 Lier	21 586	26 198	29 436	25 980
0627 Røyken	18 655	22 640	25 438	22 452
0628 Hurum	7 852	9 529	10 707	9 450
0631 Flesberg	2 233	2 711	3 046	2 688
0632 Rollag	1 172	1 423	1 599	1 411
0633 Nore og Uvdal	2 062	2 503	2 812	2 482
0701 Horten	22 697	27 546	30 950	27 317
0704 Tønsberg	37 689	45 740	51 393	45 360
0710 Sandefjord	52 025	63 140	70 944	62 615
0711 Svelvik	5 544	6 728	7 559	6 672
0712 Larvik	38 886	47 193	53 026	46 801
0713 Sande	8 081	9 808	11 020	9 726
0715 Holmestrand	11 808	14 331	16 102	14 212
0716 Re	7 994	9 702	10 901	9 621
0729 Færder	22 213	26 958	30 290	26 734

0805 Porsgrunn	29 987	36 393	40 892	36 091
0806 Skien	45 291	54 967	61 760	54 510
0807 Notodden	10 522	12 770	14 348	12 664
0811 Siljan	1 953	2 371	2 664	2 351
0814 Bamble	11 784	14 302	16 070	14 183
0815 Kragerø	8 729	10 594	11 903	10 506
0817 Drangedal	3 411	4 139	4 651	4 105
0819 Nome	5 491	6 664	7 488	6 609
0821 Bø	5 367	6 514	7 319	6 460
0822 Sauherad	3 622	4 396	4 939	4 359
0826 Tinn	4 866	5 905	6 635	5 856
0827 Hjartdal	1 319	1 600	1 798	1 587
0828 Seljord	2 459	2 984	3 353	2 959
0829 Kviteseid	1 992	2 417	2 716	2 397
0830 Nissedal	1 237	1 501	1 687	1 489
0831 Fyresdal	1 097	1 331	1 496	1 320
0833 Tokke	1 858	2 255	2 533	2 236
0834 Vinje	3 082	3 740	4 202	3 709
0901 Risør	5 718	6 940	7 797	6 882
0904 Grimstad	19 124	23 210	26 079	23 017
0906 Arendal	37 094	45 019	50 583	44 645
0911 Gjerstad	2 050	2 488	2 795	2 467
0912 Vegårshei	1 734	2 104	2 365	2 087
0914 Tvedestrand	5 057	6 137	6 896	6 086
0919 Froland	4 811	5 839	6 560	5 790
0926 Lillesand	9 032	10 962	12 317	10 871
0928 Birkenes	4 310	5 230	5 877	5 187
0929 Åmli	1 533	1 860	2 090	1 845
0935 Iveland	1 105	1 341	1 507	1 330
0937 Evje og Hornnes	3 012	3 655	4 107	3 625
0938 Bygland	1 003	1 217	1 368	1 207
0940 Valle	1 018	1 235	1 388	1 225
0941 Bykle	796	966	1 085	958
1001 Kristiansand	75 975	92 206	103 603	91 440
1002 Mandal	13 011	15 790	17 742	15 659
1003 Farsund	8 081	9 808	11 020	9 726
1004 Flekkefjord	7 533	9 142	10 272	9 066
1014 Vennesla	12 074	14 654	16 465	14 532
1017 Songdalen	5 530	6 712	7 541	6 656
1018 Søgne	9 424	11 437	12 851	11 342
1021 Marnardal	1 918	2 327	2 615	2 308
1026 Åseral	784	951	1 068	943
1027 Audnedal	1 484	1 801	2 024	1 786
1029 Lindesnes	4 103	4 979	5 595	4 938
1032 Lyngdal	7 121	8 643	9 711	8 571

1034 Hægebostad	1 412	1 713	1 925	1 699
1037 Kvinesdal	5 005	6 074	6 825	6 024
1046 Sirdal	1 530	1 857	2 087	1 842
1101 Eigersund	12 378	15 023	16 880	14 898
1102 Sandnes	63 419	76 968	86 481	76 328
1103 Stavanger	110 623	134 256	150 849	133 140
1106 Haugesund	30 881	37 478	42 111	37 167
1111 Sokndal	2 768	3 359	3 774	3 331
1112 Lund	2 690	3 264	3 668	3 237
1114 Bjerkreim	2 348	2 850	3 202	2 826
1119 Hå	15 589	18 919	21 258	18 762
1120 Klepp	15 967	19 378	21 773	19 217
1121 Time	15 537	18 856	21 186	18 699
1122 Gjesdal	9 859	11 965	13 444	11 866
1124 Sola	21 823	26 485	29 759	26 265
1127 Randaberg	9 116	11 064	12 431	10 972
1129 Forsand	1 035	1 256	1 412	1 246
1130 Strand	10 501	12 744	14 319	12 638
1133 Hjelmeland	2 262	2 746	3 085	2 723
1134 Suldal	3 198	3 881	4 361	3 849
1135 Sauda	3 874	4 702	5 283	4 663
1141 Finnøy	2 656	3 224	3 622	3 197
1142 Rennesøy	4 029	4 890	5 494	4 849
1144 Kvitsøy	450	547	614	542
1145 Bokn	701	851	956	844
1146 Tysvær	9 159	11 115	12 489	11 023
1149 Karmøy	35 099	42 597	47 862	42 243
1151 Utsira	173	210	236	208
1160 Vindafjord	7 306	8 867	9 963	8 793
1201 Bergen	232 472	282 137	317 008	279 792
1211 Etne	3 392	4 117	4 626	4 083
1216 Sveio	4 753	5 769	6 482	5 721
1219 Bømlo	9 889	12 002	13 485	11 902
1221 Stord	15 604	18 937	21 278	18 780
1222 Fitjar	2 654	3 221	3 619	3 194
1223 Tysnes	2 374	2 881	3 237	2 857
1224 Kvinnherad	10 951	13 290	14 933	13 180
1227 Jondal	911	1 105	1 242	1 096
1228 Odda	5 679	6 892	7 744	6 835
1231 Ullensvang	2 794	3 391	3 810	3 363
1232 Eidfjord	774	939	1 055	931
1233 Ulvik	928	1 126	1 266	1 117
1234 Granvin	774	939	1 055	931
1235 Voss	12 112	14 699	16 516	14 577
1238 Kvam	7 025	8 526	9 580	8 455
1241 Fusa	3 257	3 953	4 441	3 920

1242 Samnanger	2 046	2 484	2 791	2 463
1243 Os	17 094	20 745	23 309	20 573
1244 Austevoll	4 311	5 232	5 879	5 189
1245 Sund	5 887	7 144	8 027	7 085
1246 Fjell	21 374	25 941	29 147	25 725
1247 Askøy	24 154	29 315	32 938	29 071
1251 Vaksdal	3 429	4 162	4 676	4 127
1252 Modalen	316	383	431	380
1253 Osterøy	6 751	8 193	9 206	8 125
1256 Meland	6 713	8 147	9 154	8 079
1259 Øygarden	4 052	4 918	5 526	4 877
1260 Radøy	4 262	5 172	5 811	5 129
1263 Lindås	13 119	15 921	17 889	15 789
1264 Austrheim	2 411	2 926	3 288	2 902
1265 Fedje	466	566	636	561
1266 Masfjorden	1 437	1 744	1 960	1 730
1401 Flora	9 961	12 088	13 583	11 988
1411 Gulen	1 948	2 365	2 657	2 345
1412 Solund	671	814	914	807
1413 Hyllestad	1 145	1 390	1 561	1 378
1416 Høyanger	3 451	4 189	4 707	4 154
1417 Vik	2 222	2 696	3 030	2 674
1418 Balestrand	1 049	1 273	1 430	1 262
1419 Leikanger	1 948	2 365	2 657	2 345
1420 Sogndal	6 696	8 127	9 131	8 059
1421 Aurland	1 477	1 793	2 014	1 778
1422 Lærdal	1 789	2 171	2 439	2 153
1424 Årdal	4 385	5 321	5 979	5 277
1426 Luster	4 340	5 267	5 918	5 223
1428 Askvoll	2 536	3 078	3 458	3 052
1429 Fjaler	2 365	2 870	3 225	2 846
1430 Gaular	2 498	3 031	3 406	3 006
1431 Jølster	2 528	3 069	3 448	3 043
1432 Førde	10 875	13 199	14 830	13 089
1433 Naustdal	2 347	2 849	3 201	2 825
1438 Bremanger	3 130	3 799	4 268	3 767
1439 Vågsøy	4 986	6 051	6 799	6 001
1441 Selje	2 291	2 780	3 124	2 757
1443 Eid	5 116	6 209	6 976	6 157
1444 Hornindal	976	1 185	1 331	1 175
1445 Gloppen	4 881	5 923	6 655	5 874
1449 Stryn	5 978	7 255	8 152	7 195
1502 Molde	22 351	27 125	30 478	26 900
1504 Ålesund	39 475	47 908	53 829	47 510
1505 Kristiansund	20 190	24 504	27 532	24 300
1511 Vanylven	2 648	3 214	3 611	3 187

1514 Sande	2 095	2 543	2 857	2 522
1515 Herøy	7 449	9 040	10 157	8 965
1516 Ulstein	7 108	8 627	9 693	8 555
1517 Hareid	4 279	5 193	5 835	5 150
1519 Volda	7 634	9 265	10 410	9 188
1520 Ørsta	8 983	10 903	12 250	10 812
1523 Ørskog	1 884	2 286	2 569	2 267
1524 Norddal	1 388	1 684	1 892	1 670
1525 Stranda	3 811	4 625	5 197	4 587
1526 Stordal	808	980	1 101	972
1528 Sykkylven	6 394	7 759	8 719	7 695
1529 Skodje	3 888	4 719	5 302	4 680
1531 Sula	7 587	9 208	10 346	9 131
1532 Giske	6 890	8 361	9 395	8 292
1534 Haram	7 765	9 423	10 588	9 345
1535 Vestnes	5 450	6 614	7 431	6 559
1539 Rauma	6 237	7 570	8 506	7 507
1543 Nesset	2 448	2 971	3 338	2 946
1545 Midsund	1 702	2 066	2 322	2 049
1546 Sandøy	1 049	1 274	1 431	1 263
1547 Aukra	2 955	3 587	4 030	3 557
1548 Fræna	8 122	9 857	11 075	9 775
1551 Eide	2 858	3 469	3 898	3 440
1554 Averøy	4 868	5 908	6 638	5 859
1557 Gjemnes	2 179	2 645	2 972	2 623
1560 Tingvoll	2 557	3 104	3 487	3 078
1563 Sunndal	5 915	7 179	8 066	7 119
1566 Surnadal	4 967	6 028	6 773	5 978
1567 Rindal	1 694	2 056	2 310	2 039
1571 Halså	1 305	1 584	1 780	1 571
1573 Smøla	1 805	2 190	2 461	2 172
1576 Aure	2 985	3 623	4 071	3 593
5001 Trondheim	160 775	195 123	219 239	193 501
5004 Steinkjer	18 359	22 281	25 035	22 096
5005 Namsos	10 866	13 188	14 818	13 078
5011 Hemne	3 510	4 260	4 787	4 225
5012 Snillfjord	820	995	1 118	987
5013 Hitra	3 862	4 687	5 266	4 648
5014 Frøya	4 123	5 004	5 622	4 962
5015 Ørland	4 446	5 396	6 063	5 351
5016 Agdenes	1 399	1 698	1 908	1 684
5017 Bjugn	4 041	4 905	5 511	4 864
5018 Åfjord	2 723	3 304	3 713	3 277
5019 Roan	792	961	1 080	953
5020 Osen	803	975	1 096	967
5021 Oppdal	5 791	7 028	7 897	6 970

5022 Rennebu	2 111	2 562	2 879	2 541
5023 Meldal	3 265	3 963	4 453	3 930
5024 Orkdal	9 915	12 033	13 520	11 933
5025 Røros	4 705	5 710	6 416	5 663
5026 Holtålen	1 685	2 045	2 298	2 028
5027 Midtre Gauldal	5 172	6 277	7 053	6 225
5028 Melhus	13 646	16 562	18 609	16 424
5029 Skaun	6 765	8 210	9 225	8 142
5030 Klæbu	5 063	6 145	6 905	6 094
5031 Malvik	11 597	14 075	15 815	13 958
5032 Selbu	3 401	4 127	4 637	4 093
5033 Tydal	693	841	945	834
5034 Meråker	2 051	2 490	2 797	2 469
5035 Stjørdal	19 911	24 165	27 152	23 964
5036 Frosta	2 174	2 638	2 964	2 616
5037 Levanger	16 713	20 284	22 791	20 115
5038 Verdal	12 416	15 068	16 931	14 943
5039 Verran	2 055	2 494	2 802	2 473
5040 Namdalseid	1 317	1 598	1 796	1 585
5041 Snåsa	1 740	2 112	2 373	2 094
5042 Lierne	1 146	1 391	1 562	1 379
5043 Røyrvik	394	478	537	474
5044 Namsskogan	749	910	1 022	902
5045 Grong	1 994	2 420	2 719	2 400
5046 Høylandet	1 054	1 279	1 437	1 268
5047 Overhalla	3 195	3 877	4 356	3 845
5048 Fosnes	513	623	700	618
5049 Flatanger	918	1 114	1 252	1 105
5050 Vikna	3 732	4 530	5 089	4 492
5051 Nærøy	4 252	5 160	5 798	5 117
5052 Leka	484	587	659	582
5053 Inderøy	5 637	6 842	7 687	6 785
5054 Indre Fosen	8 384	10 175	11 432	10 090
1804 Bodø	42 838	51 990	58 416	51 558
1805 Narvik	15 486	18 794	21 117	18 638
1811 Bindal	1 235	1 498	1 684	1 486
1812 Sømna	1 678	2 037	2 289	2 020
1813 Brønnøy	6 604	8 015	9 005	7 948
1815 Vega	1 014	1 231	1 383	1 221
1816 Vevelstad	420	510	573	506
1818 Herøy	1 487	1 805	2 028	1 790
1820 Alstahaug	6 190	7 512	8 441	7 450
1822 Leirfjord	1 917	2 326	2 614	2 307
1824 Vefsn	11 174	13 561	15 237	13 448
1825 Grane	1 216	1 475	1 658	1 463

1826 Hattfjelldal	1 172	1 423	1 599	1 411
1827 Dønna	1 166	1 415	1 590	1 403
1828 Nesna	1 500	1 820	2 045	1 805
1832 Hemnes	3 741	4 541	5 102	4 503
1833 Rana	21 794	26 450	29 719	26 230
1834 Lurøy	1 595	1 936	2 175	1 920
1835 Træna	377	458	514	454
1836 Rødøy	1 038	1 259	1 415	1 249
1837 Meløy	5 273	6 399	7 190	6 346
1838 Gildeskål	1 660	2 015	2 264	1 998
1839 Beiarn	855	1 038	1 166	1 029
1840 Saltdal	3 898	4 730	5 315	4 691
1841 Fauske	8 122	9 857	11 075	9 775
1845 Sørfold	1 644	1 996	2 242	1 979
1848 Steigen	2 105	2 555	2 871	2 534
1849 Hamarøy	1 496	1 816	2 041	1 801
1850 Tysfjord	1 623	1 969	2 213	1 953
1851 Lødingen	1 747	2 120	2 382	2 102
1852 Tjeldsund	1 046	1 270	1 426	1 259
1853 Evenes	1 152	1 399	1 571	1 387
1854 Ballangen	2 095	2 543	2 857	2 522
1856 Røst	430	521	586	517
1857 Værøy	620	752	845	746
1859 Flakstad	1 081	1 312	1 474	1 301
1860 Vestvågøy	9 469	11 493	12 913	11 397
1865 Vågan	7 986	9 692	10 889	9 611
1866 Hadsel	6 682	8 109	9 112	8 042
1867 Bø	2 179	2 645	2 972	2 623
1868 Øksnes	3 773	4 579	5 145	4 541
1870 Sortland	8 642	10 488	11 784	10 401
1871 Andøy	4 073	4 943	5 554	4 902
1874 Moskenes	887	1 077	1 210	1 068
1902 Tromsø	62 846	76 272	85 699	75 638
1903 Harstad	20 622	25 028	28 121	24 820
1911 Kvæfjord	2 433	2 953	3 317	2 928
1913 Skånland	2 488	3 019	3 392	2 994
1917 Ibestad	1 147	1 392	1 564	1 380
1919 Gratangen	928	1 126	1 266	1 117
1920 Lavangen	882	1 070	1 202	1 061
1922 Bardu	3 306	4 012	4 508	3 979
1923 Salangen	1 850	2 245	2 522	2 226
1924 Målselv	5 648	6 855	7 702	6 798
1925 Sørreisa	2 903	3 523	3 959	3 494
1926 Dyrøy	968	1 175	1 320	1 165
1927 Tranøy	1 276	1 549	1 740	1 536
1928 Torsken	784	951	1 068	943

1929 Berg	749	910	1 022	902
1931 Lenvik	9 675	11 742	13 193	11 644
1933 Balsfjord	4 697	5 700	6 405	5 653
1936 Karlsøy	1 880	2 282	2 564	2 263
1938 Lyngen	2 390	2 901	3 260	2 877
1939 Storfjord	1 542	1 872	2 103	1 856
1940 Kåfjord	1 771	2 150	2 416	2 132
1941 Skjervøy	2 430	2 950	3 314	2 925
1942 Nordreisa	4 108	4 985	5 602	4 944
1943 Kvænangen	1 017	1 234	1 387	1 224
2002 Vardø	1 753	2 128	2 391	2 110
2003 Vadsø	5 013	6 084	6 835	6 033
2004 Hammerfest	8 752	10 621	11 934	10 533
2011 Kautokeino	2 448	2 971	3 338	2 946
2012 Alta	17 145	20 808	23 380	20 635
2014 Loppa	782	949	1 066	941
2015 Hasvik	849	1 031	1 158	1 022
2017 Kvalsund	853	1 036	1 164	1 027
2018 Måsøy	1 023	1 241	1 395	1 231
2019 Nordkapp	2 691	3 266	3 670	3 239
2020 Porsanger	3 294	3 997	4 491	3 964
2021 Karasjok	2 244	2 724	3 060	2 701
2022 Lebesby	1 121	1 360	1 528	1 349
2023 Gamvik	958	1 163	1 306	1 153
2024 Berlevåg	817	991	1 114	983
2025 Tana	2 428	2 946	3 311	2 922
2027 Nesseby	784	952	1 070	944
2028 Båtsfjord	1 880	2 282	2 564	2 263
2030 Sør-Varanger	8 451	10 256	11 524	10 171
Hele landet	4 400 000	5 340 000	6 000 000	5 295 619

Vedlegg spørsmål 2 fra SV -kommuneproposisjonen 2019

Tabellforklaring:

Kolonne 1: Anslått økning i frie inntekter ved økt inntektsramme med 660 mill. kroner. 1000 kr.

Kolonne 2: Befolkningstall per 1. januar 2018

Fylkeskommune	Anslag på vekst i frie inntekter 2019, vekst på 660 mill. (1000 kr) kol. 1	Innbyggere per 1.1.2018 (1000 kr) kol. 2
Østfold	36 819	295 420
Akershus	76 527	614 026
Oslo	83 935	673 469
Hedmark	24 548	196 966
Oppland	23 664	189 870
Buskerud	35 117	281 769
Vestfold	31 040	249 058
Telemark	21 610	173 391
Aust-Agder	14 610	117 222
Vest-Agder	23 248	186 532
Rogaland	59 016	473 526
Hordaland	65 125	522 539
Sogn og Fjordane	13 738	110 230
Møre og Romsdal	33 259	266 856
Trøndelag	57 174	458 744
Nordland	30 327	243 335
Troms	20 751	166 499
Finnmark	9 493	76 167
Totalt	660 000	5 295 619

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

18/2460-13

5. juni 2018

Ettersending av svar på spørsmål fra SV til Kommuneproposisjonen 2019

Jeg viser til brev av 23. mai fra stortingsrepresentant Karin Andersen med spørsmål til Kommuneproposisjonen 2019. Vedlagt er svar på spørsmål 3 og 20.

Spørsmål 3:

Hvilke økonomiske behov har kommunene meldt inn for 2018 for å imøtekomme økt behov for klimatilpasning (for eksempel ras- og flomsikring, utfordringer med overflatevann o.l.)?

Svar:

Spørsmålet er forelagt Olje- og energidepartementet som har gitt følgende svar:

NVE har laget en oversikt over mulige flom- og skredsikringstiltak for om lag 2,5 mrd. kroner over hele landet. Oversikten er basert på søknader fra kommunene, kartlegging av fareområder og behov som avdekkes gjennom flom- og skredhendelser, men gir ikke nødvendigvis en komplett oversikt over alle behov.

NVE bistår kommunene enten med planlegging og gjennomføring av tiltak eller ved å gi tilskudd slik at kommunene selv kan iverksette tiltak. For 2018 søkte kommunene NVE om tilskudd til sikringstiltak mot flom og skred for om lag 330 mill. kroner.

NVE viser for øvrig til at Miljødirektoratet forvalter en tilskuddsordning til klimatilpasningstiltak.

Spørsmål 20:

Det bes om tall over antall sosialhjelpsmottakere fordelt på aldersgrupper de siste 5 år. Hvis det er mulig bes det om tall som viser barn i gruppen, under skolealder, barneskolealder og ungdom/videregåendealder.

Svar:

Spørsmålet er forelagt Arbeids- og sosialdepartementet som har gitt følgende svar:

Tabellen nedenfor viser antall sosialhjelpsmottakere, totalt og fordelt på aldersgrupper, for årene 2012-2016. Tabellen viser også antall sosialhjelpsmottakere med forsørgeransvar for barn under 18 år. Vi har ikke opplysninger om disse barnas alder/skolenivå. Første tilgjengelige årstall fordelt på alder er for 2013. Tall for 2017 publiseres først i juni.

	2012	2013	2014	2015	2016
18-29 år		44 664	46 587	47 217	47 721
30-39 år		29 581	30 430	31 304	32 553
40-49 år		25 311	25 977	25 605	25 830
50-59 år		14 644	15 536	16 002	16 296
60 år eller eldre		6 568	6 873	7 238	8 002
Alle aldre	114 804	120 775	125 407	127 372	130 405
Forsørgeransvar for barn under 18 år	28 693	30 351	31 638	31 956	32 775

Med hilsen

Monica Mæland

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

SVs stortingsgruppe
v/Andersen Karin

Deres ref

Vår ref

Dato

18/2460-15

5. juni 2018

Nye spørsmål til kommuneøkonomi 2019. Prop 88 S

Spørsmål 1:

Ber om en beregning hva justeringen av innslagspunktet for ressurskrevende tjenester medfører av økte kostnader i kommunene for 1: justeringen for statsbudsjettet 2018, 2: totale justeringen over siste 4 år, fremstilt som total sum og fordelt på år.

Svar:

I budsjettet for 2016, 2017 og 2018 ble det vedtatt å øke innslagspunktet med henholdsvis 10 000, 50 000 og 50 000 kroner ut over prisjustering. Det anslåtte provenyet for økningene i innslagspunktet ut over prisjusteringen er samlet på i overkant av 700 mill. kroner. Det fordeler seg på om lag 60 mill. kroner i 2016, om lag 317 mill. kroner i 2017 og anslagsvis 336 mill. kroner for 2018. I 2015 var det ingen endringer.

Spørsmål 2:

I "Rundskriv IS-4/2018 - Tilskuddsordning for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene" er det gjort en del såkalte justeringer/presiseringer i ordningen for ressurskrevende tjenester og klargjøringer til hvordan tilskuddene skal beregnes, hva som faller innenfor osv. Dette gjør at en del kommuner får dekket mindre enn slik praksisen har vært tidligere. Ber om en beregning av virkningen av disse justeringene i overføringer til kommunene, både totalt sett og fordelt på den enkelte kommune.

Svar:

Jeg viser til Prop. 1 S (2017-2018) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Stortinget vedtok en bevilgning på 9 655,6 mill. kroner til toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester for 2018. Dette er en økning på om lag 616 mill. kroner i forhold til utbetalingene i ordningen i 2017. Bevilgning for 2018 tar utgangspunkt i den samlede

utbetalingen for 2017, samt en økning i utgifter som følge av anslått økning i antall tjenestemottakere på 6,2 pst. og en reell vekst i utgifter per tjenestemottaker på 2,5 pst. I tillegg er om lag 170 mill. kroner omdisponert til forsøket med statlig finansiering av omsorgstjenester på Helse- og omsorgsdepartementets budsjett. Det er derfor budsjettet med en betydelig vekst i ordningen.

Helsedirektoratet forvalter toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester for KMD. I forbindelse med at Helsedirektoratet foretok den årlige gjennomgangen av rundskrivet, registrerte Helsedirektoratet at det på noen få områder har vært ulik praksis i kommunene for hva som søkes delvis refusjon for. Helsedirektoratet har derfor klargjort regelverket for å unngå eventuell feilrapportering. Dette skal i utgangspunktet ikke påvirke budsjetterte beløp, og derfor foreligger det ikke noen beregninger.

Spørsmål 3:

Hva er kostnaden ved at de sammenslåtte fylkene nå bytter navn både på fylkesnivå og statlig nivå (for eks i forbindelse med bytte av skilt osv.)?

Svar:

I Prop 65. L (2017–2018) *Endringer i inndelingslova (nye fylkesnavn)* redegjøres det for økonomiske og administrative konsekvenser av å endre navn på fylkene som administrative enheter. Det fremgår at navneendringene innebærer utgifter til blant annet nye logoer, navn på brevhoder, skilt på bygninger og veiskilt. Kommunal- og moderniseringsdepartementet antar at det vil være snakk om mindre beløp knyttet til dette.

Også for fylkesmannsembetene antas det at navnebyttet vil innebære begrensede utgifter. Fylkesmannen i Trøndelag har stipulert kostnaden av selve navnebyttet til om lag 250 000 kroner. Dette inkluderer ny grafisk profil, skilting mv.

Spørsmål 4:

Hvor mange av de husholdningene som kvalifiserer til gratis kjernetid i barnehagene har benyttet seg av tilbudet?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Kunnskapsdepartementet, som har gitt følgende svar:

Fra 1. august 2017 har alle 3-, 4- og 5-åringer, og barn med utsatt skolestart, i husholdninger med en inntektsgrense under 450 000 kroner rett til gratis kjernetid i barnehagen. Det er estimert at rundt 27 200 barn hadde rett til gratis kjernetid i barnehage i 2017. Tall fra kommunenes rapporteringssystem viser at 20 978 barn har fått innvilget gratis kjernetid i barnehage i 2017. Det er 2 700 flere barn sammenlignet med 2016.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Monica Mæland". The script is cursive and elegant, with the first name "Monica" and the last name "Mæland" written in a single line.

Monica Mæland

